

T.C.

KARA HARP OKULU

SAVUNMA BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜVENLİK BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

**PKK TERÖR ÖRGÜTÜNÜN KURULUŞU, FAALİYETLERİ VE
SİYASALLAŞMA SÜRECİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

ÖZGÜR ALGAN

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Türel YILMAZ ŞAHİN

ANKARA – 2012

Yazarın ifadesinde belirtilen söz ve yorumlar
yazarın kendi ifadesidir. Karveilce.com ya da diğer
kaynakları tarafından yayımlanmamıştır.

Author's views and comments expressed in
this document are author's and do not necessarily
reflect the views of Turkish Armed Forces or other
government agencies.

(Signature)

TEZ TANITIM FORMU

TEZİN TARİHİ: 03.07.2012

TEZİN TİPİ: Yüksek Lisans Tezi

TEZİN BAŞLIĞI: PKK Terör Örgütünün Kuruluşu, Faaliyetleri ve Siyasallaşma Süreci

TEZİN YAPILDIĞI BİRİM: Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Bilimleri Ana Bilim Dalı

SPONSOR KURULUŞ : –

DAĞITIM LİSTESİ: Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Tez Hazırlama, Onay, Dağıtım ve Muhafaza Esasları Kılavuzunda Belirtilen Yerlere.

TEZİN ÖZETİ: Türkiye'nin bölünmez bütünlüğünü ve güvenliğini, devletin demokratik yapısını ve toplumsal huzuru, milli birlik ve beraberliği ve toplumsal kaynaşmayı yozlaştırmak, zedelemek, ortadan kaldırmak ve en nihayetinde bağımsız bir Kürdistan Devleti kurmak için çaba sarf eden PKK terör örgütü, hedeflerine ulaşmak için silahlı mücadelenin yanı sıra siyasallaşma çabasına da girişmiştir. Siyasallaşma sürecinde örgüt tarafından gerçekleştirilen kongre ve konferanslar, buralarda alınan kararlar ve süreç dahilinde yaşanan değişim ve gelişmeler incelenmiş ve bununla birlikte siyasallaşma çalışmaları dahilinde örgüt tarafından taşeron olarak kullanılan, yasal olarak siyasal alanda faaliyet gösteren ve bir kısmı tabela partisi olmaktan öteye geçemeyen siyasi partiler ve bu partilerin PKK terör örgütleriyle ilişkileri detaylı şekilde incelenmiştir.

ANAHTAR KELİMELEER: Terör, Terörizm, PKK, Kürdistan İşçi Partisi, KADEK, KONGRA-GEL, Siyasallaşma, Legalleşme, HEP, DEP, HADEP, DEHAP, DTP, BDP

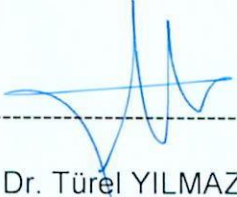
SAYFA SAYISI: 178

GİZLİLİK DERECEİ: Tasnif Dışı

KARA HARP OKULU
SAVUNMA BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Özgür ALGAN'ın, "PKK Terör Örgütünün Kuruluşu, Faaliyetleri ve Siyasallaşma Süreci" konulu tez çalışması, jürimiz tarafından GÜVENLİK BİLİMLERİ Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

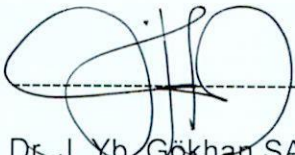
Başkan

Prof. Dr. Türel YILMAZ ŞAHİN
(Danışman)

Üye

Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN

Üye

Dr. J. Yb. Gökhan SARI

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

09.10.2012

Ali IŞIK

Yrd.Doç.Dr.Öğ.Alb.

Svn.Bil.Enst.Md.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın hazırlanmasında ve vücut bulmasında değerli görüşleriyle katkıda bulunan, manevi desteğini ve sabrını esirgemeyen saygıdeğer tez danışmanım Prof. Dr. Türel Yılmaz Şahin'e teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca yüksek lisans eğitime başladığım ilk günden tez çalışmasının son aşmasına kadar anlayışlarıyla bana destek olan ve Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Bölümü'nde görev yapan komutanlarımıza şükranlarımı sunarım.

Tüm eğitim hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerinden minnet duyduğum annem Ülkü Algan ile babam Nizam Algan'a ve tüm aileme büyük saygı ve şükran borçluyum. Ayrıca tez çalışması esnasında zorlukları kolaylaştıran Zehra Aksoy'a en içten duygularıyla teşekkür ederim.

Tez çalışmasının başından sonuna kadar kalbi duygularla bana destek olan Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Dış İlişkiler Daire Başkanlığı'nın tüm yönetici ve personeline saygılarımı sunarım.

Konu ile ilgili çalışmalar yaparak ortaya koydukları düşüncelere erişmemizi sağlayan ve kaynakça kısmında adı geçen geçmeyen tüm araştırmacı ve yazarlara teşekkürlerimi bir borç bilirim.

T.C.
KARA HARP OKULU
SAVUNMA BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

PKK TERÖR ÖRGÜTÜNÜN KURULUŞU, FAALİYETLERİ VE
SİYASALLAŞMA SÜRECİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖZGÜR ALGAN

ÖZET

Terör ve terörizm kavramları genel bir zemine oturtularak tanımları yapıldığında terör; her türlü baskı, tehdit, taciz, korku, dehşet, şiddet, caydırma yöntemleri kullanarak veya kullanmakla tehdit ederek toplumda güvensizlik hissi yaratmaya yol açan eylemler olarak tanımlanırken terörizm ise terörden farklı olarak siyasal amaçlar için örgütlü, sistemli ve sürekli terör kullanmayı yöntem olarak benimseyen bir strateji anlayışı ya da siyasal amaçlar dahilinde şiddete başvurarak veya başvurmakla tehdit ederek terör uygulamayı amaç, araç ve yöntem edinmiş anlayış olarak tanımlanmaktadır. Bu anlamda terör eylemleriyle ve silahlı faaliyetlerle yıllarca yüz yüze bulunan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin maruz kaldığı bu faaliyetler içerisinde en uzun ve kanlı geçmişe sahip; en fazla ekonomik, sosyal, kültürel ve en nihayetinde siyasal zarar ve zaafılara neden olan; toplumsal değerlerde ve bireylerde en yüksek düzeyde hassasiyete yol açan ve faaliyetlerine devam eden ayrılıkçı bölücü PKK terör örgütü ve özellikle siyasallaşma çalışmaları bu çalışmanın odak noktası konumundadır. Türkiye'nin bölünmez

bütünlüğünü ve güvenliğini, devletin demokratik yapısını ve toplumsal huzuru, milli birlik ve beraberliği ve toplumsal kaynaşmayı yozlaştırmak, zedelemek ve sonunda ortadan kaldırmak için çaba sarf eden PKK terör örgütü, gelişim süreci dahilinde silahlı mücadelenin yanı sıra hedeflerine ulaşmada siyasallaşmayı veya genel kanı itibarıyla legalleşmeyi de strateji olarak kullanmış ve bu alanda varlığını günümüze kadar sürdürmüştür.

Söz konusu bu siyasallaşma sürecinin gelişimini ve etnik temsiliyet hakkını kendinde gören örgütün bu süreçte izlediği stratejiyi ortaya koymayı amaçlayan tez çalışmamız dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde terör ve terörizm kavramlarından, terör ve terörizmin hedeflerinden, özelliklerinden, neden ve unsurlarından ve hukuksal yerinden bahsedilerek terörizm için kavramsal bir temel oluşturulmuştur. Aynı kapsam dahilinde yer alan ve tezimizin ana çalışma konusu olan PKK terör örgütü ikinci bölüm içerisinde ele alınmış ve örgütün kuruluşu, amaç ve hedefleri, stratejileri, finans kaynakları ve propaganda faaliyetleri gibi alt başlıklar altında incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise PKK terör örgütünün siyasallaşma süreci, örgüt tarafından gerçekleştirilen kongre ve konferanslar, buralarda alınan kararlar ve süreç dahilinde yaşanan değişim ve gelişmeler incelenmiş ve bununla birlikte siyasallaşma çalışmaları dahilinde örgüt tarafından taşeron olarak kullanılan, yasal olarak siyasal alanda faaliyet gösteren ve bir kısmı tabela partisi olmaktan öteye geçemeyen siyasi partiler ve bu partilerin PKK terör örgütleriyle ilişkileri detaylı şekilde ele alınmaya çalışılmıştır. Dördüncü ve son bölümde ise tüm bu çalışmanın genel hatları çerçevesinde bir değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Terör, Terörizm, PKK, Kürdistan İşçi Partisi, KADEK, KONGRA-GEL, Siyasallaşma, Legalleşme, HEP, DEP, HADEP, DEHAP, DTP, BDP

Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Türel YILMAZ ŞAHİN

Sayfa Sayısı: 178

T.R.
TURKISH MILITARY ACADEMY
DEFENSE SCIENCES INSTITUTE
SECURITY SCIENCES DEPARTMENT

**THE ESTABLISHMENT, ACTIVITIES AND POLITICIZATION
PROCESS OF PKK TERRORIST ORGANIZATION**

MASTER THESIS
ÖZGÜR ALGAN

ABSTRACT

Defining the terror and terrorism concepts on a general basis, it is seen that while terror is defined as the activities causing an insecurity in the society by using all kind of pressure, coercion, harassment, intimidation, violence and deterrence methods or threatening to use these methods; the terrorism, different from terror itself, is defined as a sense of strategy adopting the use of organized, systematic and constant terror for political purposes or as a sense taking terror as a goal, means and method by perpetrating violence or threatening to perpetrate violence within the compass of political purposes. One of the terrorist organizations which has the longest and bloodiest history; causes the greatest economic, social, cultural and ultimately political losses and weaknesses; causes the highest vulnerability in both social values and individuals themselves; and continues its bloody activities among all other terrorist organizations encountered by State of Republic of Turkey is PKK (Kurdistan Worker's Party) terrorist organization. This terrorist organization and especially its politicization efforts

constitute the principal focal point of our study. Trying to corrupt, damage and finally to annihilate the indivisible unity and security of Turkey; the democratic order of the country; the social peace, national unity and solidarity and the social adaptation of the society; the PKK terrorist organization has used politicization or legalization, in general opinion, as a strategy in its process of development along with its bloody armed struggle, and it has continued its existence until today.

Our thesis that aims to present the development of the related politicization process and the strategy followed by the terrorist organization, which entitles itself with the right of ethnical representation, is constituted of four chapters. A conceptual framework is drawn for terrorism in the first chapter by defining the concepts of terror and terrorism; aims, characteristics, reasons and elements of terror and terrorism; and its legal viewpoints. Having place within the same extent, PKK terrorist organization is discussed and analyzed under such specified subtitles as its establishment, aims and purposes, strategies, financial resources and propaganda activities in the second chapter. In the third chapter; the politicization process of PKK terrorist organization, congresses and conferences held by the organization, the decisions taken in these events and the experienced changes and developments during these activities are handled. In addition, the political parties or movements that have been used as 'subcontractor parties' by the terrorist organization, have been performing legal activities in political area and that cannot go beyond the concept of 'shell party', and the relation of these parties with the PKK terrorist organization within the politicization process are discussed in details. In the fourth and final chapter, a general evaluation is carried out in accordance with the framework of the whole thesis study.

Keywords: Terror, Terrorism, PKK, Kurdistan Worker's Party, KADEK, KONGRA-GEL, Politicization, Legalization, HEP, DEP, HADEP, DEHAP, DTP, BDP

Advisor: Prof. Dr. Trel YILMAZ ŞAHİN

Number of Pages: 178

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
ÖNSÖZ.....	xvi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KAVRAMSAL AÇIDAN TERÖR VE TERÖRİZM	11
a. Terör ve Terörizm Kavramları	11
b. Terör ve terörizmin tarihsel gelişimi.....	17
c. Terörizmin Özellikleri.....	21
d. Terörizmin Amaçları	22
e. Terörizmin Nedenleri	24
(1) Siyasal Nedenler:.....	24
(2) Sosyo-Kültürel Nedenler:	26
(3) Ekonomik Nedenler:	26
(4) Psikolojik Nedenler:	27
f. Terörizmin Unsurları.....	29
(1) İdeoloji Unsuru	29
(2) Şiddet Unsuru	29
(3) Örgüt Unsuru	30
g. Terörizmin Aşamaları	31
2. HUKUKSAL AÇIDAN TERÖR VE TERÖRİZM.....	33
a. Ulusal Hukukta Terör ve Terörizm.....	33
b. Uluslararası Hukukta Terör ve Terörizm.....	34

İKİNCİ BÖLÜM

1. PKK (KÜRDİSTAN İŞÇİ PARTİSİ) TERÖR ÖRGÜTÜ	44
a. PKK Terör Örgütünün Kuruluşuna Zemin Hazırlayan Kürt Örgütler ve Dernekler	44
(1) Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi (TKDP).....	45
(2) Devrimci Doğu Kültür Ocakları (DDKO)	46
(3) Devrimci Demokratik Kültür Dernekleri (DDKD).....	46

(4) Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi (TKSP)	46
(5) Kürdistan Öncü İşçi Partisi (PPKK)	47
(6) Kawa Örgütü	47
(7) Rızgari (Kürdistan Kurtuluş Partisi) ve Ala Rızgari (Kürdistan Kızıl Kurtuluş Partisi)	47
(8) Bahoz	48
(9) Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları (KUK)	48
(10) Tekoşin (Kürdistan Mücadele Örgütü)	48
2. PKK TERÖR ÖRGÜTÜNÜN KURULUŞU	48
a. Kuruluş Döneminin Fikri Altyapısı ve Siyasi Özellikleri	48
b. Kuruluş Döneminde Abdullah Öcalan	51
c. PKK Terör Örgütünün Kuruluş Çalışmaları	52
d. PKK Terör Örgütünün Amaç ve Hedefleri	56
e. PKK Terör Örgütünün İdeolojisi ve Stratejisi	58
(1) Stratejik Savunma:	60
(2) Stratejik Denge:	60
(3) Stratejik Saldırı:	61
f. PKK Terör Örgütünün Yapılanması/Teşkilatlanması	62
(1) Parti	62
(2) Ordu:	63
(3) Cephe:	65
g. PKK Terör Örgütünün Finans Kaynakları	65
h. PKK Terör Örgütünün Propaganda ve Yayın Faaliyetleri	69
i. PKK Terör Örgütünün Üye Profili	72

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1. PKK TERÖR ÖRGÜTÜNÜN SİYASALLAŞMA SÜRECİ	75
a. Kuruluşundan Günümüze Kongre ve Konferanslarıyla PKK Terör Örgütünün Siyasallaşma Süreci	75
(1) PKK Terör Örgütünün 1. Kongresi (27 Kasım 1978)	76
(2) PKK Terör Örgütünün 1. Konferansı (15–25 Temmuz 1981)	78
(3) PKK Terör Örgütünün 2. Kongresi (20-25 Ağustos 1982)	79
(4) PKK Terör Örgütünün 3. Kongresi (25–30 Ekim 1986)	80
(5) PKK Terör Örgütünün 2. Konferansı (4-13 Mayıs 1990)	82
(6) PKK Terör Örgütünün 4. Kongresi (26-31 Aralık 1990)	83
(7) PKK Terör Örgütünün 3. Konferansı (5-15 Mart 1994)	85
(8) PKK Terör Örgütünün 5. Kongresi (7-27 Ocak 1995)	87
(9) PKK Terör Örgütünün 4. Konferansı (1-15 Mayıs 1996)	88

(10)PKK Terör Örgütünün 5. Konferansı (15–25 Mart 1998)	88
(11)PKK Terör Örgütünün 6. Kongresi (Aralık 1998-Şubat 1999)	89
(12)PKK Terör Örgütünün 7. Kongresi (02–23 Ocak 2000)	92
(13)PKK Terör Örgütünün 6. Konferansı (5-22 Ağustos 2001).....	93
(14)PKK Terör Örgütünün 8. Kongresi (04–10 Nisan 2002).....	95
(15)PKK Terör Örgütünün 9. Kongresi (24 Ekim – 6 Kasım 2003).....	97
(16)PKK Terör Örgütünün 10. Kongresi (16–26 Mayıs 2004)	98
(17)PKK Terör Örgütünün 11. Kongresi (28 Mart - 4 Nisan 2005)	99
(18)KCK (Koma Civaken Kurdistan - Kürdistan Topluluklar Birliği)	102
2. Kuruluşundan Günümüze Siyasi Parti Çalışmalarıyla PKK Terör Örgütünün Siyasallaşma Süreci.....	107
a. Halkın Emek Partisi (HEP)	108
b. Özgürlük ve Eşitlik Partisi (ÖZEP).....	113
c. Özgürlük ve Demokrasi Partisi (ÖZDEP).....	113
d. Demokrasi Partisi (DEP)	114
e. Halkın Demokrasi Partisi (HADEP)	115
f. Demokratik Halk Partisi (DEHAP)	121
g. Demokratik Toplum Partisi (DTP):.....	125
h. Barış ve Demokrasi Partisi (BDP)	130

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	136
KAYNAKÇA	139
EKLER	154

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1.1:	Terörizm Tanımlarında Kullanılan Ortak Sözcükler.....	15
Tablo 2.1:	PKK Propagandası Yapan İnternet Siteleri.....	72

KISALTMALAR LİSTESİ

AAOK	Avrupa Atlantik Ortaklık Konseyi
AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ADYÖD	Ankara Demokratik Yüksek Öğrenim Derneği
AFİD	Anadolu Federal İslam Devleti
AGİT	Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
AHKO	Anadolu Halk Kurtuluş Ordusu
AIHM	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AOD	<i>Armenian Liberation Movement</i> – Ermenistan Özgürlük Hareketi
ARA	<i>Armenian Revolutionary Army</i> - Ermeni İhtilalci Ordusu/Komandoları
ARGK	<i>Arteşe Rızgariya Gele Kürdistan</i> - Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu
ASALA	<i>Armenian Secret Army for the Liberation of Armenia</i> - Ermenistan'ın Özgürlüğü için Gizli Ermeni Ordusu
ASOA	<i>Armenian Secret Liberation Army</i> - Ermenistan Gizli Özgürlük Ordusu
ASK-DER	Anti-Sömürgeci Kültür Dernekleri
AYÖD	Ankara Yüksek Öğrenim Derneği
BDP	Barış ve Demokrasi Partisi
BM	Birleşmiş Milletler
BSP	Birleşik Sol Parti

CTC	<i>Counter Terrorism Committee</i> - Terörizmle Mücadele Komitesi
DDKD	Devrimci Demokratik Kültür Dernekleri
DDKO	Devrimci Doğu Kültür Ocakları
DDP	Demokratik Değişim Partisi
DEHAP	Demokratik Halk Partisi
DEP	Demokrasi Partisi
DEV-GENÇ	Devrimci Gençlik
DHKP/C	Devrimci Halk Kurtuluş Partisi/Cephesi
DİSK	Devrimci İşçi Sendikalar Konfederasyonu
DKB	Demokratik Kurtuluş Birliği
DTH	Demokratik Toplum Hareketi
DTK	Demokratik Toplum Kongresi
DTP	Demokratik Toplum Partisi
EGM	Emniyet Genel Müdürlüğü
EMEP	Emeğin Partisi
ERNK	<i>Eniya Rızgariya Netewa Kürdistan</i> – Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi
ETA	<i>Euskadi Ta Askatasuna</i> - Bask Vatanı ve Özgürlüğü
ETKO	Esir Türkleri Kurtarma Ordusu
EUROPOL	<i>European Police Office</i> - Avrupa Polis Birliği
FDHC	Filistin Demokratik Halk Cephesi
FED-BIR	<i>Federasyona Komalên Kurd Li Britanya</i> - Britanya Kürt Dernekleri Federasyonu

FED-KA	<i>Kurdish Federation of Associations in Canada</i> - Kanada Kürt Dernekleri Federasyonu
FED-KOM	<i>Federation of Kurdish Associations in the Netherlands</i> - Hollanda Kürt Dernekleri Federasyonu
FEK-BEL	<i>Fédération des Associations Kurdes en Belgique</i> - Belçika Kürt Dernekleri Federasyonu
FEYKA-KÜRDİSTAN	<i>Federation of Kurdish Associations in France</i> - Fransa Kürdistan Dernekleri Federasyonu
FEKAR-KURDISTAN	<i>Federation of Kurdish Asssociations in Switzerland</i> - İsviçre Kürdistan Kültür ve İşçi Federasyonu
FEY-KOM	<i>Verband der Kurdischen Vereine in Österreich</i> - Avusturya Kürt Dernekleri Federasyonu
FEY-KURD	<i>Federation of Kurdish Associations in Denmark</i> - Danimarka Kürt Dernekleri Federasyonu
FK	Fikir Kulüpleri
FKF	Fikir Kulüpleri Federasyonu
FKKS	<i>Federasyona Komeleyên Kurdistanê Li Swêdê</i> - İsveç Kürt Dernekleri Federasyonu
FKÖ	Filistin Kurtuluş Örgütü
GEKO	Gizli Ermeni Kurtuluş Ordusu
GKK	Geçici Köy Koruculuğu/Korucusu
HADEP	Halkın Demokrasi Partisi
HD	Hilafet Devleti
HEP	Halkın Emek Partisi
HPG	<i>Hezen Parastina Gel</i> – Halk Savunma Güçleri

HRK	<i>Hezen Rızgariya Kürdistan – Kürdistan Kurtuluş Birliği</i>
IRA	<i>Irish Republican Army - İrlanda Cumhuriyet Ordusu</i>
İBDA-C	İslami Büyük Doğu Akıncılar Cephesi
İCCB	İslami Büyük Doğu Akıncılar Cephesi
İKÖ	İslam Konferansı Örgütü
JCAG	<i>Justice Commandos for Armenian Genocide - Ermeni Soykırımı Adalet Komandoları</i>
KADEK	<i>Kongreya Azadî û Demokrasiya Kurdistanê – Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi</i>
KCK	<i>Koma Civaken Kurdistan – Kürdistan Topluluklar Birliği</i>
KİH	Kürdistan İslam Hareketi
KKK/TK	Kürdistan Demokratik Konfederalizmi/Türkiye Koordinasyonu
KKK	<i>Koma Komelen Kurdistan - Kürdistan Demokratik Konfederalizmi</i>
KONGRA-GEL	<i>Kongra Gele Kurdistan - Kürdistan Halk Kongresi</i>
KON-KURD	<i>Confederation of Kurdish Association in Europe - Avrupa Kürt Dernekleri Konfederasyonu</i>
KUK	Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları
KUM	Kürdistan Ulusal Meclisi
MGK	Milli Güvenlik Kurulu
MLKP	Marksist Leninist Komünist Parti
NAS	<i>New Armenian Resistance - Yeni Ermeni Direniş Örgütü</i>
NATO	<i>North Atlantic Treaty Organization - Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü</i>

ÖDP	Özgürlük ve Dayanışma Partisi
ÖTP	Özgür Toplum Partisi
ÖZDEP	Özgürlük ve Demokrasi Partisi
ÖZEP	Özgürlük ve Eşitlik Partisi
PÇDK	<i>Partiya Çareseriya Demokratik a Kurdistan</i> - Kürdistan Çözüm Partisi
PJAK	<i>Partiya Jiyana Azad a Kurdistanê</i> - Kürdistan Özgür Yaşam Partisi
PKK	<i>Partiya Karkerên Kurdistan</i> - Kürdistan İşçi Partisi
PPKK	Kürdistan Öncü İşçi Partisi
PYD	<i>Partiya Yekitiya Demokrat</i> - Demokratik Birlik Partisi
SDP	Sosyalist Demokrasi Partisi
SHP	Sosyal Demokrat Halkçı Parti
SİP	Sosyalist İktidar Partisi
SKP	Sürgünde Kürt Parlamentosu
SSCB	Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
TAK	<i>Teyrêbazên Azadiya Kurdistan</i> - Kürdistan Özgürlük Şahinleri
TBB	Türkiye Barolar Birliği
TCK	Türk Ceza Kanunu
TDK	Türk Dil Kurumu
TEMUH	Emniyet Genel Müdürlüğü Terörle Mücadele ve Harekat Başkanlığı
THKP/C	Türkiye Halk Kurtuluş Partisi/Cephesi
TİBO	Türkiye İntikamcı Bozkurtlar Ordusu

TİİKP	Türkiye İhtilalci İşçi ve Köylü Partisi
TİKKO	Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu
TİP	Türkiye İşçi Partisi
TİT	Türk İntikam Tugayı
TKDP	Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi
TKP	Türkiye Komünist Partisi
TKSP	Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi
TSK	Türk Silahlı Kuvvetleri
TYK	Türk Yıldırım Komandoları
UKO	Ulusal Kurtuluşçular Ordusu
YAJK	<i>Yekitiya Azadiya Jinen Kurdistan</i> - Kürdistan Özgür Kadınlar Birliği
YDK	Kürdistan Dindarlar Birliği
YDK	<i>Yekitiya Demokratik a Gele Kurd</i> - Demokratik Halk Birlikleri
YEK-KOM	<i>Yekitiya Komalên Kurd Li Elmanya</i> - Almanya Kürt Dernekleri Federasyonu
YMK	Kürdistan Mollalar Birliği
YOWK	Kürdistan Yurtsever Din Yayanlar Birliği
YÖK	Yüksek Öğrenim Kurumu
YSK	Yüksek Seçim Kurulu

ÖNSÖZ

Geçmişten günümüze çok çeşitli tanım ve açıklamaları yapılan terör ve terörizm kavramlarının genel tanımının yapılması ve Türkiye’de kabul gören veya kanunlarca amir kılınan ve uluslararası hukuk ve literatürde yer alan terör ve terörizm kavramlarının ortaya konulması; terör ve terörizmin kavramsallaştırılmasında büyük önem arz etmektedir. Söz konusu terör ve terörizmin amaçlarının, nedenlerinin ve unsurlarının ifade edilmesinin bu etkin rol üzerindeki farkındalık arttırıcı etkisinin de yadsınamayacağı ortadadır. Bahse konu genel kavramsallaştırmanın da ötesinde Türkiye’de faaliyet gösteren terör örgütlerinden biri olan PKK (Partiya Karkaren Kürdistan – Kürdistan İşçi Partisi) terör örgütünün etkinliğinin, kuruluşunun, faaliyetlerinin, hedef ve amaçlarının, değişen ideolojisinin ve siyasallaşma sürecinin uzun yıllar terörden muzdarip olan ve olmaya devam eden Türkiye açısından ele alınması da gerekmektedir. Bölücü terör örgütü PKK ile yürütülen mücadeleye farklı bir bakış açısı kazandırabilmek amacıyla, terör örgütünün temellerinin atılmasından günümüze kadarki süreçte PKK terör örgütü tarafından gerçekleştirilen tüm faaliyetlerin siyasallaşma çalışmaları kapsamında ele alınması ise çalışmanın özelini oluşturmaktadır.

Türkiye'nin kanayan yaralarından biri olan ve etkilerinin tüm toplum tarafından gayet ciddi biçimde tecrübe edildiği ve hissedildiği PKK terör örgütünün siyasallaşma çabalarında güttüğü amaç, hedefler ve bu yolda kullandığı strateji ve yöntemlerin genel hatlarıyla ortaya konulması adına naçizane önem arz eden çalışmanın bu yönüyle Türkiye’deki mevcut literatüre küçük de olsa bir katkı sağlaması hedeflenmektedir. Ayrıca terör örgütünün kendi kaynaklarınca da tanımlanması; siyasallaşması sürecinde gerçekleştirilen kongre, toplantı veya ortaya çıkarılan belgeler ışığında incelenmesi; örgütün propagandasını veya sözcülüğünü yapan ya da doğrudan örgütün uzantısı olduğu belgeler ve söylemler dahilinde sabit görülen siyasi hareket ve partilerin de ele alınması çalışmanın önemini arttırmaktadır.

T.C.
KARA HARP OKULU
SAVUNMA BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

**PKK TERÖR ÖRGÜTÜNÜN KURULUŞU, FAALİYETLERİ VE
SİYASALLAŞMA SÜRECİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
ÖZGÜR ALGAN

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Türel YILMAZ ŞAHİN

ANKARA - 2012

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulduğu tarihten itibaren mütemadiyen teröre maruz kalan ender ülkelerden olmuştur. Bir kısmı Osmanlı İmparatorluğu döneminden kalma, bir kısmı kuruluş felsefesine tepki olarak doğan ve bir kısmı da konjonktüre bağlı olarak gelişen bu terör tehditleri özellikle son 50 yıllık sürecin değişmeyen tartışma konularından birisi haline gelmiştir. Ancak Türkiye’de terörün ne zaman baş gösterdiği, hangi gruplar tarafından gerçekleştirildiği, ne tür faaliyetlere başvurulduğu, ideolojileri, amaçları, hedef ve örgütsel yapıları hususunda literatürde farklı tarihler ve isimler bulunmakla birlikte kimileri terörizmin kökenlerini Osmanlı Devleti Dönemi’ndeki aşiret ayaklanmalarına ve Kurtuluş Savaşı dönemi ayaklanmalarına dayandırırken (Yılmaz, 2011: 175), kimileri 1890 yılında Sultan Abdülhamid’e düzenlenen Ermeni tedhişine (Yavuz, 2011: 115) dayandırmaktadır.

Söz konusu bu terörizm tehditleri kronolojik olarak bir gruplandırmaya tabi tutulacak olursa farklı şekillerde zaman aralıklarına dayalı ancak benzer isimlendirmelere yer verilen çeşitli dönemler bulunmaktadır. Genel kabullere göre Türkiye 1970-1980 ideolojik “sol-sağ çatışmasının”, 1980’li yıllardan sonra etnik “PKK terörizminin” ve 1990’lı yıllardan sonra da radikal İslam “Hizbullah ve El Kaide terörizminin” hedefi haline gelmiştir (TBB, 2006: 532).

Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından kabul edilen sınıflandırmaya göre ise; 1970-1980 yılları arasında Ermeni terörü ve ideolojik sağ-sol çatışmaları, 1990-2000 yılları arasında radikal dinci “İslami” terör, 1984-2000 yılları arasında ortaya çıkan ve günümüzde devam eden etnik bölücü terör (PKK terörü) ve son olarak da 2000’li yıllardan günümüze uzanan dönem içinde Selefi görüşe sahip terör örgütleri ve El Kaide kaynaklı uluslararası terör sınıflandırması yapmak mümkündür (TBB, 2006: 532).

Bu anlamda söz konusu terör sınıflandırması dahilindeki dönemler için kısa bilgiler verecek olursak, ilk olarak 1970-1980 yılları arasında tecrübe

edilen “sağ-sol çatışması terörü” dönemini incelememiz gerekmektedir. Kökenleri Osmanlı dönemlerine kadar götürülebilen Marksist-Leninist ideoloji temelli örgütler özellikle 1820, 1845, 1872 ve 1908 yıllarında küçük çaplı gösteri ve grevler gerçekleştirerek kendilerini göstermişlerdir (Çağlar, 2009: 46). 10 Eylül 1920 tarihinde Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de kurulan Türkiye Komünist Partisi (TKP) bazı dönemlerde yasaklanmakla birlikte üniversite gençliği içerisinde de dernekler aracılığıyla yan örgütler oluşturarak faaliyetlerine devam etmiştir. TKP'nin yürütmüş olduğu faaliyetlerin yanında, 1946 yılında çok partili döneme geçişle birlikte düşüncelerin daha serbest açıklanabildiği bir ortamın doğması nedeniyle, sosyalizm ve komünizm içerikli birçok eser Türkçeye çevrilmiş ve benzer içerikli sayısız eser yazılmıştır (Alkan, 2003: 2). Buna ilaveten 1961 Anayasası ile oluşturulan geniş özgürlükler ortamı da yeni arayış ve faaliyetlere yol açarak bu tür örgütlenmelerin ve faaliyetlerin hızlanmasına neden olmuştur (Yılmaz, 2011: 175).

1960-1970 dönemleri arasında; 1961 yılında Türkiye İşçi Partisi (TİP) bir siyasi parti olarak; Devrimci İşçi Sendikalar Konfederasyonu (DİSK) bir işçi kuruluşu olarak; 1963 yılında Fikir Kulüpleri (FK) ve daha sonra Fikir Kulüpleri'nin birleşmesiyle de 1965 yılında Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF) öğrenci örgütleri olarak kurulmuştur. Daha sonra ise Fikir Kulüpleri Federasyonu ad ve tüzük değiştirerek “Dev-Genç” halini almıştır (Alkan, 2003: 3). İhtilalci yöntemlerle örgütlenen Dev-Genç çeşitli üniversite, enstitü ve akademilerde gruplar oluşturarak bildiri dağıtma, boykot, yürüyüş, sınavlara girmeme gibi eylemlerle faaliyet göstermiş daha sonra kamuoyundan ilgi görmeyince eylemlerini şiddet ve teröre dönüştürmüştür (Alkan, 2002: 57-58). Yine bu dönemde kurulan Türkiye İhtilalci İşçi ve Köylü Partisi (TİİKP), Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Cephesi (THKP/C) ve Devrimci Doğu Kültür Ocakları gibi çeşitli Marksist-Leninist ve Maoçu terör örgütleri ortaya çıkmıştır ve sonrasında yaşanan 1968 yılı olayları ile Türkiye'de terör aşikar hale gelmiştir (Yılmaz, 2011: 176).

Nihai amaçları, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde amir olan rejimi yıkmak ve bu egemen sınıfın ve burjuvanın baskı aracı olan devlet yerine sosyalist bir rejim kurmak olan bu örgütlerden bazıları kırsal alanlarda

“kurtarılmış bölgeler” oluşturarak kentlerin hedef alınması stratejisini savunurken (örn: TKP ve Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu- TİKKO) bazıları da öncelikli mücadele alanlarının kentler olması gerektiğini ve kentlerin kurtarılmasının ardından kırsal alana yönelme stratejisini (örn: THKO ve Marksist Leninist Komünist Parti- MLKP) savunmuşlardır (Çağlar, 2009: 49).

12 Mart 1971 Muhtırası ile tasfiye sürecine giren bu örgütlerin faaliyetleri hız kesmiştir. Ancak ihtilalin ve uygulamalarının etkisinin geçmesi ve 1974 yılında genel af ilan edilmesiyle tırmanmaya başlayan olaylar sokak çatışmaları haline dönüşmüştür. 1977 Taksim olayları, 1978 Kahramanmaraş, 1980 Çorum olaylarıyla zirveye çıkan terör olayları (Yılmaz, 2011: 177) yine bu dönemlerde ortaya “Ülkücü” ve “Akıncı” olarak bilinen sağ kökenli örgütler arasındaki hesaplaşmalar haline dönüşmüştür (Yavuz, 2011: 117).

Bu anlamda, aynı dönem içerisinde sol görüşlü legal ve illegal örgütlerin faaliyetlerine karşı sağ gruplar da 1973 yılından itibaren hızla legal ve illegal alanda örgütlenmeye başlamışlardır. “Ülkücü” ve “Akıncı” olarak bilinen bu örgütler silahlı faaliyetler dahil birçok faaliyet gerçekleştirmişlerdir. Sol örgütlere karşı bir cephe faaliyetlerine girişen ülkücüler siyasi olarak da desteklenerek (Criss, 1995’ten aktaran Alkan, 2003: 4), gelişim göstermişler ve 1980 Darbesi’ne kadar terörist faaliyetlerde bulunmuşlardır (Alkan, 2003: 4). Bu dönemde ülkücü kesimde görülen örgütlenmeler; Esir Türkleri Kurtarma Ordusu (ETKO), Türk İntikam Tugayı (TİT), Türkiye İntikamcı Bozkurtlar Ordusu (TİBO), Türk Yıldırım Komandoları (TYK) gibi çeşitli isimler altında ortaya çıkmıştır (Alkan, 2003: 4).

Özellikle adam kaçıрма, bombalama ve suikast gibi eylemlerin ön plana çıkması ve tanınan simaların öldürülmesiyle toplumda büyük bir tedirginlik ve şiddet hassasiyeti uyandıran bu dönemde Bedrettin Cömert, Gün Sazak, Egemen Darendelioğlu, Abdi İpekçi ve Temmuz 1980’de 1971 dönemi başbakanı Nihat Erim’in öldürülmesi olayları hat safhaya getirmiştir. Sağ ve sol olarak ikiye ayrılan Türk gençliğinin neden “ayrıştırıldığını” bilmeden “vuruştukları” bu dönemdeki “katliamlar” ancak 12 Eylül 1980 Darbesi ile durdurulabilmiştir (Yavuz, 2011: 116).

Çeşitli ideolojik, etnik ve mezhepsel ayrılıklara sürüklenen toplum dış ülkelerin, komşuların ve iç tehditlerin de etkisiyle adeta bir “iç savaş” durumuna gelmiş ve yasama, yürütme organları çalışmaz hale gelmiş bir haldeyken gerçekleşen 12 Eylül Darbesi ile yönetimi devralan TSK, tekrar seçimlerle yönetimi devrettiği döneme kadar ülkede sükuneti sağlamıştır ve sonraki dönemlerde alanında uzmanlaşmaya giden polis teşkilatı sayesinde doğru amaç, strateji ve eylem planları belirlenerek terörle mücadele sayesinde huzurlu bir ortam sağlanmıştır (Yılmaz, 2011: 179).

Aynı dönem içerisinde tecrübe edilen diğer bir terör dönemi ise “Ermeni Terörü” olarak adlandırılmıştır ve her ne kadar kamuoyunda Türk vatandaşlarına yönelik olarak 1973 yılında başlayan ve Türkiye'nin Los Angeles Başkonsolosu Mehmet Baydar ve Konsolos Bahadır Demir'in, 78 yaşındaki Amerikan uyruklu Ermeni Gurgen Yanikiyan tarafından şehit edilmesiyle ortaya çıkan dönem olarak bilinse de Ermeni terörünün geçmişi Osmanlı dönemlerine dayanmaktadır. Birinci Dünya Savaşı öncesi dönemde kendi aralarında cemiyetler, komiteler ve benzeri gruplar oluşturan Ermeniler, Osmanlı Devleti'nin zayıfladığı dönemlerde özellikle Rusya ve diğer batılı devletlerin desteğiyle çeşitli terör faaliyetlerine girişerek hayallerindeki “Büyük Ermenistan'ı” kurma yolunda ilerlemek istemişlerdir (Çağlar, 2009: 55). Özellikle 21 Temmuz 1905 tarihinde Osmanlı Devleti'nin Sultanı II. Abdülhamid'e yönelik gerçekleştirilen suikast girişimiyle seslerini duyuran bu örgütler I. Dünya Savaşı ile birlikte Ruslar hesabına casusluk yaparak, silahlarıyla Rus saflarına geçerek, Türk köylerini topluca yakıp kadın, çocuk veya yaşlı ayrımı yapmaksızın herkesi katletmişlerdi. Osmanlı Devleti ise savaş esnasında Ermenilere karşı tedbir alınması gerektiğini anlayarak savaş bölgelerinde bulunanların casusluk ve ihanetlerine engel olunması için 27 Mayıs 1915'te "Tehcir Kanunu" çıkarmıştır. Halaçoğlu'na göre bu konudaki dönem belgelerinde yaklaşık olarak 500 bin Ermeni Sevk ve İskan Kanunu'na tabi tutulmuştur ve “Ermeni çetelerinin katliamlara devam etmeleri ve Osmanlı Devleti aleyhine yabancı devletlere bilgi aktarmaları sebebiyle, tedbir olarak savaş boyunca, önce savaş sahasına yakın yerlerdeki Ermenilerden başlayarak mecburi iskan uygulanmıştır” (Halaçoğlu, 2007: 111).

Söz konusu bu tehcir esnasında uğradıkları sözde soykırımın intikamını almak isteyen Ermeni örgütlerinden bazıları ve bir kısım Ermeni daha da ileri giderek Doğu Anadolu'nun kuzeyindeki Kars, Ardahan ve Ağrı gibi illerin kendilerine verilmesini ve bu sözde soykırım nedeniyle kendilerinden özür dilenmesini talep etmişler ve hala bu taleplerinde ısrar etmektedirler (Çağlar, 2009: 55). Amaçlarına ulaşmak için ise daha önceleri kurulan örgütler aracılığıyla terörist faaliyetlere girişmişlerdir. Türkiye'ye karşı faaliyet gösteren bu örgütlerin bazıları şu şekilde sıralanabilir: Armenakan, Hınçaklar, Taşnaklar, JCAG (Ermeni Katliamı Adalet Komandoları), ARA (Ermeni İhtilalci Ordusu/Komandoları) ve en önemli terör örgütü olan ASALA (Ermenistan'ın Kurtuluşu için Gizli Ermeni Ordusu) (Çağlar, 2009: 56). Bu örgütlerden en çok bilinenleri ASALA, JCAG ve ARA kısaltmalarıyla tanınan örgütlerdir. 1975 yılında kurulan ASALA aslında Marksist-Leninist bir ideolojiye sahiptir ve bağımsız bir Ermenistan'ın kurulmasının sadece silahlı mücadele ile gerçekleşebileceğini savunmaktadır. Diğer örgütlerden JCAG ve ARA ise daha milliyetçi ideolojiye sahip iki örgüttür. JCAG; ASALA'nın Hınçaklara yakın olmasından rahatsızlık duyan Taşnaklar tarafından kurulmuştur. Aralarındaki fark ise Marksist ideolojiyi savunan ASALA, kurulacak Ermenistan'ın Sovyetler Birliği'ne bağlanmasını isterken; JCAG komünist olmayan bir Ermenistan kurulmasını istiyordu. ARA'nın bu iki örgütten farkı ise Türkiye'ye yardımda, destekte veya Türkiye tarafında olan her ülkeyi düşman ilan ederken diğer iki örgütün doğrudan hedefi Türkiye olmuştur (İşeri, 2008: 46-59).

Bu örgütler amaçlarına ulaşmak için Türkiye Cumhuriyeti adına yurtdışında görev yapan diplomatlara suikastlar düzenlemişler, büyükelçilik, konsolosluk ve Türk Hava Yolları bürolarına saldırılarda bulunmuşlardır. Bu örgütler gerçekleştirdikleri suikast ve saldırılar sonucunda 42 Türk diplomatı öldürmüş ve hedefleri dahilinde olmamasına rağmen 18 yabancı uyruklu insanın da ölümüne neden olmuştur (Çağlar, 2009: 55). Kendilerine özgü özellikleri olan Ermeni terörünün, II. Abdülhamid'e yapılan başarısız suikast ile başlamış olduğu, 1920'li yıllarda sözde soykırımın sorumlusu olarak gördükleri İttihat ve Terraki önderlerine yönelik terör eylemlerinde

bulundukları ve 1974-1985 yılları arasında ise ASALA'nın en etkili olduğu ve en şiddetli terör eylemlerini yaptıkları görülmüştür.

Terör dönemi olarak sınıflandırılan bir başka dönem ise dini temelli (dini motivasyonlu, din eksenli, dini istismar eden, dini motifli, radikal dinci) örgütler tarafından terörist faaliyetlerin gerçekleştirildiği dönem olmuştur. Dinsel inanışlarını bir ideolojik çerçeve kabul ederek gerçekleştirdikleri faaliyetlerinde esasen Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin mevcut yapılarını ortadan kaldırarak Şer'i kurallara göre yönetilen bir yönetim şekli oluşturmayı amaçlamaktadır (Çağlar, 2009: 61). Türkiye'de faili meçhul olarak kabul edilen ve sırasıyla 1990, 1991 ve 1992 yıllarında Uğur Mumcu, Bahriye Üçok, Muammer Aksoy ve Ahmet Taner Kışlalı'nın öldürülmesinde kullanılan tek tip metotlar nedeniyle dikkatlerin üzerlerine yoğunlaştığı bu örgütler, toplumda korku ve tedirginlik yaratmayı başarmıştır. Türkiye'de 1985-2004 yılları arasında faaliyet gösteren dini temelli terör örgütlerini şu şekilde sıralayabiliriz: Hizbullah, İslami Büyük Doğu Akıncılar Cephesi (İBDA-C), İslami Cemaat ve Cemiyetler Birliği (İCCB), Anadolu Federal İslam Devleti (AFİD) Hilafet Devleti (HD), El Kaide Türkiye Unsurları (Akkurt, 2010: 26), Tevhid-Selam (Kudüs Ordusu), Kürdistan Yurtsever Din Yayanlar Birliği (YOWK), Kürdistan Mollalar Birliği (YMK), Kürdistan Dindarlar Birliği (YDK), Kürdistan Yurtsever Aleviler Birliği (Çağlar, 2009: 66).

Türkiye'de faaliyet gösteren örgütler içerisinde en bilinenleri ve gerçekleştirdikleri faaliyetlerle toplumda sansasyon yaratan örgütler ise Hizbullah, İBDA-C ve El Kaide olarak sıralanabilir.

1980 yılında Abdulvahap Ekinci, Hüseyin Velioğlu, Fidan Güngör, Ahmet Tufan ve Veysi Kaykaç tarafından Diyarbakır'daki bir kitabevinde kurulan Hizbullah¹ terör örgütü sonraki yıllarda kurucular arasındaki fikir ayrılıkları nedeniyle kendi içinde Fidan Güngör'ün başını çektiği Hizbullah/Menzil ve Hüseyin Velioğlu liderliğindeki Hizbullah/İlim gruplarına ayrılmışlardır (Alkan, 2003: 9-10). Daha sonra iki grup arasında da bazı

¹ Hizbullah, bilindiği gibi İranlı mütefekkir Molla Muhammed Gaffari tarafından kurulmuştur. İran ve Lübnan Hizbullah'ı olarak adlandırılan bu örgütlerin, eylemleri ve felsefesi itibarı ile Türkiye'de, Hizbullah adı altında ortaya çıkan örgütlerle organik bir bağı bulunmamaktadır. Bu nedenle Türkiye'de ortaya çıkan ve kendisini Hizbullah olarak tanıtan örgütü, bağımsız ve özgün bir hareket olarak değerlendirmek gerekmektedir.

Çatışmalar meydana gelmiş ve örgüt liderleri dahil birçok örgüt elemanı kendi aralarındaki çatışmalarda hayatlarını kaybetmişlerdir. Bu aşamaya gelince Hizbullah/Menzil grubunun siyasi kanat lideri Fidan Gngrn ldrlmesi ve dini kanat sorumlusu Molla Mansur Güzelsoy'un hastalık nedeniyle ölmesi sonucu grup dağılarak Hizbullah/İlim grubuna dahil olmuş ve örgütün adı yalnızca Hizbullah olarak anılmaya başlanmıştır (Akkurt, 2010: 27). Örgütün iki kola ayrılmasının nedeni ise aynı dönemde faaliyet gösteren Marksist-Leninist bir ideolojiye sahip bölücü terör rgt PKK ile çatışma konusundaki fikir ayrılığı olarak ifade edilmektedir (Korkmaz, 1999'dan aktaran Yavuz, 2010: 120).

"Kendilerinden olmayan Müslümanları kafir ve münafık etkiyle ötekileştirme" felsefesine sahip olan örgüt faaliyet gösterdiği dönemlerde kan donduran cinayetleri ve işkence yöntemleriyle toplumda ciddi manada infial uyandırmıştır. Özellikle toplum hafızasına "domuz bağı" olarak kazınan ve kurbanlarını elleri ve ayakları arkadan bağlı ve ağızları bantlı şekilde diri diri toprağa gömerek öldürme yöntemine başvuran rgt, 17 Ocak 2000 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen bir operasyonda örgüt lideri Hüseyin Velioğlu'nun öldürülmesi ve ele geçirilen arşivler ve belgeler aracılığıyla diğer kanat liderlerinin de ele geçirilmesiyle tasfiye edilmiştir (Yavuz, 2010: 120-125). Hüseyin Velioğlu'nun öldürülmesi ve birçok militanın yakalanarak cezaevine konulması üzerine uzun süre sessiz kalan rgt, 24 Ocak 2001 tarihinde Diyarbakır Emniyet Müdürü A. Gaffar Okkan'a düzenlediği suikastla bir kez daha adını kamuoyunun gündemine taşı mıştır (Alkan, 2003: 10).

Diğer bir dini temelli terör rgt olan İBDA-C 1985 yılında Salih Mirzabeyoğlu kod adlı Salih İzzet Erdiş tarafından Türkiye'deki mevcut rejimi ve anayasal düzeni yıkarak veya silah zoruyla devirerek yerine Türkiye'nin önderliğinde Balkanlar, Kafkasya ve Ortadoğu ülkelerini kapsayan bir "Baş Yücelik Devleti" kurmayı amaçlamaktadır (Yılmaz, 2011: 422). Çeşitli pankart asma, molotof atma ve bildiri dağıtma faaliyetlerinde bulunan örgüt özellikle liderinin 1998 yılında yakalanarak cezaevine girmesi ve örgüt elemanlarının yakalanmasıyla bitme sürecine gelmiştir ve çeşitli dergi ve kitabevi faaliyetleriyle varlığını devam ettirerek eleman edinme çabası içerisindedir (Yılmaz, 2011: 423).

Dini temele sahip bir diğer terör örgütü ise uluslararası alanda kendisinin 11 Eylül saldırılarının aktörü olarak bilinmesini sağlayan ve uluslararası hukukta adından söz edilen sayılı terör örgütlerinden biri olan El Kaide terör örgütüdür. 1979 yılında Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgal etmesiyle Afgan halkı cihadına katılmak üzere 1988 yılında Usame bin Laden tarafından kurulmuştur ve Afgan cihadına katılmak üzere dünyanın çeşitli bölgelerinden gelenlerin biat etmesiyle büyük bir örgüt haline gelmiştir (Akkurt, 2010: 30). Selefilik Akidesine inanan örgüt, Kur'an ve sünnetlerin haricinde hiçbir şeyin gerçek olmadığını düşünür ve namaz kılmayanları kafir ilan ederek canlarını ve mallarını helal sayan bir düşünceye sahiptir (Demirel 2004'ten aktaran Akkurt, 2010: 30). Türkiye'de ise Harun İlhan liderliğinde bir gruba sahip olan örgüt 15 Kasım 2003 tarihinde İstanbul'daki Neve Şalom ve Beth İsrail Sinagogları'na ve 20 Kasım 2003 tarihinde İstanbul'daki Beşiktaş HSCB Bankası ve Beyoğlu İngiliz Konsoloslugu'na gerçekleştirilen intihar saldırılarında 59 kişinin ölümüne ve 700'e yakın kişinin (Yılmaz, 2011: 424), yaralanmasına sebep olmuştur (Akkurt, 2010: 30). Bu tarihlerden sonra bir daha Türkiye'de faaliyet göstermeyen örgütün esas lideri Usame Bin Ladin Pakistan'da ABD tarafından gerçekleştirilen kara operasyonu sonucunda 2 Mayıs 2011 tarihinde öldürülmüştür (CNN Türk [web], 2011).

Terör dönemi sınıflandırmalarında en geniş etkinlik dönemine sahip bir diğer dönem ise ayrılıkçı bölücü PKK terörü dönemi olarak adlandırılmaktadır. Bu anlamda kuruluşu 1970'li yıllara dayanan ve 1984 yılında Şemdinli ve Erüh'ta düzenlediği baskınlarla adını duyuran PKK (Kürdistan İşçi Partisi) 26-27 Mayıs 1978 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesinde Ziyaret Köyü'nde (Fis Köyü) Abdullah Öcalan ve beraberindeki 25 kişi tarafından kurulmuştur (Özcan, 1999: 42).

Tez çalışmamızı esasını oluşturan konu olması hasebiyle daha detaylı ele alınacaktır, ancak genel bir çerçeve çizmek gerekirse örgütün amacını, Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgelerini içine alacak şekilde toplamda 22 ili kapsayan (Erzincan, Erzurum, Kars, Malatya, Tunceli, Elazığ, Bingöl, Muş, Ağrı, Adıyaman, Diyarbakır, Siirt, Bitlis, Van, Şanlıurfa, Mardin, Hakkâri, Gaziantep, Iğdır, Batman, Şırnak, Kilis) bölgede sözde Kuzey Kürdistan'ı kurmak ve daha sonra Irak, İran ve Suriye topraklarındaki

parçaların da birleşimiyle sözde Büyük Kürdistan'ı kurmak olarak tanımlayabiliriz (İmset, 1993: 11). Örgüt zaman içinde hızla yozlaşan ideolojisiyle önce Marksist-Leninist çizgide ortaya çıkmış, etnik ayrılıkçı fikirleri savunmuş ve aynı zamanda dini temaları da kullanmıştır (Bal, 2006: 310).

Türkiye'nin uzun yıllar boyunca mücadele ettiği ve günümüzde hala da mücadele etmeye devam ettiği bölücü terör örgütü PKK, tez çalışmamızın ana konusunu oluşturmakta olup sadece kuruluşu ve amacı ile ilgili verilen çok kısa bilgiden sonra tez çalışmamız içerisinde örgüt; kuruluşu, ideolojisi, amaçları, hedefleri, stratejileri, örgütsel yapılanması, finans kaynakları, bağlantıları, kurucu belgeleri ve siyasallaşma süreci dahilinde derinlemesine incelenecektir.

Amaçları, ideolojileri ve stratejileri ne olursa olsun tüm ideolojik, dini temelli, etnik, ayrılıkçı ve bölücü terör örgütlerinin ortak hedefleri yürürlükte bulunan anayasal düzeni, rejimi veya hakim ideolojiyi terörist yöntemlerle yıkmaktır. Farklı görünümlere sahip olmakla birlikte, Türkiye'de faaliyet göstermiş ve gösteren terörist örgütlerin ortak ve nihai amaçları; Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin anayasal düzenini yıkmak, ülke bütünlüğünü ortadan kaldırmak, milli birlik ve beraberliği anarşi ve terör ortamı doğurarak yıkmak, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda gelişen, çağdaşlaşan ve büyüyen Türkiye'de ülke bütünlüğünün parçalanması ve kendi ideolojik ve politik görüşleri doğrultusunda yönetmektir (YÖK, 1985: 68). Farklı motivasyonlara sahip terör örgütlerinden veya gruplarından bahsederken teröre neden olabilecek unsurların da göz önünde bulundurulması büyük önem arz etmektedir. Bu anlamda terörist faaliyetlerin ortaya çıkış nedenlerinin ve bu doğrultuda gerçekleştirdikleri faaliyetlerin araştırılması özellikle terörle mücadele alanında mücadeleye daha avantajlı başlanmasını sağlayacaktır.

Türkiye özellikle son kırk yılını terörün acımasız yüzüyle karşı karşıya geçirmek zorunda kalmıştır. On binlerce asker, polis ve sivil insanın kurban verilmesi ve milyar dolarlarla ifade edilen ve terörle mücadelede harcanan kaynaklar, toplumda geçmişten günümüze ortaya çıkan ve artan korku ve tedirginlik, kutuplaşmalar ve teröre karşı hassasiyetlerin tahammülsüzlüğe

dönüşmesi gibi birçok sonuç, terör örgütlerinin veya odaklarının ve onları destekleyen devlet, organizasyon veya grupların istediği ve beklediği kapsamda bulunmaktadır. Sağ-sol çatışması, ideolojik çatışmalar, dini temelli terör örgütleri, etnik temelli terör örgütleri ve ayrılıkçı bölücü terör örgütleri Türkiye'nin bölünmez bütünlüğünü ve güvenliğini, devletin demokratik yapısını ve toplumsal huzuru, milli birlik ve beraberliği, toplumsal kaynaşmayı yozlaştırmak, zedelemek ve sonunda ortadan kaldırmak için çaba sarf etmektedir. Bu çerçevede söz konusu bütün terör odaklarının amaçlarını ve hedeflerini toptan ortadan kaldırmak adına bunların ortaya çıkış nedenleri doğru analiz edilerek stratejik hamlelerde bulunularak tasfiye edilmelidir. Özellikle Türkiye'nin geçmişte tecrübe ettiği olumsuz ekonomik, sosyal, siyasal ve sosyo-kültürel şartların ülke genelinde iyileştirilerek, bölgelerarası dengesizliklere mahal vermeden ve herhangi bir ayrımcılığa veya ayrımcılık duygusuna neden olmadan ortadan kaldırılması için topyekün bir gayrete ihtiyaç bulunmaktadır.

Diğer bir yandan terörist grupların öncelikli hedefinde bulunan gençlerin eğitimi konusunda azami öneme haiz uygulamalar ve bu uygulamalarla işlerlik kazandırılmış sağlam bir eğitim sistemi gerekmektedir. Türkiye'nin jeopolitik ve jeostratejik konumu dikkate alındığında, maruz kaldığımız iç ve dış tehditlerin iç ve dış nedenleri ve tehditlerin kendileri uygun bir şekilde analiz edilmeli ve uygun önlemler alınmalıdır. Terör ile yapılan mücadelede salt güvenlik alanlarında mücadelenin yeterli olmadığı anlaşılmalı ve bu çerçevede ekonomik, sosyal, kültürel ve benzeri alanlardaki sorunlar sosyal politikalarla desteklenerek topyekün bir biçimde ortadan kaldırılmalıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KAVRAMSAL AÇIDAN TERÖR VE TERÖRİZM

a. Terör ve Terörizm Kavramları

Terör ve terörizm kavramları, üzerinde uzun yıllardır tartışılan birer kavram olmasının yanı sıra yıllarca süren bu tartışmaların da somut bir neticesinin bulunamamış olması veya uzlaşa sağlanamamış olması söz konusu kavramların kendilerinden daha üzücü bir vahamet ortaya koymaktadır. Öncelikle terör ve terörizmi diğer şiddet türlerinden farklılaştıran noktaların tespit edilmesi gerekmektedir. Bunun paralelinde terör ve terörizmin kavramsal bir zemine oturtulması da sorunun çözümüne yönelik atılan önemli adımlardan biri olacaktır. Terörizmin birçok devletin sorunu olduğu dikkate alındığında tanım sorununun çözülmesinin ancak 'terörizm' kavramının uluslararası kabul görececek bir tanımının yapılmasıyla mümkün olabileceği herkesçe aşikardır.

Kavramsal olarak bakıldığında terör kelimesinin kökeni Latince korkutmak, ürkütmek veya sindirmek anlamlarına gelen "terrere" kelimesi olduğu anlaşılmaktadır (Wilkinson, 1974'ten aktaran Başeren, 2008: 1). Türkçedeki tam karşılığı "yıldıрма, cana kıyma ve malı yakıp yıkmak, korkutma, tedhiş" (TDK [web], 2012) olmasına rağmen Fransızca'da "terreur" ve İngilizcede "terror" olarak yer alan kelime Türkçeye de "terör" olarak yerleşmiştir (Çakmak, 2008: 29). Söz konusu kavram üzerinde hukuksal veya politik olarak bir uzlaşa söz konusu olmamasına rağmen politik bakış açılarından bağımsız kavramsal bir terör ve terörizm tanımı yapmak mümkündür. Zira bu alanda pek çok yazar, akademisyen ve siyasetçi tarafından terör tanımlamaları yapılmıştır.

Bu bağlamda, Mehmet Ali Bal belki de en geniş anlamıyla terörü şu şekilde tanımlamaktadır (2003: 35):

"Birey, grup, organizasyon veya devlet ve kurumların, düşmanlarına karşı uyguladıkları yasallaşmış veya reddedilmiş, onaylanan ya da kınanan,

hukuki veya hukuksuz, suç veya cezalandırma, saldırma veya savunma, işgal veya kurtuluş, var olma veya yok etmek amacıyla gerçekleştirilen; fiziki, psikolojik, dini, kültürel, milli, ekonomik, politik, sivil faaliyetler ve eylemler sonucu ortaya çıkan durumdur. Terör; başkalarına, kişi veya kişilere, bir eşya veya eşyalara, bir düşünce ya da fikre karşı kendi istek, arzu ve niyetlerini elde etmek veya oluşturmak için ya da elde edinceye, oluşturuncaya kadar sürdürülen her türden eylemi kapsar. Terör birey ve toplumda korku yaratmak, onların hareketlerini engellemek ya da kısıtlamak için, kendi iradesini kabul ettirmek üzere uygulanan her türlü engelleyici veya kışkırtıcı, koruyucu veya baskıcı, özgürleştirici veya kısıtlayıcı yöntem, tarz, metot ve stratejilerdir."

Bu geniş ifadeden de anlaşılacağı üzere genel manada terör, şiddet kullanarak veya kullanmakla tehdit ederek toplumda güvensizlik havası yaratmaya yol açan eylemlerdir. Terör, toplumdaki bireylerin var olan otoritenin, koruyucuların veya genel anlamda devletin kendilerini koruyamadığını düşünmesiyle amacına ulaşmış olmaktadır. Bu açıdan terör, büyük çaplı korku veren ve bireylerde yılgınlık yaratan bir eylem durumunu ifade ederken; terörizm, siyasal amaçlar için mevcut durumu yasadışı yollardan değiştirmek amacıyla örgütlü, sistemli ve sürekli terör eylemlerini kullanmayı bir yöntem olarak benimsemiş durumudur (Bal, 2006: 7-8). Kısacası, terör eylemleri terörizm bu eylemleri kullanan siyasal bir yöntemdir diyebiliriz. Ali Çağlar ise terörün, örgütsel yapı varlığı nedeniyle adi suç kategorisinde değerlendirilmemesi gerektiğini belirterek terörü şu şekilde tanımlamaktadır (2009: 37):

"Terör; siyasal bir amaç güdülerek, örgütsel bir yapı çerçevesinde gerçekleştirilen her türlü baskı, tehdit, taciz, korku, dehşet, şiddet, caydırma, vazgeçirme, kontrol altında tutma, sindirme, asimile etme, zorlama, öldürme, kaçırma, kaçırma, suikast düzenleme, bombalama, yakma-yangın çıkarma, gasp-soygun yapma ve bilişim sektör(lerini)ünü çökertme gibi eylemlere verilen addır."

Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi, 20 Eylül 1999 tarihli kararıyla terörü şu şekilde tanımlamaktadır (TBB, 2006: 11-12):

"Genelde bir ülkeye, bu ülkenin kurumlarına, topluma ve münhasıran bireylere karşı, resmi makamlar, toplumdaki bazı kişiler veya gruplar veya genel olarak kamuoyunda tedhiş havası estirmek amacıyla, ayrılıkçı emeller,

aşırı ideolojik kavramlar, fanatik veya irrasyonel göreceli faktörlerin motivasyonu sonucu şiddete başvuran veya şiddete başvurma tehdidinde bulunan kişiler veya gruplar tarafından gerçekleştirilen her türlü eylem.”

Diğer taraftan her ne kadar birçok kişi ve hatta kurum tarafından aynı anlamda kullanılsa da terörizm, terör kavramından farklı bir anlam arz etmektedir. “Terör, kısaca silahlı eylemler marifetiyle kendini ve davasını duyurma; terörizm ise, bu eylemleri savunan, stratejilerini anlatan, aktaran, geliştiren bir düşünce disiplini veya akımıdır” şeklinde yapılan bir tanımlama terör ve terörizm arasındaki farkı ortaya koymaktadır (Bal, 2006: 8). Tek başına ideolojik anlamı bulunmayan terörizm, amacı doğrultusunda şiddet olgusunu herhangi bir ideolojik yapı ile birleştirerek hareket etmekte ve baskı, yıldırma, tedhiş vb. metotları kullanarak sonuca varmaya çalışan bir strateji olarak karşımıza çıkmaktadır. Terörizm kavramı, salt terör kavramından daha çetrefilli bir durumdadır. İçerisinde barındırdığı çeşitli politik, sosyolojik, psikolojik ve diğer disiplinlere ait unsurlar, sürekli devingen olması ve beklenmedik hallerde vuku bulması ve özellikle uluslararası alandaki anlaşmalarda uygulayıcı devletlerin sübjektif yaklaşımları nedeniyle üzerinde uzlaşa sağlanamayan asıl konu terörizmdir. Birçok yazar, akademisyen ve hukukçu tarafından yapılan terörizm tanımı, uygulayıcılar için bir mütalaa niteliği taşımamaktadır.

Bu bağlamda terörizm, terörden farklı olarak, siyasal amaçlar için örgütlü, sistemli ve sürekli terör kullanmayı yöntem olarak benimseyen bir strateji anlayışıdır (Bozdemir, 1981’den aktaran Başeren, 2000: 2). Daha önceki terör tanımını da bu tanım içerisine yerleştirerek bakacak olursak terörizm; bireyleri yıldırma, sindirme yoluyla onlara belli düşünce ve davranışları benimsetmek için siyasal amaçlar dahilinde şiddete başvurarak veya başvurmakla tehdit ederek terör uygulamayı amaç, araç ve yöntem edinmiş anlayıştır. Buradaki şiddet kavramı terörist faaliyetlerin karakteristik bir özelliğidir. Zira terörizm bilinçli, sistematik ve belirli amaçlara yönelik bir şiddetin kullanılmasını meşru gören bir anlayışın aracıdır (Tavas, 2000: 19).

Terörizmin şiddeti barındıran bir eylem olduğunu gösteren çok sayıda tanım yapılmıştır. Bu tanımlardan biri de Walter Laqueur’e aittir. Walter

Laqueur terörizmdeki şiddet unsuruna dikkat çekmekte ve terörizmi şu şekilde tanımlamaktadır (2003: 151):

"Toplumda paniğe neden olmak, yöneticileri görevden uzaklaştırarak siyasal değişime sebep olmak amacıyla devlet otoritesinin dışında (sub-state) şiddet kullanılması".

Diğer bir tanım da ise terörizm;

"Siyasal hedeflere ulaşmak için, toplumun demokratik ikna ve eylem yoluyla barışçı davranışına karşı, hukukun üstünlüğünü ve devlet otoritesini tanımayan, güçsüzlüklerini gizlemek için demokratik otoriteleri kitlelerden kopararak halka karşı şiddet kullanmaya yöneltmeyi amaçlayan ve uluslararası destek gören örgütlerin, siyasi hedeflere ulaşmak için masum insanları bile hedef alabilen ve hiçbir savaş kuralı tanımayan, geleneksel politik suçlardan farklı, metodik, örgütlü, sistematik öldürme, kaçırma, korkutma ve tahrip eylemleridir."

şeklinde kavramsallaştırılmaktadır (Güvenir, 1980'den aktaran Öztürk, S., 2009) ve yine dikkati çeken unsur siyasi hedeftir. Bu bağlamda Paul Wilkinson'a (1977: 49) göre ise terörizm; "siyasal istekleri kabul ettirmek üzere, kişileri, grupları, toplumu ve hükümeti yıldırmak için sistematik olarak öldürme, tahrip etme veya öldürme tahrip etme tehdidinin kullanılmasıdır".

Doğu Ergil ise terörizm olgusunun zaman süreci dahilinde gerçekleştiği vurgusu yaparak şu şekilde bir tanım yapmaktadır (1991):

"Terörizm, kaçırmadan cinayete kadar uzanan ve amacı sindirme olan şiddet eylemlerine verilen addır. Nedeni ne olursa olsun dehşet, aşırı bir algılamayı içerir. Bu aşırı algılama, bir yanda yüksek dozda korku gibi bir ruh halini; diğer yanda ise, o durumu yaratan fiili ya da muhtemel şiddet olayını kapsar. Şiddet eylemi ya da tehdidine karşı doğan duygusal tepkiye ve bunların, yani şiddet ve ona karşı olan tepkinin, toplumsal etkilerine terör süreci denmektedir".

Hayati Hazır (2001: 45) ise terörizmdeki sembolik hedeflere ve sistematik eylemlere vurgu yaparak terörizmi şöyle tanımlamaktadır:

"Terörizm, saldırılan ve korkutulan sivil ve masum kurbanlar aracılığıyla hedeflenen daha küçük bir kitleyi yıldırıp korkutarak yasadışı

siyasal ve stratejik amaçlarını gerçekleştirmek için bir grubun veya devletin, bilinçli ve planlı bir biçimde şiddet kullanması veya kullanma tehdidinde bulunması.”

Yukarıda anılan çeşitli terörizm tanımlarından da anlaşılacağı üzere terörizm kavramının içerisinde birçok farklı unsur yer almaktadır. Söz konusu bu unsurları ise genel olarak şu şekilde sıralayabiliriz (Robertson, K.G., 1987’den aktaran Akkurt, 2010: 15):

- “Şiddet,
- Siyasi bir motif,
- Terör ve korku,
- Halkta güvensizlik ve öngörüsüzlük,
- Sembolik hedeflerin kullanılması,
- Savaş kuralları tarafından zorlanmadan, insanlıktan uzak ve acımasız metotlar kullanmak,
- Halkta çaresizlik,
- Halkın dikkatini çekmek, reklam yapmak ve bunu da şiddet stratejisinin bir parçası olarak kullanmak,
- Gizli planlama ve eylemlerin uygulanması,
- Grup ya da toplu şekilde eylemde bulunma,
- Gelişmiş silahların kullanımı.”

Son olarak Schmidt ve Jongman, terör tanımları üzerine yaptıkları bir çalışmada tespit ettikleri 109 farklı tanım içerisinde 22 kelime kategorisi oluşturmuştur. Bu tanımlamaların en önemlileri ise aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Schmidt A., Jongman A., 2005: 5):

Tablo 1.1: Terörizm Tanımlarında Kullanılan Ortak Sözcükler

Tanım	Kullanım Sıklığı
Şiddet ve güç	%83,5
Siyasalılık	%65
Korku ve terörün vurgulanması	%51
Tehdit	%47
Psikolojik etki ve beklenen tepkiler	%41,5
Kurban-hedef farklılaşması	%37,5

Birçok tanımının ve özelliğinin net şekilde ortaya konulmasına rağmen terörizmin uluslararası alanda ortak veya uzlaşa dahilinde oluşturulmuş bir tanımının olmamasının nedeni salt tanımın karmaşasından çok amaçlarının ve nedenlerinin çeşitlilik göstermesi de olabilir. Terörün yukarıda anılan öğelerinin belirli bir siyasi amacı gerçekleştirmek veya hedefe ulaşmak için kullanılarak bireyleri veya toplumun genelini korkutmak, yıldırma ve onlara zarar vermek suretiyle gerçekleştirilen bir eylem, sınırın bir tarafında özgürlük mücadelesi ve bu eylemi yapan kişi veya grup özgürlük savaşçısı (Başeren, 2000: 1) olarak adlandırılırken sınırın diğer tarafında eylem terörizm ve eylemi gerçekleştiren kişi veya grup terörist olarak adlandırıldığı sürece terörün veya terörizmin ortak bir tanımına ulaşılması mümkün değildir.

Bu noktada başka bir kavram kargaşasına da değinecek olursak terörizm kavramının zihinlerde daha rahat yerleşmesini sağlayabiliriz. Terörizmle karıştırılan veya aynı kefeye koyulan bir diğer kavram da "isyan" kavramıdır. Yukarıda farklı kaynaklara göre yapılan terör ve terörizm tanımlarını da göz önünde bulundurursak terörizm ile isyan kavramları arasındaki farkın sübjektif olabileceğini söylemek yanlış olmayacaktır. Nitekim bazı kaynaklara göre isyan bir hareket olarak tanımlanmakta (terrorism-research [web], 2012) ve siyasi bir hedefi elde edebilmek adına şiddet barındıran eylemlere başvurusu nedeniyle terörizmle benzer bir yön sergilediği düşünülmektedir. Aralarındaki en önemli farklardan biri ise kullanılan bu şiddetin kapsamı ve düzeyidir (Kıras, 2009: 188). Bu anlamda isyanın hedefi, yönetimdeki siyasal iktidarın denetimindeki toprakların bir kısmını veya tamamını ele geçirmek veya söz konusu bu siyasal iktidar gücünü paylaşmak için iktidarı siyasi tavizlere zorlamaktır. Yine söz konusu bu hareket kapsamında, nüfusun bir bölümünün aktif desteğine veya katılımına ihtiyaç duyulur, ancak terör örgütleri bu tür bir aktif desteğe ihtiyaç duymadan da eylemlerini gerçekleştirebilmektedir (terrorism-research [web], 2012). İsyen ve terörizm arasındaki bir diğer fark ise, isyan hareketleri amaçlarına ulaşmak için savaş hukuku dahilinde faaliyet gösterebilir veya uluslararası normlara bağlı kalabilirler, fakat teröristler yukarıda verilen birçok tanıma uygun olarak sivil ve askeri kanunlara göre suç işlerler ve hedeflerinde herhangi bir ayırım gözetmezler (terrorism-research [web],

2012). Diğer bir taraftan teröristler güvenlik güçleriyle girdikleri mücadelede onlara zayıf vermektan çok halkın iktidara karşı güvenini sarsarak yarattıkları şiddet ortamından ve şiddete yönelik artan hassasiyetten faydalanırlar, zira amaçları da bu yöndedir. Bu bakımdan isyancılar güvenlik güçleriyle onları alt etmek adına savaşırlar veya mücadele ederler. Bu yaklaşımın başka bir ifadesi de teröristler çeşitli mücadele yöntemleri dahilinde iktidarı veya toplumu hedef alarak bir ideolojiyi hakim kılmaya çalışırken isyancılar, sahip oldukları ideolojiyi iktidara karşı kullanırlar (usirag.procon [web], 2008). Bu kısa karşılaştırmadan da anlaşılacağı üzere isyan ile terörizm arasındaki farklar ya da benzerlikler genel anlamda bakış açısına bağılı olarak şekillenmektedir diyebiliriz.

b. Terör ve terörizmin tarihsel gelişimi

Tarih boyunca birçok devletin veya topluluğun zaman zaman mücadele içerisinde girmek zorunda kaldığı terör hareketlerinin olduğunu görebiliriz. Genelde kamuoyunda bilinenin aksine terör veya terörizm 11 Eylül 2001 tarihinde New York'taki Dünya Ticaret Merkezi ve Washington D.C.'deki Pentagon'a yapılan terör saldırılarıyla başlamamıştır. Zira kökenleri çok eskilere dayandığı bilinen ancak nerede ve hangi olayla başladığı bilinmeyen, gerek dönemleri içerisindeki coğrafik, sosyolojik, politik, dini ve en nihayetinde teknolojik imkan ve şartlar nedeniyle gerekse de dönemi içerisinde bu tür olayların adaletin sağlanması olarak değerlendirilmesi nedeniyle terör olaylarının en eskisi olarak dini amaçlı Zealots kabul edilmektedir. Söz konusu bu örgüt M.S. 6-135 yılları arasında Roma, Yunan ve Yahudi yönetimlerinin uyguladıkları kurallara karşı gerçekleştirdikleri eylemlerle bilinmektedir (Çakmak, 2008: 17). Diğer bir taraftan, Zealots örgütüne bağılı bir grup olan Sicariler ise, özellikle kendilerine ait yöntemlerle hububat depolarına ve su kanallarına saldırılar düzenleyen, "sica" denilen bir silah kullanan ve Roma yönetimine karşı mücadele etmiş bir grup olarak M.S. 66-73 yıllarında karşımıza çıkmaktadır (Altuğ, 1995: 9).

Aynı şekilde Hasan Sabbah'ın liderliğindeki "Haşhaşiler" adı verilen grubun eylemleri de etkisini günümüze kadar sürdürmüştür. Örgütün üyelerine "Fedayin" (Çakmak, 2008: 18) adı verilirken anılan grubun özellikle

siyasette önemli kişilere suikastlar düzenleme stratejisini kullandıkları bilinmektedir (Altuğ, 1995: 9). Örgüt kendine esas üs olarak İran'ın Kazvin kentinde Elbruz Dağları'nın eteklerinde yerleşen, çok sarp ve ulaşılması zor olan bu yüzden "kartal yuvası" olarak bilinen Alamut Kalesi'ni kullanmıştır. Çarpıcı eylemlerinden birisi olan ve dönemin Selçuklu Veziri Nizamülmülk'e yönelik 1092 yılında gerçekleştirdikleri suikast eylemi ise şu şekilde anlatılmaktadır (wordpress [web], 2007):

"Hasan Sabbah'ın başını çektiği Nâzirîlerin suikastlarla gerçekleştirdikleri eylemlerde ilk kurban; kendilerine karşı hem askeri hem de fikri yönden mücadele vermiş bulunan ünlü vezir Nizamülmülk olmuştur. Suikastın gerçekleştiriliş şekli, önceden planlandığını akla getirmiştir. Selçuklu sultanından sonra en önemli makamda bulunmakta olan Vezir'in huzuruna, bir dilekçe verme bahanesiyle, sufi kılığında bir şahıs girmiştir. Kendisinden şüphelenilmeyen Batınî akideli şahıs, sözde dilekçeyi vereceği sırada veziri hançerleyerek öldürmüştür."

Fransız İhtilali'nden önceki terör ve terörizm hareketleri incelendiğinde örgütlenme modeli olarak tarikat – mezhep yapılandırmaları ve de daha çoğunlukta hükümdarlara yönelik suikast veya vur – kaç tarzı eylemler olarak karşımıza çıkarken Fransız İhtilali ile birlikte farklı bir boyut kazanmış ve terörizm günümüzdeki modern literatüre dahil olmuştur. Terörizmin bugünkü anlamda literatüre girişine neden olan olay ise Fransız Devrimi'dir. Devrime karşı girişilen 'karşı devrim' hareketlerini bastırmak ve devrimci girişimleri cezalandırmak amacıyla devrim mahkemeleri kurulmuştur. Bu nedenle, Fransa'da 13 Mart 1793 Devrim Mahkemeleri'nin kurulmasıyla başlayıp 27 Temmuz 1794'e kadar devam eden sürece 'Terör Dönemi' adı verilmiştir (Çitlioğlu, 2008: 88). Ancak muhalefet tarafından siyasi iktidara yönelik gerçekleştirilen bu eylemlerin sadece söz konusu dönem içerisinde "Beyaz Terör" (Çitlioğlu, 2008: 93) olarak adlandırılması neticesinde kavram literatürde bu şekilde yer almıştır. Zira araştırmamıza konu edilen terör kavramı ile söz konusu "Beyaz Terör" dönemi yöntemleri pek uyum göstermemektedir. Hatta bu dönemden sonra terörizm kavramı literatüre "devlet terörü" olarak yerleşmiştir.

1865 yılında ise ABD'de Tennessee'de "Ku Klux Klan" adıyla gizli bir ırkçı ve tedhiş örgütü kurulmuştur. Söz konusu bu örgüt, ABD'de ortaya çıkan Kuzey-Güney savaşı sonrasında güneyde beyaz ırkın üstün ırk olduğu iddiasıyla eylemlerine başlayarak sonraki dönemlerde kendi etraflarında ciddi kalabalıklar toplamış ve binlerce siyahi Amerikalıyı katletmişlerdir (Aydoğan, 2009'dan aktaran Yavuz, 2011: 21).

20. yüzyılda ise bu husus değişiklik göstermiş ve yaşanan milliyetçilik temalı bağımsızlık hareketleri genel olarak bölücü ve ayrılıkçı terör olaylarını gündeme taşısa da baskın çıkan ve belirleyici siyasal ve sosyolojik söylem, Soğuk Savaş dönemi terörü olarak karşımıza çıkmıştır. Soğuk Savaş dönemi terörünün en dikkat çeken özelliği terörün bu dönemde devletlerin himayesinde gelişim göstermesi ve kullanılmasıdır. Daha çok iki ayrı kutupta yer alan devletlerin hali hazırda savaşı göze alamamaları neticesinde, düşman tanımlamalarının merkezine oturttukları devlet ve gruplara karşı mücadele sahasında yer alan terör örgütlerini yoğun bir şekilde desteklemeleri yine bu dönemde karşımıza çıkmaktadır. Özellikle İkinci Dünya Savaşı'nın sonunda oluşan iki kutuplu dünyada savaşın daha riskli ve istenilmeyen sonuçlar oluşturmamasından dolayı savaştan vazgeçilerek terör ve terörizmi bir araç olarak kullanmalarına neden olmuştur. Bu dönemde Doğu ve Batı bloğu şeklinde sınıflandırılmak istemeyerek bağımsız kalmak isteyen devletlere karşı terör örgütlerine çeşitli destekler sağlanmıştır. Bu dönem içerisinde Doğu ve Batı Bloku şeklinde bulunan dünyada bloklar arası çekişme enstrümanı halini alan terör örgütleri, Sait Yılmaz tarafından şu şekilde ifade edilmektedir (2011: 66):

"Sovyetler Birliği, Batılı Kapitalist ülkelerde Marksist-Leninist ve sol örgütleri batıya karşı kışkırtırken, ABD başta olmak üzere Batılı ülkeler ise Sovyet dostu Üçüncü Dünya Ülkeleri'nde terör örgütlerine destek sağlamışlardır. Bu örgütlerin en önemlileri Almanya'da Baader-Meinhof, Fransa'da Action Directe, İspanya'da ETA, İngiltere'de IRA, Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ), Japon Kızıl Ordusu, İtalya'da Kızıl Tugaylar, Kolombiya Devrimci Silahlı Kuvvetleri, Türkiye'de Dev-Sol ve PKK."

Söz konusu dönem içerisinde ve özellikle bu dönemin sonlarına doğru sivil hedefleri de yelpazesine katan terör örgütleri bu doğrultuda siyasetçileri

ve devlet adamlarını da hedeflerine dahil etmiş ve terörün tanımı içerisinde de yer alan “sembolik insanların” öldürülmesiyle toplumda korku ve şiddete duyarlılığı arttırmıştır. Bu çerçevede 1981 yılında öldürülen Enver Sedat ve 1984 yılında öldürülen Gandhi örnekleri önemli birer dönüm noktası halindedir (Yılmaz, 2011: 67).

Soğuk savaşın sona ermesinin ardından dünyada tek süper gücün olduğu kabul edilmiş ve bu konjonktür dahilinde sol örgütler tarafından gerçekleştirilen eylemlerin azalmasının nedeni ise süper güçlerin terörist gruplar üzerindeki etkisinin azalması olarak değerlendirilmiştir (Volkan, 1993'ten aktaran Yavuz, 2011: 23).

21. yüzyıla gelindiğinde ise terörizmin elindeki tüm teknolojik imkanları son derece iyi kullanan, istihbaratı güçlü, profesyonelliğe yakın tekniklere ve eğitilmiş kadrolara sahip gruplar tarafından gerçekleştirildiği görülmeye başlanmıştır. 21. yüzyıla girilen bu dönemde terörizmin; dünya genelinde gerek teknolojik imkânlar, gerek hedeflediği sahalar açısından tarihin hiçbir döneminde görülmedik bir yıkıcılık potansiyeline ulaştığına tanık olunmaktadır. Özellikle terörizmin yeni miladı kabul edilen 11 Eylül saldırıları sonrasında yaşanan dini motivasyonlu terör saldırılarındaki artış, genel kanının İslam dininin terörü beslediği yönüne dönmeye başlamıştır. El Kaide terör örgütünün New York'taki Dünya Ticaret Merkezi ile Washington D.C.'deki Pentagon'a gerçekleştirdiği saldırılar terörizm için dönüm noktası olmuştur.

Sonuç olarak, geçmişten günümüze ciddi anlamda evrim geçiren terörizmin özellikle içinde bulunduğumuz yüzyıl içerisinde önemli ölçüde kabuk değiştirdiği görülmektedir. Uluslararası iletişim, ticaret, seyahat ve benzeri imkanlar terör grupları için önemli avantajlar sunmaktadır. Söz konusu bu imkanlar içerisinde gittikçe önemli bir husus haline gelen ve hızla gelişen teknoloji; terör grupları için sadece iletişimsel avantaj sağlamasından ziyade lojistik destek, eğitim, örgütlenme, finansman, eleman bulma ve gizlenme gibi birçok alanda fırsat niteliğinde bulunmaktadır. Günümüzde faaliyet gösteren terör örgütleri gün geçtikçe kendilerine yeter hale gelerek esnek, uluslararası ağı ve artalana sahip ve modern teknolojiyi kullanan bir

nitelik kazanmışlardır ve eylemlerinin şiddeti ve bu eylemlere yönelik toplum hassasiyeti giderek artmıştır.

c. Terörizmin Özellikleri

Sürekli bir gelişim ve değişim içerisinde olan dünya koşulları dahilinde terör de bu değişim ve gelişimden payını almıştır. Gelişen teknolojiye bağlı olarak ortaya çıkan yeni yöntemler, imkanlar ve stratejiler ile her geçen gün etkisini katlayarak arttırmıştır. Söz konusu bu terör faaliyetleri her zaman varlığını göstermekten ziyade zaman zaman ortaya çıkarak beklenmedik zamanda eylem yapma özelliğini son derece iyi bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu anlamda terör faaliyetini gerçekleştiren gruplar seslerinin daha fazla duyulmasını, eylemlerinin daha fazla yankı yapmasını ve bu eylemler aracılığıyla toplumu daha derinden etkilemeyi ve sarsmayı arzu ederler. Eylemlerini de bir nevi bu amaç dahilinde gerçekleştirirler. Dolayısıyla da hedeflerini ona göre seçerler.

Amaçlarının ve hedeflerinin bu denli sınırlı olabilmesine rağmen tanımlarının çok geniş alanlar dahilinde gerçekleştirilmesi terörün özelliklerini de çok çeşitli hale getirmektedir. Daha önce de belirtildiği üzere gittikçe farklı özellikleri bünyesinde barındırmaya başlayan terör faaliyetleri ve terörizm kavramı genel anlamda şu özellikleri içermektedir:

- "Terörizm içerisinde ideoloji barındırsa da kendisi bir ideoloji değil bir strateji türüdür.
- Propaganda ile kendisini geliştirir ve propaganda ile etki sahası doğru orantılıdır.
- Terörizm birdenbire ortaya çıkan bir olay değil çeşitli safhalar içeren bir süreçtir.
- Hiyerarşik bir yapıda olan örgüt ve teşkilat aracılığı ile yürütülür.
- Terörizm kendi meşruluğunu sağlayacak çeşitli argümanlara sahiptir.
- Eylemlerini ve eylem süreçlerini kotarabilmek için ekonomik kazanç sağlama adına yasa dışı faaliyetler terörizmin önemli bir özelliğidir.
- Terörizm bir şiddet sarmalıdır.
- İçerdiği şiddet acımasız, tahrik edici ve vahşicedir.
- Nerede ne şekilde ortaya çıkacağı tahmin edilemeyen bir olgudur.
- Psikolojik sonuçlar fiziki sonuçlardan önce gelmektedir.

- Terörizmde, bireysellik değil kolektif örgüt kimliği vardır ve örgüte katılanların tümü, tıpkı bir dinin mensupları gibi liderden gelen buyrukları sorgulamadan mutlak bir disiplin ve itaat içinde yerine getirmek durumundadırlar" (Çitlioğlu, 2006: 263).
- "Terör, şiddet uygulamayı giderek amaç konumuna taşır. Dehşet ve korku salarak yıldınlık yaratır. Zorba, acımasız, istismarcı ve kuralıdır.
- Bilinçli ve amaçlı eylemler olarak belirir.
- Genellikle siyasi bir amacı vardır.
- Terörizm, uluslararası siyasetin bir parçasıdır, dolayısıyla dış destek olmadan yaşatılmaz" (EGM [web], 2012).
- "Terörizm dünyayı "iyi" ve "kötü" olarak iki kampa ayırdıktan sonra kendisini "iyi" kategorisine yerleştirir.
- Terör kendi dilini yaratır ve kullanır" (Alkan, 2002).

d. Terörizmin Amaçları

Terörizmin veya özelde her terörist örgütün kendi kuruluş amacı ve bu amaca ulaşmak için saptadığı hedefleri vardır. Terörist örgütlerin sahiplendikleri ideoloji ve motivasyonları, eylemlerini hangi amaçlar doğrultusunda icra edeceklerini belirlemektedir. İdeolojik, dini, etnik veya sosyal bir nedenden kaynaklanabilen terörizm, siyasi iktidarı ele geçirmek ya da siyasal bir amaca ulaşmak amacıyla gerçekleştirilmektedir. Bunu gerçekleştirebilmek için terör örgütleri, toplumda korku, tedirginlik ve güvensizlik duygusu yaratma ve bunun sonucunda toplum üzerinde belli bir güce ve hâkimiyete erişmeyi amaç olarak edinmekte ve araç olarak da şiddet unsurunu kullanmaktadırlar.

Terör örgütlerinin eylemlerinin birinci aşamadaki temel amaçları, halkın gözünde siyasal iktidarı yıpratmak ve giderek, devletin manevi otoritesinin zayıflamasını sağlamaktır. Bu şekilde devlete veya siyasal iktidara güveni sarsılan veya azalan toplum kendisini güvende hissedemeyecektir ve böylece terörizm amacına ulaşmış olacaktır.

Ercan Çitlioğlu ise terörizmin amaçlarına ulaşmak için kullandığı yöntemleri;

"Korkutmak, yıldırım, sindirmek, panik yaratmak, mevcut rejim ve sisteme güveni yok etmek, bireyleri ve toplumları doğrularla yanlışlar arasında salınma iterek yön duygularının yitmesine neden olmak, akılcılık yerine duygusallığı egemen kılarak bireyler ve toplumların sağlıklı düşünme/karar verme yetilerini erozyona uğratmak, toplumda çözülme yaratarak dayatmaları kabule zorlamak, bireyler ve toplumları pasif konuma iterek savaşım güç ve iradelerini tüketmek..."

şeklinde ifade etmiştir (2008: 62).

Terörizmin veya terör eylemlerinin amaçları hususunda birçok görüş bulunmaktadır. Kimi kaynaklarda kısa ve uzun vadeli amaçlar olarak sınıflandırılırken, kimi kaynaklara göre ise ideolojik, dini, politik, ekonomik ve benzeri alanlara ait amaçlardan söz etmek mümkündür. Bu bağlamda terörizmin veya terör eylemlerinin amaçlarını herhangi bir sınıflandırma yapmadan genel olarak aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

- "Genel bir korku ortamı yaratmak,
- Hedef alınan rejimi, sistemi veya siyasal iktidarı şiddet yolu ile yıkarak, yerine kendi ideolojileri doğrultusunda yeni bir yönetim oluşturmak,
- Toplumun şiddete duyarlılığını arttırmak ve böylece dayanma gücünü kırmak,
- Otoriteye ve düzene karşı olan güçleri harekete geçirerek yerleşik otoritenin güçlerini ve kurumlarını etkisizleştirmek ve işlemez kılmak" (Öztürk, 2000: 141),
- "Toplumları çaresizliğe ve boyun eğmeye sevk etmek,
- Eylemler aracılığıyla propaganda yapmak ve bu sayede lojistik destek, eleman ve destekçi sayısını arttırmak,
- Ekonomik açıdan ülkenin kaynaklarının verimli alanlarda kullanılmasını engellemek,
- Terörü araç olarak kullanarak toplum içerisindeki farklı grupları karşı karşıya getirmek,
- Bireyi toplumdan izole edip yalnızlaştırıp sahipsizlik duygusuna sürüklemek; yerleşik düzeni gözden düşürüp düzen karşıtlarını harekete geçirmek; davanın duyurulmasını sağlamak ve propagandasını yapmak; intikam almak ve hükümetleri pazarlığa zorlamak" (Tavas, 2000: 51-61).

İngiliz tarihçi ve yazar Paul Johnson ise “Terörün Yedi Ölümcül Günahı” başlığı altında terörün yedi ölümcül amacını şu şekilde sıralamaktadır (Korkmaz, 1999’dan aktaran Yavuz, 2011: 28):

- “Şiddetin kasıtlı ve soğukkanlılıkla diğer meşru eylemlerinin önüne geçilerek doğal, arzulanır bir eylem biçimi olarak idealize edilmesi, entelektüel meşruluk kazandırılması (Şiddetin idealize edilmesi),
- İnsanın moral güdülerine kasıtlı olarak baskı uygulayarak sistematik olarak bu duyguların körleştirilmesi (Moral değerinin reddi),
- Toplum sorunlarının çözümünde normal çözüme yöntemi olarak siyasetin reddedilmesi (Siyasetten feragat),
- Aktif ve sistematik olarak ve sonuç olarak totaliter nitelikli devletlerin yayılmasına yardım edilmesi (Totalitarizmin yüceltilmesi),
- Hukuk devleti sistemini yıkmayı arzulaması (Sistemin yıkılması),
- Demokratik toplumların özgürlükçü yapısının sömürülerek onun tehlikeye sokulması (Özgürlüğün sömürülmesi),
- Demokratik sivil toplumların kendini savunma iradesini bitirmesi (Demokrasinin zayıflatılması).”

e. Terörizmin Nedenleri

Terörizmin nedenleri ve ortaya çıkışı ile ilgili olarak gerçekleştirilen birçok çalışmada farklı yöntemler ve sınıflandırmalar yapıldığı görülmektedir. Terörizmin nedenlerinin ortaya koyulabilmesi için öncelikle terörizmin mevcut olduğu çevredeki şartlar, sosyal, ekonomik, etnik statüler dikkate alınmalıdır. Zira terörizm, farklı toplumlara ait farklı problemlerden, farklı sosyal, ekonomik ve etnik sorun veya durumlardan ortaya çıkabilmektedir. Bu terörizmin nedenlerini siyasal, sosyo-kültürel, ekonomik ve psikolojik nedenler şeklinde bir gruptandırabiliriz.

(1) Siyasal Nedenler:

Önceki bölümlerde bahsedildiği üzere terörizmin en önemli özelliklerinden ve amaçlarından biri, ideoloji sahibi olmak ve bu ideolojiyi yaygınlaştırmak, öğretmek, propagandasını yapmak ve nihayetinde iktidarla taçlandırmaktır. Söz konusu bu ideoloji temelinde örgüt elemanları birbirlerine daha fazla yakınlaşır ve motivasyon sahibi olurlar. Siyasetle beslenen terör,

kendisinin karşısında olduğunu düşündüğü siyasi yapıyı, ideolojiyi veya iktidarı devirmek, yok etmek veya zayıflatmak için çaba gösterir ve bu yönde eylemlerini gerçekleştirir. Toplumların siyasi yapısındaki yoğun çatışma durumu, ülkede siyasi istikrarsızlığa, bireylerin hak ve özgürlüklerini tam kullanamadığı ve kendilerini gereğince ifade edemediği bir kriz ortamına neden olur. Bir ülkede demokrasi ve vatandaşlık hakları eksikliği veya hukuk devleti özelliğinin olmaması veya yitirilmesi, çoğu zaman dahili terörizmi tetikleyen nedenlerden birisidir (Yel, 2006). Demokrasi ve özgürlüklerin tam olarak yerleşmediği otoriter yönetim anlayışları, terörün ortaya çıkışında etken olarak yer almaktadır.

Bu bağlamda bazı devletler kendi dış politikalarını gerçekleştirmek için açık ve konvansiyonel savaş yönteminden ziyade diğer toplum içerisinde var olan terör unsurunu aracı olarak kullanmaktadır (Yılmaz, 2011: 46). Siyasi bağlarında ve iç politikasında erozyon görülen devletler ve bu devletlerin toplumundaki zayıf toplumsal bağlar, terör faaliyetleri için uygun bir ortam arz etmektedir. Örgütler, özellikle devlet yönetimindeki istikrarsızlığı, siyasi yapının tam olarak oturmamasını veya olgunlaşmamasını, dış politikadaki tutarsızlığı ve istikrarsızlığı kendileri için bir çıkış noktası olarak değerlendirmektedirler (Yılmaz, 2011: 46). Diğer yandan da devlet imkanları temelinde yaptıkları vaatlerle iktidara gelen siyasi partiler, sınırlı kaynaklarla sınırsız vaatleri yerine getiremediklerinden süratle yıpranmaktadırlar. Bu durumda radikal görüşlü siyasal oluşumların önü açılmakta, halk birbirine zıt görüşlerin taban ve taraftar bulabildiği ortamda kutuplaşmaya sürüklenmekte, toplumsal iç barış zedelenmektedir (Alkan, 2002: 42). Bu tür ortamlar ise terör gruplarına kendi ideolojilerinin veya siyasi düşüncelerinin propagandası için bulunmaz fırsat ortaya çıkarmaktadır. Bu tür durumların yanı sıra adil yönetimin olmaması, demokrasinin olmaması, sosyal adaletin olmaması, modern demokrasilerin hassas yönlerinin bulunması (Tore Bjorgo (Ed.) [web], 2012), ideolojiye bağlılık, iktidar hırsı, siyasi kısıtlamalar vb. durumlar da terörizmin ortaya çıkmasında önemli nedenlerden bazıları olarak kabul edilebilir.

(2) Sosyo-Kültürel Nedenler:

Esasen sosyo-kültürel nedenler terör veya terörizmin oluşmasında en önemli etkenlerden biridir. Zira içerisinde barındırdığı sosyolojik etmen bu nedenler arasında en fazla öneme haiz olan etmendir. Bu bağlamda sosyal değerlerdeki hızlı değişim, söz konusu değişime ayak uyduramayan veya sosyolojik değerleri nedeniyle bu değişime karşı çıkan sosyal çevrede olumsuz şartlar meydana getirecektir ve sosyal problemlere ve hatta çatışmalara sebep olacaktır. Ayrıca, birey üzerindeki etkileri sebebiyle de bireylerin içine kapanık, şiddet yanlısı, görüşlerini açıklamak yerine zorla kabul ettirmeye yönelik bireyler haline gelmesine sebep olabilecektir.

Özellikle hızla artan kentleşme, kırsal alanlardan kentlere göç, gecekondulaşma ve benzeri nedenler dahilinde ortaya çıkması muhtemel olan sosyal sınıflar ve bu sınıflar arasındaki rekabet veya dayanışma, terör gruplarının da istismarı ile daha iyi bir yaşam standardı, çevre, iş veya toplumsal statü elde etmek için teröre dönüşebilir. Göç ettikleri toplumsal ortamın davranış kalıplarıyla, örnekleriyle çatışma ve toplumdan gelen tepkiler bireyleri arayışa sürüklemektedir ve kendilerini bu boşluktan kurtaracak, dayanacak, inanacak faaliyetlere ve gruplara yöneltmektedirler. Ayrıca yine bahse konu kültürel gruplar içerisinde siyasi, dinsel, etnik ve kültürel hizipleşmeler terör oluşumunda başat unsurlardır. Bu tür gruplar, mezhepler, cemaatler, aşiretler ve cemiyetler kendilerine yapıldığını düşündükleri haksızlıklara yönelik tepkilerini teröre başvurarak veya terörist yapılanmalara dahil olarak gösterebilirler (Yılmaz, 2011: 49).

(3) Ekonomik Nedenler:

Ekonomik nedenler arasında değerlendirilen en önemli unsurlar ekonomik eşitsizlik, adaletsiz gelir dağılımı, yoksulluk, kişi başına düşen milli gelirin düşük olması olarak sıralanabilir. Terörizm ile fakirlik arasındaki ilişkinin varlığını sorgulayan Ali Murat Yel bu konudaki görüşünü şu şekilde dile getirmektedir (Yel, 2006):

“Terörizm ile fakirlik arasında dolaylı ve zayıf bir ilişkiden söz edilebilir. Terör örgütleri üyelerini genellikle orta ve yüksek sınıf ile nispeten eğitilmiş kişilerden devşirmektedirler. Terör olaylarına katıldığı iddia edilen ülkelerde fakir kesimler genellikle siyasi gösteriler gibi daha az önemi haiz olaylara katılmaktadırlar. Zira dünyanın en fakir ülkelerine bakıldığında terör olaylarının çok daha az görülmesi terörün fakirlikle doğrudan ilişkili olmayıp daha çok hızlı gelişme, değişim ve modernleşmenin getirdiği sıkıntılarla açıklanabilir. Ama öte yandan fakirlik her zaman devrimci amaçlara alet edilmiş ve terör örgüt yöneticileri kendilerini fakirlerin temsilcisi olarak kabul ederek onlara daha müreffeh bir gelecek vaat etmişlerdir. Belki de bu yüzden fakirlik ile terörizm arasındaki ilişki kolayca öne sürülebilmektedir.”

Ekonomik olarak geri kalmışlık ile etnik ayrımcılık arasında bir bağ kuran Sait Yılmaz (2011: 47) ise teröre neden olan unsuru şu sözlerle ifade etmektedir:

“Özellikle etnik ayrılıkların olduğu ülkelerde ekonomik geri kalmışlıkla etnik farklılıklar bir araya geldiğinde şöyle bir sonuca ulaşılabilmektedir; ‘Biz farklı olduğumuz için bilinçli olarak yaşadığımız bölge ekonomik olarak geri bırakıldı.’ Böyle bir düşünce milliyetçi duyguları pekiştirmekte ve söz konusu grupların teröre kaymalarına hız kazandırmaktadır.”

(4) Psikolojik Nedenler:

Terörizmin nedenleri arasında en kritik noktalardan birisi de psikolojik nedenlerdir. Zira toplum içerisinde yok sayılma, aşağılanma, horlanma, kompleks ve baskı, uyumsuzluk, mağdurluk duyguları bulunan kişilerin örgüt içerisinde bir yere aitlik, adam yerine konma ve kimlik kazanma gibi imkanlara sahip olacakları düşünülmektedir. Bu bağlamda Abdülkadir Çevik’e göre, herkes tarafından görülemeyen ancak psikoloji gözlüğü takılınca fark edilebilen bazı nedenler söz konusudur. İnsanların içerisinde yaşadıkları çevrede beklentilerinin karşılanmaması durumunda hayal kırıklığı ortaya çıkmaktadır ve buna bağlı olarak umutsuzluk ve karamsarlık duyguları baskın hale gelmektedir (Çevik, 2010: 81). Yine bu çevrede saygınlıklarını ve değerlerini korumak adına çeşitli şiddet eylemlerine başvurabilmektedirler (Yılmaz, 2011: 50). Bu anlamda kişilik yapıları teröre yatkın olan gençlerin ve liderlerin bu duyguları abartılı bir biçimde eyleme dönüştürmeleri daha kolaydır (Çevik, 2010: 82). Toplumdaki çatışmanın altında yatan ana faktör

terörün de hedefi olan sosyal bütünleşmedir. Sosyal olarak bütünleşememek ise bireylerde kendini kanıtlayabileceği, adam yerine koyulacağı ve en önemlisi yeni bir kimlik kazanacağı, yeni bir gruba ait olma hissine davetiye çıkarmaktadır. Bu açıdan toplum içerisinde var olan bazı psikolojik değerler de terör yaratılmasında büyük etkinlik göstermektedir. Bu değerlerden belki de en önemlisi “Seçilmiş Travma”² (Çevik, 2010: 53) olarak değerlendirilebilir.

Bu denli güçlü bir travmayı seçilmiş hale getirerek yaşamak istemediği suçluluğu başka eylemlerle kapatmaya çalışan örgütler, esasen psikolojik çıkış kaynaklarını bu alandan edinmektedirler.

Diğer bir taraftan ise genel olarak terörizm nedenlerini sıralayacak olursak da Türkiye Barolar Birliği'nin “Türkiye ve Terörizm - Rapor” (2006: 175-176) adlı analizinde ortaya koyulan terörizmin nedenlerini aşağıdaki başlıklar altında şu şekilde saptamanın mümkün olabileceği ifade edilmiştir:

- Sosyal nedenler ve toplumsal yapı,
- Ekonomik nedenler,
- İç ve dış siyasal nedenler ve konjonktürel gelişmeler,
- Yönetim yapısı ve anlayış ile ilgili nedenler,
- Hukuki yapı ve adalet anlayışıyla ilgili nedenler,
- Jeopolitik ve jeo-stratejik nedenler,
- Milletlerin ırki, kültürel, dinsel ve ideolojik yapısal özellikleri ile ilgili nedenler,
- Devletlerin emperyalist dış politikaları,
- Kişisel psikolojik sapmalar.

² Seçilmiş travma: Bir grubun diğer grup tarafından kendini çaresiz ve mağdur edilmiş durumda hissetmesine neden olan bir olay sonucu yaşanan psikolojik bir durumdur. Seçilmiş travmanın zihinsel tasarımını içinde yaşatarak birey kendi içine alır ve bununla ilgili olarak yaşanan utanç ve kırılmışlık duygularını, anılarını nesilden nesle aktarır. Bu anılar etnik kimliğin önemli bir ögesi oluşturur. Kendini mağdur ve kurban edilmiş olarak algılayan bu travmatik grup yas tutamayacak kadar kendini aşağılanmış hisseder ve öfke yaşar. Ayrıca bu grup kendisinin bu acıları yaşamasına bir yerde sebep olan kötü atalarıyla özdeşim yapıp suçluluk yaşamamak için yas tutmak istemez. Yas tutamadığı için de barış yapması çok güçtür.

f. Terörizmin Unsurları

Terörizmin veya terörist faaliyetler gerçekleştiren grupların tanımı yapılırken veya varlığından bahsedilirken bazı kilit unsurlardan bahsedilmektedir. Bu bağlamda, herhangi bir olay ile terörizm arasında bir bağlantı ortaya konulabilmesi için üç önemli unsurdan bahsedilmesi gerekmektedir. Terörizmin unsurları, terör örgütü kavramının belirlenmesinde önem taşıdığı gibi, terör suçunun belirlenmesinde de hukuki açıdan önem kazanmaktadır. Yapılan genel terör tanımlarının içerisinde de mutlaka bulunan bu unsurlar “ideoloji – şiddet – örgüt” şeklinde sıralanabilir (EGM [web], 2012).

(1) İdeoloji Unsuru

Herhangi bir olay veya eylemin terörizm kapsamında değerlendirilebilmesi için olmazsa olmaz unsurun siyasi bir amaç, yani ideoloji, olduğunu söylememiz mümkündür. Terör örgütü için ideoloji, varılmak istenen hedefe ulaşabilme adına kılavuz durumundadır. İdeoloji, terör örgütlerinin her açıdan en önemli zemin ve hareket noktası konumunda bulunduğundan terörizmin en önemli unsurlarından biri olarak ele alınmaktadır. Terör örgütleri, bu unsuru kendi propagandalarını yapmak, eleman bulmak, halihazırda örgütte bulunan insanları bir arada tutmak, eylemlere yönelik motivasyon oluşturmak ve kendilerine bir yol çizmek için kullanır. Celalettin Yavuz’a göre (2011: 28-29) ise örgütler ideoloji sayesinde; örgütün varlığına meşruiyet sağlamaya, birlik-bütünlüğü korumaya, propaganda aracı olarak kullanmaya, örgütün devamlılığını ve örgütün diğer örgütlerle ilişkisini sağlamaya ve son olarak da insanların duygusal arayışlarına karşılık vermeye çalışırlar.

(2) Şiddet Unsuru

Şiddet terörizmin doğasında bulunan ve hedefe ulaşmadan bir önceki unsurdur. Terör örgütlerinin ideolojiler dahilinde ne tür bir siyasal amacı bulunursa bulunsun eylemlerinin terörizm kapsamında görülebilmesi için en kilit nokta şiddete başvurmalarıdır. Bu şiddet genel bir kapsamda olup

içerisine birçok eylemi sokmak mümkündür. Halihazırdaki amaç toplumda tedirginlik oluşturmak olduğu için şiddete konu olabilecek her türlü eylem kullanılabilir.

Bu anlamda rehin alma, saldırı, sabotaj, kaçırma, boykot, intihar saldırıları, bombalama eylemleri bu şiddet eylemleri içerisinde sayılabilir (Korkmaz, 1999'dan aktaran Yavuz, 2011: 29). Aslında şiddet terör eylemlerinin hem aracı hem de ön şartıdır. Şu halde şiddet ihtiva etmeyen, şiddet kullanmayan hiçbir eylem terör sayılamaz (Hazır, 2001: 18). Ayrıca söz konusu bu şiddet sadece terör örgütlerinin "hedef" olarak niteledikleri kişi, kurum ya da bina vb. unsurlara yönelik bir şiddet olmaktan çok kendi içlerinde de baskın olan bir unsurdur. Zira stratejilerinin başarılı olması için, her şeyden önce kendi içinde itaati ve baş eğmeyi sağlamış olmaları gerekir. Bu maksatla, öldürme dahil, her türlü işkence ve baskı yöntemi örgüt içerisinde yoğun bir şekilde kullanılır (Hazır, 2001: 63).

(3) Örgüt Unsuru

Aynı şekilde terörün varlığından söz edebilmemiz için bir veya daha fazla kişiden oluşan örgütlü bir oluşumdan yola çıkmamız gerekmektedir. Kelimenin sözlük anlamına da bakılacak olursa terör için vazgeçilmezliği görülecektir: "Ortak bir amaç veya işi gerçekleştirmek için bir araya gelmiş kurumların veya kişilerin oluşturduğu birlik" (TDK [web], 2012). Terör örgütleri, gerçekleştirdikleri terör faaliyetinin hedefine ulaşması için yürüttükleri şiddet eylemlerini belli bir düzen ve hiyerarşik bir yapı içinde gerçekleştirmelidir. Ali Çağlar, terörist grupların örgütlenmesi hususundaki görüşünü şu şekilde ifade etmektedir (1995: 124):

"Terör örgütleri, belli bir örgütsel yapılanma içerisinde, aynı amaç etrafında toplanan ve aynı hedefe yönelen kişilerin organize bir şekilde eylem ve şiddet hareketlerini gerçekleştirmeleri sonucu ortaya çıkmakta ve eylemin planlanmasından gerçekleştirilmesine kadar geçen sürede, örgütlenmenin her aşamasında birçok kişi görev almaktadır. Teröristlerce kullanılan karmaşık örgütlenme etkili ve yeterli silahlı eylemin gizlilik içerisinde yürütülebilmesine yöneliktir. Bu tür gizlilik içerisinde faaliyet yürüten örgütlerin hepsinde hiyerarşik bir emir komuta sistemi bulunur."

Bu örgüt dahilinde ise bir çekirdek lider kadro, askeri kanat ve bir de sempatizan grup mevcuttur. Bu kadrolaşmalar isimlerinden de anlaşılacağı gibi örgütün yönetiminde söz sahibi olanlardan; eylemlerde aktif olarak ve silahlı şekilde katılım gösterenler ve son olarak örgüte yardım ve yataklık edenlerden oluşan bir kadrolaşmadır (Yavuz, 2011: 29).

g. Terörizmin Aşamaları

Terör örgütleri kendi içlerindeki örgütlenme sürecini belirli safhalar dahilinde gerçekleştirmektedir. Bunun yanı sıra gerçekleştirecekleri eylemleri veya uygulayacakları stratejileri de belirli aşamalarla uygulamaktadırlar. Terör örgütleri söz konusu dönemler içerisinde eleman bulma, yapılacak faaliyetlerin belirlenmesi, eylem planları, birincil ve ikincil destekçi olarak niteleyebileceğimiz militan ve sempatizan organizasyonu, faaliyet alanı seçme, hedef seçme, propaganda faaliyetleri, kurtarılmış bölgelerin oluşturulması vb. süreçleri gerçekleştirmektedirler. Genel bir çerçeve oluşturulacak olursa, terör eylemlerinin 4 aşama dahilinde gerçekleştirildiğini söyleyebiliriz (Yılmaz, 2011: 90-93). Bunlar:

- Birinci Aşama – Hazırlık
- İkinci Aşama - Örgütlenme
- Üçüncü Aşama - Eylem
- Dördüncü Aşama - İç Savaş³

Birinci aşama olan *Hazırlık* aşamasında terör örgütleri uzun vadeli hedeflerden ziyade daha kısa vadeli hedeflere yönelerek öncelikle eleman bulma, kadrolaşma veya örgütlenme süreçlerini gerçekleştirmektedirler. Genel olarak planlama faaliyetlerinden oluşan bu aşamada herhangi bir silahlı mücadeleden çok toplantı, gösteri yürüyüşü, miting, grev ve sendikal faaliyet şeklinde propaganda faaliyetleri öne çıkmaktadır (Yılmaz, 2011: 90). Bu aşamada basit ve masum isteklerin ve ihtiyaçların kitle yayın araçlarıyla veya etkin kilit haberleşme elemanları aracılığıyla propaganda olarak hedef kitleye aktarımı, planların revizyonu ve taban teşkili gibi süreçler

³ Söz konusu bu aşamalar farklı ulusal veya uluslararası kaynaklarda değişik sınıflandırmalara tabi tutulmuştur. Bu aşamalar hakkında çeşitli kaynaklardan edinilen daha geniş bilgi için bakınız: Türkiye Barolar Birliği, Türkiye ve Terör, 2006: 249-259

bulunmaktadır. Uzun sürecek olan bu aşamada propaganda çok düşük düzeyde başlamıştır ve basit, doğal istek ve ihtiyaçları ifade eder (TBB, 2006: 252). Yine bu aşama içerisinde bireylerin psikolojik dünyaları suistimal edilerek örgüte katılım için ikna edilme süreçleri işlemektedir.

İkinci aşama olan *Örgütlenme* aşaması ise “keskin” sempatizanların kendilerini destekleyenlerle bir araya gelerek veya belirlenen kişilere belirli mihraklarca el atılarak, tehdit merkezinin öngördüğü yapılanmanın başlatılacağı aşamadır. Gerilla eğitimi alan militanlarla sempatizanlar irtibata geçerek korsan miting, boykot, işgal, afişleme, gizli bildiri ve yayın, hücre çalışması gibi silahsız toplu eylemler veya silahlı münferit eylemler bu aşamanın özellikleri dahilindedir (TBB, 2006: 252).

Üçüncü *Eylem* aşamasına da terörist oluşumların asıl hedeflerini gerçekleştirdiği aşama diyebiliriz. Bu aşamada örgüt, terörün unsurlarından vazgeçilmezi ve nihai sonucu olan şiddet unsuruna başvurur ve toplumda korku, panik ve güvensizlik ortamı oluşturur. Bu safhada çeşitli silahlı ve bombalı saldırılar, etkin kişilerin öldürülmeleri, sabotajlar, silahlı soygunlar, yerleşim yerlerine yapılan silahlı baskınlar, kurtarılmış bölgeler oluşturma (TBB, 2006: 252) gibi eylemler gerçekleştirilir. Bu aşama sonunda devlet güçlerinin yetersizliği vurgulanır ve toplumun devlete olan güveni kaybolarak halkta büyük bir moral çöküntüsü ve teslimiyet duygusu başlatılır (Yılmaz, 2011: 92).

Son aşama olan *İç Savaş* aşaması ise nihai hedefin ele geçirilmesi olarak tasarlanmıştır. İçten çökertme tekniğinin son adımı olan bu aşamada kurtarılmış bölgeler kendi teşkilatlarını birleştirerek düzenli illegal birlikler haline dönüşür. Bu esnada dış güçlerin para, malzeme, personel ve teknik yardımları ile iç savaş başlatılır ve içten çökertme işlemi tamamlanır (Dilmaç, 1997’den aktaran Yılmaz, 2011: 92). Mehmet Ali Kışlalı ise bu son aşamayı şu şekilde değerlendirmektedir (Kışlalı, 1996: 70):

“Bu aşamada “kurtarılmış bölgelere” ve güvenli üslere yerleşen teröristler/ayaklanmacılar, geniş halk desteğiyle düzenli askeri birliklere karşı büyük çaplı hareketlere girişebilecekler, mücadeleyi klasik/konvansiyonel savaşa dönüştürebileceklerdir.”

2. HUKUKSAL AÇIDAN TERÖR VE TERÖRİZM

a. Ulusal Hukukta Terör ve Terörizm

Türkiye Cumhuriyeti Devleti kanunlarıyla amir kılınan ulusal hukuka göre, 12.04.1991 tarihli ve 20843 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 12.04.1991 tarihinde kabul edilen 3713 sayılı "Terörle Mücadele Kanunu" terör tanımını şu şekilde yapmaktadır:

"Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir."

Aynı yasanın ikinci maddesinde ise kimlerin terör suçlusu sayılacağı şu şekilde ifade edilmektedir:

"Birinci maddede belirlenen amaçlara ulaşmak için meydana getirilmiş örgütlerin mensubu olup da, bu amaçlar doğrultusunda diğerleri ile beraber veya tek başına suç işleyen veya amaçlanan suçu işlemese dahi örgütlerin mensubu olan kişi terör suçlusudur.

Terör örgütüne mensup olmasa dahi örgüt adına suç işleyenler de terör suçlusu sayılır ve örgüt mensupları gibi cezalandırılırlar."

Söz konusu Terörle Mücadele Kanunu'nun, "Terör Tanımı" başlığının birinci maddesinde belirlenen amaçlara ulaşmak için iki veya daha fazla kimsenin bir araya gelmesiyle "örgüt kurma" fiilinin gerçekleşmiş olacağını hükme bağlayan yasa; ikinci maddede bu kişilerden yalnızca birinin suç işlemesi halinde dahi örgüt mensubu olarak cezalandırılacağını, örgüt mensubu olup suç işlemeyenlerin veya örgüt mensubu olmayıp da örgüt adına suç işleyenlerin (taşeron) yine terör suçlusu olarak yargılanacakları ve

cezalandırılacaklarını hükme bağlayarak olabildiğince caydırıcı kılınmaya çalışılmıştır (Çitlioğlu, 2006: 188).

b. Uluslararası Hukukta Terör ve Terörizm

11 Eylül 2001 tarihinde ABD'nin iki büyük eyaletinde gerçekleştirilen terör saldırıları ile dünya, daha önce benzerine rastlamadığı bir terörist saldırı ile karşı karşıya kalmıştır. Bu saldırılar, öncelikle ABD olmak üzere bütün dünyayı derinden sarsarken, her konuda olduğu gibi uluslararası hukukun terörizme bakış açısında da önemli bir dönüm noktası olmuştur. Terörizmin uluslararası bir sorun olarak görülmeye başlanmasıyla birlikte devletler bir yandan kendi iç hukuk düzenlerinde terörle mücadele amacıyla çeşitli kanunî düzenlemeler yapmışlar, diğer yandan da uluslararası alanda çalışmalara başlamışlardır. Uzun bir geçmişe sahip olmakla beraber 1960'lı yıllardan itibaren uluslararası toplumun değişmez gündem maddelerinden biri haline gelen terörizm, son yıllarda kaydettiği gelişim ve almış olduğu görünüm bakımından yeni olup uluslararası barış ve güvenliğe yönelik önemli bir tehdit oluşturmaktadır. Ancak yapılan bu çalışmalara rağmen terörizm konusunda ortak bir çerçeve oluşturulamamış ve terör, terörizm ve terörist kavramları üzerinde uluslararası toplumun tümü veya belirli bir çoğunluğu tarafından kabul görmüş ortak bir tanım yapılamamış olup devletler kendi çıkarları doğrultusunda farklı görüşler ileri sürmüşlerdir.

Uluslararası alandaki farklı yaklaşımlara rağmen, terörizmin bazı kilit unsurları üzerinde genel bir anlayış birliği oluştuğunu söylemek de mümkündür. Uluslararası anlaşmalarda şu müşterek noktalar gözlemlenmektedir (Hailbronner, 1982'den aktaran Öktem, 2004: 136):

- "Terör suçları uluslararası bir nitelik kazanmakta ve devletlere, bu suçların faillerini ya iade etmek ya da yargılamak (aut dedere aut judicare) yükümü getirilmektedir. Böylece, terör suçları, siyasi suçluların iade edilmeyeceğine ilişkin ilkenin istisnasını oluşturmaktadırlar
- Devletlerin yargı yetkisi genişleme eğilimi göstermektedir.
- Milli mevzuatları uluslararası anlaşmalarla uyumlu hale getirme yükümü üstlenilmektedir.

- Terörizm konularında devletlere adli yardımlaşma yükümü getirilmektedir”.

Uluslararası terörizmi önlemeye yönelik olarak Birleşmiş Milletler nezdinde somut içeriğe sahip 12 evrensel sözleşme bulunmaktadır. Söz konusu sözleşmeler şunlardır (T.C. Dışişleri Bakanlığı [web], 2012):

- “Uçaklarda İşlenen Suçlar ve Diğer Eylemlerle İlgili Sözleşme 14 Eylül 1963 tarihinde Tokyo’da imzalanmıştır. (Tokyo Sözleşmesi) Havacılık güvenliğiyle ilgilidir.
- Uçakların Yasadışı Olarak Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi 16 Aralık 1970’de Lahey’de imzalanmıştır. (1970 Lahey Sözleşmesi) Uçak kaçırma olaylarına yöneliktir.
- Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Kanunsuz Hareketlerin Önlenmesi Sözleşmesi Yürürlüğe Giriş Tarihi: 26 Ocak 1973. (1971 Montreal Sözleşmesi) Seyir halindeki uçaklara yönelik bombalama olaylarıyla ilgilidir.
- Uluslararası Korunan Kişilere Karşı İşlenen Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi (1971) Yüksek düzeyli devlet görevlilerine ve diplomatlara yönelik saldırılarla ilgilidir.
- Rehin Alma Olaylarına Karşı Uluslararası Sözleşme 18 Aralık 1979 tarihinde New York’ta imzalanmıştır. (Rehineler Sözleşmesi)
- Nükleer Maddelerin Fiziksel Korunması Hakkında Sözleşme 3 Mart 1980 tarihinde, New York ve Viyana’da imzalanmıştır.(Nükleer Maddeler Sözleşmesi) Nükleer maddelerin yasadışı yollardan elde edilmesi ve kullanılmasıyla mücadele amaçlıdır.
- Uluslararası Sivil Havacılığa Hizmet Veren Havaalanlarında Kanunsuz Şiddet Eylemlerinin Önlenmesi ile İlgili Protokol (1971) Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Kanunsuz Hareketlerin Önlenmesi Sözleşmesi’ne ektir.
- Denizcilik Seyrüsefer Güvenliğine Karşı Yasa Dışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesi 10 Mart 1988’de Roma’da imzalanmıştır. Gemilerde gerçekleştirilen terör eylemlerine yöneliktir.
- Kıta Sahaneliği Üzerinde Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Kanunsuz Eylemlerin Önlenmesi Protokolü 10 Mart 1988 tarihinde Roma’da imzalanmıştır. Kıyı platformlarında gerçekleştirilen terör eylemlerine yöneliktir.
- Plastik Patlayıcıların Tespit Edilmesi Amacıyla İşaretlenmesi Hakkında Sözleşme 1 Mart 1991 tarihinde Montreal’de imzalanmıştır. Uçaklara yönelik sabotaj eylemlerinin önlenmesi için plastik patlayıcıların tespit edilebilmesi amacıyla kimyasal maddelerin işaretlenmesine yöneliktir.

- Terörist Bombalamaların Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi 1997 tarihli BM Genel Kurul Kararı Patlayıcı maddelerin öldürme, yaralama veya kamu mallarına ciddi zarar verme amacıyla gayrikanuni olarak kullanımının yasaklanmasına yöneliktir.
- Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi (1999) Taraf devletlere, hangi şekilde olursa olsun, doğrudan ya da dolaylı olarak, terörist eylemleri işlemek için veya bu eylemlerin gerçekleştirilmesinde kullanılacağını bilerek, kasten mali kaynak temini ve toplanmasını spesifik olarak suç haline getirecek yasal düzenlemeler yapma yükümlülüğü getirmektedir.
- Nükleer Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi (2005) Taraf devletlerde radyoaktif madde ve nükleer araçların dahil olduğu terörist eylemlerin önlenmesi, faillerinin kovuşturulması, cezalandırılması ve bu kişilerin iade edilmesine imkan tanımakta, taraf devletlerarasında işbirliğinin artırılmasını amaçlamaktadır.”

Özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra da BM nezdinde terörün ve terörizmin önlenmesi için çalışmalar yapılmıştır. Sadece BM Genel Kurulu’ndan ziyade Güvenlik Konseyi’nin de terör ve terörizmle mücadele hususunda aldığı kararlar bulunmaktadır ve bu kararlar sırasıyla 1267, 1269, 1333, 1368, 1373 ve 1390 sayılı kararlardır (Çitlioğlu, 2008: 211).

Bu kapsam dahilinde terörizme karşı en geniş kapsamlı ve en geçerli şekilde hazırlanmış olan ve uluslararası alanda terör örgütü ve terörist sayılanların listesinin de bulunduğu ve 11 Eylül saldırıları sonrasında Güvenlik Konseyi’nin aldığı 1373 (2001) sayılı karar ile bu karara atıfta bulunan birçok karar, BM tarafından uluslararası boyutta alınmış önemli kararlardır. 1373 sayılı karar, BM Sözleşmesi’nin barışın ve güvenliğin tesis edilmesi amacıyla gerekli görüldüğü takdirde zor kullanma yetkisi veren 7. Bölümü çerçevesinde alınmış olup farklı terörizmle mücadele antlaşmalarındaki hükümleri esas alarak bunların taraf olup olmadığına bakılmaksızın tüm ülkelerce uygulanmasını öngörmektedir.

Ayrıca, 1373 sayılı kararın uygulanmasını izlemek ve ülkelerin terörizmle mücadele kapasitelerini artırıcı tedbirleri almakla görevli BM Terörizmle Mücadele Komitesi (CTC- Counter Terrorism Committee) de 1373 sayılı karar sonucunda oluşturulmuştur.

BM çerçevesinde terör eylemi, savaş suçlarının barış zamanına karşılık geleni olarak tanımlanmıştır. BM Genel Kurulu'nun 1267 (1999) sayılı kararına göre terör, özel kişilere grup ya da halkın bütününe siyasi, felsefi, ideolojik, ırkçı, etnik, dini ya da başka sebeplerle her türlü yasadışı baskı yaparak dehşet ortamı yaratmayı tahrik eden tüm cezai eylemler biçiminde ele alınmıştır. Buna göre, yasadışı olan her eylem, uygulama ve yöntem, terör içine dahil edilmekte, terör eyleminin amacı da her şey olabilmektedir. Diğer bir ifadeyle terör eylemini şiddete dayalı diğer suçlardan ayırt edici bir özelliği belirtilmemekte, yani aslında tam olarak tanımlanmamaktadır (Dedeoğlu, 2003: 442).

Ancak söz konusu bu kararların ve sözleşmelerin geneline bakılacak olursa hepsinin terörist eylemler gerçekleştikten sonra ortaya çıktığı görülecektir. Bu bağlamda kabul edilmiş herhangi bir terör ve terörizm tanımının olmaması, önleyici strateji ve kanunların da ortaya koyulmasını engellemektedir. Ayrıca sözleşmeye taraf olan devletlerin bu sözleşme hükümlerine uymaması durumunda uygulanacak herhangi bir yasal süreçten de bahsedilmemesi mevcut kararların eksik yönleri olarak nitelendirilebilir. Yine bu bağlamda hukukun öncelikli görevinin, bir ulusun özgürlük savaşçısının diğer ulus veya devletin teröristi olmasını engelleyecek şekilde uluslararası terörizm kavramının netleştirilmesi yönünde kararlar ortaya koyması gerektiğini söyleyebiliriz. Uluslararası kurumlar ve oluşturulacak komisyonlarda alınan kararlar bütün devletlerce geciktirilmeden uygulanmalıdır.

AB'nin terörist faaliyetlere, örgütlere ve genel manada terörizme bakış açısına değinecek olursak AB'yi uluslararası arenada terör tanımlayan sayılı topluluklardan biri olarak değerlendirebiliriz. Tarihi süreç içerisinde Zealotlar'dan "Terör Dönemi" (Çakmak, 2008: 19) olarak adlandırılan dönemi; yıllar boyunca ASALA (Ermenistan'ın Özgürlüğü için Gizli Ermeni Ordusu), ETA (Bask Anavatanı ve Özgürlüğü) ve İRA (İrlanda Kurtuluş Ordusu) gibi etnik milliyetçi terör örgütlerinin faaliyetlerine ev sahipliği yaptığı dönemi; son olarak da 21. yüzyılın başlarında meydana gelen 11 Eylül saldırıları ile Mart 2004'te Madrid'e ve Temmuz 2005'te Londra'ya yönelik

saldırı dönemlerini tecrübe eden AB, “terörizme karşı savaş” konusunda aktif eylemini arttırmayı ve yoğunlaştırmayı teklif etmiştir⁴.

Tanım noktasında müşterek bir kavram oluşturmaya çalışan AB’de, 11 Eylül saldırılarının hemen ardından 19 Eylül 2001 tarihinde Komisyon tarafından hazırlanan ve bazı revizyonlar sonrasında Konsey tarafından nihai şekli verilerek kabul edilen “Terörizmle Mücadeleye İlişkin Konsey Çerçeve Kararı” dahilinde terörizm kavramı ve suçları şu şekilde ele alınmaktadır (Kedikli, 2006: 64):

“Her üye devlet, kendi ulusal hukuklarına göre tanımlanmış olan bir şahıs ya da grup tarafından bir ya da birden fazla ülkeye karşı kurumlarını ya da halkını sindirmek ya da o ülkenin siyasi, ekonomik veya sosyal yapısını ciddi şekilde değiştirmek ya da yıkmak amacıyla kasten işlenen aşağıdaki suçların ‘terörist suçlar’ olarak cezalandırmaları için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlayacaktır: a) cinayet; b) bedensel bütünlüğe zarar verme; c) adam kaçırmaya ya da rehin alma; d) gasp ya da haraç; e) hırsızlık ya da soygun; f) devlet ya da hükümete ait tesislerin, kamuya ait ulaşım imkanlarının ve kamunun kullanımına sunulmuş yer ve malların zorla ele geçirilmesi ya da bunlara zarar verilmesi; g) silah ve patlayıcının imal edilmesi, bunlara sahip olunması, bunların elde edilmesi, nakledilmesi ya da bunların başkalarına temin edilmesi; h) bulaşıcı hastalık ya da mikrop yayan ya da kirlletici maddelerin insanlara ya da çevreye zarar vermek amacıyla kullanılması; i) su, enerji ya da temel kaynakların arzına müdahale edilmesi veya bunların dağıtımına engel olunması; j) haberleşme sistemlerine müdahale yoluyla saldırılması; k) yukarıda sıralanan suçları işlemeye yönelik tehditte bulunma; l) terörist bir örgütü yönetme; m) terörist bir örgütü desteklemek, katkıda bulunmak ya da bu örgüt içerisinde yer almaktır.”

Ayrıca aynı maddenin ikinci bendinde de terörist örgütün tanımı yapılmaktadır. Bu tanıma göre terörist örgüt, “belirli bir süreyi doldurmuş, ikiden fazla kişiden oluşan ve birinci bendin a–k maddeleri arasında sayılan suçları işbirliği içinde işlemek amacıyla hareket eden planlı örgüt” olarak tanımlanmaktadır (statewatch [web], 2002).

Terörizmle Mücadeleye İlişkin Konsey Çerçeve Kararı kapsamında yapılan tanım üç parçadan oluşmaktadır: i) eylemin içeriği, ii) eylemin hedefi

⁴http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_terrorism/l33219_en.htm

ve iii) spesifik eylemler. Bu çerçevede eylemin içeriğinin bir ülkeyi veya uluslararası organizasyonu kasıtlı olarak zarara uğratma; eylemin hedefinin terörün en belirgin amacı olan halkı sindirmek, korkutmak ve hükümetleri istendik yönde karar almaya zorlama; son olarak spesifik eylemlerin ise söz konusu terörist grubun veya terör örgütünün kendi hedef ve ideolojileri kapsamında ülkeyi, toplumu veya hedef alınan organizasyonu işlemez hale getirmek üzere belirli eylemler gerçekleştirme olarak açıklanması mümkündür (Akçadağ: 2010: 72).

Söz konusu bu karar içerisinde yer verilen terör ve terörist örgütlerin kavramsal boyutunu destekler nitelikte bir karar daha alan Avrupa Konseyi, 27 Aralık 2001 tarihinde 'Terörizmle Mücadeleye İlişkin Özel Önlemlerin Uygulanmasına Dair Ortak Tutum' başlıklı kararında terörist kişi ve örgütlerin listesini yayınlayarak daha da geniş bir perspektif ortaya koymuştur. Zamanla güncellenen bu listenin 2 Mayıs 2002 tarihli versiyonuna Türkiye'de faaliyet gösteren bölücü terör örgütü PKK (Kürdistan İşçi Partisi) da dahil edilmiştir. Ancak daha sonraki dönemde adını KONGRA-GEL olarak değiştiren terör örgütünün bu tavrı karşısında Birlik, 5 Nisan 2004 tarihinde güncellediği listeye bu terör örgütünü PKK/KONGRA-GEL olarak tekrar dahil etmiştir (Kedikli, 2006: 66-67).

Ancak bahsedildiği üzere terörden geçmişte de muzdarip olan Avrupa devletleri tarafından kavramsal ve cezai bir çerçeve oluşturulmadan önce Avrupa Topluluğu üye ülkeleri arasında 1976 yılında bilgi paylaşımının sağlanmasını hedefleyen TREVI (Terrorism, Radicalism, Extremism and Violence International) İşbirliği adında bir sistem oluşturulmuştur (Akçadağ: 2010: 72). TREVI'nın amacı ise üye ülkeler arasında teröre karşı operasyonel ve politik seviyede bir işbirliği oluşturmaktır (Kedikli, 200: 56).

Avrupa Birliği Anlaşması dahilinde AB'nin terörle mücadelesinde üye devletlerin polis teşkilatları arasındaki işbirliğini ve koordinasyonu sağlaması için 1 Ocak 1999 tarihinde EUROPOL (Avrupa Polis Birliği) kurulmuştur. Bu alanda Konsey'in tarafından ortaya konulan başka bir taahhütte ise Eurojust adı altında üye devletlerden bağımsız olarak görev alacak, aralarındaki koordinasyonu hızlandıracak ve örgütlü suç davalarındaki ceza

kovuşturmaları yerine getirecek bir birim kurulması öngörülmüştür (Kedikli, 2006: 61).

Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO) Standardizasyon Ajansı (1989) tarafından yapılan tanıma göre terörizm; siyasi, dini veya ideolojik hedeflere ulaşmak için hükümetleri veya toplumları zorlamak veya yıldırma adına bireylere veya mülkiyete yönelik yasal olmayan kuvvet veya şiddet kullanımı veya kullanma tehdididir (Iklyod, 2010: 4). NATO'nun kuruluş felsefesinin terör kapsamını içermemesine rağmen, zaman içerisinde ortaya çıkan gelişmeler nedeniyle NATO terörizm ve terörizmle mücadele kavramlarını kendi literatürüne entegre etmiştir. Özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra terör tehdidinin ulusal sınırları aşan ve küresel bir hale dönüşen tehdit olduğunun anlaşılması üzerine bu alanda etkinlik gösterebilecek uluslararası bir organizasyon olarak NATO'nun önemi ortaya çıkmıştır. 11 Eylül sonrasında bu gerekliliğin bir sonucu olarak yapılan bu saldırıları kınayan Avrupa Atlantik Ortaklık Konseyi'nin (AAOK) 46 üyesi (19 NATO üyesi ve 27 Ortak ülke) terörizmle mücadele için tüm çabaları üstlenecekleri taahhüdünü beyan etmişlerdir (Yaman, 2006: 45). Ardından 3 Ekim 2001 tarihinde toplanan üye devletler terörizmle mücadele hususunda aşağıdaki kararları almışlardır (Gerry, 2001'den aktaran Yaman, 2006: 45-46):

- "İstihbarat paylaşımı ve terörizm tehditlerine karşı işbirliği,
- İttifak üyelerinin terörizm tehditlerine karşı mücadele kabiliyetlerini geliştirmelerine yardımcı olmak,
- Üyelerin topraklarında güvenliği artırmak için gereken önlemleri almak,
- NATO'nun güvenlik sorumluluğunda olan alanlarda gereken teçhizatı sağlamak,
- Hava taşımacılığında güvenliği sağlamak,
- NATO topraklarındaki askeri üslerde üyelerin gereken faydayı sağlamalarına izin vermek."

Ayrıca NATO bünyesinde oluşturulan "Terörizme Karşı Ortaklık Eylem Planı" başlıklı plan Prag Zirvesinde kabul edilerek NATO'nun bu alandaki kararlılığı ortaya koyulmuştur ve müteakip İstanbul Zirvesi'nde genişletilen taahhütlerle NATO'nun vizyonu genişletilmiştir (Iklyod, 2010: 11). Bu

bağlamda NATO sadece savunma temelli bir misyon üstlenmek istememekte, barışı koruma ve sağlama, terörizmle mücadele gibi çeşitlenen yeni tehditlere karşı ihtiyaç duyulan her yerde görev alabilecek aktif bir organizasyon olma niyeti taşımaktadır. Ortaya çıkan bu koruma, önleme ve ortaklık yaklaşımı, NATO'nun 21. yüzyılda çeşitlenen bu tür yeni tehditlere yönelik karmaşık yapıya sürekli adaptasyonunu ve terörizmle etkin şekilde mücadele ederek tehdit atmosferini ortadan kaldırmasını sağlayacaktır (Ikłody, 2010: 12).

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) 1990 yılında imzalanan Paris Şartı ile günümüzdeki konseptine kavuşmuştur. Günümüz şartlarında küreselleşme ile ortaya çıkan sorunlar, tehditler ve risklerle uluslararası işbirliği olmadan başa çıkılamayacağını vurgulayan Teşkilat; insan hakları, hukuk devleti, temel özgürlükler ve demokrasi temelinde terörizm, saldırgan milliyetçilik, ırkçılık, yabancı düşmanlığı ve antisemitizmle mücadeleyi ön plana almaktadır. Bu bağlamda sırasıyla 1975 Helsinki Nihai Senedi, 1983 Madrid Belgesi, 1989 Viyana İzleme Belgesi, 1990 Kopenhag Toplantısı Belgesi, 1990 Paris Şartı, 1992 Helsinki Belgesi ve son olarak 1999 Avrupa Güvenlik Şartı sonucunda alınan kararlar neticesinde nedeni ne olursa olsun ve ne şekilde tezahür ederse etsin terörizmin hiçbir şekilde kabul edilemeyeceğini belirten AGİT; uluslararası terör, şiddet, aşırılık ve örgütlü suçun güvenliğe yönelik tehdit olduğunu, her türlü terörist faaliyetin hazırlanışının önlenmesi için çabaların artacağını ve üye devletlerin topraklarında teröristlerin üstlenmelerine izin vermeyeceklerini ifade etmiştir (TBB, 2006: 384-387).

İslam Konferansı Örgütü tarafından yapılan terörizm tanımı ise uluslararası alanda yapılan en geniş kapsamlı tanımlardan birisi konumundadır (Kaya, 2005: 10):

"Terörizm, saik ve kastına bakılmaksızın halkı terörize etmek veya ona zarar verme tehdidinde bulunmak veya halkın yaşamları, onurları, özgürlükleri, güvenlikleri veya haklarını tehlikeye atmak veya çevreyi, bir kamu hizmetini veya kamu veya özel mülkü zarara maruz bırakma veya onları işgal etme veya onlara el koyma veya bir ulusal kaynağı veya uluslararası hizmetleri tehlikeye atma ya da bağımsız devletlerin istikrar, ülke bütünlüğü, siyasal

birliği veya egemenliklerini tehdit etme amacıyla bir bireysel veya toplu suç planını gerçekleştirmek için işlenen her türlü şiddet eylemi ile bu tür eylem tehdidinde bulunmadır.”

Uluslararası platformlarda yapılan tüm bu açıklamaların ve tanımların terörizmin dinamik yapısı, değişen ve gelişen koşullar dahilinde sürekli olarak yetersiz kalacağını ve değişmez, kalıcı ve mutlak bir tanımını yapmanın pek mümkün olmadığını belirten Çitlioğlu, tanımlama konusunda yapılan yanlışı veya eksikliği şu şekilde ifade etmektedir (2008: 201):

“Terörizmi yalnızca ortaya çıkaran ve besleyen nedenlerin değil; terör eylemlerinin de öznel ve nesnel ağılardan sürekli değişim geçiren, kendisini yenileyen yapısı düşünöldöğünde, bu çok yönlü hiper dinamik yapının durağan bir tanım kalıpları içerisine hapsedilmesi böyle bir tanım kısa bir süre sonra geçersiz kılacak, sonuçta bu tanıma uyarlanacak yasal düzenleme ve yaptırımlar yetersiz kalacak ve hadiseyi tarif edemeyen bir tanıma dayalı, önleyicilik/engelleycilik niteliklerini yitirmiş yasal yaptırımla neden olacakları yasal boşluklar neticesinde terörizmi engelleme yerine özendirici olacaktır. Nitekim terörizmle mücadele bağlamında çıkarılan yasalar ve alınan kararların bir bölümü daha yürürlöğe girdikleri tarihlerde, önleyici işlev ve caydırıcılıklarını, terörizmin boyut değiştiren hiper dinamik yapısı nedeniyle geniş ölçüde kaybetmiş olmaktadır.”

Terör ve terörizm kavramlarının tanımı konusundaki en büyük sorun, devletlerin kendilerinin de terör uygulaması ve diğer bir taraftan politik olarak bir devlete göre terörist eylemin özgürlük savaşı veya bağımsızlık mücadelesi ve eylemi yapan kişi veya grubun özgürlük savaşçısı olarak değerlendirilirken diğer devletlerce veya diğer platformlar tarafından ise doğrudan terörist veya terör örgütü olarak değerlendirilmesi şeklinde olduğa popüler bir kanının olmasıdır. Ancak terör çeşidi, yöntemi ve amacı ne olursa olsun, eylemin amacı haklı bir temele dayansa dahi, şiddet içermektedir, suç vasfı barındırmaktadır ve kesin suretle kabul edilemez bir durumdur.

Tarihi bir süreç dahilinde gelişerek, değişerek ve küreselleşen dünyaya ayak uydurarak uluslararası bir odak noktası haline dönöşen terörizmin özellikle uluslararası alandaki belirsizliklerin giderilmesi ve alınan kararların uygulanmaması durumunda ortaya çıkacak yaptırımların belirlenmesi ve takip edilmesi ile azaltılabileceği düşünölmektedir. Diğer bir

tarafından her ne kadar yeni tanımlar ortaya konulup terörizmin yeni bir boyut keşfedilse de bu kavramsallaştırma çabalarının sürekli değişen ve gelişen terörizm konsepti dahilinde terör örgütlerini teşvik edeceği ve asla tam ve yeterli bir tanımlamanın yapılamayacağı da ileri sürülmektedir.

Bu anlamda uluslararası alanda ortak tanım yapılmasının güç olması nedeniyle söz konusu tanıma yönelik ortak bir anlayış oluşturulmasının daha netice üretici bir çaba olacağı değerlendirilmektedir. Diğer bir taraftan terörizmin nedenleri üzerine yoğunlaşılması da bu alandaki mücadelede önemli bir avantaj sağlayacaktır. Terörizmin tarihsel gelişimi, nedenleri, hedefleri, aşamaları ve unsurları ne olursa olsun tüm bu özelliklerin ötesinde en fazla önem arz eden unsur "insan" unsurudur. Söz konusu bu unsurun göz ardı edilmesi belki de terörle mücadele kapsamında yapılabilecek en ciddi hata olacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

1. PKK (KÜRDİSTAN İŞÇİ PARTİSİ) TERÖR ÖRGÜTÜ

a. PKK Terör Örgütünün Kuruluşuna Zemin Hazırlayan Kürt Örgütler ve Dernekler

Yakın geçmişte ve günümüzde Türkiye'de gerçekleştirilen bölücü faaliyetlerin kökenlerinin Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluşu ile ortaya çıkmadığı gerçeği, özellikle 1800'lü yıllarda İngiltere, Fransa ve Rusya gibi devletlerin, Osmanlı Devleti topraklarında yaşayan azınlıkları kullanarak devletin iç işlerine karışma, yayılmacı siyasetlerini devam ettirme, politik düşüncelerini yayma ve özellikle bölgesel bazda bazı menfaatler elde etmeye yönelik girişimleri doğrultusunda gerçekleştirdikleri kışkırtmalar sonucunda ortaya çıkan bölücü faaliyetler ve Kürt isyanları ile kanıtlanabilir (Alkan, 2002: 86-87). Bu anlamda özellikle askerlik yapma, vergi verme ve ayrı devlet kurma ülküsü gibi iç sebeplere ve dış devletlerin yayılmacı politikaları ve kışkırtma faaliyetleri gibi dış sebeplere bağlanması mümkün olan Kürt isyanları Osmanlı Devleti'nin son dönemlerine rastgelen 1912 yılına kadarki dönemde ortaya çıkan 12 isyan ve 1924-1940 yılları arasında vuku bulan 25 isyan şeklinde tecrübe edilmiştir (Birand, 1992: 51-54). Özellikle 30 Ekim 1918 tarihinde imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması'nın yarattığı ortamdan istifade etmeye çalışan belirli zümreler, Seyyid Abdulkadir başkanlığında ve dönemin çeşitli bölge valileri, mebusları ve ileri gelenleri önderliğinde Kürt Teali ve Terakki Cemiyeti'ni kurarak sözde amaçları olan Kürtlerin çıkarlarının gözetilmesi, milli davalarının desteklenmesi için özellikle Diyarbakır civarında faaliyetler göstermiştir (Demirel, 2005: 33).

Bu cemiyetin kurulmasının ardından gerek kendi aralarındaki fikir ayrılıkları gerekse de çeşitli devletlerin vaatleriyle çeşitli fraksiyonlara ayrılan Kürtçü cemiyetler, genel manada bölgenin sosyal, ekonomik ve kültürel anlamda geri kalmışlığını istismar ederek, Doğu ve Güneydoğu bölgelerindeki hala etkisi süren feodal düzen içerisinde ağaların, aşiret

reislerinin ve şeyhlerin desteğini alarak bu yola çıkmıştır. Özellikle Rus ve İngiliz politikası doğrultusunda aşırı bir güven ve ümit hezeyanına giren bu cemiyetler veya örgütlenmeler en nihayetinde 10 Ağustos 1920 tarihinde İstanbul Hükümeti tarafından imzalanan, fakat Ankara TBMM Hükümeti tarafından kabul edilmeyen Sevr Antlaşması'nda belirtilen "...doğuda yaşayan halkın çoğunluğu Türkiye'den ayrılarak kendi bağımsızlıklarını ilan etmek isterlerse, Türkiye bölgedeki bütün haklarından vazgeçmeyi ve kendisini buna göre ayarlamayı taahhüt eder..." şeklindeki hükümden güç alarak Kürtçülük propagandası yürütmüş, isyanlara neden olmuş ve Kurtuluş Savaşı öncesinde büyük maddi ve manevi kayıplara neden olmuşlardır (Demirel, 2005: 35-38). Kürt Teavün ve Terakki Cemiyeti başta olmak üzere bu tür propaganda faaliyetinde bulunan cemiyetler şu şekilde sıralanabilir: Kürt Milliyet Fırkası, Kürt Teali Fırkası, Kürt Teşkilatı İçtimaiye Cemiyeti, Kürt Milli Fırkası, Kürt Hoybon Cemiyeti, Hewi Kürt Talebe Cemiyeti. Sonraki dönemlerde ise yine aynı bölgeler (Doğu ve Güneydoğu Anadolu) dahilinde görülen bölücülük faaliyetleri genel olarak "Kürt Milliyetçiliği" ekseninde ve çeşitli Marksist-Leninist örgütlerin tekelinde ortaya çıkmıştır (EGM, PKK I. Cilt: 34).

Özellikle 1960'lı yıllardan sonra ortaya çıkan ve PKK terör örgütünün kuruluşuna zemin hazırlayan dernek ve örgütler sırasıyla ele alınacaktır⁵.

(1) Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi (TKDP)

Ana çatı partisi olarak kurulan Kürdistan Demokrat Partisi çatısı altında Türkiye, İran, Suriye ve Irak'ta faaliyet gösteren dört kol bulunmaktadır. Türkiye kolu olan ve Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi olarak adlandırılan 24 Ocak 1965 tarihinde kurulmuştur. Hiyerarşik bir örgüt yapısına sahip olan parti, kuruluş yıllarında sadece Kürt halkının haklarını korumayı amaçlamıştır (İmset, 1993: 407). Sağ düşünceye sahip olarak doğan parti, daha sonraki üye profillerinin de değişmesiyle birlikte nihai amacını Türkiye'de bağımsız bir Kürdistan kurmak olarak değiştirmiştir (Törel, 2002: 33). 12 Eylül 1980

⁵ Burada belirtilen örgütler ve diğerleri hakkında daha detaylı bilgi için bkz. Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Yayınları, No: 28 ve ayrıca İmset G. İmset, PKK, Ayrılıkçı Şiddetin 20.Yılı (1973-1992), 405-442; Emin Demirel, Geçmişten Günümüze PKK ve Ayaklanmalar, 2005, 75-113.

Darbesi'yle Diyarbakır, Bingöl, Elazığ, Tunceli, Siirt, Mardin, Hakkari ve Van gibi illerde faaliyet yürüten bütün örgütlenmeler kapatılmış, partinin bütün yetkilileri tutuklanmış ve parti dağılma sürecine girmiştir (İmset, 1993: 410).

(2) Devrimci Doğu Kültür Ocakları (DDKO)

Türkiye İşçi Partisi (TİP) içerisinde meydana gelen fikir ayrılıklarından sonra 1969 yılında partiden ayrılan bir grup tarafından kurulmuştur. Üye profili devrimci olmasına rağmen Kürt milliyetçiliğine daha yakın bir ideolojik çizgi sergilemişlerdir (İmset, 1993: 415). En belirgin özelliği doğu kökenli üniversite öğrencilerini oldukça hızlı bir şekilde örgütleyerek Kürt hareketlerine zemin teşkil etmesi olmuştur (Özcan, 1999: 87). 12 Mart 1970 Muhtırasıyla birçok üyesi tutuklanan örgütün geriye kalan elemanları Devrimci Demokratik Kültür Dernekleri'ne (DDKD) katılmıştır (İmset, 1993: 415).

(3) Devrimci Demokratik Kültür Dernekleri (DDKD)

12 Mart sonrasında tutuklanan ve bir kısmı delil yetersizliğinden bir kısmı da 1974 yılında ilan edilen genel af'a serbest kalan DDKO yöneticileri tarafından 1975 yılında kurulmuştur. Özellikle üniversiteler bazında hızla örgütlenme sağlayan dernek Kürt milliyetçiliği temelinde özellikle İran, Irak ve Suriye'deki Kürtler dahil bütün Kürtleri aynı partide toplamayı amaçlamıştır (İmset, 1993: 416).

(4) Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi (TKSP)

PKK terör örgütünden önce oldukça etkili olmakla birlikte TKDP'den sonra örgütlenen ikinci illegal parti konumunda olan ve 1974 yılı sonlarında Kemal Burkay, Mehdi Zana, Tarık Ziya Ekinci ve İhsan Aksoy ile beraberindekiler tarafından kurulduğu iddia edilen parti "Özgürlük Yolu" isimli dergi aracılığıyla propaganda yaparak örgütlenmesini geniş bir yelpaze dahilinde gerçekleştirmiştir. Örgüt; Adıyaman, Ağrı, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gaziantep, Hakkari, Malatya, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Tunceli, Şanlıurfa ve Van illerini içerisine alacak şekilde Marksist-Leninist çizgide bir "Bağımsız Kürdistan" kurmayı hedeflemiştir (İmset, 1993: 418-420).

(5) Kürdistan Öncü İşçi Partisi (PPKK)

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yasal olarak örgütlenen ve yine 1974 genel affıyla serbest kalan DDKO üyeleri tarafından 1983 yılında kurulan parti PKK-APO'cular ile isim benzerliği sebebiyle partinin esas adı olan Kürdistan İşçi Partisi (KİP) adını, Kürdistan Öncü İşçi Partisi (KÖİP-PPKK) olarak değiştirmiştir (Törel, 2002: 34).

(6) Kawa Örgütü

İsmi efsanevi bir halk kahramanının Kürtçe isminden alan örgüt DDKD'den ayrılan bir grup tarafından 1976 yılında kurulmuş olup kuruluşunda Sovyetler Birliği ve Mao aleyhtarı bir duruş göstermiştir. Bu nedenle; DDKD'den ayrılan grup, Kürtlerin yaşadığı bölgelerin yabancı güçlerin sömürgeci olduğunu, bu bölgelerin kurtarılması gerektiğini ve bunun da silahlı mücadele ile mümkün olduğunu savunmuştur. Zamanla Maocu ve Mao aleyhtarı şeklinde Denge Kawa ve Red Kawa olarak ikiye ayrılan grupların silahlı güçleri mevcut olup halen İsveç ve Avusturya'da örgütlenmelerinin sürdüğü belirtilmektedir (İmset, 1993: 421-422).

(7) Rızgari (Kürdistan Kurtuluş Partisi) ve Ala Rızgari (Kürdistan Kızıl Kurtuluş Partisi)

Rızgari, yine DDKD'den ayrılan başka bir grup tarafından 1977 yılında kurulmuştur. Çıkarttıkları dergiden ismini alan örgüt, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin sömürgeci bir devlet olduğunu iddia ederek esas düşmanın Türkler olduğunu öne sürmüştür. Aslen 1980 öncesinde Anti-Sömürgeci Kültür Dernekleri (ASK-DER) hareketi temelinde bulunan örgütün büyük bir bölümü yurtdışında bulunmaktadır. Ardından görüş ayrılığı nedeniyle Ala Rızgari adı altında oldukça kanlı şekilde bölünme gerçekleştiren grup ciddi oranda güç kaybetmesine rağmen yayın faaliyetlerine devam etmektedir (İmset, 1993: 425-427).

(8) Bahoz

Kelime anlamı hortum veya fırtına olan örgüt 1970 yılında İsveç'te Anter Anter ve Bedirhan Anter tarafından kurulmuştur. Örgütün diğer bir ismi de Kürdistan Mücadele Derneği'dir (İmset, 1993: 432).

(9) Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları (KUK)

Güneydoğu'da özellikle sınıra yakın bölgelerde etkili olan örgüt, gençlere ve entelektüel kesime yönelik faaliyetler gerçekleştirmiştir. Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi'nden ayrılanlar tarafından 1978 yılında söz konusu bölgede bağımsız bir sosyalist devlet kurmak amacıyla kurulan örgüt, Sovyetler Birliği yanlısı duruşuyla bilinmiş ve 1980'li yıllarda PKK tarafından gerçekleştirildiği iddia edilen bazı terör eylemlerinin KUK tarafından düzenlendiği düşünülmüştür (İmset, 1993: 429).

(10) Tekoşin (Kürdistan Mücadele Örgütü)

THKP/C içindeki Kürtçü kesim tarafından 1970 yılında kurulan örgüt, THKP/C'nin yaptığı eylemlere benzer eylemlerle adını duyurmuştur. Silahlı mücadelenin sonunda bütün Kürt örgütlerin birleşerek Sosyalist bir Kürt devleti kuracağına inanan örgüt (İmset, 1993: 437) kadrosunun bir kısmı yurt dışına kaçmış olup halen Almanya ve Avusturya başta olmak üzere Avrupa'da faaliyetlerine devam etmektedir (Törel, 2002: 33).

2. PKK TERÖR ÖRGÜTÜNÜN KURULUŞU

a. Kuruluş Döneminin Fikri Altyapısı ve Siyasi Özellikleri

PKK terör örgütünün fiilen kurulduğu dönemin fikri altyapısı ve bu dönemde geçerli olan veya hüküm süren siyasi akımların bilinmesi kuruluş aşamasındaki bir örgüt hakkında şüphesiz somut bilgiler sunacaktır. Nitekim Türkiye'de daha önce bahsedilen Kürtçülük faaliyetleri, çok partili döneme geçilmesiyle bir nebze ivme kaybı yaşamıştır. Ancak daha sonra söz konusu bu faaliyetler, Adnan Menderes başkanlığındaki Demokrat Parti'nin son

dönemlerine tekabül eden ve 14 Temmuz 1958 tarihinde Hür Subaylar tarafından gerçekleştirilen devrimden sonra Molla Mustafa Barzani'nin Irak'a dönüşü için af çıkarıldığı dönemde daha da güç kazanmıştır. Bu dönüş ise bölgedeki Kürtçülük faaliyetlerine hız katmıştır. Dönüşüyle birlikte faaliyetlerine başlayan Barzani; İran, Irak, Suriye ve Türkiye'deki Kürtlerin bir araya gelerek ulusal bir kongre toplaması konusunda söylemlerde bulunmuştur (Özcan, 1999: 15). Nitekim bu durum Türkiye'deki Kürtçülük taraftarlarını cesaretlendirmiş ve konu basın-yayın organlarınca gündeme taşınarak Kürt meselesi ülke gündeminde de yerini almaya başlamıştır (Özcan, 1999: 17).

Ancak dönem içerisinde dile getirilen faaliyetler Türkiye'de 27 Mayıs 1960 Darbesi'nin meydana gelmesi ve Kürtçülük faaliyetlerinde bulunduğu iddia edilen kişilerin tutuklanması nedeniyle çok fazla yaygınlaşmamıştır (Özcan, 1999: 17). Daha sonraki dönemde geniş özgürlükler içeren 1961 Anayasasının kabul edilmesiyle bu özgürlük alanını istismar etmeye çalışan örgüt, cemiyet ve dernekler başvurdukları faaliyetlerle Türkiye'de şiddet ve terör ortamının yaşanmasına neden olmuş ve nihayetinde ülke içerisinde legal veya illegal birçok örgüt kurulmuştur.

Kimi illegal kimi legal olarak örgütlenen bu dernek, cemiyet ve örgütler kendilerini duyurmak ve propaganda yapmak amacıyla terörü bir araç olarak kullanmıştır. Diğer taraftan da Ortadoğu'daki menfaatlerini korumaya çalışan veya sürdürmek isteyen bazı devletler özellikle bu bölgede istismara müsait olan gruplar üzerinde çalışmalar yapmışlar ve geçmişten beri bu coğrafyada kendi ideolojisini hakim kılmaya çalışan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB), Marksist ideoloji doğrultusunda Kürtçülük düşüncelerini uyandırmaya çalışmıştır (Özcan, 1999: 22 ve 322).

Bu dönemde TİP içerisinde meydana gelen fikir ayrılıklarından sonra 1969 yılında partiden ayrılan bir grup tarafından kurulan DDKO, devrimci ismini kullanmasına rağmen Kürt milliyetçiliğine daha yakın bir çizgi sergilemiştir (İmset, 1993: 415). En belirgin özelliği ise özellikle doğu kökenli üniversite öğrencilerini oldukça hızlı bir şekilde örgütleyerek Kürt hareketlerine zemin teşkil etmesi olarak dikkat çekmiştir (Özcan, 1999: 87).

Bu dönemde zirve yapan bölücü hareketlere, sokak çatışmalarına, faili meçhullere ve geniş çaplı öğrenci olaylarına son vermek amacıyla gerçekleştirilen 12 Mart 1971 Muhtırası neticesinde birçok üyesi tutuklanan örgütün geriye kalan elemanları DDKD'ye katılmıştır (İmset, 1993: 415). Söz konusu bu örgütler "Doğu Sorunu'na" yönelik çalışma ve tartışmaların yapıldığı platformlar olma çabasıyla ortaya çıkmışlardır (Gürses, 2007'den aktaran Yavuz, 2011: 137). Yine bu dönemde devam eden faaliyetlere ek olarak 12 Mart sonrasında Abdullah Öcalan tarafından "ülke meselesi, özgürlük meselesi" olarak tanımlanan faaliyetlere meşruiyet kazandırmak için kurulan "Ankara Demokratik Yüksek Öğrenim Derneği" (ADYÖD) (Birand, 1992: 84), ilk sosyalist öğrenci derneği olarak dönemin siyasi yapılanmaları içerisinde yerini almıştır. Ancak ADYÖD yaydığı fikirler ve öğrenci hareketinde üstlendiği önemli roller aracılığıyla dikkat çekici bir hale gelmesi üzerine 1975'te devlet tarafından kapatılmıştır (Birand, 1992: 85).

ADYÖD'ün kurulmasından önce yani 12 Mart Muhtırası sonrasında yakalanan Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idamlarını engellemek için 27 Mart 1972'de Ünye'deki NATO üssünde bulunan yabancı görevlileri kaçıran Mahir Çayan önderliğindeki THKP/C elemanları ile rehinelere kurtarmaya çalışan askerler arasında Kızıldere'de çatışma çıkmış ve çatışmada Mahir Çayan başından vurularak öldürülmüştür (bianet [web], 2007). Ardından bu olayı protesto etmek için bildiri dağıtan bir grup Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencisi gözaltına alınmış (Özcan 1999: 26) ve gözaltına alınanlar arasında bulunan ve birinci sınıf öğrencisi olan Abdullah Öcalan "slogan atmak" ve "bildiri dağıtmak" suçlarından tutuklanarak Mamak Askeri Cezaevi'ne konulmuştur (Özcan 1999: 26). Savcının hakkında 8-12 yıl hapis cezası istediği Abdullah Öcalan tanık eksikliğinden dolayı 7 ay cezaevinde kalmıştır.

Ancak, Abdullah Öcalan'ın farklı örgüt kurma yönündeki kararının ve bu alandaki faaliyetlerinin, cezasını çekmesi için konulduğu Mamak Askeri Cezaevi'nde ortaya çıktığı kendisinin şu sözlerinden anlaşılmaktadır (Birand, 1992: 84):

"... Halen 12 Mart tutuklamaları fırtına gibi sürüyordu. Deniz'ler Mamak'ta idam edildi. Yine az önce Mahir Çayan'lar katledildi. Mamak'ta ilk defa böyle tutuklu devrimcilerle kaldım... Bu benim profesyonel devrimciliğe geçişimdir. Bu tutukluluk döneminde çıkarsak neyi nasıl organize edeceğiz diyorduk. Ulusal sorun (Kürt sorunu) sosyalizmin temelinde ele alınacaktır. Bu kararlaştırıldı."

b. Kuruluş Döneminde Abdullah Öcalan

Abdullah Öcalan, 1947 yılında Şanlıurfa ili Halfeti ilçesi Ömerli köyünde dünyaya gelmiştir (Pirim ve Örtülü, 2000: 16). Ekonomik durumu iyi olmayan, çiftçilikle uğraşan ve pek de sağlıklı olmayan karmaşık bir aile yapısına ve çocukluk dönemine sahip olan Öcalan yaptığı açıklamalarda genellikle baskın olan annesi ve sinik olan babasından söz etmiştir (Özcan, 1999: 26). Söz konusu çeşitli kaynaklara yansıyan açıklamalarında sağlıklı bir çocukluk geçirmediği anlaşılan ve yedi kardeşin en büyüğü olan Öcalan (Demirel, 2005: 114), ilkokulu yakın bir köy olan Saylakkaya köyünde, ortaokulu da yakın bir akrabasının yanında Nizip'te bitirdikten sonra yatılı olarak girdiği ve 1969 yılında dereceyle mezun olduğu Tapu Kadastro Meslek Lisesi'nde eğitimini tamamlamıştır (Törel, 2002: 49).

Söz konusu bu karmaşık ve baskıcı yapıya dayanan çocukluk ve gençlik döneminden sonra liseyi okumak için geldiği Ankara'da bir yandan namaz kılmak için sık sık Maltepe Camisine giderken bir yandan da "Sosyalizmin Alfabeti" adlı eseri okumaktadır (Özcan, 1999: 28). Her ne kadar bu dönemlerde "Komünizmle Mücadele Derneği" faaliyetlerine katıldığını ifade etse de Akşam Gazetesi'nde yayımlanan "Barzani Röportajı" başlıklı seriyi de çok dikkatli takip edip etkilendiğini ve Erivan Radyosu'nda yayınlanan Kürtçe parçaları sıklıkla dinlediğini de ifade etmiştir. Abdullah Öcalan, o dönemlerde gelişmekte olan siyasal Kürtçülük hareketlerine sempati duymaya başladığı, Türkiye İşçi Partisi tarafından düzenlenen "Doğu Mitinglerinden" de oldukça etkilendiğini zaman zaman dile getirmiştir (Özcan, 1999: 28).

Okulun bitiminden sonra Diyarbakır'a kadastro memuru olarak atanan Öcalan, 1970 yılında Diyarbakır'dan İstanbul Avcılar'a tayin edilmiş ve burada üniversite sınavlarına girmek için dershaneye gitmiştir (Özcan, 1999:

29). Bu yıllarda İstanbul DDKO'larına üye olarak siyasi tercihini bir nevi ortaya koymuş ve daha sonraki dönemlerde katıldığı seminerlerde dinlediği THKP/C'nin önde gelenlerinden Mahir Çayan, Yusuf Küpeli ve Sinan Kazım Özüdoğru'nun konuşmaları, fikri yapısının şekillenmesinde önemli rol almıştır (Özcan, 1999: 30).

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne kaydını yaptırdıktan sonra 1971 yılında kaydını naklen Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne aldırarak Öcalan, üniversitenin ilk senesinde çalışmamızın önceki kısımlarında bahsedildiği üzere 7 Nisan 1972 yılında "slogan atmak" ve "bildiri dağıtmak" suçlarından tutuklanarak cezaevine koyulmuştur. Cezaevinde yedi yıllık cezası esnasında daha da netleşen ve kendi deyimiyle "profesyonelleşen" görüşleri ile cezaevinden çıkınca Siyasal Bilgiler Fakültesi'ndeki eğitimine geri dönmüş ve siyasi faaliyetlerine kısa bir kesintiyle devam etmiştir.

c. PKK Terör Örgütünün Kuruluş Çalışmaları

PKK, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yakın tarihi ve daha önceki dönemler içerisinde görülen birçok ayaklanma, ayrılıkçı-bölücü örgüt, cemiyet veya dernek benzeri örgütlenmeler sonrasında ortaya çıkan ve kendi dönemi içerisinde faaliyet gösteren, diğer örgütlerle rekabet içerisine giren ve daha sonra en yaygın ve etkin olarak nitelenen bir terörist örgütlenmedir (Törel, 2002: 52). Daha önce de belirtildiği üzere bu tür bir örgütün kuruluş fikri Abdullah Öcalan tarafından dile getirilmiş, ancak söz konusu dönemde cezaevine girmesiyle yedi aylık sekteye uğrayan düşünceler, Mamak Askeri Cezaevi'nde tutuklu bulunan diğer "devrimci" gruplar ile tartışılarak yine Öcalan'ın kendi deyimiyle "profesyonelleşmiş" ve faaliyetlere sosyalist tabandan hareketle başlanması kararlaştırılmıştır.

Örgütün kuruluşu için çeşitli kaynaklarda farklı tarih ve mekanlar belirtilmektedir. Bu anlamda ortaya çıkan ilk toplantı 21 Mart 1973'de bir grup arkadaşı ile birlikte Ankara yakınlarındaki Çubuk Barajı'nda yapılan bir piknik olarak değerlendirilmektedir (Demirel, 2005: 115). Ancak bu konuda akademisyenler ve araştırmacılar arasında bir fikir birliği kurulamamıştır. Zira bazı kaynaklarda ve çalışmalarda terör örgütünün söz konusu bu tarihi bilinçli olarak tasarlanmış bir toplantı hatta örgüt tarafından gerçekleştirilen ilk

kongre olarak göstermeye çalıştığı ileri sürülmektedir. Kaynaklarda ve söyleşi temelli çalışmalarda 7 Nisan veya 21 Mart şeklinde bir tarihsel çelişki bulunmaktadır ve bunun saptırma olacağını düşünen araştırmacılar, Öcalan'ın 7 Nisan tarihini söz konusu harekete önem kazandırmak ve akılda kalıcı olmasını sağlamak için Nevruz Bayramı olan 21 Mart tarihine saptırmaya çalıştığını ifade etmektedirler (Ergül, 2007: 40). Nitekim ilk kez "Kürdistan" kelimesinin dile getirildiği ve "Kürdistan sömürgeci" savının ortaya atıldığı toplantı mahiyetindeki bu piknik tarihi hakkında Abdullah Öcalan da net bir tarih belirtmeyerek olayı şu şekilde özetlemektedir (Pirim ve Örtülü, 2000: 25):

"Grubumuzun ilk şekillenışı 1973 baharındadır. Kürdistan adına anti-sömürgecilik temelinde iş yapma açıklamasını, 1973'ün Nevruz'unda yaptım. Çubuk Barajı hikayesi budur, orada yaptık."

"1973 baharını karşılarken o gruptan bir arkadaşımız da geldi. Ali Haydar Kaytan arkadaş bilir. Nisan mıydı? Ayın kaçıydı hatırlıyor musun? Şu bizim baraj Çubuk Barajı mıydı? Bir şeyler anlatıyorduk, Kürdistan bir sömürgeci lafları ağızdan çıkıyordu. Yani evlerde konuşmaktan galiba çekiniyordum değil mi? Yani Çubuk Barajı toplantısının anlamı odur."

Bu toplantıdan da anlaşılacağı üzere somut bir örgütlenme, dernek kurma veya fiili bir faaliyet ortaya çıkmamıştır. Örgütün kuruluşunun Ankara'nın Tuzluca semtinde gerçekleştirilen toplantıyla ilişkilendiren Emin Demirel ise ADYÖD'den ayrılanlar tarafından kurulan Ankara Yüksek Öğrenim Derneği (AYÖD) üyelerinden Abdullah Öcalan, Kesire Yıldırım, Haki Karer, Cemil Bayık ve Kemal Pir isimli şahısların katıldığı 1974 tarihli toplantının kuruluş toplantısı olduğunu ifade etmektedir (2005: 118). Daha sonra 1975 yılında genel olarak toplantılarını gerçekleştirdikleri ve kendi deyimiyle "...Orada çok sayıda kişi tanıdık. Çok kişi bizi tanıdı. Görüşlerimizi dinletmenin bir kürsüsü haline getirdik..." (İmset, 1993: 31) şeklinde tanımladıkları ADYÖD'ün kapatılması ile gruplarını daha gizli şekilde toplamaları gerektiği düşüncesi ve bir nevi yeraltına çekilme süreci ortaya çıkmıştır.

Ardından gizli gizli ücra semtlerde toplanan birkaç kişilik örgüt elemanları, 1975 yılı Ekim ayında Ankara'nın Dikmen semtinde birkaç kez bir

araya gelerek toplantılar düzenlemiştir. Kendilerine “Kürdistan Devrimcileri” adını takan Öcalan liderliğindeki bu grup Cemil Bayık, Şahin Dönmez, Ali Haydar Kaytan, Musa Erdoğan, Kesire Yıldırım, Turgut Çetineren, İsmet Kılıç, Hasan Asgar Gürgöze, Ali Şir Gürgöze, Mustafa Dereli, Mustafa Karasu, İsmail Güngör, Kamer Özkan, Mehmet Hayri Durmuş, Kemal Aygün, Haki Karer, Resul Altunok ve Baki Karer isimli şahıslardan oluşmaktaydı (Pirim ve Örtülü, 2000: 26 ve Demirel, 2005: 118).

Yine Dikmen semtinde gerçekleştirilen müteakip toplantılar sonucunda Öcalan önderliğindeki bu gruba verilen isim artık “Apocular” olmuştur (Törel, 2002: 54). Bu arada 1975 yılının Ekim ayında yapılan toplantıdan sonra Öcalan ve grubun önde gelenlerinden Mehmet Hayri Durmuş, örgütün 68 sayfadan oluşan ve program taslağı niteliğindeki “Kürdistan Devriminin Yolu” adlı manifestoyu hazırlamışlardır (Demirel, 2005: 118-119). Daha sonra 1976 yılında gerçekleştirilen Dikmen toplantısında ise alınan kararlar doğrultusunda Abdullah Öcalan’ın koordinatör olarak Ankara’da kalması ve grubun diğer önde gelenlerinin de “Ülkeye Dönüş” adı altında propaganda yapmak ve eleman kazanmak amacıyla sözde Kürdistan’ın belirlenen illerine (Gaziantep, Şanlıurfa, Tunceli, Mardin, Kars, Ağrı, Kahramanmaraş ve Elazığ) dağılmaları kararlaştırılmıştır (Pirim ve Örtülü, 2000: 28). Çeşitli illerde ve bölgelerde örgütlenme sırasında diğer örgütlerle de karşı karşıya gelen grup üyelerinden önde gelen bir isim olan Haki Karer, Sterka Sor (Kızıl Yıldız – Beş Parçacılar) isimli örgüt tarafından öldürülmüştür⁶ (Demirel, 2005: 120). Bu dönem sonrasında Apocular veya Kürdistan Devrimcileri isimli grup içerisinde çeşitli hizipleşmeler meydana gelmiş ve çeşitli Marksist-Leninist gruplar ve örgütler ortaya çıkmıştır. Bu tür gruplaşmalar ile diğer Marksist ve Kürtçü örgütler Öcalan’ın bölgede etkinlik kurma fikrinin önünde engel teşkil ediyordu ve bu nedenle bunların birçoğunun lideri veya kilit elemanları öldürülerek bertaraf edilmiştir. Diyarbakır’daki Özgürlük Yolu ve DDKD sempatizanlarını, Mardin’deki KUK ve Tunceli’deki Halkın Kurtuluşu militanlarını sindirmek adına çeşitli çatışmalara girildiği de görülmüştür (Özcan, 1999: 39-40).

⁶ Alaattin Kapan liderliğindeki Beş Parçacılar isimli örgütün, saygın gazeteci yazar Uğur Mumcu’ya düzenlenen hain saldırıyı gerçekleştirdiği iddia edilmektedir.

1978 yılının sonlarına doğru tüm ülkede çatışmalar ve gruplaşmalar artmış, diğer taraftan bölgedeki feodal yapının da siyasallaşması ya da diğer bir deyişle kendini bir tarafta olmak zorunda hissetmesi nedeniyle Kürdistan Devrimcileri hızla çok sayıda sempatizan ve ateşli militanlar kazanmaya başlamıştı. Bölgede devam eden örgütler arası çatışmalar tam bir kaos ortamı sağlamaktaydı. Bu kaos ortamından payını avantaja dönüştürerek almak isteyenler de bölgede çalışmalarını yine hızla ve çok sayıda faaliyetle devam ettiriyordu (Özcan, 1999: 39-41 ve Demirel, 2005: 123 ve Törel, 2002: 51).

Aynı dönem içerisinde Abdullah Öcalan da 'program taslağı' üzerine çalışmalar sürdürmüştü ve artık kendi aralarındaki konuşmalarda 'partileşme' konusu gündeme gelmeye başlamıştı. Böylece gençlik örgütlenmesinden partileşme sürecine girilmiştir.

Abdullah Öcalan'ın liderliğindeki Apocular veya Ulusal Kurtuluşçular Ordusu (UKO) isimli grup tarafından devam ettirilen örgütlenme çalışmaları sonucunda, 26-27 Kasım 1978 tarihinde Diyarbakır ili Lice ilçesi Fis (Ziyaret) köyünde yapılan ve Abdullah Öcalan'ın başkanlık ettiği toplantıda PKK (Partiya Karkeren Kurdistan-Kürdistan İşçi Partisi) adıyla partinin kuruluşu gerçekleştirilmiştir (Özcan, 1999: 42).

Toplantı sonunda alınan kararla daha önceki ismi "Kürdistan Devrimcileri" olan örgüt "Kürdistan İşçi Partisi" ismini almış ve partileşmenin somut ilk adımı atılmıştır. Partileşen örgütün Merkez Yürütme Kurulu'na Abdullah Öcalan Genel Sekreter, Cemil Bayık Genel Sekreter Yardımcısı, Şahin Dönmez Örgütlenme Komitesi Üyesi, Mehmet Hayri Durmuş Örgütlenme Komitesi Üyesi, Baki Karer Örgütlenme Komitesi Üyesi, Mehmet Karasungur Askeri Sorumlu ve Mazlum Doğan Yayın Faaliyetleri Sorumlusu olarak seçilmiştir (Pirim ve Örtülü, 2000: 33).

Partinin henüz kuruluşundan bir yıl dahi geçmeden parti içi hizipleşmelerin, çekişmelerin, Öcalan'ın kendi gücünü öne çıkarma isteğinin yanı sıra parti içerisinde alınan kararların kesinliğinin ve kararlılığın gösterilmek istenmesi nedeniyle birçok komite üyesi ajan ilan edilerek öldürülmüş, tasfiye edilmiş ve bir kısmı da güvenlik güçleri tarafından

yakalanmıştır. Nitekim 1979 yılı Mayıs ayında güvenlik güçlerinin bir operasyonu neticesinde örgüt deşifre olmuş ve Merkez Komite üyesi Şahin Dönmez Elazığ'da yakalanınca terör örgütü PKK hakkında ayrıntılı bilgiler elde edilmiştir. Öcalan ise bu dönemde yakalanma korkusuyla Temmuz 1979 tarihinde Suriye'ye kaçmıştır (Özcan, 1999: 44 ve Pirim ve Örtülü, 2005: 47).

Diğer taraftan örgütün kuruluşunun duyurulması için çeşitli yayın faaliyetlerine giren örgüt, kuruluş ilanının büyük bir olayla yapılmasını istemiştir. Ses getirecek bu eylemin hedefi olarak ise dönemin Adalet Partisi Şanlıurfa milletvekili ve Bucak aşireti lideri olan Mehmet Celal Bucak seçilmiş ve 29 Temmuz 1979 tarihinde Hilvan ilçesi Kırbaşı köyündeki evine gideceğini öğrenen PKK teröristleri evi taramışlar ve odaya atılan el bombasıyla yaralanan Mehmet Celal Bucak olaydan yaralı olarak kurtulmuştur. Teröristlerle aşiret mensupları arasında birkaç gün süren çatışmalar sonucunda teröristler olay yerinden kaçarken bıraktıkları PKK imzalı bildiri ile de PKK'nın kuruluşunu resmen ilan etmişlerdir. Bu sayede hem topraksız köylülerin sempatisi kazanılacaktır hem de devletin, halkın temsilcisi olan bir milletvekilini dahi koruyamayacak kadar aciz olduğu gösterilmiş olacaktır (Özcan, 1999: 45). Diğer bir taraftan da bölgede ekonomik faaliyetleri tekelinde bulunduran ve devlete çalışan aşiret liderlerinin hedef olarak seçildiği gösterilmeye çalışılmıştır (Marcus, 2009'dan aktaran Yavuz, 2011: 142).

d. PKK Terör Örgütünün Amaç ve Hedefleri

PKK terör örgütü, Türkiye'nin doğu ve güneydoğu bölgelerinde sözde Türk sömürgeciliğini ortadan kaldırmak, devletin ve güvenlik güçlerinin söz konusu bölgedeki sosyal, ekonomik, politik ve askeri bütün varlığına son vermesini sağlamak ve nihayetinde bölgede bağımsız bir Kürt devleti kurmak ve benzeri bir amaç ve hedef doğrultusunda eylemlerini gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. Diğer taraftan Abdullah Öcalan, yayınladığı ilk bildiri olan "Kürdistan Devriminin Yolu: Manifesto" adlı bildiride Kürdistan Devrimini, "ulusal baskının hiç çözülmediği, tam tersine sürekli geliştiği, bu baskılar yüzünden ortaçağ karanlıklarının varlığını güçlü bir şekilde duyurduğu bir

ülkenin devrimi" olarak tanımlayarak, Türk devletinin bölgeye yönelik gerçekleştirdiği faaliyetleri;

"Kürt insanına, Kemalizm'in "misak-ı milli" sınırları dahilinde "tek ulus-tek dil" ülküsünü gerçekleştirmek amacıyla, ilkokuldan itibaren Türk tarihi, dili, edebiyatı, sanatı özümsettirilmeye çalışılır. Başka sömürgelerde, örneğin zengin uluslar olan İngiliz ve Fransız sömürgelerinde bile görülmeyen, ama Kürdistan'da bol ve çeşitli olan "eğitim kurumları", diğer bir deyişle "kişiliksizleştirme kurumları", bu amaçla açılmışlardır. Eğer bu amaçla çelişirse, bu okullar bir günde kapatılır. Bunun da gösterdiği gibi amaç, ülke halkını eğitmek ve uygarlaştırmak değil, Türkleştirmek ve uşaklaştırmaktır."

şeklinde ortaya koyarak amaç ve hedeflerin ne olması gerektiği konusunda da fikir vermektedir (Öcalan, 1978: 43):

Söz konusu bu belgede "devrimin" görevleri olarak nitelenen bazı hususlar bulunmaktadır. Bu hususlar genel amaç mahiyetinde olup aşağıdaki ana başlıklar altında toplanabilir (Çetin, 2009: 58):

- "Türk sömürgeciliğinin ve gerisindeki emperyalizmin Kürdistan üzerindeki her türlü hakimiyetine son vermek,
- Demokratik halk yönetiminde ulusal, bağımsız ve demokratik bir toplum yaratmak,
- Bağımsız bir ekonomik yapı inşa etmek,
- Sömürgeci eğitim ve kültür kurumlarının yerine ulusal eğitim ve kültür kurumlarını oluşturmak, Kürtçenin bütün lehçelerinin gelişimine fırsat ve imkan tanımak ve birinin ulusal dil haline gelmesini teşvik etmek, Kürt dili, edebiyatı ve tarihi alanlarında yoğun bir araştırma ve örgütlendirme çabasına girişmek, bütün halka okur yazar olma imkanı tanımak,
- Kürdistan devrimini ve birliğini sağlamak,
- Komşu halklarla olan ilişkilerde ve uluslararası sorunlarda proleter enternasyonalizmi uygulamak."

Bu bağlamda Türkiye'nin doğu ve güneydoğusunda bir Kürt devleti kurmak adına ayaklanma ve terörist faaliyetlere giren PKK terör örgütü, bu bölgelerde yaşayan insanların Türk ırkından ayrı bir ırk olduğunu, kültür ve dillerinin asimile edilmeye ve ortadan kaldırılmaya yani tek tipleştirilmeye çalışıldığını iddia ederek kendi parti programları dahilinde belirtilen amacın Türkiye, İran, Irak ve Suriye'de bulunan ve Kürt halkının yaşadığı bölgelerden oluşan "Büyük Kürdistan'ı" kurmak olduğunu ileri sürmektedir (Yılmaz, 2011:

222). Söz konusu bölgeyi daha da netleştirerek amaca kesinlik kazandıran İmset'e göre ise PKK terör örgütünün amacı; en büyük parçası Türkiye sınırları içinde olan Kürdistan topraklarının 22 ili kapsayacak şekilde bağımsızlığa kavuşturularak diğer 3 ülkedeki topraklarla birleştirilerek bağımsız, demokratik ve Birleşik Kürdistan'ı kurmaktır. Özdağ'a göre ise bu amaç Türkiye'yi Mersin-Iğdır hattının batısına iterek denizlere açık bir "Büyük Kürdistan" kurmak şeklindedir (Yılmaz, 2011: 222).

Esasında Türkiye Cumhuriyeti'ni zayıf düşürecek, otoritesini sarsacak ve uluslararası baskıya neden olabilecek her türlü şiddet, terör, eylem ve propaganda türlerini kullanmayı amaçlayan PKK terör örgütünün toplumda infial uyandırma, güvensizlik ortamı oluşturma, vatandaşlar arasında ayrımcılık fikri uyandırarak gruplaşma veya kutuplaşmalara yol açmak gibi pratik amaçlarının da söz konusu olduğunu söyleyebiliriz.

e. PKK Terör Örgütünün İdeolojisi ve Stratejisi

Örgütlerin içerisinde kurulduğu siyasi ortam, jeo-stratejik konum, fikri akımlar ve konjonktürel durumlar ve şüphesiz kurucu liderin fikri altyapısı ve siyasi görüşü söz konusu örgütlerin ideolojik yapılanmasında büyük rol oynamaktadır. Nitekim PKK terör örgütü kurulduğu dönem öncesinde hızlı ve süregelen bir gelişime sahip olan veya genel manada örgütlenme ve gruplaşma temellerinde hakim olan görüş, Marksist-Leninist ideoloji olmuştur.

Diğer bir yandan özellikle 1961 Anayasası'ndaki kitle hareketleriyle ilgili hükümlerin esnekliği, Kürt olgusu ve yapısı kitleler içerisinde hızla işlenmiştir ve ortaya Kürt milliyetçiliği şeklinde bir akım çıkmış ve aslında burada Marksist-Leninist ideoloji önemli rol oynamıştır. Program ve manifestosunun sadece Marksizm ve Leninizm ideolojisi dahilinde ve dünyanın Sosyalist güçleri ile birlikte gerçekleştirilebileceğine inanan örgüt, "Bilimsel Sosyalizm rehberliğinde" sömürgeci ve feodal düzeni yıkarak bağımsız bir devlet kurma fikri geliştirmiştir (Öcalan, 1989'dan aktaran İmset, 1993: 73). Ancak kurulduğu yıllarda Marksist-Leninist bir Birleşik Kürdistan Devleti kurma amacıyla yola çıkan PKK terör örgütü (Yılmaz, 2011: 222), örgütlenmesini de bu ideoloji temelinde gerçekleştirmiş, ancak zaman içinde

hızla yozlaşan çizgisiyle başlangıç ideolojisi olan Marksist-Leninist çizgiden sapmış, ardından etnik ve ayrılıkçı fikirleri savunmuş ve aynı zamanda dini temaları da kullanmıştır (Bal, 2006: 310). Bu durumda örgütün ideolojik gelişimini, bu evreler içerisinde birbirinden net ve kesin bir şekilde ayırmak söz konusu olmadığı için bu ideolojilerin farklı evreler içerisinde eş zamanlı olarak uygulandığını görebiliriz. Bu anlamda PKK terör örgütünün ideolojik şekillenişini üç aşamada ele almanın da mümkün olabileceğini söyleyebiliriz (Bal, 1999: 233):

- "1972-1978: Devrimci Marksist-Leninist İdeoloji,
- 1978-1989: Din ve muhafazakârlık karşıtı, ayrılıkçı Marksist-Leninist İdeoloji,
- 1989 ve sonrası: Faydacı ve ayrılıkçı Marksist-Leninist İdeoloji."

Fikri altyapısının oluşumundan parti olarak kuruluşuna kadarki dönem olan ve yukarıda bahsedilen ilk dönem, sosyalist akımların hüküm sürdüğü ve Deniz Gezmiş ve Mahir Çayan gibi örneklerle somutlaşan bir dönem olmuştur. İkinci döneme ise söz konusu bu örneklerin, devrimi gerçekleştirmekte yetersiz kaldığı, din ve muhafazakarlık karşıtlığının ortaya çıktığı dönem diyebiliriz. Son dönem ise Marksist-Leninist söylemin uzun süreli halk savaşı stratejisi içerisinde harekete geçirilmesini öngören, muhafazakârlık karşıtı söylemlerin yumuşatıldığı ve dini hassasiyetlerin suistimalini içeren faydacı ve ayrılıkçı Marksist-Leninist ideoloji ile şekillenmiştir.

Diğer taraftan örgüt nihai amacı ve hedefi olan Marksist-Leninist temelde bir Bağımsız Kürdistan Devleti'ni kurmaya yönelik olarak kültürel ve sosyal hak ve özgürlüklerin sağlanmasını, özerk veya federasyon tipi bir yönetimin oluşturulmasını, sözde Kuzey Kürdistan Devleti'nin kurulmasını ve son olarak da bağımsız, birleşik ve demokratik Büyük Kürdistan Devleti'nin kurulmasını öngören ve toplamda 4 ana aşamadan oluşan bir strateji ortaya koymuştur (Yılmaz, 2011: 223). Ancak söz konusu bu dört ana stratejik aşamanın gerçekleştirilmesinin ise gerilla faaliyetleriyle (İmset, 1993'ten aktaran Yılmaz, 2011: 224) mümkün olabileceğini düşünen örgüt, bu amaca yönelik olarak hazırlıklı, planlı, örgütlü ve uzun süreli bir halk savaşının gerekli olduğunu belirtmiştir (Özcan, 1999: 81). Kanlı ve uzun süreli olacağı

belirtilen bu savaşın devrimci intikam duygularının bir ürünü olduğunu aktaran Özcán (1999: 81-82), söz konusu savaşın literatüre “uzun süreli halk savaşı” şeklinde yerleştiğini de ifade etmektedir. Temelinde gerilla sisteminin yattığı bu süreç; “stratejik savunma, stratejik denge ve stratejik saldırı” olmak üzere 3 aşamadan oluşmaktadır (Mao, 1976 ve Giap, 1968’den aktaran Özcán, 1990: 82).

(1) Stratejik Savunma:

En uzun aşama olarak nitelenen bu savunma odaklı aşamanın en önemli yönü, mevcut hareketin en zayıf durumda olduğunun unutulmamasıdır. Bu dönem içerisinde hedef devletin güvenlik kuvvetlerinin her yönden daha güçlü olduğu kabul edilmiştir ve yine bu aşamada güvenlik kuvvetlerince gerçekleştirilebilecek her türlü taktiksel saldırıya karşı hem stratejik olarak savunma durumu hem de taktiksel olarak karşı saldırı durumu söz konusudur (Urlu, 2008: 60). Bu aşamada oluşturulacak silahlı gruplarca Türkiye içinde gerilla bölgesi olarak nitelenebilecek gizli yerlerin keşfi yapılır (Özcán, 1999: 86) ve güvenlik güçlerini yıpratmaya yönelik saldırılar gerçekleştirilerek askeri anlamda gelişim beklenir (Yılmaz, 2011: 224).

(2) Stratejik Denge:

Gerilla bölgelerinin oluşturulmasından sonraki dönem olan dönemde siyasi faaliyetlere ağırlık verilecektir ve bu arada mevcut olan bazı askeri dengesizlikler ortadan kaldırılmaya çalışılacaktır (Özcán, 1999: 86). Askeri anlamdaki mücadelenin yanı sıra çeşitli grev, boykot, işgal ve siyasal şiddet içerikli çeşitli düzeylerde ayaklanmalar temelinde siyasi mücadele ön plana çıkacaktır (Usta, 2003’ten aktaran Urlu, 2008: 60). Bu bağlamda gerillalar, Türkiye’de ortaya çıkacak bir ayaklanma aracılığıyla sosyal anlamda gerilimlerin ortaya çıkmasına neden olacak ekonomik kriz veya bunalımlara yönelik faaliyette bulunacaktır (Özcán, 1999: 86-87). Burada gerçekleştirilecek geniş çaplı eylemler aracılığıyla toplum siyasal mücadele içerisine çekilecek ve strateji bir üst aşamaya taşınacaktır (Yılmaz, 2011: 224).

(3) Stratejik Saldırı:

Önceki aşamada gerçekleştirilen denge durumunu müteakiben halihazırda oluşturulmuş olan gerilla bölgeleri aracılığıyla geniş çaplı saldırılara başlanır ve bu saldırılar genellikle ilk aşamadan itibaren geliştirilmeye çalışılan “düzenli silahlı güçler” aracılığıyla gerçekleştirilir (Özcan, 1999: 87). Bu aşamayı, “kurtarılmış bölgelere” ve güvenli üslere yerleşen teröristlerin geniş halk desteğiyle düzenli askeri birliklere karşı büyük çaplı hareketlere girişmesi olarak tanımlayan Kışlalı sürecin konvansiyonel savaşa doğru evrildiğini belirtmektedir (TBB, 2006: 255).

Söz konusu bu aşamalar neticesinde ortaya çıkması gereken uzun süreli halk savaşı, hedef kitleden yeterli ilgiyi görmeyince ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti güvenlik kuvvetlerinin başarılı operasyonları neticesinde beklenen başarıyı elde edememiştir (Yılmaz, 2011: 225). Dolayısıyla örgüt, bu kısmi başarısızlık nedeniyle ve terörist örgüt lideri Abdullah Öcalan’ın 1999 yılında yakalanması sonucunda stratejisinde değişikliklere gitmiştir. Bu çerçevede değişikliğe uğrayan son dönem stratejisini “farklı kombinasyonları eş zamanlı içeren ‘terör, pasif itaatsizlik ve siyasallaşma’ süreci” olarak niteleyen Bal’ın (2006: 179-184 ve 2007: 75-89) dört başlık altında yaptığı genel strateji sınıflandırması ise şu şekildedir:

- “1984 – 1989: Yoğun terör
- 1989 – 1995: Gerilla aşamasına geçme çabaları
- 1995 – 1999: Yoğun terör (büyük kentler dahil)
- 1999 – 2005: Terör, pasif itaatsizlik ve siyasallaşma”

Daha önce yaptığımız strateji sınıflandırmasına benzer bir yapı arz eden bu sınıflandırma önceki sınıflandırmaya ek olarak Abdullah Öcalan’ın yakalanmasından sonraki dönemde ortaya çıkan strateji değişikliğini de içermektedir. Son aşama olan 1999-2005 tarihleri arasında Türk güvenlik güçleri tarafından terörist lideri Abdullah Öcalan’ın ele geçirilmesiyle ve yakalandığı ilk andan itibaren dile getirdiği “devletime hizmet etmeye hazırım, halkların kardeşliği, akan kanın durdurulmasında üzerime düşeni yapmaya hazırım ve demokratik cumhuriyet” benzeri ifadelerle eylemsizlik kararı alan örgüt, mevcut stratejisinde de değişikliklere gitmiştir (Bal, 2007: 79). Bu

anlamda “siyasallaşma” olarak adlandırabileceğimiz bu dönemde Kürt kimliğinin kabul ettirilmesi adına tüm toplum katmanlarında siyasi örgütlenme sağlanarak “sivil itaatsizlik” yöntemine geçilmiştir (Yılmaz, 2011: 225).

“Siyasallaşma süreci” olarak adlandırılan bu süreç tez çalışmamızın ana konusu olup PKK terör örgütünün kuruluşundan itibaren günümüze kadar gerçekleştirdiği siyasal alan faaliyetleri ve legalleşme çabaları detaylı bir şekilde **Üçüncü Bölüm** içerisinde incelenecektir.

f. PKK Terör Örgütünün Yapılanması / Teşkilatlanması

PKK terör örgütü, temelinde gerilla sisteminin yattığı ve daha önce belirtildiği üzere stratejik savunma, stratejik denge ve stratejik saldırı aşamalarından oluşan planlı, örgütlü ve kanlı bir savaş olan “uzun süreli halk savaşını” (Özcan, 1999: 81-82) gerçekleştirmek adına kendi içerisinde üçlü organizasyona sahip bir örgütlenme kurmuştur. Birbirine bağlı şekilde parti, cephe ve ordu olarak oluşturulan bu örgütlenme ise şu şekildedir:

(1) Parti

PKK terör örgütünün parti unsuru, örgüt yönetiminde önemli rollere sahip olan ve Marksist temelde faaliyet gösteren siyasal bir örgütlenmedir (Özcan, 1999: 69). Hiyerarşik olarak aşağıdan yukarıya “Hücre, Köy Komitesi, Yerel Komite, Bölge Komitesi, Merkez Komitesi ve Polit Büro” şeklinde yapılanan parti unsuru; özellikle kuruluş döneminde propaganda, eleman kazandırma, maddi destek bulmakla görevli olmuştur. Kürdistan İşçi Partisi’nin parti tüzüğü’nün ikinci bölümünde yer alan yedinci maddede tanımlanan parti kadrosunun görevleri, partinin özelliklerini yansıtmakla beraber partinin amaç ve hedefine de değinmektedir (Parti Tüzüğü [web], 2012):

- “Önder APO’nun yaşamını ve özgürlüğünü ahlaken ve vicdanen yaşam gerekçesi saymak ve bunu mücadelenin merkezine almak.
- Apocu çizgiyi ideolojik, politik, örgütsel ve kültürel düzeyde derinliğine özümsemek, yaşamsallaştırmak, bu çizgiyle çelişen her şeye karşı ideolojik ve örgütsel mücadele içerisinde olmak.
- Programla belirlenmiş olan parti çizgisini ve amaçlarını hayata geçirmek için sonsuz fedakârlık, coşku, azim ve kararlılıkla çalışmak.

- Parti Önderliği, Genel Koordinatörlük, Yürütme Komitesi ve Parti Meclisi tarafından belirlenen politika ve taktikleri tam bir disiplin halinde çalışarak hayata geçirmek.
- Parti ölçü ve ahlakına göre yaşamak, en kutsal değer olan yoldaşlığın gereklerini yerine getirmek, halkın temel değerlerine saygılı olmak, parti itibar ve yetkisini doğru kullanmak.
- Partinin büyük bedeller ödeyerek yarattığı maddi ve manevi değerleri, ülkenin ve halkın çıkarlarını yaşam ve mücadele felsefemize bağlı kalarak korumak.
- Yer aldığı her çalışma alanında tamamlayıcı, çözümleyici olmak, salt yetkiye dayanmadan demokratik duruş içerisinde görev ve sorumluluklarını zamanında sahiplenerek, çalışma alanının özgünlüklerine ve parti ölçülerine göre çalışmak.
- Mücadele içinde ortaya çıkan eksikliklerinin özeleştirisini vermek, örgüt yaşamı içinde ortaya çıkan her türlü yanlış eğilim ve pratiklere karşı yerinde ve zamanında eleştiri yapmak.
- Partiye altı ayda bir düzenli rapor yazmak.
- Tasfiyeciliğe, bozgunculuğa, idareciliğe, dengeciliğe ve kapitalist moderniteden kaynaklanan özelliklere karşı mücadele etmek.
- Milliyetçiliğe, dinciliğe, cinsiyetçiliğe ve bilimciliğe karşı mücadele etmek.
- Demokratik Konfederalizmin inşasında öncü rol oynamak."

Aynı şekilde söz konusu tüzüğün diğer bölüm ve maddelerinde partinin en yüksek teorik-ideolojik organının parti önderliği, en yüksek karar organının kongreler, en yüksek karar ve yürütme organının da parti meclisi olduğu belirtilmektedir (Parti Tüzüğü [web], 2008). Bu anlamda farklı tarihlerde gerçekleştirilen kongrelerde çeşitli değişikliklere uğrayan tüzük içerisinde Abdullah Öcalan "önderlik" vasfıyla her daim partinin en yüksek teorik-ideolojik organı olarak partinin kontrolünü elinden bırakmamıştır (Akkurt, 2010: 35).

(2) Ordu:

PKK terör örgütü, kuruluşundan sonraki dönemde silahlı mücadeleye başlamak için kendi ordu unsurunu oluşturmuştur. Temmuz 1984 tarihinde Öcalan'ın verdiği talimat doğrultusunda HRK (Hezen Rızgariya Kürdistan – Kürdistan Kurtuluş Birliği) adı altında askeri kanat oluşturulmuştur (Yılmaz, 2011: 238). HRK'nin kurulmasıyla birlikte PKK'nın Türkiye'de

gerçekleştireceği terörist faaliyetlere başlamak için yapılan hazırlık tamamlanmıştır ve hem HRK'nin kuruluşunun ilanı hem de silsile şeklinde eylemlerin başlatılması için büyük çaplı bir eylem yapılmasına karar verilmiştir. Örgütün silahlı kanadı olan bu birlik özellikle 1984 yılında gerçekleştirilen Eruh ve Şemdinli baskınlarında örgütün isminin duyurulmasında etkili olmuştur (Yılmaz, Ö., 2006: 51).

Ardından 1986 tarihinde gerçekleştirilen PKK 3. Kongresinde HRK isimli unsur lağvedilerek yerine ARGK (Arteşe Rızgariya Gele Kürdistan – Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu) adı altında bir silahlı teşkilat kurulmuştur. Güneydoğuda düzenlediği silahlı eylemlerle adından çokça söz ettiren ARGK'nin saldırı stratejisi, Sovyetler Birliği'nde gerilla taktikleri ve yönetimi konularında eğitim gören Abdullah Öcalan tarafından belirlenmiştir (Demirel, 2005: 92). Uygulanan "gönüllü-yükümlü ve zorunlu askerlik yasası" sayesinde militan sıkıntısı çekmeyen ARGK'de üst düzey yapılanma ise Başkomutanlık, Yüksek Askeri Konsey ve Genelkurmaylık şeklinde oluşturulurken (Yılmaz, 2011: 238) sahadaki yapılanma ise Ana Karargah, Sahra Komutanlığı ve Eyalet Komutanlığı gibi askeri birlikler şeklinde oluşturulmuştur (Akkurt, 2010: 41).

Terör örgütü lideri Abdullah Öcalan'ın yakalanmasından sonra ortaya çıkan yeni strateji doğrultusunda silahlı mücadeleden vazgeçilerek siyasi mücadeleye yönelindiğini belirten örgüt tarafından Şubat 2000 tarihinde gerçekleştirilen 7. Kongre'de adı yeniden değiştirilen askeri unsurun adı HPG (Hezen Parastina Gel – Halk Savunma Güçleri) olmuştur (Demirel, 2005: 328). Bu kapsamda yeni yapılanmalara gidilmiş ve örgüt içerisinde "özel kuvvetler" adı altında birlikler oluşturulmuştur. Yine kendi içerisinde bölümlere ayrılan özel kuvvetler içerisinde patlayıcı maddeler konusunda uzmanlaşmış militanlardan oluşan TAK (Kürdistan Özgürlük Şahinleri) şehir merkezlerinde bombalama eylemlerinde bulunmakta ve diğer bir organ olan DKB (Demokratik Kurtuluş Birliği) ise eleman sağlama ve kırsalda eylem gerçekleştirmede görev almaktadır (Yılmaz, 2011: 239).

PKK terör örgütü ayrıca Suriye, İran ve Irak'ta örgüt faaliyetlerinin yürütülmesi için Suriye'de Suriye Kürtleri arasında faaliyet yürütmek amacıyla

2003 yılı içerisinde "Demokratik Birlik Partisi" (PYD), Irak'ta Irak Kürtleri arasında faaliyet yürütmesi amacıyla 2002 Mart tarihinde "Kürdistan Çözüm Partisi" (PÇDK) ve İran'da İran Kürtleri içerisinde faaliyet yürütmek amacıyla 2003 yılı başı itibariyle "Kürdistan Özgür Yaşam Partisi" (PJAK) gibi örgütler kurulmasını da sağlamıştır (Demirel, 2005: 365-369).

(3) Cephe:

Örgüt içerisinde cephe diye adlandırılan bu unsur 21 Mart 1985'te Abdullah Öcalan tarafından Yunanistan'ın başkenti Atina'da ERNK (Eniya Rızgariya Netewa Kürdistan – Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi) adıyla kurulmuştur (Demirel, 2005: 314). Cephe faaliyetleri kapsamında yurtiçinde ve yurtdışında örgütlenme, eleman kazanma, taraftar desteği sağlama, mali destek kaynakları bulma, propaganda faaliyetleri, mitingler, basın toplantıları, açlık grevleri vb. faaliyet ve eylemler gerçekleştirilmektedir (Akkurt, 2010: 40). PKK'nın siyasi kanadı olan ERNK çeşitli Kürt örgütlerini tek bir çatı altında toplamayı amaçlamaktadır ve nitekim kendisi de Kürdistan Yurtsever İşçiler Birliği, Kürdistan Yurtsever Gençlik Birliği ve Kürdistan Yurtsever Birliği adlı örgütlerin bir araya gelmesiyle ortaya çıkmıştır (Demirel, 2005: 93). Partinin ideolojisi doğrultusunda her kesimden halkın örgüte katılımını sağlamaya çalışan ERNK eğitim ve psikolojik hareket gibi eylemlerde de bulunmuştur. Aslında yarı askeri, yarı siyasi bir örgütlenme olan ERNK sadece cephe eylemlerinden ziyade bazı kanlı eylemlere de imza atmıştır. 21 Mart 1985 tarihinde bir saldırı gerçekleştirmiş fakat başarısız olmuştur. Ardından 5 Ağustos 1985 tarihinde Van/Çatak'a bağlı Taşbıçak mezrasında 10 kişiyi katletmiştir (Özdağ, 1996: 44). Yurtiçinde partiler, sendikalar ve derneklerle faaliyetlerde bulunan cephe unsuru dahilinde din ve mezhep istismarı için çalışan birimler de bulunmaktadır (Tekin, 2004'ten aktaran Akkurt, 2010: 40).

g. PKK Terör Örgütünün Finans Kaynakları

Tüm dünyadaki terör örgütleri gibi Türkiye'de faaliyet gösteren bölücü terör örgütü PKK'yı da ayakta tutan bazı unsurlar söz konusudur. Bunların en önemlileri daha önce belirtildiği üzere ideoloji ve insandır. Söz konusu bu iki unsur olduğu sürece hedef, amaç ve kaynak anlamında herhangi bir sıkıntı veya yetersizlik söz konusu olmayacağı için terörist faaliyetler devam

edecektir. İdeolojik altyapı ve insan kaynağının yanında terörün veya terörist örgütlerin devamlılığını sağlayan en önemli unsurlardan bir diğeri ise finans kaynaklarıdır. Çeşitli yöntemlerle kendilerine gelir sağlayan terör örgütleri tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de geniş bir finansal kaynak ağına sahip olmaktadır. Bu anlamda haraç toplama, kaçakçılık, ticari faaliyetler, basın ve yayın gelirleri, aidatlar, bağışlar, hırsızlık, soygun ve gasp gibi yöntemlere başvuran terör örgütleri sahip oldukları ideoloji temelinde bu yöntemleri çeşitlendirebilmektedir (Alkan, 2009: 135-153).

Finans kaynakları açısından PKK terör örgütünü değerlendirecek olursak bahsi geçen yöntemlerin birçoğuna başvurulduğunu görebiliriz. Zira örgüt faaliyetlerini icra etmek ve varlığını hem askeri hem politik alanda devam ettirebilmek için büyük bir ekonomik güce ihtiyaç duymaktadır. Bu kapsamda, Ankara 2 nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin Abdullah Öcalan Davası hakkında verdiği gerekçeli kararda ise PKK terör örgütünün finans kaynakları yurtiçi ve yurtdışı olarak ikiye ayrılmaktadır ve şu şekilde sıralanmaktadır (belgenet [web], 1999):

"a) Yurtiçi Gelir Kaynakları

Aidatlar, para ve mal bağışları, vergilendirme, cezalandırma, gasp ve soygun faaliyetleri, fidye almak için adam kaçırmalar, firmalar, müteahhitler ve şahıslardan, seyahat acentelerinden vergilendirme adı altında alınan paralar, silah ve uyuşturucu kaçakçılığından elde edilen gelirler, metropollerdeki doğu kökenli sanayici ve işadamlarından tehditle alınan paralardır.

b) Yurtdışı Gelir Kaynakları

Yardım kampanyaları ve bağışlar, üye aidatları, tehdit, şantaj, gasp yoluyla elde edilen gelirler, kara para aklama faaliyetleri (gayri meşru elde edilen paraların Türkiye'ye sokulması), örgüt adına çalıştırılan işyerleri, (Örn: Bükreş'te 200'e yakın dükkan çalıştırılması) adam kaçırma ve fidye alma faaliyetleri, insan ticareti, işçi simsarlığı ve ilticacılardan alınan paralar (illegal yoldan Avrupa'ya gidenlerden mülteci statüsü kazanları için sahte pasaport ve ikamet sağlama işlemlerinden alınan paralar), yabancı kurum ve kuruluşların maddi destekleri, sınır ticareti ve mültecilerden elde edilen gelirler (Kuzey Irak Mülteci Kampı'ndan sağlanan gelirler) ve örgüt yayınlarının fahiş fiyatla satılmasından elde edilen gelirler vb. olarak özetlenebilir. Bu kaynaklardan silah ve uyuşturucu kaçakçılığı üzerinde ayrıca durmakta fayda görülmüştür."

Genelkurmay Başkanlığı'nın ortaya koyduğu 2010 verilerine göre toplamda 500 milyon Euro yıllık gelire sahip olan PKK terör örgütünün bu gelirin 200-250 milyon Euro miktarındaki kısmını uyuşturucudan, 100-150 milyon Euro'yu kaçakçılıktan, 15-20 milyon Euro'yu toplanan yardımlardan ve 20-25 milyon Euro'yu da "diğer başlığı" altındaki faaliyetlerden elde ettiği görülmektedir (Yılmaz, 2011: 242). Gerekçeli kararın ilgili maddesinde net ve detaylı bir şekilde belirtilen gelir kalemlerinin birçoğu, PKK terör örgütü tarafından düzenlenen kongrelerde alınan kararların birer neticesi olmuştur. 26-30 Ekim 1986 tarihleri arasında gerçekleştirilen 3. Kongre'de örgüte maddi gelir sağlamak adına alınan "Vergilendirme Kanunu" başlıklı kararla Kürt kökenli işadamları, müteahhitler, taşeronlar ve ekonomik faaliyetlerde bulunan her türlü şahıstan vergi adı altında tehdit, baskı veya korkutma yoluyla para alınması kararlaştırılmıştır (Demirel, 2005: 379). Haraç olarak nitelenebilecek olan bu paralar aynı zamanda "bağış" adı altında da alınabilmektedir.

Örgütün finans kaynaklarından en önemli kalem olan uyuşturucu kaçakçılığı ise uyuşturucu maddelerin yetiştirilmesi, yapımı, temini, kaçakçılığı ve dağıtımı şeklinde gerçekleştirilmektedir. Bu faaliyet çerçevesinde Avrupa genelinde gerçekleştirilen uyuşturucu ticaretinin %80'lik bir kısmını elinde bulunduran örgüt (Aykın ve Gümüş, 2008'den aktaran Yılmaz, 2011: 242), Türkiye'nin jeopolitik konumundan da faydalanarak Doğu ve Ortadoğu bölgesindeki ülkelerde üretilen uyuşturucuyu Türkiye'yi köprü olarak kullanarak batıdaki ülkelere aktarmaktadır (Shelley, 2008'den aktaran Yılmaz: 242). Geliri yüksek, nakliyesi kolay, alıcısı bol, tedavüldeki değerli para karşılığı takası mümkün, üretimi zahmetsiz, pazarlama ağı kolay kurulabilen bir mal olan uyuşturucu maddeler örgüt için önemli bir gelir kaynağıdır. Hatta uyuşturucu ticareti, terör örgütü PKK'nın varlığını koruyabilmek maksadıyla yaptığı harcamaların parasal karşılığını sağlayan en önemli gelir kaynağıdır diyebiliriz.

Kaçakçılık kapsamında göçmen (mülteci) kaçakçılığı ve insan ticareti, sigara kaçakçılığı, akaryakıt kaçakçılığı ve silah kaçakçılığı gibi alanlarda da faaliyette bulunan veya bulunulmasına yardımcı olan örgüt, özellikle

Ortadoğu ülkelerinde başlayan faaliyetlerini Suriye, İran ve Irak sınırları aracılığıyla Türkiye'de sonlandırmaktadır (Yılmaz, 2011: 243-244).

Ayrıca adam kaçırmaya veya fidye isteme gibi eylemlere de girişen PKK terör örgütü özellikle tehdit, şantaj ve korkutma gibi faaliyetlerin yanı sıra koruma sağlama bahanesiyle de insanlardan zorla para almaktadır. Ünlü sanatçıları da bu ağın içerisine çeken örgütün sanatçı İbrahim Tatlıses'ten tehditle para sızdırdığı iddia edilmiş ve Med TV aracılığıyla gerçekleştirilen ve Ahmet Kaya, Şivan Perver ve Ferhat Tunç gibi sanatçıların katıldığı konserlerden elde edilen gelirlerin de örgüt hesabına aktarıldığı ifade edilmiştir (Demirel, 2005: 229).

Yurtdışı finans kaynakları olarak yukarıda bahsedilen gerekçeli kararda ortaya koyulan faaliyetlerden bir kısmı özellikle Almanya, Hollanda, Fransa ve Belçika gibi ülkelerde örgütün bazı işletmelerinin fiilen işletilmesiyle gerçekleştirilmektedir (Yavuz, 2011: 367). Bu işletmelerin yanı sıra 2006 yılına ait bazı verilere göre terör örgütü PKK, başta ABD ve Avrupa ülkeleri olmak üzere birçok ülkede 1 konfederasyon, 9 federasyon, 232 dernek, 123 temsilcilik, 22 komite, 14 spor kulübü, 4 halk ve kültür evi, 18 büro, 26 akademi ve 189 sivil toplum kuruluşuna sahiptir (Yavuz, 2011: 367). Bunlar aracılığıyla gerçekleştirilen basın yayın faaliyetleri, organizasyonlar, fuarlar, dernek toplantıları, konserler ve kültürel faaliyetler aracılığıyla toplanan paralar da örgütün kasasına aktarılmaktadır. Ayrıca söz konusu faaliyetlerde elde edilen kara paranın da çeşitli uydurma finans şirketleri aracılığıyla Türkiye'ye sokulduğu ve Şubat 2007 verilerine göre Türkiye'de aklanan kara paranın toplam miktarının 1,7 milyar doları geçtiği ifade edilmektedir (Güneş, 2004'ten aktaran Yılmaz, 2011: 244-245).

PKK terör örgütünün yurtdışında bulunan dernekler aracılığıyla topladığı üyelik aidatları da gelirlerinin anlamlı bir kısmını oluşturmaktadır. Bu anlamda; Almanya Kürt Dernekleri Federasyonu (YEK-KOM), Britanya Kürt Dernekleri Federasyonu (FED-BIR), İsveç Kürt Dernekleri Konseyi (FKKS), Avusturya Kürt Dernekleri Federasyonu (FEY-KOM), Belçika Kürt Dernekleri Federasyonu (FEK-BEL), Danimarka Kürt Dernekleri Federasyonu (FEY-KURD), İsviçre Kürdistan Kültür ve İşçi Federasyonu (FEKAR-KURDISTAN),

Hollanda Kürt Dernekleri Federasyonu (FED-KOM), Fransa Kürdistan Dernekleri Federasyonu (FEYKA-KÜRDİSTAN), Kanada Kürt Dernekleri Federasyonu (FED-KA), Avrupa Kürt Dernekleri Konfederasyonu'na (KON-KURD) bağlı dernekler gibi Avrupa'nın kişi başına düşen gelir seviyesinde ön sıralarda bulunan ülkelerindeki derneklerin üye aidatlarından toplanan paralar da finansal kaynaklar içerisinde dahil edilebilir (Demirel, 2005: 382-383).

h. PKK Terör Örgütünün Propaganda ve Yayın Faaliyetleri

Terör örgütleri özellikle elaman kazanma, taraftar ve sempatizan toplama gayesiyle çeşitli propaganda ve yayın faaliyetleri gerçekleştirmektedir. Bu anlamda örgüt tarafından yayınlanan veya örgüt propagandası içeren TV ve radyo yayınları, kitap, gazete ve özellikle dergiler aracılığıyla gerçekleştirilen bu faaliyetler PKK terör örgütü tarafından da oldukça sık başvurulan bir yöntemdir. Beklentilerin, değerlerin, inançların, duygu ve düşüncelerin biçimlenmesinde önemli bir role sahip olan yazılı ve görsel medya PKK terör örgütünün legal veya illegal faaliyetleri sonucunda istismar edilmektedir. Bu tür faaliyetleri 28 yayın organı, 11 ayrı dilden yayın yapan 17 radyo, 1 TV istasyonu ve 700-750 kadar propaganda elemanı ile yürüten PKK terör örgütü (Urlu, 2008: 112), Kürt halkına haksız davranışların yapıldığını, halkın ezildiğini, Büyük Kürdistan hayalini duyurma temelinde yapılan faaliyetler diğer bir taraftan da örgüte finansal kaynak sağlama, eleman kazanma, eylemsel birliktelik sağlama, sempatizan kazanma gibi amaçlara da yönelmektedir.

Bu anlamda hem yurt içinde hem yurt dışında yayınlanan gazete ve dergiler, Ankara 2 nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi Abdullah Öcalan Davası Gerekçeli Kararı⁷ içerisinde detaylı şekilde belirlenerek şu şekilde listelenmiştir: Ülkede Gündem Gazetesi, Demokrasi, Yeni Politika, Özgür Ülke, Özgür Gündem, Yeni Ülke ve Halk Gerçeği Gazetesi, Özgür Halk Dergisi, Özgürleşen Yurtsever Gençlik, Jiyan Revşen Dergisi Toplumsal Alternatif, Sosyalist Alternatif, Devrimci Alternatif, Alternatif Dergisi. Söz konusu Gerekçeli Karar'da bu dergilerin örgütle ilişkilerinin tespit edilerek,

⁷ Ankara 2 nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi Abdullah Öcalan Davası Gerekçeli Kararı hakkında detaylı bilgi için bkz. <http://www.belgenet.com/dava/dava.html>

örgüt propagandası yapıldığı iddiasıyla mahkeme kararıyla kapatıldıkları halde sürekli isim değiştirerek başka isimler altında yayınlarına devam ettikleri ifade edilmiştir. Bu legal yayın faaliyetlerinin yanı sıra illegal olarak faaliyet gösteren bazı yayınevi, dergi, gazete ve radyoların da yer verildiği Gerekçeli Karar'da bazı mahalli radyo kanallarının da kiralanarak örgüt propagandası için kullanıldığı belirtilmiştir.

Bu yayın faaliyetleri arasında en çok ismi duyulan ve etkili olan yayın organları ise 1979 yılında Almanya'da illegal olarak faaliyete başlayan Serxwebun Dergisi (Bağımsızlık) (Yılmaz Ö., 2006: 70) ve 1985 yılında Almanya'da illegal olarak faaliyete başlayan Berxwedan (Direniş) olmuştur (Şehirli, 2000: 358). PKK terör örgütü ayrıca Kürdistan'ın Sesi, Kürdistan Haber Ajansı, Fırat Haber Ajansı, Denge Medya, Bağımsız Kürdistan'ın Sesi, Kürdistan'ın Sesi Radyosu, MED-TV, CTV, Medya TV ve Roj TV gibi radyo ve televizyon kanallarının bazılarıyla da halen propaganda yapmaya devam etmektedir (Şehirli, 2000: 358 ve Yılmaz, 2011: 245).

Bu kapsamda büyük bir önem arz eden ve uydu üzerinden yayın yapan MED-TV ise yayınladığı yalan yanlış belgeseller ve röportajlar aracılığıyla Türkiye'de ve komşu ülkelerde yaşayan Kürtlerin durumunu PKK terör örgütünün lehinde siyasi propagandaya dönüştüren bir duruşa sahiptir (Yılmaz, Ö., 2006: 71). 15 Haziran 1995 tarihinde Londra'da kurulan ve Avrupa'dan uydu kanalıyla yayın yapan Med TV'nin yayın lisansı Öcalan'ın 1999 yılında yakalanmasından sonra 17 Kasım 1999 tarihinde Türk Hükümeti'nin yaptığı girişimler sonucunda, İngiltere Bağımsız Televizyon Komisyon'u tarafından iptal edilerek kanal kapatılmıştır. Kapatılma nedeni "terör ve şiddeti teşvik etmek" olan Med TV yerine kurulan Medya TV ise Fransa otoritelerince kapatılmıştır (Laçiner, 2002: 119).

Med TV'nin kapatılmasından sonra kurulan ve yayın faaliyeti gerçekleştiren CTV ve Medya TV gibi televizyon kanalları da gerek lisanslarının iptal edilmesi gerekse de amaçlarına yeterince hitap edememeleri nedeniyle örgüt tarafından kapatılmıştır (Doğan, 2007: 153).

Aynı şekilde Şubat 2004'te kapatılan Medya TV sonrasında kurulan ve Danimarka'dan uydu yayını yapan Roj TV ile propaganda faaliyetlerine

devam etmiştir. 1 Mart 2004 tarihinde yayına başlayan ve 70'ten fazla ülkede izlenebilen Roj TV'nin yayın dili Kurmançî ve Sorani gibi Kürtçe lehçeleri ile Zazaca, Farsça, Arapça ve Türkçeyi de içermektedir (Doğan, 2007: 154). Temel sloganı "barışın ve özgürlüğün sesi" olan Roj TV, yayın akışı içerisinde PKK terör örgütü üyelerinin konuşmalarını ve gerçekleştirilen eylemleri yayınlamaktadır. Hatta Interpol tarafından aranan örgüt yöneticileri dahi ekrana röportajlar vermekte ve siyasi tartışma programlarına çıkabilmektedir (Arat, 2010: 4). Kanalin yayın akışı içerisinde yapılan çeşitli propagandalar haricinde bazen örgütün üst düzey yöneticileri tarafından bazen de genel yayın içerisinde Kürt halkını galeyana getirerek ayaklanma, yürüyüşler, gösteriler, cenaze törenlerine katılım, kontak veya kepenk kapatma gibi eylemlere yönelik provokasyonlar yapılmaktadır (Doğan, 2007: 154).

Türkiye tarafından gerçekleştirilen birçok hukuksal girişime ve özellikle Danimarka eski başbakanı Anders Fogh Rasmussen'in NATO genel sekreterliği adaylığını veto etmemesi için Türkiye'ye Roj TV'nin kapatılacağına dair taahhütte bulunmasına rağmen kapatılamayan Roj TV'ye yönelik Almanya, Fransa, İtalya ve Belçika'da gerçekleştirilen operasyonlar terör örgütünün basın yayın faaliyetlerini zaafa uğratmamıştır ve nihayetinde terör ve şiddet eğilimini körükleyen veya ırkçı nefret duygularını kışkırtan yayınların devam etmektedir.

Diğer bir dış kaynaklı yayın aracı olan Fırat Haber Ajansı ise ilk başlarda Mezopotamya Haber Ajansı'nın yerini almış daha sonraları Dicle Haber Ajansı ile birlikte PKK terör örgütü lehine yayın yapmak, örgütün propagandasını yapmak ve yasa dışı eylemleri teşvik etmek gibi PKK çizgisinde faaliyetlere devam etmiştir. Halen faaliyetlerini sürdüren ajansın KCK soruşturması kapsamında 12 Mayıs 2012 tarihinde kabul edilen 3. İddianamede deşifre edilen "Basın Komitesi" altında görev yaptığı ortaya çıkmıştır (milliyet [web], 2012). Basın komitesinin Türkiye ayağını 'Azadiye Welat, Özgür Gündem, Özgür Halk, Dicle Haber Ajansı, Gün TV' olarak ifade edildiği 3. İddianamede komitenin Avrupa kolunun ise 'Fırat News, Roj TV, Yeni Özgür Politika' gibi yayın organlarından oluştuğu ifade edilmiştir (milliyet [web], 2012). Hatta soruşturması kapsamında yapılan aramalarda ele geçirilen dokümanlardan elde edilen ve Murat Karayılan'a dayandırılan bir

bilgiye göre, PKK'nın yıllık bütçesinden 38 milyon Euro civarında bir meblağın basın-yayın faaliyetlerine aktarıldığı iddia edilmiştir (Sabah [web], 2012).

TABLO 2.1: PKK propagandası yapan internet siteleri

Özgür Politika	http://www.yeniozgurpolitika.com/
Roj TV	http://www.roj.tv/
Fırat Haber Ajansı	http://www.firatnews.eu/
Gündem Online	http://www.gundem-online.net/
Azadiya Welat	http://www.azadiyawelat.org/
Dicle Haber Ajansı	http://www.diclenews.com/3/1
HPG	http://www.hezenparastin.com/
Komünar	http://www.komunar.net/
Lekolin	http://www.lekolin.org/
PAJK Online	http://www.pajk-online.com/
PKK Online	http://www.pkkonline.com/
YGK Info	http://www.ygk-info.com/
HPG Şehit	http://www.hpg-sehit.com/
Serxwebun	http://www.serxwebun.org/
Gerilla TV	http://www.gerillatv.net/
Rojaciwan	http://www.rojaciwan.com
Ajans Amed	http://www.amednewsagency.com/
Şehid	http://www.sehid.com/?parastin=1
Newroz TV	http://www.newroz.tv/
YJA STAR	http://www.hezenparastin.com/yja_star/
TAK	http://teyrenkurdistan.com/
Rojbas1	http://rojbas1.wordpress.com
Rojbas2	http://rojbas2.wordpress.com
Rojbas3	http://rojbas3.wordpress.com

i. PKK Terör Örgütünün Üye Profili

Tez çalışmamızın ikinci bölümünde de değinildiği üzere terörün en büyük kaynağı ve birincil hedefi olan insanın veya örgütlerin insan kaynağının dolayısıyla üye profilinin incelenmesi terörle mücadelede büyük bir önem arz etmektedir. Bu anlamda Türkiye’de PKK terörünün ilk ortaya çıktığı tarihten beri çeşitli araştırmalar yapan devlet kurumları ve araştırma merkezleri kimi zaman genel kanıya zıt olmakla birlikte önemli veriler elde etmiştir. İlk olarak Milli Güvenlik Kurulu’nun talebi üzerine KÖK Sosyal ve Stratejik Araştırmalar

Vakfı tarafından 1003 tutuklu PKK terör örgütü üyesi ile görüşülerek gerçekleştirilen araştırmada örgüt üyelerinin %70,8'i bekar, %25'i evli ve %7'si duludur. Eğitim düzeyleri için ortaya konulan verilere göre örgüt üyelerinin %10,2'si okumaz-yazmaz, %7,4'ü sadece okur-yazar, %47,2'si ilkokul, %12,3'ü ortaokul, %14,4'ü lise ve %4,6'sı da üniversite mezunudur.

Aynı araştırma içerisinde örgüt üyelerinin %68 gibi büyük bir oranının da doğdukları yerin köyler olduğu anlaşılmıştır (Şehirli, 2000: 379-384). Söz konusu araştırmaya göre daha çok kırsal alanda yaşayan ve eğitim seviyesi düşük bekar insanların örgüte katıldıklarını söylememiz mümkün olacaktır. Örgüt üyelerinin yaş gruplandırmasına yer verilmeyen bu araştırmaya ek olarak yaş gruplandırması kapsamında daha detaylı veriler sunan başka bir çalışma da Emniyet Genel Müdürlüğü Terörle Mücadele ve Harekat Başkanlığı (TEMUH) tarafından ortaya koyulmuştur. Bahse konu bu araştırmada terör örgütü militanlarının yaş grubu profiline bakıldığında en dikkati çeken grubun 14-25 yaş grubu olduğu ve bu grubun örgüt içerisinde %54'lük bir oranı oluşturduğu görülmektedir. 26-37 yaş grubu %34'lük bir orandayken, 38-58 yaş grubu ise %12'lik bir oranı teşkil etmektedir (Çitlioğlu, 2008: 233). Bu anlamda yaş grubu bakımından genç bir dağ kadrosuna sahip PKK terör örgütünün bu genç kadrosunun örgüt içerisinde yaşama süreleri de işler acısı bir durumu ortaya çıkarmıştır.

TEMUH tarafından gerçekleştirilen başka bir araştırmanın sonucuna göre terör örgütüne mensup militanların %67,8'i ilk dört yıl içerisinde hayatını kaybetmektedir. Bu anlamda 0-2 yıl içinde ölenler %46,5; 2-4 yıl içinde ölenler %21,3; 4-8 yıl içinde ölenler %21,3 ve sekiz yıldan daha fazla yaşayanlar %9 olarak belirlenmiştir (Çitlioğlu, 2008: 234). Yapılan araştırma sonuçlarına göre örgüte katılan bireylerin büyük bir kısmı ilk iki veya dört yıl içerisinde ölmekte ve bu oranın farkında olan örgüt yöneticileri söz konusu örgüt üyelerini göz göre göre ölüme göndermektedir.

PKK terör örgütünün üye profili konusunda yapılan en güncel araştırma ise 10 Şubat 2012 tarihinde yayınlanan ve Nihat Ali Özcan ve Erdem Gürkaynak tarafından hazırlanan araştırmadır. 2001-2011 arası dönemde hayatını kaybeden (çatışma, hastalık, örgüt içi infaz vb.) 1362 PKK

militanını (dağdaki) kapsayan söz konusu araştırmada militanların cinsiyet, doğum yeri, dağ kadrosuna katılım yaşı, katılım yeri, katılım yılı, hayatlarını kaybettikleri iller, örgütte bulunma süreleri ve katılım oranları detaylı şekilde incelenmiştir. Söz konusu örgüt militanlarının 1196'sı (%88) erkek ve geriye kalan 166'sı (%12) kadındır. Doğum yeri olarak %73'ü Türkiye'de doğan militanların geriye kalan kısmı sırasıyla Suriye, İran, Irak ve Avrupa doğumludur. Türkiye'de doğdukları ile göre en fazla militan sırasıyla Diyarbakır, Mardin, Van ve Hakkari şeklindedir. Araştırmada ortaya konulan yaş gruplandırması oldukça şaşırtıcı bir sonuç doğurmaktadır: "çocuk askerler".

Örgüt militanlarının %57,34'ü 19 yaş ve üzeri yaş grubunda; %33,41'i 16-18 yaş grubunda iken %9,25'lik grubu oluşturan militanlar 15 yaş ve altı grup içerisinde. Örgüte ortalama katılım yaşı genelde 19,4 iken bu yaş kadınlarda ortalama 17,7'ye kadar düşmektedir (Özcan ve Gürkaynak, 2012: 1-69).

Çoğunluğu Türkiye ve Irak topraklarında ölen militanların ortalama örgütte bulunma süreleri 6,9 yılken söz konusu militanların ortalama ölüm yaşları 26,4 şeklinde ortaya çıkmıştır. Genel olarak en genç katılan 9 yaşında katılırken en genç hayatını kaybeden ise 14 yaşındadır (Özcan ve Gürkaynak, 2012: 1-69).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1. PKK TERÖR ÖRGÜTÜNÜN SİYASALLAŞMA SÜRECİ

a. Kuruluşundan Günümüze Kongre ve Konferanslarıyla PKK Terör Örgütünün Siyasallaşma Süreci

PKK terör örgütünün kuruluşu için çeşitli kaynaklarda farklı tarih ve mekanlar belirtilmekle birlikte bu kapsamda öne çıkan ilk toplantı tarihi 21 Mart 1973 olmuştur (Demirel, 2005: 115). Daha önce de belirtildiği üzere örgütün kuruluş fikri Abdullah Öcalan tarafından dile getirilmiş ancak söz konusu dönemde cezaevine girmesiyle yedi aylık sekteye uğrayan düşünceler, Mamak Askeri Cezaevi'nde tutuklu bulunan diğer "devrimci" gruplar ile tartışılarak yine Öcalan'ın kendi deyimiyle "profesyonelleşmiş" ve faaliyetlere sosyalist tabandan hareketle başlanması kararlaştırılmıştır (Ergül, 2007: 40).

Örgütün kuruluş aşamasında genellikle gizli toplanmayı tercih eden örgüt elemanları, Ankara'nın Tuzluçayır ve Dikmen gibi semtlerinde ev toplantılarıyla birkaç kez bir araya gelerek Öcalan liderliğinde toplantılar düzenlemiştir (Pirim ve Örtülü, 2000: 26 ve Demirel, 2005: 118). Müteakip toplantılar sonucunda Öcalan önderliğindeki bu gruba verilen isim artık "Apocular" olmuştur (Törel, 2002: 54). Bu arada 1975 yılının Ekim ayında örgütün program taslağı niteliğindeki "Kürdistan Devriminin Yolu" adlı manifestosu hazırlamış (Demirel, 2005: 118-119) ve 1976 yılında "Ülkeye Dönüş" adı altında halk savaşına geçmek için de ilk önce Doğu ve Güneydoğu illerinde propaganda ve örgütlenme faaliyetleri yapmak, halk savaşına zemin hazırlamak amacıyla sözde Kürdistan'ın belirlenen illerine dağılma yönünde karar alınmıştır (Pirim ve Örtülü, 2000: 28).

Abdullah Öcalan'ın liderliğindeki Apocular veya Ulusal Kurtuluşçular Ordusu (UKO) isimli grup tarafından devam ettirilen örgütlenme çalışmaları sonunda 26-27 Kasım 1978 tarihinde Diyarbakır ili Lice ilçesi Fis (Ziyaret)

köyünde yapılan ve Abdullah Öcalan'ın başkanlık ettiği toplantıda PKK (Partiya Karkeren Kurdistan-Kürdistan İşçi Partisi) adıyla partinin kuruluşu gerçekleştirilmiştir (Özcan, 1999: 42; Pirim ve Örtülü, 2000: 28; Törel, 2002: 55; Doğan, 2007: 47).

Toplantı sonunda alınan kararla daha önceki ismi "Kürdistan Devrimcileri" olan örgüt, "Kürdistan İşçi Partisi" ismini almış ve böylece partileşmenin ilk somut adımı atılmıştır.

(1) PKK Terör Örgütünün 1. Kongresi (27 Kasım 1978)

27 Kasım 1978 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesi Fis (Ziyaret) köyünde yapılan toplantıya Abdullah Öcalan, Cemil Bayık, Şahin Sönmez, Ali Haydar Kaytan, Kesire Yıldırım, Mehmet Hayri Durmuş, Mazlum Doğan, Hüseyin Topgüder, Ali Gündür, Sakine Cansız, Baki Karer, Mehmet Turan, Mehmet Cahit Şener, Ferzende Tağaç gibi isimler katılmıştır⁸. Aynı toplantıya çağrılan fakat katılmayanlar ile toplantıya katıldıkları halde daha sonraki dönem içerisinde davranış ve düşünceleriyle örgütten ayrı bir çizgi sergileyenler ajan oldukları gerekçesiyle hain ilan edilerek Öcalan'ın emri ile infaz edilmiştir (Pirim ve Örtülü, 2000: 32-33). Abdullah Öcalan'ın başkanlık ettiği toplantı sonunda alınan kararla daha önceki ismi "Kürdistan Devrimcileri" olan örgüt, PKK (Partiya Karkeren Kurdistan-Kürdistan İşçi Partisi) adını almıştır (Özcan, 1999: 42; Pirim ve Örtülü, 2000: 28; Törel, 2002: 55; Doğan, 2007: 47).

27 Kasım 1978 tarihinde gerçekleştirilen bu toplantı, örgüt tarafından partileşme yolunda atılan ilk adım kabul edilerek Kuruluş Kongresi veya 1. Kongre olarak adlandırılmıştır (Demirel, 2005: 402). Toplantı sonunda partinin kadroları için isimler belirlenmiş ve Abdullah Öcalan Genel Sekreter, Cemil Bayık Genel Sekreter Yardımcısı, Şahin Dönmez Örgütlenme Komitesi Üyesi, Mehmet Hayri Durmuş Örgütlenme Komitesi Üyesi, Baki Karer Örgütlenme Komitesi Üyesi, Mehmet Karasungur Askeri Sorumlu ve Mazlum

⁸ Söz konusu toplantıya kimlerin katıldığı konusunda farklı kaynaklarda çeşitli isimlere yer verilmektedir. Örneğin Emin Demirel (2005: 402) toplantıya katılanların Abdullah Öcalan, Cemil Bayık, Şahin Dönmez, Mehmet Hayri Durmuş, Baki Karaer, Mehmet Turan, Mehmet Cahit Şener, Ferzende Tağaç, Ali Haydar Kaytan, Mazlum Doğan, Hüseyin Topgüder, Ali Gündüz, Sekine Cansız, Kesire Yıldırım, Duran Kalkan, Ali Çetiner, Faruk Özdemir, Abbas Göktaş, Abdullah Kumral adlı örgüt elemanları olduğunu belirtmektedir.

Doğan Yayın Faaliyetleri Sorumlusu olarak seçilmiştir (Özcan, 1999: 42; Pirim ve Örtülü, 2000: 33 ve Demirel, 2005: 402). Yapılan toplantıda (1. Kongre) alınan kararlar doğrultusunda Gaziantep, Adıyaman-Kahramanmaraş, Şanlıurfa, Mardin, Siirt, Tunceli-Erzincan, Elazığ-Malatya, Bingöl-Muş-Erzurum ve Ağrı Bölge Temsilcilikleri olmak üzere 9 temsilcilik oluşturularak sırasıyla Ali Çetiner, Ali Haydar Kaytan, Mehmet Hayri Durmuş, Baki Karer, Mehmet Cahit Şener, Yıldırım Merkit, Hüseyin Topgüder, Resul Altunok, Çetin Güngör, Abbas Göktaş ve Mehmet Turan bu bölgelerde temsilci olarak görevlendirilmiştir (Pirim ve Örtülü, 2000: 33). Sonraki süreçte örgütten ayrılma istekleri, hizipleşmeler, ajan ve hain ilan edilme, intihar, infaz, deşifre olma ve yakalanma gibi nedenlerle bu örgütlenme birçok kez değişikliğe uğramıştır (Pirim ve Örtülü, 2000: 34-35). Artık parti halini alan örgütün bu ilk kongresinde aşağıdaki kararlar alınmıştır (Doğan, 2007: 48):

- "Planlı hazırlık döneminin başlatılması,
- Kadro azlığı, eğitimsizlik ve yetersizliklerin giderilmesi,
- Yanlış tutum sonucu halkın örgüte karşı tavır almasının önlenmesi,
- Dış bağlantı ve ilişkilerin geliştirilme çabalarına başlanması."

Örgütün kuruluşunun duyurulması için çeşitli yayın faaliyetlerine giren örgüt, kuruluş ilanının büyük bir olayla yapılmasını istemiştir. Ses getirecek bu eylemin hedefi olarak ise dönemin Adalet Partisi Şanlıurfa milletvekili ve Bucak aşireti lideri olan Mehmet Celal Bucak seçilerek 29 Temmuz 1979 tarihinde evinde saldırı düzenlenmiştir (Özcan, 1999: 45).

1979 yılı Mayıs ayında ise güvenlik güçlerinin bir operasyonu neticesinde örgüt deşifre olmuş ve Merkez Komite üyesi Şahin Dönmez Elazığ'da yakalanınca terör örgütü PKK hakkında ayrıntılı bilgiler elde edilmiştir. Şahin Dönmez'in verdiği bilgiler doğrultusunda birçok baskın yapılmış ve örgütün önde gelen elemanları ele geçirilmiştir. Öcalan ise bu dönemde yakalanma kokusuyla Temmuz 1979 tarihinde Suriye'ye kaçmıştır (Özcan, 1999: 44 ve Pirim ve Örtülü, 2005: 47).

(2) PKK Terör Örgütünün 1. Konferansı (15–25 Temmuz 1981)

Sıkıyönetim döneminde kendisini güvenceye almak isteyen Abdullah Öcalan Temmuz 1979 tarihinde Suriye'ye geçmesine müteakip üst düzey örgüt mensuplarının bulunduğu 60 civarında bir grup örgüt mensubu Kasım 1979 tarihinde Suriye'ye geçiş yaparak buradan da Lübnan'da bulunan Yaser Arafat'ın liderliğini yaptığı Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) bünyesindeki en etkin gurup olan El Fetih örgütünün iki kampına aktarılmış ve burada Nisan 1980 tarihine kadar askeri eğitime tabi tutulmuşlardır (Demirel, 2005: 125-126). Terör örgütünün Lübnan'daki Filistin ve Ermeni kamplarında eğitime tabi tutulması ve sonrasında örgüt, 12 Eylül 1980 Darbesi'nden Ocak 1981 tarihine kadar büyük çoğunluğu sempatizanlar ve alt düzey kadrolar olmak üzere yaklaşık 150 elamanını Suriye üzerinden Lübnan'a aktarmış ve bu elemanların da burada askeri eğitim almalarını sağlamıştır (Demirel, 2005: 130).

Bilinen adıyla Mahsun Korkmaz Akademisi olan ve Filistin Demokratik Halk Cephesi (FDHC) tarafından PKK terör örgütüne tahsis edilen Helve kampında 15–25 Temmuz 1981 tarihleri arasında bir konferans düzenlemiştir (Aydın, 1992'den aktaran Doğan, 2007: 51). 1. Konferans olarak adlandırılan bu konferansta aşağıdaki kararlar alınmıştır (Keleş, 1999'dan aktaran Doğan, 2007: 51):

- “Örgütlenmenin yeniden oluşturulması,
- Cephe ve ittifaklara ilişkin pratik adım atılması,
- Askeri hazırlıkların başlatılması,
- Örgütün yeniden toparlanması maksadına yönelik olarak Orta Doğu ve Avrupa ayırımı yapmaksızın yurtdışı imkânlarına dayalı olarak asgari bir yıllık askeri ve siyasi eğitim çalışmasının başlatılması,
- Yine 1980 yılında Avrupa'da başlatılan faaliyetlerin daha da geliştirilmesi maksadıyla 1981 yılı ortalarından itibaren Avrupa'daki faaliyetlerin bir temsilciliğe bağlı olarak sürdürülmesi.”

Birinci konferansı PKK için bir dönüm noktası olarak değerlendiren Abdullah Öcalan, örgüt faaliyetlerinde artık Türkiye'ye dönme yönünde çalışmalar ve planlamalar yapmaktaydı. Özellikle 1982-83 yıllarında Lübnan'da askeri eğitim alan elemanlarının tamamına yakını Kuzey Irak'ın

Türkiye sınırı boyunca kurulan kamplara yerleştirilmiştir (Ersever, 1993'ten aktaran Törel, 2002: 66).

Alınan kararlar paralelinde hemen faaliyete geçen örgüt aynı zamanda propagandaya yönelik olarak da etkili basın-yayın faaliyetlerinin sürdürülmesi kararını almış ve bu doğrultuda 01 Ocak 1982 tarihinde partinin resmi yayın organı sıfatıyla Almanya'nın Köln şehrinde "Serxwebun-Bağımsızlık" adıyla bir dergi yayınlamaya başlamıştır (Keleş, 1999'dan aktaran Doğan, 2007: 52).

(3) PKK Terör Örgütünün 2. Kongresi (20-25 Ağustos 1982)

Daha önce gerçekleştirilen 1. Konferans'tan bir yıl gibi bir sürenin geçmesiyle birlikte örgüt, yaptığı hazırlıkları hem Suriye ve Lübnan'da hem de Avrupa'da yeterli düzeye ulaştırmış ve daha fazla yurtdışında kalmanın örgüt kadrolarının yıpranmasına ve yozlaşmasına neden olacağını düşünerek artık Kuzey Irak üzerinden Türkiye'ye girmenin, keşif ve istihbarat çalışmaları yapmanın ve askeri eğitim alan militanların demokratik bağımsız Kürdistan Devleti'ni kurmak üzere silahlı mücadeleye başlamasının zamanının geldiğine karar vermiştir (Demirel, 2005: 404). Bu amaçlar doğrultusunda 20-25 Ağustos 1982 tarihinde Suriye'nin Şam kentinde gerçekleştirilen 2. Kongre'de alınan kararlar ise şu şekildedir (Ersever, 1993'ten aktaran Şehirli, 2000: 271):

- "PKK mensuplarının Suriye'de eğitilmesi, eğitimin kısmen Türk sınırına yakın yerlerde yapılması.
- Şam, Halep, Kamışlı, Afrin gibi Suriye şehirlerinde temsilcilikler açılması.
- Kuzey Irak'ta Lakk-ı Yanın'da bir kamp açılması.
- Bir yıl içinde askeri faaliyetleri yürütecek silahlı propaganda birliklerinin kadro silah ve donanım bakımından hazırlanması.
- Gerilla savaşı ve müteakiben halk ayaklanmasına geçebilmek için propagandaya başlanması."

Alınan kararlar ve ortaya konulan amaçlar doğrultusunda çalışmalara başlayan örgüt Türkiye'ye sızma girişimlerinde bulunmuş, küçük sığınak ve mağaralarda lojistik merkezleri oluşturulmuş ve ardından keşif ve

propaganda faaliyetleri için ülke içine sızılmıştır. Bu sızma girişimleri esnasında Türk Silahlı Kuvvetleri'yle girilen küçük çaplı çatışmalar ve bunun yanı sıra militanların araziye çok iyi bilmemesi, çoğunun bölge kültürüne yabancı olması, yeterli lojistik desteğin ve cephanenin sağlanamaması gibi nedenlerle alınan kararlara yönelik tam bir başarı elde edilememiştir (Demirel, 2005: 404).

(4) PKK Terör Örgütünün 3. Kongresi (25–30 Ekim 1986)

Örgütün Türkiye içerisinde bulunan bölge hazırlık komiteleri, yapılan keşif ve istihbarat çalışmaları ve bölgede bulunan örgüt sempatizanlarının yardımıyla Kuzey Irak'tan ülke içine sızan teröristler yankı uyandıracak bir eylem çabası içerisine girmiştir. Bu dönemde PKK, Kuzey Irak'ta kurdukları üs bölgelerine yerleşimlerini tamamlamış ve bölgedeki varlığını artırma çalışmalarına da hız vererek Hezen Rızgariye Kürdistan (HRK) "Kürdistan Kurtuluş Birliği" adıyla bir silahlı propaganda birliği oluşturmuştur (Törel, 2002: 70). HRK'nin kurulmasıyla birlikte PKK'nın Türkiye'de gerçekleştireceği terörist faaliyetlere başlamak için yapılan hazırlık tamamlanmış ve hem HRK'nin kuruluşunun ilanı hem de eylemlerin başlaması için büyük çaplı bir eylem yapılmasına karar verilmiştir. Örgütün silahlı kanadı olan bu birlik, özellikle 1984 yılında gerçekleştirilen Eruh ve Şemdinli baskınlarında örgütün isminin duyurulmasında etkili olmuştur (Yılmaz, Ö., 2006: 51). 15 Ağustos 1984 tarihinde Eruh ve Şemdinli baskınları gerçekleştirilmiştir (Doğan, 2007: 55). Söz konusu eylemleri, HRK'ye bağlı "14 Temmuz Silahlı Propaganda Birliği" olarak adlandırılan ve Eruh-Şırnak-Pervari bölgesinde Mahzun Korkmaz yönetimindeki bir takım ile "21 Mart Silahlı Propaganda Birliği" olarak adlandırılan ve Hakkari-Çukurca-Şemdinli bölgesinde Abdullah Ekinci yönetimindeki başka bir takım gerçekleştirmiştir (Yavuz, 2011: 149). Bu anlamda HRK, askeri kanat için bir başlangıç aşaması olarak kabul edilebilir (Yılmaz, 2011: 238).

Diğer taraftan cephe faaliyetleri kapsamında yurtiçinde ve yurtdışında örgütlenme, eleman kazanma, taraftar desteği sağlama, mali destek kaynakları bulma, propaganda faaliyetleri, mitingler, basın toplantıları, açlık grevleri vb. faaliyet ve eylemler gerçekleştirilmektedir (Akkurt, 2010: 40).

PKK'nın siyasi kanadı olan ve 21 Mart 1985'te Abdullah Öcalan tarafından Yunanistan'ın başkenti Atina'da kurulan ERNK (Eniya Rızgariya Netewa Kürdistan – Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi) söz konusu bu eylemleri gerçekleştirmek üzere kurulmuştur (Demirel, 2005: 314). İleride de bahsedileceği üzere ERNK, PKK terör örgütünün siyasal alan çalışmalarında öncül ve önemli bir rol üstlenecektir.

Bu gelişmeleri takiben genel değerlendirmeler yapılması için, özellikle lider kadrosunda moral bozucu kayıpların verilmesi, örgütün 1984 yılında gösterdiği çıkışı 1985 ve 1986 yıllarında gösterememesi ve neredeyse dağılma noktasına gelmesi nedeniyle PKK terör örgütü, 25–30 Ekim 1986 tarihleri arasında Lübnan'ın Bekaa Vadisi'nde bulunan Helve kampında 3. Kongresi'ni düzenlemiştir (Özdağ, 2005: 26). 3. Kongre'de alınan kararlar ise şu şekilde özetlenebilir (Demirel, 2005: 408-414):

- "Örgüt içerisinde bilgi toplama, örgütü denetleme ve örgüte yönelik tehlikeleri açığa çıkarmak için denetim ve istihbarat biriminin kurulması (HPP (Örgüt İçi İstihbarat) ve TEV-SAL (Örgüt Dışı İstihbarat)).
- Örgütün mali politikasının düzeltilmesi ve mali kaynakların sağlanması için mali işler birimi kurulması ve "vergi kanunun" çıkarılması.
- Helve kampının isminin Mahzun Korkmaz Akademisi olarak değiştirilmesi.
- Örgüte yeni genç militanların kazandırılması için "askerlik kanununun" çıkarılması.
- Beklentileri karşılamayan HRK yapılanmasının kaldırılarak yerine Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu (ARGK – Arteşa Rızgariya Gele Kurdistan) kurulması.
- ERNK bünyesinde ülke-bölge-yerel komite yapılanmasında dış ilişkiler bürosunun kurulması.
- Geçici Köy Korucusu (GKK) sisteminin tasfiye edilmesi ve itirafçılığın önlenmesi amacıyla caydırıcı önlemler alınması."

Daha önceki bölümde de bahsedildiği üzere PKK terör örgütünün 3. Kongresi'nde önem arz eden kararlardan biri de HRK isimli unsurun lağvedilerek yerine ARGK (Arteşe Rızgariya Gele Kürdistan – Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu) adı altında bir silahlı teşkilat kurulması olmuştur. Güneydoğu Anadolu'da düzenlediği silahlı eylemlerle adından çokça söz ettiren ARGK'nin saldırı stratejisi, Sovyetler Birliği'nde gerilla taktikleri ve

yönetimi konularında eğitim gören Abdullah Öcalan tarafından belirlenmiştir (Demirel, 2005: 92). Uygulanan "gönüllü-yükümlü ve zorunlu askerlik yasası" sayesinde militan sıkıntısı çekmeyen ARGK'de üst düzey yapılanma ise Başkomutanlık, Yüksek Askeri Konsey ve Genelkurmaylık şeklinde oluşturulurken sahadaki yapılanma da Ana Karargah, Sahra Komutanlığı ve Eyalet Komutanlığı gibi askeri birlikler şeklinde oluşturulmuştur (Yılmaz, 2011: 238).

(5) PKK Terör Örgütünün 2. Konferansı (4-13 Mayıs 1990)

Bekaa Vadisi'ndeki Mahzun Korkmaz Akademisi'nde 4-13 Mayıs 1990 tarihleri arasında gerçekleştirilen bu konferansta parti örgütlenmesi, cephe örgütlenmesi, şehir devrimi, halkın iktidar organlarının kurulması, ittifakların kurulması, uluslararası ilişkiler, bölgesel ilişkiler, basın-yayın ve propaganda çalışmaları, bağımsızlık mahkemeleri, cezaevleri, metropol faaliyetleri sözde ordu yapılanması, eylem şekilleri, sağlık teşkilatı ve eğitim gibi belli başlı konularda önemli kararlar alınarak bazı değişikliklere gidilmiştir (MGK, 1994'ten aktaran Doğan, 2007: 60). Bu anlamda konferansta alınan kararlar şu şekilde özetlenebilir (Şehirli, 2000: 804):

- "Legal kurum ve kuruluşlar oluşturularak halk katmanlarının bunların etrafında bir araya getirilmesi,
- Cephe örgütlenmesinin, kitleleri halk ayaklanmalarına teşvik edecek şekilde oluşturulması,
- ERNK alt birimlerinin oluşturulmasıyla bunların kitle içinde örgütlenmesi,
- Dini ve mezhepsel örgütlenmelere ağırlık verilmesi, bu amaçlara uygun teşkilatlar oluşturulması,
- Faaliyetlerin en üst seviyede siyasi büro ve askeri komite şeklinde pratik olarak birbirinden ayrılması, siyasi büronun cephe faaliyetlerinden sorumlu kılınması,
- Kültürel faaliyetler ve Kürtçenin geliştirilmesi konusunda çalışmalar başlatılması,
- Ulusal Kongre ve Ulusal Meclisin toplanması için hazırlık çalışmalarının sürdürülmesi,
- Silahlı faaliyetlerin kırdan şehre doğru yayılması, silahlı birliklerin sayısının artırılması."

(6) PKK Terör Örgütünün 4. Kongresi (26-31 Aralık 1990)

4. Kongre 26-31 Aralık 1990 tarihinde Kuzey Irak'ta Haftanın isimli kampta gerçekleştirilmiş ve Körfez krizinin yaşandığı günlerde gerçekleştirilen bu kongrede, 2. Konferans'ta kabul edilen fikirler ve kararlar yeniden kabul edilmiştir (Törel, 2002: 100). Cephe örgütlenmesinin, halk ayaklanmalarının, kırlardan şehirlere geçişin, kültürel faaliyetlerin arttırılmasına vurgu yapılan kongrede Öcalan, silahlı mücadelenin temel rolünün değişmediğini ve "Kürdistan'da ancak şiddete ve zora dayalı ve uzun vadeli bir savaşa" sonuca gidileceğini, silahlı şiddetin temelinde yeni gelişen "serhildanlar" olarak adlandırılan halk gösterilerinin "halkın siyasal zoru" ve bir anlamda "halk ayaklanması" olduğunu belirtmiştir (Törel, 2002: 101-102). Kongrede alınan kararlar ise kısaca genel başlıklar halinde şu şekilde özetlenebilir (Ersever, 1993'ten aktaran Şehirli, 2000: 309-310):

- "Kitleye şiddet uygulanmasının görünüşte terk edilmesi,
- Geçici Köy Koruculuğu (GKK) teşkilatını kaldırmak için af ilan edilmesi,
- Kepenk kapatma, protesto yürüyüşleri, açlık grevleri tertipleme kararı alınması,
- Çatışmalarda ölen PKK'lıların törenle gömülmesi,
- Legal faaliyet gösteren siyasi partilere sızılması,
- Kitle gösterilerinin silahlı eylemlerle desteklenmesi,
- 15 Ağustos, 21 Mart ve 1 Mayıs günlerinin bayram olarak kutlanması,
- Aşiretlere ılımlı ölçülerde yaklaşılarak kazanılmaları,
- T.C. yöneticilerine suikastlar düzenlenmesi."

Söz konusu kongre öncesinde düzenlenen 2. Konferans'ta alınan teorikteki kararlar bu kongre aracılığıyla uygulamaya konulmuş ve terör örgütünün siyasal zeminde gerçekleştirdiği hazırlıklarını hızlandırdığını ve bu konferans kararları ile propagandaya yönelik faaliyetlere ağırlık verildiği gözlenmektedir. Çeşitli legal derneklere, cemiyetlere ve siyasi partilere sızarak bu alanlarda sempatican edinme ve siyasal faaliyetlerde rol üstlenme çabası artık siyasal yönün askeri yönün önüne geçtiğinin bir belirtisi olarak adlandırılabilir (Törel, 2002: 102). Örgüt siyasal söylemini yayma ve legalleşme çalışmaları kapsamında gerçekleştirdiği basın-yayın faaliyetleri,

yasal kuruluşlara sızma ve sivil itaatsizlik eylemleri haricinde 1990 yılından itibaren siyasi partilerle de ilişkiler geliştirmeye önem vermeye başlamıştır.

Bu doğrultuda bir taraftan silahlı eylemlerini sürdüren PKK, bir yandan da Türk siyaseti içerisinde etkin bir rol elde etme çabasına girmiştir. 1987 yılı Genel Seçimlerinde kendisini “Marksist – Kürtçü” olarak nitelendiren bir grup milletvekili SHP listelerinden meclise girmiş ve ardından 1989 yılı Yerel Seçimlerinde PKK, bazı adayların seçilmesinde etkin rol oynanması, bazı adayların seçilmesinin engellenmesi ile dönem içerisinde gruplaşma arayan bazı parti ve çevrelerin ilgisini de çekmiştir (Törel, 2002: 117). 14-15 Ekim 1989’da Paris’te toplanan “Kürtler, İnsan Hakları ve Kültürel Kimlik” isimli ve Kürtlerin tarihine bakış, devlet ve geleneksel Kürt toplumu, Türkiye’deki Kürtlerin durumu, Kürtlerle ilgili resmi Türk görüşü, uluslararası Kürtler gibi konu başlıklarını içeren konferansa katılan SHP milletvekilleri Ahmet Türk, Salih Sümer, Adnan Ekmen, İsmail Hakkı Önal, İbrahim Aksoy, Mahmut Alınak ve Kenan Sönmez “ülkenin ve milletin bölünmez bütünlüğüne aykırı hareket ettikleri” gerekçesiyle partiden ihraç edilmiştir (Pirim ve Örtülü, 2000: 38-41). Daha sonra Halkın Emek Partisi (HEP) Sosyal Demokrat Halkçı Parti’den (SHP) ayrılan 10 milletvekili tarafından Fehmi Işıklar başkanlığında 1990 yılında kurulmuştur. Bu ihraç olayı ve sonrasındaki söylemler toplumda ortaya çıkan geniş yankı neticesinde de HEP’in kapatılması yönünde dava açılması üzerine 07.05.1993 tarihinde Demokrasi Partisi (DEP) kurulmuştur. Aynı gün HEP üyeleri kendilerini ihraç ettirerek DEP’e katılmışlardır. DEP’in kurulmasındaki temel amacın kapanmak üzere olan ve bu nedenle faaliyet alanı giderek daralan HEP’in yerine daha aktif elemanlar ile diğer örgütlerin katılım ve desteğıyle daha geniş bir kitle temeli üzerinde faaliyet yürütmek olmuştur (Demirel, 2005: 165).

SHP içerisinde HEP’in doğmasına neden olan “Kürt Krizi” (Pirim ve Örtülü, 2002: 39) ve diğer gelişmeler, sonraki dönemde HEP’in kapatılmasıyla DEP’in kurulmasına yol açmıştır diyebiliriz. Bu döneme kadar devam eden altyapı ve örgütlenme çalışmalarının neticesini alan PKK artık siyasette etkin bir rol almaya başlamış, Meclis’e milletvekilleri sokarak daha önce dile getirilmesi dahi tuhaf olan görüşleri Meclis kürsüsüne taşımış ve hatta yeni bir siyasi oluşum olmalarına rağmen, terör korkusuyla dahi olsa,

etkin bir seçmen kitlesi de elde etmiştir. Bu doğrultuda Meclis'te temsilcisi bulunan bir siyasi parti kimliği ile ulusal ve uluslararası arenada daha önce hiç ulaşamadığı seviye ve platformlarda propaganda yapma ve söylemini dile getirme imkânına kavuşan örgüt, söz konusu kitle üzerinde sağladığı etkiyle geniş çaplı sivil itaatsizlik eylemlerinde de etki sahibi olmuştur.

(7) PKK Terör Örgütünün 3. Konferansı (5-15 Mart 1994)

Örgüt, özellikle 4. Kongresi sonrasında elde ettiği siyasi kazanımları devam ettirmek için ve diğer Kürt gruplarının ve oluşumlarının da desteğini almak amacıyla, 1993 Mart-Haziran ayları arasında Zeli kampında Kürdistan Ulusal Meclisi (KUM) adını verdikleri bir meclis toplamıştır (Doğan, 2007: 66). Ülke genelinde siyasallaşma çalışmaları ile eş zamanlı olarak, uluslararası kuruluşların ve yabancı devletlerin de desteğini alabilmek için toplanan bu meclisin istenen başarıyı sunmaması örgütü yeni arayışlara itmiştir (Törel, 2002: 130). Bu anlamda Marksist-Leninist bir ideolojiyi benimseyen örgüt yine menfaatleri doğrultusunda çeşitli yolları deneme çabalarına bir yenisini daha eklemiş ve İslami bağlılığı yüksek olan grupları örgüte kazandırmak ve kamuoyuna imaj değişikliği mesajı vermek amacıyla Abdurrahman Dürre önderliğindeki bir grup "Kürdistan İmamlar Birliği, Kürdistan Mollalar Birliği ve Kürdistan Dindarlar Birliği" gibi üç farklı grup lağvedilerek yerine Kürdistan İslam Hareketi (KİH) adında bir çatı grup kurulmuştur (Törel, 2002: 130).

Söz konusu 3. Konferansın ilk amacı, Kürdistan Ulusal Meclisi'nin istenilen sonuçları vermemesinin ardından yatan nedenlerin değerlendirilmesi olmuştur. Ayrıca örgüte sempatican ve militan kazandırma çalışmalarının somut bir başarı ortaya koyduğunu gören örgütte, Türkiye tarihinde terör olaylarının ve zayıatlarının en yükseğe çıktığı dönemde yapılan askeri operasyonlara rağmen örgüte bağlılığı kesin olan militan sayısının çokluğunun verdiği cesaretle yeni stratejiler sunma arzusu ortaya çıkmıştır (Doğan, 2007: 67). Bu amaçlar doğrultusunda 5-15 Mart 1994 tarihleri arasında yeri tam olarak bilinmeyen ancak Suriye topraklarında gerçekleştirilen 3. Konferans'ta alınan kararlar ise şu şekilde sıralanabilir (Şehirli, 2000: 334-335):

- "Kuzey Açılım Planı kapsamında, silahlı mücadelenin Serhad eyaletinin Kafkaslara ve Karadeniz kırsal alanına (Artvin-Rize-Trabzon) kadar kaydırılması,
- Sözde Dersim eyaletinin Sivas, Kayseri, Amasya kırsalına kaydırılması,
- Saldırı planlarına yeni katılan bölgelerde (özellikle Toroslarda) baskınlar ve yol kesme eylemleri düzenleyerek dikkatlerin bu alanlara çekilmesi,
- Başta Batı Avrupa ülkeleri olmak üzere bütün ülkelerde örgütün temsilciliklerinin açılması,
- Türkiye'ye düşman olan ve siyasi baskı yapabilecek ülkelerle iyi ilişkiler kurulması ve örgüt yayınlarının özellikle bu ülkelerde çıkarılarak dağıtılması,
- Diplomatik ilişkilerin Avrupa sorumluları ile yürütülmesi,
- Devlet denetiminde bulunan fabrika ve benzeri kuruluşların tahrip edilmesi ve özellikle bölgeye yönelik hizmetlerin aksatılmaya çalışılması,
- Devlet güvenlik güçleri ile hareket eden GKK sisteminin tahrip edilmesi ile mal varlıklarına örgüt tarafından el konulması,
- Eyaletlerde meclisler kurularak bu meclislerin ulusal meclise bağlanması,
- Türkiye'de bulunan ve örgüte hizmet eden legal ve illegal kuruluşlara gerekli yardımın yapılması,
- Avrupa'dan bir uydu kiralanarak televizyon ve radyo yayınlarının yaygınlaştırılması ve bu şekilde propaganda çalışmalarının daha geniş alana ulaştırılması."

Genel amacı silahlı eylemleri ve dolayısıyla şiddeti daha da arttırmak ve yaygınlaştırmak olan bu konferans kararlarının dikkat çeken özelliklerinden biri militan sayısının artırılması adına eyaletler ve bölgeler üstü bir karaktere sahip saha komutanlıklarının⁹ oluşturulması olmuştur (Öcalan, 1994'ten aktaran Doğan, 2007: 68). Diğer bir önemli husus ise daha evvel örgütün etki alanında bulunmayan Gümüşhane, Bayburt, Trabzon, Artvin, Rize, Giresun, Samsun gibi illere açılarak bölgeyle Gürcistan-Ermenistan hattında bir koridor oluşturmak ve bunları lojistik, silah ve mühimmat ikmalinde kullanmak istenmesidir (Doğan, 2007: 69).

⁹ Kuzey Saha Cephe Komutanlığı (Dersim), Orta Saha Cephe Komutanlığı (Amed) ve Güney Saha Cephe Komutanlığı (GAP).

(8) PKK Terör Örgütünün 5. Kongresi (7-27 Ocak 1995)

7-27 Ocak 1995 tarihleri arasında Kuzey Irak'taki Haftanın Kampı'nda (Doğan, 2007: 69) gerçekleştirilen 5. Kongre, PKK terör örgütü için başka bir dönüm noktası niteliğindedir. Zira, söz konusu kongreden önce gerçekleştirilen bütün terörist faaliyetler kendi bakış açılarına göre bir "diriliş örgütü" yaratma amacına yönelik olmuştur. Ancak bu zaman zarfında gerçekleştirilen eylemler vasıtasıyla söz konusu bu diriliş başarıyla gerçekleştirilmiş ve bundan sonraki eylemlerin bir "kurtuluş örgütü" oluşturmaya yönelik olacağı belirtilmiştir (Demirel, 2005: 416). Bu doğrultuda alınan kararları birkaç ana başlık altında şu şekilde sıralayabiliriz (Şehirli, 2000: 337):

- "Abdullah Öcalan'ın Genel Sekreterlik statüsü Başkan olarak değiştirildi ve bir Başkanlık Konseyi oluşturuldu. (Cemil Bayık, Duran Kalkan, Murat Karayılan, Halil Ataç, Haydar Kaytan ve Mustafa Karasu başkanlık konseyi üyesi oldular).
- PKK, bayrağındaki sosyalist bir sembol olan orak-çekici kaldırılarak, sarı-yeşil-kırmızı renkli motif kabul edildi.
- Hata ile öldürülen PKK üyelerinin itibarlarının iadesi kabul edildi (Parti içi muhalefet terörle susturuluyor, suçlamaları doğrulanmış oluyordu).
- Suriye'de bir Kürt parlamentosu kurulması kararı alındı (PKK'yı uluslararası platformda daha iyi duyurabilmek, silahlı eylemleri siyasi faaliyetlerle desteklemek ve bu yolla uluslararası toplumun Türkiye üzerindeki siyasi baskısını artırmasını sağlamak amacıyla)."

Yukarıda belirtilen kararlar ile genel görüşleri değerlendirecek olursak örgütün hem eylem tipinde hem de stratejisinde değişikliklere gittiği; sol örgütlerle ittifak ve açılım faaliyetleri, örgütün eyalet yapılanması değişiklikleri, intihar saldırıları, Med-TV ve "Sürgünde Kürt Parlamentosu" gibi kararlardan anlaşılacaktır (Doğan, 2007: 70). Alınan kararlar doğrultusunda kurulan Sürgünde Kürt Parlamentosu (SKP) ise örgütün siyasallaşma ve legalleşme çalışmalarının bir parçası olarak özellikle Avrupa'da faaliyet gösterecek bir parlamento niteliğindedir. Nitekim, özellikle 1995 yılı PKK'nın siyasallaşma ve legalleşme çalışmalarının en yoğun yaşandığı yıllardan biri olmuş ve bu doğrultuda "örgütü terörist kimliğinden kurtarmak ve bütün Kürtlerin temsilciliğini yaptığı imajını yaratmak" amacı dahilinde eski DEP

üyeleri ve o dönemde "Kürtçülük" faaliyetlerinde öne çıkan isimler, belirli gruplar halinde Avrupa'da yaptıkları konuşma, panel ve toplantılarla "Kürt sorunu ile PKK'nın özdeşleştirilmesi" için çaba sarf etmişlerdir (Törel, 2002: 136). Avrupa'da yürütülen bu faaliyetler ile örgüte eleman kazandırmak, maddi kaynak sağlamak, propaganda faaliyetleri yapmak, uluslararası alanda Türkiye'yi yalnızlaştırmak ve ayrılıkçı milliyetçilik aracılığıyla bir "ulus yaratabilmek" (Laçiner, 2010: 7) amaçları güdülmüştür.

Uygulanan strateji alanında yapılan diğer bir değişiklik de intihar saldırıları olmuştur. TSK'nın örgüte yönelik gerçekleştirmiş olduğu operasyonlarla büyük kayıplar veren örgüt moral çöküntüsü yaşamış ve bu sorunun ortadan kaldırılması için toplumda sansasyon ve şiddete hassasiyet yaratacak büyük çaplı eylemlerin, intihar saldırılarının, gerçekleştirilmesi yönünde bir karar alınmıştır (Demirel, 2005: 418).

(9) PKK Terör Örgütünün 4. Konferansı (1-15 Mayıs 1996)

Daha önce gerçekleştirilen 5. Kongre'de alınan kararların kabul edildiği ve güncellendiği bir konferans niteliğindeki 4. Konferans 01-15 Mayıs 1996 tarihleri arasında Şam yakınlarındaki bir örgüt kampında gerçekleştirilmiştir (Törel, 2002: 138). Önceki kongrede alınan kararların güncellenmiş hali ise şu şekilde kısaca özetlenebilir (Törel, 2002: 138-139):

- "Kızıl ve kurtarılmış alanların oluşturulması, gerillanın yaygınlaştırılması,
- İl, İlçe, kasaba gibi kalabalık yerleşim birimlerine baskınlar düzenlenmesi,
- Çeşitli bahanelerle kitlesel başkaldırıların (serhildan) yeniden başlatılması,
- Irak'ın kuzey şehirlerinden başlanılarak iktidar organlarının oluşturulması,
- İntihar eylemleri yapılması ve her eyalete intihar timleri gönderilebilecek şekilde hazırlık ve alt yapı çalışmalarının yapılması."

(10) PKK Terör Örgütünün 5. Konferansı (15-25 Mart 1998)

Dönem içerisinde siyasallaşma çalışmalarına ve silahlı eylemlerine devam eden örgüt, 1997 yılı ilkbaharında Türk Silahlı Kuvvetleri'nce

gerçekleştirilen “Çekiç Operasyonu’nda” çok büyük zayıflar vermiştir (Doğan, 2007: 73). Bu arada operasyonlar nedeniyle ortaya çıkan gerginlik ve huzursuzluğun ortadan kaldırılması veya en azından örgütün genel bir değerlendirmeye alınması için PKK terör örgütü 5. Konferansı’nı 15-25 Mart 1998 tarihleri arasında Abdullah Öcalan başkanlığında Suriye topraklarında gerçekleştirilmiştir (Pirim ve Örtülü, 2000: 212). Söz konusu konferansta 6. Kongre için hazırlıklar da yapılmış olup örgüt içerisinde gittikçe artan huzursuzluğun siyasallaşma çalışmalarıyla giderilmesi kararı alınmıştır¹⁰ (aktaran Doğan, 2007: 73).

(11) PKK Terör Örgütünün 6. Kongresi (Aralık 1998-Şubat 1999)

PKK terör örgütünün 6. Kongresi, Abdullah Öcalan’ın yokluğunda gerçekleştirilen bir kongre niteliğinde olup 1999 Ocak-Şubat döneminde Kuzey Irak-İran sınırında bulunan Kandil Dağları bölgesindeki bir kampta toplanmıştır (Törel, 2002: 147). Kongrenin gerçekleştirildiği dönem ve öncesi olan 1996–1998 arası yılları örgüt açısından büyük kayıpların yaşandığı yıllar olmuştur (Doğan, 2007: 74). Bu bağlamda özellikle komuta yapısı, teşkilatlanma, gerillada yeniden yapılanma ve yeni dönemde uygulanacak taktik ve tekniklerle ilgili kararların (Törel, 2002: 147) alındığı kongre sonunda kabul edilen bir bildiri Özgür Politika adlı dergide yayınlanmıştır ve şu kararları içermektedir (Pirim ve Örtülü, 2000: 212-218 ve Şehirli, 2000b’den aktaran Törel, 2002: 148-149):

- “‘Zafer Kongresi Uluslararası Komploya yanıtı’ denilerek PKK liderinin Suriye’den çıkarılması (Ekim 1999’da) eleştirilmiştir.
- Kongre’de Abdullah Öcalan, oybirliği ile yeniden Genel Başkanlığa seçilmiştir.
- “Önderliğimize yönelik mevcut uygulamalar derhal durdurulmalı ve halkımızın temsilcisi olarak muhatap alınmalıdır” denilerek T.C. Devleti’nin tüm yöneticileri uyarılmıştır.
- ARGK’nin devamlı büyütülmesi gerektiği kararı alınmıştır.
- Kongre’de; “diplomatik faaliyet yürütmeyi, bu çalışmalarındaki hata ve yetersizlikleri de mutlaka aşmayı, başta Ortadoğu’nun ilerici güçleri olmak

¹⁰ PKK-11, “PKK V. Ulusal Konferans Kararları”, Serxwebûn Dergisi, Sayı:197,198. Köln, Mayıs, Haziran 1998

üzere dünyadaki tüm sosyalist ve demokratik çevrelerle ilişki ve ittifak içinde olmayı gerekli görmüştür" denilmiştir.

- "Tüm parti militanları ve ARGK savaşçılarının Başkan Öcalan gibi devrimci bir çizgide yürümesi gerektiği" kararlaştırılmıştır.
- Kongrede "Güney Kürdistan'da örgütlenmenin ve devrimin geliştirilmesi gerekli görülmüştür" anlayışı benimsenmiştir.
- Ulusal Kadın Hareketi'nin (YAJK-Kürdistan Özgür Kadınlar Birliği) örgüt ve eyleme dökülmesinin gereği üzerinde durulmuştur.
- "Anadolu Halk Kurtuluş Ordusu (AHKO)" kurulmuştur. "Türkiye halkları başta Karadeniz ve Akdeniz olmak üzere gerillayı Türkiye'nin içlerine kadar yaymayı gerekli görmüştür" denilmiştir.
- Kongrede "...Başkan Apo'nun devrimci sosyalist düşünce ve yaşam anlayışını evrenselleştirdiğini tespit etmiştir" denmiştir.
- Kongrede, "her türlü parti dışılığı aşmak için tüm kadrolara önderlik çizgisine doğru bir tarzda yeniden katılmaya ve önderlik çizgisinde sarsılmaz bir birlik oluşturmaya" çağrılmıştır.
- "...Kuzey Kürdistan'daki Türkiye metropollerindeki tüm halkımızı T.C. sistemini çökertmek üzere bir halk ayaklanması düzeyinde her türlü yöntemle mücadele etmeye, Kürdistan'ın diğer parçalarındaki ve yurtdışındaki halkımızı kitlesel eylemliliği sürekli geliştirerek Başkan Apo'ya ve Kuzey Kürdistan'daki mücadelemize destek vermeye, yiğit Kürt gençliğini ise her alanda bu mücadelenin kahramanca militanlığını yapmaya ve gerilla ordumuz ARGK saflarına katılmaya çağırıyoruz" kararı alınmıştır.
- "Parti önderliğimize yönelen uluslararası komplo karşısında Kürdistan halkımızın serhildan dalgasını kesintisiz sürdürerek gerillayla birleşip düşmanı yenecek bir düzeye yükseltmeyi tarihi önemde görmüştür" denilmiştir."

Söz konusu kararlardan da anlaşılacağı üzere büyük bir seferberlik içerisine giren örgüt, Abdullah Öcalan'ın önce Suriye'den çıkarılmasını ve daha sonra farklı ülkelerdeki serüvenlerinin ardından Kenya Nairobi'de yakalanmasına tepkisini bu tür bir bildiriyle halka duyurmaya çalışmıştır. Aslında bu kararlar bir nevi Öcalan'ın yakalanmasının örgüt üzerinde olumsuz bir etkiye yol açmadığını, örgütün faaliyetlerine zarar vermediğini, eylemlerine daha da hızlı bir şekilde devam edeceklerini ispat etme çabası olarak değerlendirilebilir.

Abdullah Öcalan'ın yakalanma sürecine de kısaca değinecek olursak, Suriye topraklarında barındığı bilinen Abdullah Öcalan'ı topraklarından çıkarması ve teslim etmesi yönünde Suriye'ye yapılan askeri ve siyasi baskılar sonuç vermiş ve Abdullah Öcalan 9 Ekim 1998 tarihinde sahte bir pasaportla Yunanistan'ın başkenti Atina'ya geçmiştir. Ardından dönemin Başbakanı Mesut Yılmaz terör örgütü liderinin Rusya'da olduğunu açıklayarak Rusya'ya Öcalan'ı teslim etmesi için nota vermiştir. Burada bir aydan fazla bir süre saklanan Öcalan baskıya dayanamayarak 12 Aralık 1998 tarihinde bu kez Roma'ya geçmiş ve burada sahte pasaport kullanmak suçundan tutuklanmıştır. Burada İtalyan Hükümeti ile irtibata geçen ve Öcalan'ın iadesi için baskı yapan Türkiye, İtalya'dan olumsuz yanıt almış ve İtalya çözüm önerisi için bir paket sunmuştur. Ancak daha sonra hem Türkiye'nin baskısına dayanamayan hem de Avrupa devletlerinden beklediği desteği bulamayan Öcalan'ın Yunanistan, Rusya, İtalya ve sonra yine Yunanistan'ı kapsayan kaçış serüveni 2 Şubat 1999 tarihinde Yunanistan'ın Nairobi'deki Büyükelçiliği'ne gelmesiyle son bulmuştur. 15 Şubat 1999 tarihinde Kenya'nın başkenti Nairobi'de Türk güvenlik güçleri tarafından ele geçirilen Abdullah Öcalan (Pirim ve Örtülü, 2000: 219; Yılmaz, 2011: 278; Doğan, 2007: 74), Türkiye'ye getirilerek İmralı Adası'nda gözetim altına alınmıştır. Ardından İmralı Adası'nda kurulan Ankara 2 nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından 29 Haziran 1999 tarihinde Abdullah Öcalan yargılanmaya başlanmış ve mahkeme sonunda PKK terör örgütü lideri Abdullah Öcalan hakkında,

"Kurduğu silahlı terör örgütü PKK'yı, aldığı kararlar ve verdiği emir ve talimatlarla sevk ve idare ederek devletin hakimiyeti altında bulunan topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırmağa matuf eylemleri gerçekleştirdiği sabit görüldüğünden, eylemine uyan TCK'nın 125. maddesine göre ÖLÜM CEZASI ile cezalandırılması"

şeklinde bir karar alınmıştır¹¹. Ancak idam cezası 1999 yılında AB uyum yasaları gereğince "ağırlaştırılmış müebbet hapis" cezasına çevrilmiş ve halen İmralı Cezaevi'nde hapis yatmaktadır.

¹¹ Gerekçeli karar için bkz: <http://www.belgenet.com/dava/gerekce.html>

(12) PKK Terör Örgütünün 7. Kongresi (02–23 Ocak 2000)

Abdullah Öcalan'ın yakalanmasıyla birlikte öne alınan 7. Kongre, 02-23 Ocak 2000 tarihinde Kandil Dağı'nın İran tarafında kalan bir kampta düzenlenmiştir (Törel, 2002: 149). Olağanüstü kongre olarak adlandırılabilir olan kongrede örgütün kuruluşundan beri sürdürdüğü silahlı faaliyetlerinin yanında kimi zaman yoğun kimi zaman nadir olarak sürdürdüğü siyasallaşma çalışmaları, Öcalan'ın yakalanmasının hemen ardından gerçekleştirilen 7. Kongre'de silahlı faaliyetlerini durdurarak siyasal alandaki çalışmalara yönelineceği yönünde bir karar ortaya çıkmıştır (Törel, 2002: 151).

Söz konusu strateji değişimini "Demokratik Dönüşüm ve Birlik Manifestosu" başlıklı bir bildiriyle ortaya koyan örgüt, PKK'nın bundan sonraki yeni çizgisinin "Demokratik Siyasal Mücadele" olacağını belirtmiştir (Ergül, 2007: 167). Yayınlanan "Demokratik Dönüşüm ve Birlik Manifestosu" isimli manifestoda kongrenin kararları şu şekilde özetlenmektedir (Doğan, 2007: 78-79):

- "Silahlı mücadele gerçeğinin ulusal demokratik gelişmedeki rolünü büyük ölçüde oynadığına karar verildiğinin dile getirildiği,
- İç ve dış gelişmelerin zorunlu bir gereği olan yeni parti stratejisinin temel mücadele biçimi olarak demokratik siyasal mücadelenin benimsendiği ve her alanda uygulamaya konulmasının kararlaştırıldığı,
- Silahlı mücadele örgütü olarak ARGK'nin değişmesi gerektiği sonucuna varılarak, Türkiye'nin demokratik dönüşümüne ve sözde Kürt sorununun çözümüne bağlı olan varlığının Halk Savunma Gücü (HPG (Hezen Parastina Gel)) biçiminde düzenlenmesinin uygun görüldüğü,
- Benimsenen yeni strateji ve temel mücadele biçimi doğrultusunda tüm örgüt yapısını değerlendiren kongrenin, yeni stratejik yaklaşımla çelişen örgütlenmelerin aşılmasını ve bu temelde partinin yeniden yapılandırılmasını karar altına aldığı,
- Aynı çerçevede, bir cephe örgütlenmesi olan ERNK'nin aşıp bunun yerine her alanda Demokratik Halk Birlikleri'nin (Yekitiya Demokratik a Gele Kurd (YDK)) örgütlenmesinin oluşturulacağı,
- Yasal örgütlenme ve demokratik siyasal mücadelenin her alanda geliştirilmesinin, bu doğrultuda demokrasi güçlerinin en geniş birliğini ve mücadelesini oluştururken özellikle işçi, kadın ve gençlik kesimlerinin

örgütlenmesine ve mücadelesine büyük önem verilmesinin gerekli görüldüğü belirtilmiştir.”

15 Şubat tarihinin “Ulusal Önderlik Günü” ilan edilmesi yönünde bir kararın da ortaya çıktığı bu olağanüstü kongrede örgüt siyasal çalışmalarla faaliyetlerine devam edeceğini belirtse de ERNK ve ARGK gibi yapılanmalarında sadece isim değişikliği gerçekleştirerek yapısal hallerinde ve mevcudiyetlerinde herhangi bir değişiklik yapmamıştır, bu da örgütün silahlı faaliyetlerden vazgeçmediği anlamına gelmektedir (Demirel, 2005: 422). Yurtdışında yayınlanan Özgür Politika adlı örgüt gazetesinde söz konusu siyasallaşma faaliyetlerinin Öcalan’ın idamını engellemek için uygulamaya koyulduğu belirtilmiştir. Doğan’a göre ise bu siyasallaşma faaliyetlerinin amaç ve beklentileri şu şekilde özetlenebilecek türdedir (2007: 79):

- “Abdullah Öcalan’ın idam cezasının infazının engellenmesi,
- Genel af çıkartılması,
- Kürt kültürünün ve dilinin yaygınlaştırılması,
- Kürt halkının ulusal kimliğin tanınması ve anayasal hakları ile vatandaşlık haklarının güvence altına alınması,
- Silahlı faaliyetlerin askıya alınarak siyasal ve legal faaliyetlerin yoğunlaştırılması,
- Olağanüstü Hal uygulaması ve Geçici Köy Koruculuğu sisteminin kaldırılması,
- Türk-Kürt ortaklığında devlet sınırlarının korunması,
- Düşünce ve inanç özgürlüğünü güvenceye alan yasal düzenlemelere gidilmesi,
- Köye dönüşün hızlandırılması,
- Ortadoğu’da barışın sağlanarak “Demokratik Ortadoğu Birliği” hareketinin oluşturulması.”

(13) PKK Terör Örgütünün 6. Konferansı (5-22 Ağustos 2001)

Abdullah Öcalan’ın yakalanmasından sonra örgütün siyasal bir zemine çekilerek yasal çerçeveler dahilinde hareket eden bir oluşum haline büründürülmeye çalışıldığı 7. Kongre sonrasında, 05–22 Ağustos 2001 tarihleri arasında Kuzey Irak Kandil Dağı’nda örgütün 6. Konferansı

düzenlenmiştir (Doğan, 2007: 80). Siyasallaşma sürecinin başlangıcında uygulanması gereken hususlar hakkında önemli kararların alındığı konferansta halk ayaklanması konusunda yapılan değerlendirmeler aşağıdaki üç ana başlık altında toplanabilir (Demirel, 2005: 435):

- “Serhildan örgütü olarak kararlaştırılan demokratik halk inisiyatifinin, giderek serhildan partisi olarak örgütlenmesi,
- Başta kadın ve gençlik olmak üzere toplumun tüm kesimlerinde örgütlenmeye gidilmesi,
- Halk hareketi merkezinin hazırladığı projelerin, başkanlık konseyinin onayına sunulması şeklinde değerlendirmeler yapılmıştır.”

Bu değerlendirmeler sonucunda ortaya çıkan ve serhildan adı verilen ülke genelinde halk ayaklanması ve “Kimlik Bildirimi” kapsamı çerçevesinde örgüt, gerçekleştirilen eylemlerde Kürt kimliğinin tanınması, kültürel hakların verilmesi, Kürtçe yayın ve eğitim hakkının tanınması gibi konuları ön plana çıkararak söz konusu halk ayaklanmasını siyasallaştırma gayretine girmiştir (Alkan, 2009: 92). Çoğu zaman sivil itaatsizlik kapsamında değerlendirilen serhildan türü eylemler Alkan’a göre bu kapsamda değerlendirilmemelidir. Zira sivil itaatsizlik “yasaya aykırılık, kamuya açıklık, hesaplanabilirlik, kamu vicdanına yönelik bir çağrı, tekil haksızlıklara karşı ortak bir eylem ve yaptırıma katlanma” gibi unsurlara sahiptir. Ancak PKK’nın halihazırda bir terör örgütü olması ve terörün doğası gereği şiddet içermesi serhildan türü eylemlerin, sivil itaatsizlik kavramına tamamen zıt düşmesine neden olmaktadır ve salt olarak “terörizm” faaliyetleri kapsamında değerlendirilmelidir (Alkan, 2009: 93-94).

6. Konferans’ta alınan kararlar ise şu başlıklar altında toplanabilir (Demirel, 2005: 435-437):

- “Özel kuvvetlerin karargah biçiminde örgütlenerek genel komutanlığa bağlanması suretiyle düzenli bir ordulaşma gerçekleştirilecek,
- Militanlara yönelik yapılan saldırılarda aynı bölge içerisinde misilleme yapılacaktır,
- Kürtçe yaygınlaştırılacak,
- Abdullah Öcalan’ın savunmaları ve yazıları kitap haline getirilecek,
- Dünya klasikleri ve parti önderliğinin uygun gördüğü kitaplar Kürtçeye çevrilecek,

- Kapsamlı bir PKK tarihi belgeseli hazırlanacak,
- Siyasal ve demokratik mücadeleye önem verilecek,
- Parti terminolojisini esas alan Kürtçe-Türkçe sözlük hazırlanacak,
- Kuzey Irak'ta bulunan Kürtlerin birleşmesine yönelik ve yöre insanı üzerinde çalışmalar yapılacak,
- Türk, Arap, Fars ve Süryani halkları ile ittifak arayışına gidilecek,
- Türkiye'de yapılacak seçimlere hazırlanılarak sözde demokrasi bloğu oluşturulacak ve sözde demokratik gruplarla ilişkiye geçilecek,
- AİHM'de terörist başı Öcalan'ın davası takip edilerek bu konuda çalışmalar yapılacak ve Avrupa'daki sivil toplum örgütleriyle irtibata geçilecek,
- Birleşmiş Milletler genel kurulunda kendilerine gözlemci statüsü verilmesi için gerekli çalışmalar yapılacak,
- Cezaevlerinde zindan direniş konferansı yapılacak,
- Terörist başı Öcalan'ın savunmalarını inceleyecek bir komisyon kurularak, broşürler oluşturulacak ve bunlar militanların eğitimlerinde kullanılacak,
- HPG'nin yanı sıra, ülke alanında tüm çalışma sahalarında askeri eğitim ve düzen geliştirilecek."

(14) PKK Terör Örgütünün 8. Kongresi (04–10 Nisan 2002)

4-10 Nisan 2002 tarihleri arasında Irak'ta bulunan Dole Koge kampında gerçekleştirilen 8. Kongre'ye (Ergül, 2007:174) özellikle terörizmin yeni miladı kabul edilen 11 Eylül 2001 tarihinde El Kaide terör örgütünün New York'taki Dünya Ticaret Merkezi ile Pentagon'a gerçekleştirdiği saldırılar sonrasında yaşanan dinci terör saldırılarındaki artış sonucu ortaya çıkan terörizme bakış damgasını vurmuştur. Gerçekleştirilen bu saldırılar sonrasında ABD tarafından yayımlanan terör örgütleri listesinde PKK terör örgütünün de yer alması nedeniyle örgüt gelecekte karşılaşacağı sorunları aşabilmek için (Doğan, 2007: 82) pratikte bir değişikliğe giderek ismini değiştirmiş ve KADEK (Kongreya Azadi Demokrasiya Kürdistan – Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi) halini almıştır (Demirel, 2005: 243). Bu anlamda PKK terör örgütünün 8. Kongresi, KADEK'in 1. Kongresi niteliğindedir.

Bu tür bir isim değişikliği ile örgüt, dünya kamuoyuna terör faaliyetlerinin artık bittiğini ve artık yeni bir anlayışın hakim olacağını bu anlayışın ise barışçıl bir siyaset izlenerek gerçekleştirileceğini duyurmayı amaçlamıştır. Bu değişikliğin en büyük amaçlarından biri de KADEK'in PKK terör örgütünden farklı olduğunu ve yasal ve siyasal zeminde faaliyet gösteren bir örgüt olduğunu ortaya koymak ve böylece AB ülkeleri içerisinde gerçekleştirdikleri faaliyetlerde herhangi bir engelle karşılaşmamaktır (Doğan, 2007: 82). Ayrıca bu köklü değişimin yanında birkaç pratik değişikliğe daha giden örgüt, öncelikle Merkez Komiteyi Parti Meclisi şeklinde değiştirmiş ve bayraklarını da kırmızı zemin üzerinde sol üst köşede bir güneş içinde yer alan kırmızı bir yıldız şeklinde belirlemiştir (Demirel, 2005: 419-420). Kongrede alınan kararlar ise aşağıdaki başlıklar altında toplanabilir (Ergül, 2007: 174-175):

- "Örgütün isminin KADEK (Kongreya Azadi Demokrasiya Kürdistan-Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi) olarak değiştirildiği,
- Yeni oluşum KADEK'in kuruluş tarihi olarak örgüt liderinin doğum tarihi sayılan 4 Nisan'ı kabul ettiği,
- 2000 yılında düzenlenen Yedinci Kongrede Genel Başkan, Başkanlık Konseyi ve Parti meclisi şeklinde bir yapılanma içerisinde faaliyetlerini sürdüren PKK terör örgütünün düzenlediği sekizinci kongresi ile bu yapılanmadan vazgeçerek Genel Başkan, Genel Başkanlık Konseyi ve Yürütme Kurulu şeklinde yapılandığı,
- Yedinci kongre ile 9 kişi olarak belirlenen Başkanlık konseyinin 11 kişiye çıkarıldığı,
- Abdullah Öcalan'ın ideolojik önder olarak kabul edildiği ve Abdullah Öcalan'ın cezaevi koşullarının kısıtlılığı göz önüne alınarak bu görevi onun yerine 11 kişilik Genel Başkanlık Konseyinin yürüteceği,
- Yedinci kongrede 42 kişi olan Parti Meclisi yerine, KADEK'in; Genel Başkan, Genel Başkanlık Konseyi ve Merkez Yürütme Kurulundan oluşan 20'si kadın 51 kişilik bir yönetim organına sahip olduğu,
- Parti Meclisi kavramının Merkez Yürütme Kurulu şeklinde değiştirildiği,
- KADEK Genel Yürütme Kurulunun her 3 yılda toplanacağı,
- PKK'nın silahlı kanadı HPG'nin Türk tarafından genel af, OHAL ve GKK sisteminin kaldırılması ve kimlik bildirimi adı altındaki haklara izin verilmesi yönünde bir adım atılmadığı sürece KADEK içinde mevcut durumunu koruyacağı,

- KADEK'in PKK terör örgütünün amblem, flama ve rozetlerini kullanmaya devam edeceği,
- KADEK (veya PKK) terör örgütünün üslenme merkezinin de Kürdistan tabir edilen bölge olacağı."

Alınan kararların, KADEK'in (PKK) hem ulusal hem de uluslararası platformlarda halihazırda gerçekleştirmeye çalıştığı siyasallaşma çalışmalarını hızlandırmak, örgütün terörist bir örgütten ziyade siyasi bir örgüt olduğu kanısını yerleştirmek, daha önceki stratejisi dahilinde gerçekleştirdiği uzun süreli halk savaşı stratejisinden vazgeçilerek Kürt halkına ait bir kimliğin tanıtımı çerçevesinde bir siyasal stratejinin benimsendiğini ifade etmek ve en nihayetinde örgütün içerisinde bulunduğu mücadelenin sadece örgüte mal edilmesinden ziyade Kürt halkının bir mücadelesi olduğu fikrini yerleştirmek gibi nihai ve önemli amaçlara yönelik olduğu düşünülmektedir (Doğan, 2007: 85).

(15) PKK Terör Örgütünün 9. Kongresi (24 Ekim – 6 Kasım 2003)

KADEK terör örgütü kendisinin ikinci kongresi olan söz konusu 9. Kongreyi 27 Ekim – 6 Kasım 2003 tarihleri arasında Kandil Dağı'nda gerçekleştirmiştir. Kongrede, son olarak KADEK ismini alan örgüt feshedilmiş ve yerine Kürdistan Halk Kongresi (KONGRA-GEL (Kongra Gele Kürdistan)) isimli örgüt kurulmuştur (Demirel, 2005: 424). Bu tür bir karar alınmasındaki en büyük etkenlerden biri de KADEK'in siyasal zeminde yasal faaliyetler gösteren bir oluşum olduğunu uluslararası platformda kanıtlayamaması veya yasal çerçeve dışında eylemlerde bulunması nedeniyle ABD tarafından terör örgütleri listesine alınması korkusu olduğu söylenebilir. "Demokratik Kuruluş Kongresi" olarak adlandırılan bu kongrede örgütsel, siyasal ve sosyal açılımlara (Yılmaz, Ö., 2006: 150) yapılan vurguların yanı sıra KONGRA-GEL'in silahlı bir örgütlenmeye sahip olmadığı ifade edilmiş ve silahlı eylemler gerçekleştiren HPG oluşumunun kendilerinde ayrı bir parti olduğu vurgulanmıştır. Örgüt bu tür bir söylem ortaya koyarak HPG tarafından gerçekleştirilecek eylemlerden dolayı sorumlu olmadıklarını da ifade etmiştir (Ergül, 2007: 179). KONGRA-GEL'in yürütme konseyine Zübeyir Aydar getirilmiştir (Demirel, 2005: 424).

KONGRA-GEL'in kurulmasıyla birlikte kendi içinde devrim niteliğinde bir karara imza atan örgüt yayınladığı tüzük ve programlarda bağımsız ve demokratik Kürdistan Devleti kurma fikrinden uzaklaşmış ve yeni hedefin "Kürt sorunun çözümü temelinde ayrı bir devlet kurmayı hedeflemeden 4 ayrı parçada doğrudan demokrasinin egemen olduğu demokratik ekolojik toplumun inşa edilmesi" olduğu açıklanmıştır. Bu doğrultudaki yeni stratejiye göre "Kürdistan coğrafik bir kavramdan ziyade felsefik bir alandır" ve coğrafi sınırları olmayan fakat Kürtlerin asli unsur kabul edildiği 4 parçada 4 ayrı devletin kurulması fikri ortaya çıkmıştır (Demirel, 2005: 262). Yine bu strateji neticesinde öncelikli olarak asli unsurun Kürtler olduğu ve kanunlarca desteklenen bir toplumsalma çalışması yapılacak ve ardından bu 4 parçanın bir araya getirilmesi için çaba sarf edilecektir. Bu strateji değişikliğini sadece kabuk değiştiren bir ana hedef olarak değerlendirebiliriz. Bu doğrultuda Kürt kimliğinin elde edilmesi için diğer demokratik örgütler ve siyasi kuruluşlarla ittifak içerisine girmeyi strateji edinen örgütün hedefi ise "Demokratik Ülke – Özgür Anayurt, Demokratik Ortadoğu - Birleşik Anayurt' sloganları ile ortaya koyulmuştur (Demirel, 2005: 263).

(16) PKK Terör Örgütünün 10. Kongresi (16–26 Mayıs 2004)

PKK terör örgütü tarafından 16-26 Mayıs 2004 tarihleri arasında yine Kuzey Irak'ın Kandil Dağı bölgesinde gerçekleştirilen bu kongrede (KONGRA-GEL'in 2. Kongresi) ise örgüt içi hizipleşmeler gündemin ana konusunu oluşturmuş ve bu nedenle ortaya çıkan huzursuzluklar ve çekişmeler ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır (Demirel, 2005: 426). Ayrıca daha önce isim değişikliğiyle aşılmaya çalışılan legal bir örgüt imajı yaratma düşüncesinin işe yaramadığı aşikar hale gelmiştir. Zira daha evvel 1997 yılında ABD tarafından ve 2002 tarihinde AB tarafından terör örgütleri listesine alınan PKK, ardından KADEK'in ve sonra KONGRA-GEL'in 2002 ve 2004 tarihinde ABD tarafından ve 5 Nisan 2004 tarihinde her iki terör örgütünün de AB tarafından terör örgütleri listesine alınması bunun kanıtı niteliğindedir (Akkurt, 2010: 67).

Diğer bir yandan 1998 yılında Öcalan tarafından ilan edilen tek taraflı ateşkesin yıllar içinde pek işe yaramadığının görülmesi ve 1995 yılından beri

yoğun bir şekilde takip edilen siyasallaşma faaliyetlerinin amaca ulaşmada etkili olmadığı yönünde duyulan rahatsızlık, görüş ayrılıkları ve örgüt içi iktidar çekişmeleri de kongrenin hizipleşme çerçevesindeki diğer bir gündem unsuru olmuştur. Söz konusu hizipleşme ise örgüt içerisinde bulunan "muhafazakarlar" ve "reformcular" arasında vuku bulmuş ve örgüt içi çeşitli baskı ve infazların yaşanmasına neden olmuştur (Doğan, 2007: 90).

Kongrede Öcalan'ın talimatıyla bir de "Yeniden İnşa Komitesi" kurulmuştur ve oluşan hizipleşmeleri engellemek için örgütün yeniden inşası için çalışmalar yapmıştır. Ayrıca örgütün silahlı eylem kolu olan HPG'nin yönetimine de Murat Karayılan getirilmiştir (Demirel, 2005: 426). Kongrede alınan kararlar doğrultusunda ise aşağıdaki hususlar dile getirilmiştir (Doğan, 2007: 91):

- "HPG tarafından 28 Mayıs 2004 tarihinde yapılan açıklamada "ateşkesin tek taraflı olarak bozulduğu", sözde Botan, Amed, Dersim alanlarının teröristlerin üslenme sahası olduğu, güvenlik güçlerinin bu bölgelere girmeleri durumunda saldırıyla karşılık verileceği,
- Yabancı yatırımcı ve turistler için Türkiye'nin riskli ülke haline geldiği,
- Cenevre Anlaşması ilkelerine uyularak sivillere saldırıda bulunulmayacağı,
- Ayrıca, yayınlanan (8) maddelik bildiride; terörist başına uygulandığı iddia edilen sözde tecridin kaldırılması, iki taraflı ateşkesin devlet tarafından resmi olarak kabul edilmesi, TSK'nin güvenlik ihtiyacından fazla olan birliklerini Güneydoğu Anadolu bölgesinden çekmesi, örgüte karşı yapılan operasyonların durdurulması, demokratik çözümün önünün açılması yönünde adımların atılması."

(17) PKK Terör Örgütünün 11. Kongresi (28 Mart - 4 Nisan 2005)

28 Mart – 4 Nisan 2005 tarihleri arasında Kandil Dağı'nda gerçekleştirilen 11. Kongre, PKK terör örgütünün "Yeniden Yapılanma Kongresi" olarak nitelenmektedir (aktaran Doğan, 2007: 92). Öcalan'a göre KADEK ve KONGRA-GEL kendilerine atfedilen rolleri yerine getirememiştir ve yeni bir PKK'nın kurulmasına zemin hazırlamıştır. Öcalan'ın ifadesine göre ise,

"PKK; demokratik-ekolojik cinsiyet özgürlükçü toplum paradigmasıyla devlet odaklı olmayan, iktidar ve savaşı yeni toplumsal dönüşümün merkezine koymayan, demokratik, özgür ve eşitlikçi topluma doğru dönüşmeyi esas alan bir programla, bu programdan çıkarı olan toplumsal kesimleri, ortak bir stratejiye bağlayan, başta sivil toplum örgütlenmesi olmak üzere çevreci, feminist, kültürel geniş bir örgütlenmeye dayanan, meşru savunmayı ihmal etmeyen bir taktiği esas alan toplumsal hareketin kurmay örgütü"¹²

biçiminde yeniden kurulmuştur (aktaran Yılmaz, Ö., 2006: 163-164). Bu anlamda demokratik siyaset odaklı bir parti olarak yeniden kurulan PKK'nın siyasal çizgisi ve stratejisi ise Kürdistan Demokratik Konfederalizmi (Koma Komelen Kurdistan - KKK) projesinin uygulamaya konulması olarak belirlenmiştir (Yılmaz, Ö., 2006: 164). Burada bahsi geçen KKK, örgütün kendi ifadesine göre "örgütlenmiş siyasal ve toplumsal bir organizasyon olup bir devlet sistemi değil, halkın devlet olmayan ve sınırları esas almayan demokratik sistemidir"¹³ (aktaran Doğan, 2007: 109).

11. Kongrenin en önemli kararı kabul edilen diğer bir karar ise "Kürtlerin Demokrasi Anayasası'nın" başlangıcı olarak görülen "KKK Sözleşmesi" başlıklı bir sözleşmenin kabul edilmesidir (Yılmaz, Ö., 2006: 167). Abdullah Öcalan tarafından yapılan ve AİHM'ye sunulan "Bir Halkı Savunmak" isimli savunmada sunulan bir sistemin nitelikleri bu sözleşmede yer almaktadır. Söz konusu Kürdistan Demokratik Konfederalizm söylemi, 1999 yılında sunulan "Demokratik Cumhuriyet Tezi", 2003 yılında sunulan "Demokratik-Ekolojik Toplum Paradigması" ve son olarak 2005 yılında sunulan "Demokratik-Ekolojik Cinsiyet Özgürlükçü Toplum Paradigması" çerçevelerinde gelişim gösteren PKK terör örgütü ideoloji ve stratejisinin geldiği son nokta olarak nitelendirilebilir (Yılmaz, Ö., 2006: 169). Örgütün KKK sözleşmeleri yer verilen ifadeler çerçevesinde, amaçlarından ziyade önemli bir yöntem değişikliğine gittiğini söylemek daha doğru olacaktır. Bu doğrultuda KKK sözleşmesinin ilanı ile kurulduğu iddia edilen sistemin ilkeleri ise şu şekilde ifade edilmektedir (aktaran Yılmaz, Ö., 2006: 168):

¹² PKK, Yeniden Yapılanmaya İlişkin bkz:

<http://www.serxwebun.org/index.php?content=news&activearchive=200504>

¹³ Serxwebun, Koma Komelen Kürdistan Sözleşmesi,

<http://www.serxwebun.org/index.php?content=readnews&readnewsmasterid=304>

- “Kürdistan toplumunun cinsiyet özgürlüğüne ve ekolojiye dayalı demokratik örgütlülüğünü, demokratik konfederalizm esaslarına göre ve radikal demokrasi çizgisinde yaratmak. Kürdistan demokrasisini komşu halklarla birlikte geliştirmek. Kürdistan toplumu içindeki her türlü gericiliğe karşı mücadele ederek, birey ve toplumunun ruhsal, düşünsel ve maddi gelişimini demokratik hak ve özgürlükler çerçevesinde gerçekleştirip iletirmek. Toplum içinde yaş, cins, sınıf, ulus, etnisite, inanç farklılıklarına özgürlük alanı oluşturmak ve bu farklılıklardan kaynaklanan eşitsizlikleri ortadan kaldırmak.
- Kürdistan demokratik konfederalizmi bir devlet sistemi değil, halkın devlet olmayan ve sınırları esas almayan demokratik sistemi olduğundan, başta kadınlar, gençler ve emekçiler olmak üzere halkın tüm kesimlerinin kendi demokratik örgütlenmesini yarattığı, politikayı doğrudan ve özgür eşit konfederasyon yurttaşlığı temelinde yerelde kendi özgür yurttaşlık meclislerinde, öz güç ve öz yeterlilik ilkesine göre yapmasını sağlamak.
- Her düzeyde erkek egemenliğine ve yarattığı sisteme karşı kadın özgürlüğünü ve eşitliğini esas almak ve bunun gerçekleşmesi için mücadele etmek.
- Toplum içi baskı ve sömürden kaynaklanan doğa üzerindeki egemenlik ve sömürüyü ortadan kaldırarak birey ve toplumun doğayla oluşan dengesizliğini gidermek için çalışmak. Ekolojik bilinç, örgütlenme ve mücadeleyi geliştirmek.
- Siyasetin demokratikleştirilmesi temelinde Kürdistan üzerinde egemen olan devletleri köklü bir reforma yönelterek, küçülmelerini ve demokrasiye duyarlı hale gelmelerini sağlamak.
- Kürt sorununun demokratik çözümünü gerçekleştirerek, Kürt kimliğinin her düzeyde kabulünü ve Kürt dilinin, edebiyatının, sanatının ve kültürünün gelişimini sağlamak. Tüm kültürlerin ve dillerin eşitliğini ve geliştirilmesini esas almak.
- Metalaşma ve kara dayalı ekonomiden, kullanım değerine ve paylaşım dayalı ekonomiye geçişi sağlamak.
- Birey ve toplumsal hakları evrensel üç kuşak haklar temelinde sağlamak.
- Demokratik Konfederalizm Önderliğine, ülkeye, halka ve özgürlüklere yönelen saldırılara karşı meşru savunma duruşu temelinde mücadele etmek.
- Kürt halkının demokratik konfederasyon ilkeleri temelinde birliğini esas almak, bölge halklarıyla eşitlik ve kardeşlik temelinde Demokratik Ortadoğu Konfederasyonunu geliştirmek, küresel emperyalizme karşı

halkların Küresel Demokrasi Kongresinin yaratılması temelinde mücadele ederek sömürsüz, baskısız, adil bir küresel sistem yaratmak.

- Erkek egemen sistemin gençlik üzerindeki yozlaştırıcı ve kişiliksizleştirici etkilerine karşı her düzeyde mücadele ederek, özgür iradeli, dinamik ve donanımlı bir gençlik yaratmak.”

Yukarıda ilkeleri ve amaçları ortaya koyulan KKK sisteminin ortaya çıkışında rol alan faktörlerin de gözden kaçırılmaması gerekmektedir. Zira birkaç kez ideoloji, hedef, amaç ve pratikte isim değişikliğine giden, örgüt içi infaz ve hizipleşmeler yaşayan örgütün kaybettiği imajı tekrar elde etmesi için halk iradesi, demokratiklik, özgürlükçülük, eşitlik ve ekolojik bilinç gibi kavramlar çerçevesinde kazanmaya çalıştığı halk desteğine hayati derecede ihtiyacı bulunmaktadır ve söz konusu mücadelesini ulusal ve uluslararası platformlarda da haklı mücadeleye dönüştürmek için bu ve benzeri siyasal zeminlerde “Kürt halkının temsilcisi” olma imajını korumaya çalışmaktadır (Yılmaz, Ö., 2006: 173). Bu anlamda terör örgütü olma imajından kurtulmak için örgütün silahlı unsuru olan HPG örgütten bağımsız hale getirilmiş, Kürt Demokratik Halk Birlikleri’nin de adı değiştirilerek Demokratik-Ekolojik Toplum Koordinasyonları yapılmıştır. Tüm bunlar da örgütü sadece siyasal zeminde yasal faaliyetlerde bulunan bir örgüt konumuna getirmiştir. Ayrıca tüm bu yapısal değişikliklere ek olarak Leninist söylemleri bir tarafa bırakılarak salt demokrasi ve temel insan hak ve özgürlükleri için mücadele verildiği imajı yaratılmıştır (Doğan, 2007: 115).

(18) KCK (Koma Civaken Kurdistan - Kürdistan Topluluklar Birliği)

Kürdistan Topluluklar Birliği (KCK) her ne kadar yeni yeni tartışılan ve yargılama süreçleri halen devam etmekte olan bir kavram olsa da 1999 yılında sunulan “Demokratik Cumhuriyet Tezi”, 2003 yılında sunulan “Demokratik-Ekolojik Toplum Paradigması”, 2005 yılında sunulan “Demokratik-Ekolojik Cinsiyet Özgürlükçü Toplum Paradigması” ve Kürdistan Demokratik Konfederalizm (KKK) çerçevelerinde gelişim gösteren PKK terör örgütü ideoloji ve stratejisinin geldiği son nokta veya örgütün siyasallaşma ve legalleşme faaliyetlerinin son hali olarak değerlendirilebilir. 4-21 Mayıs 2005

tarihleri arasında gerçekleştirilen 11. Kongrede alınan en önemli kararın “Kürtlerin Demokrasi Anayasası’nın” başlangıcı olarak görülen “KKK Sözleşmesi” olduğunu daha öce belirtmiştik. Söz konusu bu KKK Sözleşmesi’nde Türkiye, İran, Irak ve Suriye parçalarından oluşan topraklardan meydana gelen bir bölgede tüm Kürt halklarını içeren bir sistemden bahsedilmektedir ve bu siyasi yapılanmanın bayrağının da “yeşil zemin üzerine sarı güneş içerisinde kırmızı yıldız” olduğu ifade edilmektedir¹⁴. Yine söz konusu bu yapılanma içerisinde yapının Türkiye ayağını oluşturan Kürdistan Demokratik Konfederalizmi/Türkiye Koordinasyonu (KKK/TK) bir yapı da oluşturulmuştur (SDE Analiz, 2011: 10). Ardından PKK terör örgütü 17-22 Nisan 2006 tarihleri arasında Irak’ın kuzeyindeki bir terör kampında gerçekleştirdiği Genel Kurul toplantısında “Türkiye Koordinasyonu (TK)” isimli yapılanmanın adının “Türkiye Meclisi (TM)”, olarak değiştirildiğini ve başkanlığına da Sabri Ok’un getirildiğini duyurmuştur¹⁵. Söz konusu yapılanmanın faaliyete geçmesinin hemen ardından Türkiye Meclisi’nin yeniden yapılanmasını sağlamak amacıyla 3-5 Kasım 2006 tarihinde bir toplantı düzenleyen örgüt, söz konusu Türkiye Meclisi (TM) isimli yapılanmanın benzerinin Irak, İran ve Suriye’de de kurulması kararını almıştır (2009/768 sayılı iddianame: 7).

PKK terör örgütünün (KONGRA-GEL) 25 Mayıs 2007¹⁶ tarihli genel kurulunda KKK Sözleşmesi üzerinde değişiklikler yapılmıştır ve değişiklikler sonrası ortaya çıkan yeni sözleşme “KCK Sözleşmesi” olarak adlandırılmıştır (SDE Analiz, 2011: 10).

Kurulduğu tarihten bu yana silahlı şiddet stratejisi dahilinde eylemler gerçekleştiren terör örgütü PKK; Türk ordusunun başarılı operasyonları sonucu verdiği büyük maddi manevi zayıflar, uluslararası platformlarda

¹⁴ Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı 2009/768 sayılı iddianame

¹⁵ İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı 2012/123 sayılı iddianame

¹⁶ “Literatürdeki bazı kaynaklarda ve yukarıda bahsi geçen İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı 2012/123 sayılı iddianamede bu tarih konusunda bir çelişkinin söz konusu olduğu şu ifadelerle belirtilmektedir: “4.Bölüm Ek Maddeler kısmının Ek Madde 2’de Kabul Ediliş Tarihi olarak KONGRA GEL Genel Kurulunun 17 Mayıs 2005 tarihli oturumunda kabul edilmiş denilmiştir. Bu tarihsel çelişki örgütün KKK sözleşme tarihini esas almasından kaynaklandığı ve KKK sözleşmesinde ki maddelerin değiştirilmesi sonrası KCK sözleşmesinin KKK sözleşmesinin devamı iması açısından yapıldığı ve ayrıca 17 Mayıs 2005 tarihinde KCK oluşumu söz konusu değildir”.

beklediği desteği bulamaması, silahlı propaganda faaliyetlerinde eskisi gibi başarılı olamaması ve en nihayetinde "önderlik" olarak kabul ettiği Abdullah Öcalan'ın yakalanması sonrasında siyasallaşma zeminine doğru kaymış ve bu süreci öncelikle kendi içerisindeki yapılanmalarda değişikliklere giderek başlatmaya çalışmıştır. Önceki bölümlerden ve yukarıda bahsi geçen süreçten da açıkça görüleceği üzere PKK kendisini siyasal zemine oturtmamaktadır. Bundan ziyade oluşturduğu çeşitli yapılanmalar aracılığıyla PKK çizgisinde siyaset yapmaya çalışmaktadır. Bu anlamda oluşturulan KCK yapılanması sözleşmeden de anlaşılacağı üzere yeni bir idari ve siyasi yapılanma ortaya koymaktadır.

Bu çerçevede PKK terör örgütünün "Anayasası" olarak değerlendirilen KCK Sözleşmesi'ne bakılacak olursa, sözleşmenin 2. maddesinde KCK'nin amacı ve ideolojik temeli şu şekilde tanımlanmaktadır:

"Koma Civakên Kurdistan; demokratik, toplumcu-konfederal bir sistemdir. Demokrasi, cinsiyet özgürlüğü ve ekolojik yaşamı esas alır. Devlet olmayan, yatay ve piramit tarzı örgütlenmiş, demokratik, siyasal ve toplumsal bir organizasyondur. Halk toplulukları iradesini komün, ocak, meclis ve kongreler ile ortaya koyar. Aynı zamanda seçilmiş ve denetlenebilir demokratik yönetimler yolu ile kendini yönetirler. Tabandan gelişen demokratik seçeneği gerçekleştirmek esastır. Topluluk demokrasisi, toplulukların eşit ve özgür bir arada yaşaması benimsenir. Her düzeyde katılımcılığı öngörür. Burada söz, tartışma ve karar topluluklarıdır. İçte demokratik ulusu, dışta ise ulus üstünlüğü esas alır."

Bahsi geçen maddeden de anlaşılacağı üzere KCK yeni bir idari ve siyasal yapılanma modelini ortaya koymaya çalışmaktadır. Nitekim kendi tabanını motive etmek ve harekete geçirmeyi ve böylece Kürt halkı üzerinde kuracağı kimlik siyaseti ile söz konusu Kürt siyasi hareketini kendi tekelinde tutmayı öncül amaç kabul eden PKK terör örgütü kendisini yasal çerçeveler içerisine almadan KCK aracılığıyla siyasi süreçlere dahil olmayı istemektedir (SDE Analiz, 2011: 12). KCK Sözleşmesinin 36. Maddesinde PKK'nın KCK içerisinde yer alan "ideolojik, ahlaki ve örgütsel bir oluşum" olduğu belirtilirken KCK sistemi içerisinde yer alan her unsurun da PKK'ya bağlı olduğu şu sözlerle ifade edilmektedir:

"PKK, klasik parti olmayan, iktidarı hedeflemeyen, ideolojik, ahlaki ve örgütsel bir oluşumdur. Felsefe, bilim ve sanat alanında ideolojik ve özgür ahlaki bir örgütlenmedir. KCK sisteminin ideolojik gücüdür. Önderlik felsefe ve ideolojisinin hayata geçirilmesinden sorumludur. Bu çerçevede demokratik konfederalizm organlarının demokratik kurumlaşmasında yer alırlar. KCK sistemi içerisindeki her PKK kadrosu ideolojik, ahlaki, felsefik, örgütsel ve yaşamsal ölçüler açısından PKK yapılanmasına bağlıdır. Aynı zamanda her kadro yer aldığı çalışmanın çalışma ilkeleriyle de faaliyet yürütür. Ayrıca KCK sistemi içerisinde her çalışan PKK'nin ideolojik ve ahlaki ölçülerini esas alır."

Ancak söz konusu maddede ideolojik bir şekilde oldukça masum bir ahlaki oluşum olarak tanımlanan örgüt, KCK aracılığıyla siyasallaştığı izlenimini yaratarak yurtiçinde ve yurtdışındaki platformlarda meşru bir hareket alanı yaratmayı planlamaktadır. Zira örgüt silahlı mücadeleyi bırakarak taleplerini ve mücadelesini demokratik yöntemlerle siyasal zeminde gerçekleştireceği yönünde bir beyanatta bulunmamıştır ve söz konusu silahlı gücünü muhafaza ettiğini sözleşmenin kabulünden bu yana gerçekleştirdiği eylemlerle de kanıtlamıştır (Demirel, 2011: 489).

KCK sistemi; yasama, yürütme ve yargı yapılanmaları altında ideolojik alan, siyasi alan, sosyal alan, halk savunma alanı, mali alan olmak üzere 5 ana alan üzerine kuruludur ve her alan kendi içerisinde komitelere, birliklere, koordinasyonlara ve eyaletlere ayrılmış bulunmaktadır (EK-A). Bu yapılanmaları inceleyecek olursak Genel Organlar başlığı altında yer alan yasama organı, KONGRA-GEL'dir (Kürdistan Halk Meclisi) (İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı 2012/123 sayılı iddianame: 83). KCK'nin en yüksek karar alma organı niteliğinde bulunan bu organ komisyon esasına göre faaliyet göstermektedir ve sosyal, siyasal, ideolojik, maliye, kadın, halk savunma ve halka ilişkiler-örgütlenme komisyonlarından oluşmaktadır (2012/123 sayılı iddianame: 84). Başkanı ise Zübeyir Aydar'dır (2012/123 sayılı iddianame: 119). Önceki bölümde de bahsedilen ve diğer ülkelerde PKK paralelinde faaliyet gösteren terör örgütleri de KONGRA-GEL'e bağlı olarak parti yapıları dahilinde faaliyet göstermektedir ve şu şekilde sıralanmaktadır (2012/123 sayılı iddianame: 84):

- "PKK: Partiya Karkeran Kurdistan (Kürdistan İşçi Partisi) -Türkiye
- PYD: Partiya Yekitiya Demokrat (Demokratik Birlik Partisi) – Suriye

- PÇDK: Partiya Çaresera Demokrat Kurdistan (Kürdistan Demokratik Çözüm Partisi) – Irak
- PJAK: Partiya Jiyane Azade Kurdistan (Kürdistan Özgür Yaşam Partisi) – İran

Diğer bir genel organ ise “Yürütme Konseyi” ismiyle oluşturulan en yüksek icra organıdır ve örgütün bütün birimlerinin koordinasyonu görevini üstlenirken Önderlik, KONGRA-GEL ve Yargı tarafından alınan kararların da uygulayıcısı konumundadır. Bir başkan ve otuz üyeden oluşan Yürütme Konseyinin başkanı ise Murat Karayılan’dır (2012/123 sayılı iddianame: 85).

Üçüncü ve son genel organ ise “Yargı” organıdır. Yüksek Adalet Divanı, İdari Mahkemeler ve Halk Mahkemeleri şeklinde üçlü bir yapılanma çerçevesinde kurulmuştur. En üst düzeyde bulunan Yüksek Adalet Divanı’nın “halkın onurunu ve özgürlüğünü korumak, demokratik halk sistemini savunmak, sözleşmeye aykırı durumları gidermek, uyuşmazlıkları çözümlmek, teslimiyeti ve ihaneti yargılamak” gibi görevleri bulunmaktadır. “KCK sisteminin genel organlarında işlenen idari suçlara bakmak” şeklinde bir göreve sahip olan İdari Mahkemeler ise ikinci öneme sahip bir mahkemedir. Son mahkeme olan Halk Mahkemeleri’nin ise “halk içinde ortaya çıkan olaylara ve sorunlara, can ve mal güvenliğine yapılan saldırılara, ekonomik-sosyal-siyasal-kültürel vb. alanda çıkan ciddi ihtilaflara bakmak ve karara bağlamakla yükümlü” olduğu ifade edilmiştir (2012/123 sayılı iddianame: 85).

KCK’nin yukarıda bahsedilen yapılanması doğrultusunda “alternatif bir devlet modeli” mi ortaya koymaya çalıştığı yoksa PKK’nın “illegalden legale geçişi” mi olduğu tartışılmaktadır. Ancak KCK Sözleşmesinin içeriğine detaylı bir şekilde bakılacak olursa, KCK’nin Türkiye topraklarının bir kısmını da içine alan İran, Irak ve Suriye’nin belirli bölgelerinden oluşan geniş bir coğrafyada bağımsız ve konfederal esasa dayalı bir devlet amacı güttüğü (SDE Analiz, 2011: 31-32), ancak sözü edilen demokratik yapının şiddeti ve silahlı unsurları dışlamadığı, şiddet içeren eylemlere odaklandığı ve hatta üst düzey yönetim kadrosunda bulunan isimlerin demokrasi ve ahlak konusunda pek de temiz bir geçmişlerinin olmaması bu yapılanmanın kendi deyimleriyle

“demokratik, siyasal ve toplumsal” bir yapılanma olduğuna inanılmasını imkansız hale getirmektedir.

2. Kuruluşundan Günümüze Siyasi Parti Çalışmalarıyla PKK Terör Örgütünün Siyasallaşma Süreci

PKK terör örgütü kurulduğu günden itibaren bağımsız Kürdistan Devleti’ni kurma hedefini gütmüş, bu hedef doğrultusunda çeşitli stratejiler benimsemiş ve bu hedefe ulaşmak için kendi çizdiği yolda değişiklik yapılması yönünde ortaya çıkan tartışmalara hiçbir zaman sıcak bakmamıştır. Bu anlamda örgüt içerisinde dahi ortaya çıkan fikir ayrılıklarını gerek şiddet ve zor kullanma yoluyla gerekse de örgüt içi infaz çerçevesinde ortadan kaldırma yöntemini seçmiştir. Ancak zaman içerisinde söz konusu bu hedeflerdeki katı düşünce yapısı yumuşamış ve salt silahlı mücadeleye ek bazı strateji ve politikalara sıcak bakmaya başlamıştır. Diğer bir yandan silahlı mücadele haricinde çeşitli siyasal ve sosyal alanlarda da faaliyet gösterilmesi gerektiğine vurgu yapılan 4. Kongre’de Öcalan, silahlı mücadelenin temel rolünün değişmediğini ve Kürdistan’da ancak şiddete ve zora dayalı ve uzun vadeli bir savaşla sonuca varılabileceğini, silahlı şiddetin temelinde yeni gelişen "serhildanlar" olarak adlandırılan izinsiz halk gösterilerinin "halkın siyasal zoru" ve bir anlamda "halk ayaklanması" olduğunu belirtmiştir (Törelî, 2002: 101-102).

Silahlı faaliyetlerden vazgeçmeyeceğini defalarca yineleyen terör örgütünün siyasal zeminde faaliyet gösterme hazırlıklarını da bahsi geçen bu kongre sonrasında hızlandırdığını kongrede alınan kararlardan anlamak oldukça kolaydır. Çeşitli yasal derneklere, cemiyetlere ve siyasi partilere sızarak bu alanlarda sempatizan edinme ve siyasal faaliyetlerde rol üstlenme çabası artık örgütün siyasal yönünün askeri yönden daha belirgin hale gelmeye başladığının bir belirtisi olarak adlandırılabilir (Törelî, 2002: 102). Örgüt siyasal söylemini yayma ve legalleşme çalışmaları kapsamında gerçekleştirdiği basın-yayın faaliyetleri, yasal kuruluşlara sızma ve sivil itaatsizlik eylemleri haricinde 1990 yılından itibaren siyasi partilerle de ilişkiler

geliştirmeye de önem vermeye başlamıştır (Yılmaz, Ö., 2006: 97). Bu doğrultuda bir taraftan silahlı eylemlerini sürdüren PKK, bir yandan da Türk siyaseti içerisinde etkin bir rol elde etme çabasına girmiştir. Ayrıca ilerleyen yıllarda ve özellikle örgüt lideri Abdullah Öcalan'ın yakalanmasından sonra stratejisinde belirgin değişikliklere imza atan örgüt ilk başlarda Kürt kimliğinden, demokratik Kürdistan'dan bahsederken KONGRA-GEL'in kurulmasıyla birlikte yayınladığı tüzük ve programlarda bağımsız ve demokratik Kürdistan Devleti kurma fikrinden uzaklaşmış ve yeni hedefin "Kürt sorunun çözümü temelinde ayrı bir devlet kurmayı hedeflemeden, 4 ayrı parçada doğrudan demokrasinin egemen olduğu demokratik ekolojik toplumun inşa edilmesi" olduğunu açıklamıştır (Demirel, 2005: 262).

Bu kronoloji içerisinde siyasal çalışmalarını geliştiren örgüt halk iradesi, demokratiklik, özgürlükçülük, eşitlik ve ekolojik bilinç gibi kavramlar çerçevesinde kazanmaya çalıştığı halk desteği ile bu halkın bağımsızlık mücadelesini ulusal ve uluslararası platformlarda da haklı mücadeleye dönüştürmek için yani kısacası "Kürt halkının temsilcisi" olmak için temsil siyaseti yapmaya yoğunluk vermiştir (Yılmaz, Ö., 2006: 173).

Söz konusu "temsil siyaseti" dahilinde PKK terör örgütü, sırasıyla Halkın Emek Partisi (HEP), Özgürlük ve Eşitlik Partisi (ÖZEP), Özgürlük ve Demokrasi Partisi (ÖZDEP), Demokrasi Partisi (DEP), Halkın Demokrasi Partisi (HADEP), Demokratik Halk Partisi (DEHAP) ve Demokratik Toplum Partisi (DTP), Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) tarafından temsil edilen siyasal bir gelenek haline dönüşmüştür.

a. Halkın Emek Partisi (HEP)

PKK terör örgütünün daha evvel de belirtilen strateji değişiklikleri doğrultusunda gerçekleştirmeye çalıştığı legalleşme çalışmaları ve siyasi zeminde de söz sahibi olma çabaları ilk olarak 29 Kasım 1987 tarihinde gerçekleştirilen ve %93,28'lik bir katılıma sahip olan genel seçimlerde, seçim yeri genellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi olan bir grup milletvekili adayının Sosyal Demokrat Halkçı Parti (SHP) listelerinden Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne girmesiyle başlamıştır. Mevcut oyların %24,74'ünü alan SHP

Meclis'te 99 sandalyeye sahip olmuştur (1987 Yılı Genel Seçim Sonuçları, [web], 1987).

Seçimlerde "Marksist – Kürtçü" olarak nitelendirilen bu milletvekilleri (Törel, 2002: 117) içerisinde 7 kişiden oluşan bir grup milletvekili¹⁷ (Ahmet Türk, Salih Sümer, Adnan Ekmen, İsmail Hakkı Önal, İbrahim Aksoy, Mahmut Alınak ve Kenan Sönmez) 14-15 Ekim 1989 tarihinde Paris'teki Paris Kürt Enstitüsü tarafından düzenlenen "Kürtler: İnsan Hakları ve Kültürel Kimlik" isimli ve Kürtlerin tarihine bakış, devlet ve geleneksel Kürt toplumu, Türkiye'deki Kürtlerin durumu, Kürtlerle ilgili resmi Türk görüşü, uluslararası Kürtler gibi konu başlıklarını içeren konferansa katılmıştır. Türkiye'ye dönmelerinin ardından bu katılımın toplumdaki ve parti içindeki yankıları artmaya başlamış ve dönemin SHP Genel Başkanı Erdal İnönü ve Genel Sekreteri Deniz Baykal'ın da içerisinde bulunduğu Merkez Disiplin Kurulu'nda alınan karara göre "ülkenin ve milletin bölünmez bütünlüğüne aykırı hareket ettikleri" gerekçesiyle bu 7 milletvekili 17 Kasım 1989 tarihinde partiden ihraç edilmiştir (Pirim ve Örtülü, 2000: 38-40). Alınan bu karara tepki olarak Aydın Güven Gürkan, Kemal Anadol, Cüneyt Canver, Arif Sağ, Abdullah Baştürk, Tefik Koçak, Mehmet Kahraman, Mehmet Ali Eren, Hüsnü Okçuoğlu ve Orhan Veli Yıldırım isimli milletvekilleri de istifa ederek SHP'den ayrılmıştır. SHP'den ayrılan milletvekilleri daha sonra 7 Haziran 1990 tarihinde Fehmi Işıklar başkanlığında Halkın Emek Partisi'ni (HEP) kurmuştur (ntvmsnbc [web], 2009).

İlk başlarda HEP'in kendisine karşı kurulmuş bir parti olduğunu düşünen ve kendi güdümünde olmayan legal bir Kürt partisinin varlığını kabul etmeyen PKK, HEP yöneticilerinden birkaç kişi ile yaptığı görüşmeler sonrasında partiye sıcak bakmaya başlamıştır (Bildirici, 2008: 89). Örgüt üyeleri içerisinde de baş göstermeye başlayan bu rahatsızlık, parti üyelerinin PKK Almanya sorumlusu aracılığıyla Şam'da bulunan Abdullah Öcalan ile yaptığı telefon görüşmesiyle ortadan kalkmıştır. Zira bu görüşmede bu tür bir siyasi örgütlenmenin PKK'ya zarardan çok fayda sağlayacağını ve partinin

¹⁷ Literatürdeki kaynaklarda söz konusu bu konferansa katılan milletvekili sayısı 7 olarak yer almaktadır; ancak Paris Kürt Enstitüsü tarafından yayınlanan konferans raporunda Türkiye'den katılan Kürt milletvekili sayısı 8 olarak kaydedilmiştir. Konferans raporu için bkz: <http://bnk.institutkurde.org/images/pdf/J8SALFCGRD.pdf>

sadece Kürtlerin değil aynı zamanda Türklerin de bir partisi olarak söz konusu mücadelede örgütün elini güçlendireceğini belirten parti yetkilisi, partinin teşkilatlanması için olumlu sinyaller almıştır. Nitekim daha sonra Öcalan'ın bir açıklama ile "HEP'e sıcak baktıklarını" duyurmasını müteakiben PKK'lılar partiye üye olmaya, faaliyetlerine katılmaya başlamış ve nihayetinde partinin kontrolü PKK'lıların eline geçmiştir (Bildirici, 2008: 90).

Aslında o dönem kamuoyunda da var olan "HEP'i PKK kurdu" düşüncesi Abdullah Öcalan'ın daha sonraki bir dönemde yaptığı bir söyleşide şu şekilde açıklığa kavuşturulmaktadır (Demir, 2005'ten aktaran Bildirici, 2008: 90):

"İşbirlikçi bir Kürt partisi geliştirilmek istendi. İşte HEP burada oturtulmak istendi. Dolayısıyla biz ilgisiz kalamazdık; **el attık**. El atma nedir? Yani ilgilenmeye çalıştık; içine girdik, dışına çıktık, eleştirdik, **destekledik**."

Kuruluşu esnasında ihtiyatla yaklaşılan partinin daha sonra örgüt sempatizanlarınca işgal edilmesiyle örgütün siyasal söyleminin kısmen veya tamamen dillendirilmesi için faydalı olacağı düşünülmüş ve destek gittikçe artırılmıştır (Yılmaz, Ö., 2006: 98). İlerleyen dönemlerde artan parti faaliyetleriyle paralel olarak gittikçe artan şiddet eylemleri HEP Diyarbakır İl Başkanı Vedat Aydın'ın kendini siyasi şube polisi olarak tanıtan kişilerce evinden alınmasından iki gün sonra bir köprü altında ölü bulunması ile zirve yapmış ve cenaze törenlerinde çok büyük olaylar ortaya çıkmıştır (Yılmaz, Ö., 2006: 100). Bu ve benzer olayların artmasıyla HEP'in misyonunu artık devam ettirmediğini düşünen Fehmi Işıklar'ın partinin geleceği için endişelenmeye başladığı bir dönemde Meclis'ten erken seçim kararı çıkmış ve Işıklar'ın bölünme veya yeni bir parti oluşturma düşüncesi suya düşmüştür (Bildirici, 2008: 102).

21 Ekim 1991 tarihinde gerçekleştirilecek olan milletvekili seçimlerinde SHP ve HEP arasında bir ittifak düşüncesi ortaya çıkmış ve seçime aynı listeden girme kararı alınmıştır. Bu seçimde kendi çizgisindeki adayların meclise girmesini isteyen PKK, içerisinde Leyla Zana'nın da bulunduğu bir listeyi HEP adına sorumlu Ahmet Türk aracılığıyla SHP'ye sunmuş ve daha sonra listenin kabul edilmesiyle başlayan seçim kampanyasında Abdullah

Öcalan, PKK militanlarına HEP'i destekleme emrini o meşhur talimatıyla vermiştir: "HEP'i desteklemeyen herkesin tavuğunu bile öldürün." (Tekin, 1999'dan aktaran Bildirici, 2008: 104-105).

Böylesine yoğun bir propaganda faaliyetleriyle birlikte seçime giren HEP bir kısmı PKK'ya yakınlığı ile bilinen 22 milletvekili elde ederek SHP listelerinden Meclis'e girmiştir (1991 Milletvekili Genel Seçim Sonuçları [web], 1991). Bazı Kürt milletvekillerinin 6 Kasım 1991 tarihinde yemin merasimi esnasında yemin metninin "milletvekillerinin ülkenin ve milletin bölünmez bütünlüğünü" korumakla yükümlü kılan kısımlarını tekrarlamamaları, sarı-kırmızı-yeşil bandaj ve mendillerle kürsüye çıkmaları ve Leyla Zana'nın da yemin metninin sonunda Kürtçe olarak "bu yemini Kürt ve Türk halklarının kardeşliği için okudum" demesi genel kurulda gerginliği arttırmış ve büyük tartışmalara neden olmuştur (Bildirici, 2008: 124).

Söz konusu milletvekillerinin hem meclis içerisinde yaptığı bu eylem hem de diğer parti yetkilileriyle birlikte çeşitli toplantı, eylem ve konferansta gerçekleştirdikleri bölücü ve kışkırtıcı konuşmalar ülke gündeminde büyük tepkiler doğurmuştur (Yılmaz, Ö., 2006: 100). Bu tepkiler ve söz konusu eylemler neticesinde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 3 Temmuz 1992 tarihinde,

"Halkın Emek Partisi'nin Genel Başkanları, Genel Başkanvekili ve Genel Sekreterlerinin çeşitli yerlerde ve tarihlerde yapmış oldukları konuşmalarla, kimi gazetelerde çıkan açıklama ve bildirilerle; Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 3., 14. ve 68. maddelerine ve Siyasi Partiler Yasası'nın 78. maddesinin (a), (b) bentleri, 80. maddesi, 81. maddesinin (a), (b) bentlerine aykırı açıklamalarda bulundukları,

Bu Parti'nin Siyasi Partiler Yasası'nın 103. maddesinde öngörüldüğü biçim ve aynı Yasa'nın 77-88. ile 97. maddeleri hükümlerine aykırı eylem işlendiği bir mihrak durumuna geldiği ileri sürülerek 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 101/b ve 103/1 madde ve fıkraları gereğince kapatılmasına karar verilmesi"

istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur (3.7.1992 tarih ve SP.31.Hz. 1992/59 sayılı iddianame). Anayasa mahkemesi ise iddianameye dayalı

olarak gerçekleştirdiği incelemelerde söz konusu kişilerin konuşma ve bildirilerinde,

- "Türkiye'de zulüm altında ezilen kültürü, dili ayrı olan Kürt halkının olduğu,
- Kürtlerin okuma, yazma, ilerleme haklarının olmadığı ve kültürlerini geliştiremedikleri,
- Kürt halkının özgürlük, demokrasi mücadelesi verdiği üzerinde durularak ve 2600 yıl önce Dehhak'ın zulmüne ayaklanan Kawa efsanesi ile paralellik kurularak, Kawaların çoğaldığı,
- Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkının olduğu,
- Kürt halkının uluslararası anlaşmalardan doğan hiçbir hakkı kullanamadığı,
- Doğu sorununun ekonomik olmadığı,
- Terör örgütüne karşı alınan yasal önlemlerin ve uygulamaların uluslararası bir savaş ve bu savaşın taraflarından birinin PKK terör örgütü olduğu,
- Bu örgüte mensup teröristlerin özgürlük savaşçısı gerillalar oldukları ve haklarında uluslararası savaş hukukunun uygulanması gerektiği, ancak Türk Hükümeti'nin bu kurallara kati surette uymadığı,
- TC ordusu ve güvenlik kuvvetlerinin, Kürt gerillalardan çok onlara kaynaklık eden Kürt halk yığınlarını fiziki olarak ve büyük kitleler halinde yok etme peşinde oldukları,
- SSCB'nin dağılmasından sonraki gelişmelerle Türk Ulusu içindeki Kürt kökenli vatandaşlar arasında ilgi ve Filistin halkının durumu ile paralellik kurulduğu,
- Cumhuriyetin, Türk ve Kürt halkları tarafından kurulduğu, buradan hareketle diğer etnik grupları dışlayan Türklerle Kürtlerin eşitliğine ve ırka dayalı bir toplum düzeninin kurulmasının gerekliliği,
- Güneydoğudaki Devlet gücünün teröristlere karşı değil, ulusal haklarına sahip çıkan Kürt halkına karşı oluşturulduğu,
- Türkiye'de ezilen Kürtlerin, işçilerin, sömürülen, ezilen diğer etnik grupların Arap, Çerkez, Laz ve Arnavutların da partisi oldukları,
- En kısa zamanda Birleşmiş Milletler Örgütü'nde bir Kürt Konferansı toplanması gerektiği,
- Kürt halkı sorununun demokrasi önünde en büyük engeli oluşturduğu, bu sorun çözülmedikçe Türkiye'de demokrasi sorununun çözülemeyeceği"

şeklinde özetlenebilecek söylemlere ağırlık verdiğini tespit ederek “devlete, demokrasiye, hukuka, kardeşlik ve barışa, özellikle ülkenin ve ulusun bütünlüğüne saygı ve özen çağrısı yerine kışkırtma yönteminin izlendiği” ve “Türk-Kürt-Laz” diye ırka dayalı olarak ayırım yapılarak ve “vatandaşlık” kavramını tanımazlıktan gelinerek ulusu parçalamanın eyleme dönüştürüldüğü neticesine varmış ve Halkın Emek Partisi’ni (HEP) kapatma kararı almıştır (14.07.1993 tarih ve 1993/001 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı).

Ancak, Anayasa Mahkemesi’nde devam etmekte olan davanın aleyhlerinde sonuçlanacağını anlayan HEP milletvekilleri kendilerini HEP’ten ihraç ettirme formülünü bulmuşlar ve kararın açıklanmasından önce kabuk değiştirerek yeni kurulan Demokrasi Partisi’ne (DEP) geçiş yapmışlardır (Yılmaz, Ö., 2006: 101 ve Bildirici, 2008: 171).

b. Özgürlük ve Eşitlik Partisi (ÖZEP)

25 Haziran 1992 tarihinde SHP’den istifa eden HEP kökenli 18 milletvekili tarafından kurulmuştur (ntvmsnbc [web], 2009). Kürt siyasal hareketindeki tabela partilerinden biri olarak kabul edebileceğimiz ÖZEP aynı yıl içerisinde kendisini feshedip tekrar HEP’e katılmıştır (ntvmsnbc [web], 2009).

c. Özgürlük ve Demokrasi Partisi (ÖZDEP)

Halkın Emek Partisi’nin (HEP) kapatılma ihtimali doğrultusunda 19 Ekim 1992 tarihinde yedek parti olarak kurulmuştur (ntvmsnbc [web], 2009). Ancak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 29.1.1993 tarih ve SP.42 Hz.1993/10 sayılı iddianameyle, parti programının Siyasi Partiler Yasası’na ve Anayasa’nın ilgili kısımlarına aykırılığı nedeniyle kapatılması istemiyle Anayasa Mahkemesi’ne başvurulmuştur (Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 29.1.1993 tarih ve SP.42 Hz.1993/10 sayılı iddianamesi). Partinin kapatılacağını anlaşılmaması üzerine parti yöneticileri kapatma davası sonuçlanmadan partiyi 30 Nisan 1993 tarihinde feshetme kararı almış ancak feshetme kararı Anayasa Mahkemesi’ne ulaşmadan önce 23 Kasım 1993

tarihinde kapatma kararı açıklanmıştır (23.11.1993 tarih ve 1993/2 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı).

d. Demokrasi Partisi (DEP)

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 3 Temmuz 1992 tarihinde Halkın Emek Partisi (HEP) hakkında Siyasi Partiler Yasası'nın "103. maddesinde öngörüldüğü biçim ve aynı Yasa'nın 77-88. ile 97. maddeleri hükümlerine aykırı eylem işlendiği bir mihrak durumuna geldiği" iddiasıyla Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuş ve bu süreç içinde milletvekilleri arasında bir arayış çabaları görülmüştür. Partinin kapatılacağına anlaşılmaması üzerine kendilerini partiden ihraç ettiren HEP milletvekilleri 7 Mayıs 1993 tarihinde kurulan Demokrasi Partisi'ne (DEP) geçiş yapmıştır. Nitekim, Anayasa Mahkemesi aynı yıl 7 Temmuz tarihinde HEP'in kapatılmasına karar vermiştir (14.07.1993 tarih ve 1993/001 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı).

7 Mayıs 1993 tarihinde Yaşar Kaya'nın kurucu genel başkanlığında kurulan DEP'in kurulmasındaki temel amacın kapanmak üzere olan ve bu nedenle faaliyet alanı giderek daralan HEP'in yerine daha aktif elemanlar ile diğer örgütlerin katılım ve desteğiyle daha geniş bir kitle temeli üzerinde faaliyet yürütmek olmuştur (Demirel, 2005: 165). Gerçekleştirilen olağanüstü kongrede Hatip Dicle Genel Başkan olarak seçilmiştir (ntvmsnbc [web], 2009). Tam bu dönemde DEP Milletvekili Mehmet Sincar'ın öldürülmesi, 11 gün sonra Yaşar Kaya'nın Almanya ve Kuzey Irak'taki konuşmaları nedeniyle tutuklanması¹⁸ ve PKK'nın sözde ateşkesi, 33 askeri şehit ederek bitirmesini takip eden yoğun terör olayları (Bildirici, 2008: 176) ve DEP Genel Başkanı Hatip Dicle'nin PKK'nın varlığını ve eylemlerini savunan "Kürt sorununa PKK'sız bir çözüm düşünülemez" (Düzgören, 1996'dan aktaran Yılmaz, Ö., 2006: 102) ve 12 Şubat 1994 tarihinde Tuzla tren istasyonuna koyulan bombanın patlaması ile beş yedek subay öğrencinin şehit olması olayını; "Tuzla'daki bombalama eylemi savaş ortamının bir gereğidir. Öldürülen yedek subay öğrencileri ise askeri hedeftir" şeklindeki değerlendirmeleri bu

¹⁸ Yaşar Kaya'nın Almanya ve Kuzey Irak'ta gerçekleştirdiği konuşmaların tam metni için bkz: http://www.anayasa.gov.tr/index.php?l=manage_karar&ref=show&action=karar&id=2158

partinin de PKK çizgisinde olduğunu göstermiş (Yılmaz, Ö., 2006: 102) ve DEP'in de HEP gibi bir akıbeti olacağını ortaya koymuştur.

Bu arada gerek toplumda artan şiddet hassasiyetinin gerekse de Meclis'teki diğer siyasi partilerin oy kaygısının ortak yönü DEP'e çevrilmiş ve 27 Mart 1994 tarihinde yapılacak genel seçimlerde söz konusu parti karşıtlığı seçim propagandası halini almıştır (Bildirici, 2008: 182). Diğer taraftan Abdullah Öcalan'ın telkinleri doğrultusunda DEP'in yapılacak seçimlere katılmayacağını 25 Şubat'ta ilan etmesi ve TBMM'de 2 Mart 1994 tarihlerinde yapılan oylamalar sonucunda DEP milletvekilleri Hatip Dicle, Orhan Doğan, Leyla Zana, Ahmet Türk, Sırrı Sakık ve Şırnak Bağımsız Milletvekili Mahmut Alınak'ın ve sonraki gün 3 Mart 1994 tarihinde de Selim Sadak'ın dokunulmazlıklarının kaldırılması ve tutuklanması DEP'in kapatılma sürecini de hızlandırmıştır (Yılmaz, Ö., 2006: 102).

Anayasa Mahkemesi 16 Haziran 1994 tarih ve 1994/2 sayılı aşağıda belirtilen kararı ile kapatılmasına karar vermiştir:

"Demokrasi Partisi'nin, Genel Başkanı Yaşar Kaya'nın 29.5.1993 tarihinde Federal Almanya'nın Bonn, 15.8.1993 tarihinde Irak'ın Erbil kentlerinde yapmış olduğu konuşmalarının ve Parti Merkez Yürütme Kurulu'nun "Demokrasi Partisi'nin barış çağrısıdır" başlıklı bildirisinin, Anayasa'ya ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 78. 81. maddelerinin (a) ve (b) bentlerine aykırılığı nedeniyle anılan Yasa'nın 101. maddesinin (b) fıkrası gereğince KAPATILMASINA..."

Ayrıca Mahkeme, milletvekilleri Ahmet Türk, Ali Yiğit, Sırrı Sakık, Leyla Zana, Hatip Dicle, Sedat Yurtdaş, Selim Sadak, Orhan Doğan, Zübeyir Aydar, Naif Güneş, Mahmut Kılınç, Remzi Kartal, Nizamettin Toğuç, Mahmut Alınak, Muzaffer Demir, Mahmut Uyanık Ve Mehmet Emin Sever'in de kapatma davasının açıldığı tarihte parti üyesi olmaları nedeniyle söz konusu şahısların milletvekilliklerinin sona ermesi gerektiği yönünde bir karar almıştır (16.6.1994 tarih ve 1994/2 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı).

e. Halkın Demokrasi Partisi (HADEP)

PKK terör örgütü, kapatılan partilerin yerine sürekli yenilerinin kurulması yönünde çalışmalar yapmış ve bu siyasallaşma sürecini özellikle

siyasi partiler üzerinden devam ettirmeyi amaçlamıştır. Bu anlamda Kürt siyasal tabanından gelen partililer kurdukları partilerin PKK ile ilişkileri ve ülkenin bölünmez bütünlüğüne tehdit arz eden faaliyetlerin mihrakı durumuna gelmeleri nedeniyle kapatıldığını fark etmelerine rağmen bu konudaki düşünce ve eylemlerinde değişikliğe gitmeyerek PKK ile organik ilişkilerini doğrular nitelikte davranmışlardır. 1995 yılına gelindiğinde ise siyasi alandaki faaliyetlerine devam eden Kürt politikacılar, kapatılan DEP yerine 11 Mayıs 1994 tarihinde Halkın Demokrasi Partisi (HADEP) ismiyle Murat Bozlak başkanlığında ve bazı eski DEP'li milletvekillerinin girişimleriyle yeni bir parti kurmuştur (Yılmaz, Ö., 2006: 103). Ancak parti programlarında bahsedildiği üzere devam politikası izlemekten ziyade, "işçilerin, işsizlerin, emeklilerin, dul ve yetimlerin, köylülerin, memurların, öğretmenlerin, demokratların, sosyal demokratların, sosyalistlerin, aydınların, esnafların, zanaatkârların ve demokrasiden yana olan herkesin partisi" olma yolunda bir "Türkiye Partisi" olduklarını iddia ederek çıktıkları siyasi arenada, partilerinin bir "PKK partisi" olmadığını ifade etmeye çalışmışlardır (Pirim ve Örtülü, 2000: 202). Ancak partinin programındaki "olağanüstü hal yasasının, bölge valiliğinin, köy koruculuğu gibi kurumların tüm yasal dayanakları ile birlikte ortadan kaldırılması, bölgedeki aşiretlerin silahlandırılması uygulamasına son verilmesi" ve benzeri ifadelerin PKK hedef, amaç ve talepleriyle örtüşür bir yönde olması yeni kurulan bu partinin de selefleri gibi PKK çizgisinde bir rol üstlendiğini göstermektedir (Yılmaz, Ö., 2006: 103).

Siyasal söylem ve eylemlerini PKK'nın kendisine biçtiği rol doğrultusunda devam ettiren HADEP, 24 Aralık 1995 genel seçimlerine yaklaşırken oy kaygısı ile bir çatı partisi altında birleşmek için Marksist-Leninist eğilimli SİP (Sosyalist İktidar Partisi), BSP (Birleşik Sol Parti) ve bölücü eğilime sahip DDP (Demokratik Değişim Partisi) ile birlikte 4 partiden oluşan bir "Emek-Barış-Özgürlük Bloku" blok dahilinde seçimlere girme kararı almıştır (Yavuz, 2011: 180).

Bu arada PKK terör örgütü de sadece siyasi alanda kendi çizgisinde faaliyet gösteren siyasi partilerin çalışmalarıyla yetinmeyerek kendi tüzüğünde de daha önceki bölümlerde bahsedilen değişikliklerde bulunmuştur. Örgütün hem eylem tipinde hem de stratejide değişikliklere

gittiği; sol örgütlerle ittifak ve açılım faaliyetleri, örgütün eyalet yapılanması değişiklikleri, intihar saldırıları, Med-TV ve “Sürgünde Kürt Parlamentosu” gibi kararlardan anlaşılabacaktır (Doğan, 2007: 70). Alınan kararlar doğrultusunda kurulan “Sürgünde Kürt Parlamentosu” (SKP) ise örgütün siyasallaşma ve legalleşme çalışmalarının bir parçası olarak özellikle Avrupa’da faaliyet gösterecek bir parlamento niteliğindedir. Nitekim, özellikle 1995 yılı PKK’nın siyasallaşma ve legalleşme çalışmalarının en yoğun yaşandığı yıllardan biri olmuş ve bu doğrultuda “örgütü terörist kimliğinden kurtarmak ve bütün Kürtlerin temsilciliğini yaptığı imajını yaratmak” çabası da güdülmüştür (Törel, 2002: 136). 12 Ocak 1995 tarihinde kurulan SKP, PKK’nın terörist faaliyetlerini maskeleyen ve uluslararası destek sağlama faaliyetlerinin önemli bir parçası haline almıştır.

Seçim dönemine bakılacak olursa kurulan Emek-Barış-Özgürlük Bloku’nun da dönem içerisinde hüküm süren genel eğilime boyun eğmek zorunda kaldığı görülecektir. Ancak, seçim faaliyetleri esnasında HADEP’in güçlenmesinin ve Kürt sorunun öne çıkmaya başlamasının PKK’yı gerileteceği düşüncesini savunan bir grup medyanın desteği, PKK’nın seçimden dört gün önce sözde bir ateşkes ilan ederek HADEP’in işini kolaylaştırmaya çalışması ve örgütün önde gelenlerinin “Devlet, Kürt sorununun çözümünde bizimle pazarlık etmiyorsa legal zeminden ayrılmayan, yasalara saygılı davranan HADEP ile yapsın.” şeklindeki açıklamalarına rağmen HADEP seçimlerde istediği oy oranını elde edemeyerek seçim barajının çok altında kalmıştır (Pirim ve Örtülü, 2000: 202 ve Yavuz, 2011: 180). HADEP, seçimlerde toplamda 1.171.623 oy ve %4,2 oy oranı ile seçim barajının altında kalarak milletvekili çıkaramamıştır (1995 Yılı Genel Seçim Sonuçları [web], 1995).

Seçimlerde hezimete uğrayan HADEP’in 23.06.1996 tarihinde yapılan kurultayında çatıya çıkan bir ya da birkaç militan Türk Bayrağı’nın iplerini çözerek aşağı atmış ve salonun bir başka bölümünde de Abdullah Öcalan’ın posterini asmışlardır (13.3.2003 tarih ve 2003/1 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı). Söz konusu olaylardan hemen sonra oy sayımının bitimini takiben salonda bulunan tüm parti görevlileri gözaltına alınmış ve sorgulamalar sonrasında 41 kişiden 40’ı hakkında tutuklama kararı verilmiştir. Daha sonra

parti yetkililerinin Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesince çeşitli hapis cezalarına çarptırılmaları, partinin kapatılması ihtimalini doğurmuş ve bu doğrultuda 24 Eylül 1997 tarihinde Demokratik Halk Partisi (DEHAP) kurulmuştur. DEHAP ile bu noktadan sonra ortak çalışmalar başlatılmışsa da Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin verdiği kararın Yargıtay tarafından bozulmasıyla faaliyetlerin tekrar HADEP bünyesinde sürdürülmesine karar verilmiştir (İnanç ve Polat, 1999'dan aktaran Yılmaz, Ö., 2006: 109).

Bu arada Abdullah Öcalan'ın yakalanma sürecine de kısaca değinecek olursak, Suriye topraklarında barındığı bilinen Abdullah Öcalan'ı topraklarından çıkarması ve teslim etmesi yönünde Suriye'ye yapılan askeri ve siyasi baskılar sonuç vermiş ve Abdullah Öcalan'ın 9 Ekim 1998 tarihinde sahte bir pasaportla Yunanistan'ın başkenti Atina'ya geçmesiyle başlayan ve Yunanistan, Rusya, İtalya ve sonra yine Yunanistan'ı kapsayan kaçış serüveni 2 Şubat 1999 tarihinde Yunanistan'ın Nairobi'deki Büyükelçiliği'ne gelmesiyle son bulmuştur. PKK terör örgütü lideri Abdullah Öcalan 15 Şubat 1999 tarihinde Kenya'nın başkenti Nairobi'de Türk güvenlik kuvvetleri tarafından yakalanmıştır (Pirim ve Örtülü, 2000: 219; Yılmaz, 2011: 278 ve Doğan, 2007: 74).

Bu yakalanmayı takiben büyük terör olayları yaşanan Türkiye'de PKK'nın legal kimliğine bürünmüş ve PKK'nın siyasallaşma faaliyetlerini sürdüren HADEP'in bütün teşkilat binaları, örgütün faaliyetlerini organize ettiği, yönlendirdiği ve eğitim merkezi olarak kullandığı ve açlık grevlerinin düzenlendiği merkezler halini almıştır.

Böyle bir ortamda 1999 yılı genel ve yerel seçimlerine girecek olan HADEP'in Abdullah Öcalan'ın yakalanmasından büyük yara alacağı düşünülmüştür. 1995 yılında seçim barajını aşamayan HADEP aynı şekilde 18 Nisan 1999 yılından gerçekleştirilen genel ve yerel seçimlerde de %10 seçim barajını aşamayarak milletvekili sahibi olamamıştır. Ancak 1995 seçimlerinde aldığı oydan 310.573 daha fazla oy alarak toplamda 1.482.196 oya ulaşmış ve oy oranını %4,7'e çıkarmıştır (1999 Yılı Seçim Sonuçları [web], 1999). Meclis'te temsil edilmek üzere herhangi bir koltuk sahibi

olamayan HADEP söz konusu seçimin yerel kısmında ise dönem içerisinde başarılı sayılabilecek bir oy elde etmiş ve Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgelerinde 1 Büyükşehir, 6 il belediyesi olmak üzere toplam 37 belediye başkanlığı kazanmıştır (yerelnet [web], 2012).

Söz konusu bölgelerdeki belediye başkanları aracılığıyla da faaliyetlerinde derinlik elde eden HADEP, bir nevi PKK'nın ERNK kolunun görevlerini üstlenmiş (aktaran Yılmaz, Ö., 2006: 107) ve aynı dönem içerisinde "terör örgütü" imajından kurtulmak isteyen PKK terör örgütü düzenlediği 8. Kongre'de ismini KADEK (Kongreyi Azadi Demokrasiya Kürdistan – Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi) olarak değiştirmiştir. Bu tür bir isim değişikliği ile örgüt, dünya kamuoyuna terör faaliyetlerinin artık bittiğini, artık yeni bir anlayışın hakim olacağını ve bu anlayışın ise barışçıl bir siyaset izlenerek gerçekleştirileceğini duyurmayı amaçlamıştır. Bu değişikliğin en büyük amaçlarından biri de KADEK'in PKK terör örgütünden farklı olduğunu ve yasal ve siyasal zeminde faaliyet gösteren bir örgüt olduğunu ortaya koymak ve böylece AB ülkeleri içerisinde gerçekleştirdikleri faaliyetlerde herhangi bir engelle karşılaşmamaktır (Doğan, 2007: 82). KADEK'in (PKK terör örgütünün) hem ulusal hem de uluslararası platformlarda halihazırda gerçekleştirmeye çalıştığı siyasallaşma çalışmalarının ivme kazanmasını sağlamıştır (Doğan, 2007: 82).

Dönemin gelişmelerine ek olarak yine bir erken seçim talebiyle ortaya çıkan oy kaygısı HADEP için yeni bir koalisyon arayışını doğurmuştur. PKK'nın isim değiştirerek terör örgüt imajından kurtulmaya çalışması, HADEP hakkında daha önceden açılan kapatma davasının seçime yaklaşırken kamuoyunda ve medyada geniş yer bulması, 1999 yerel seçimlerinde elde edilen oylarla kazanılan belediye başkanlarının seçim propagandasında aktif rol alması gibi birçok faktörü de değerlendiren HADEP, sonunda Emeğin Partisi (EMEP), Sosyalist Demokrasi Partisi (SDP) ve daha önce 24 Eylül 1997 tarihinde kurulan Demokratik Halk Partisi (DEHAP) ile ittifak kurarak seçimlere girme kararı almıştır (Yılmaz, Ö., 2006: 220-222). Bu tür bir ittifakla 3 Kasım 2002 tarihinde gerçekleştirilen seçimlere DEHAP çatısı altında giren grup Türkiye geneli oyların %6,14'ünü alarak

toplamda 1.933.680 oy kazanmıştır, ancak daha evvelki selefleri gibi %10'luk seçim barajı altında kalmıştır (2002 Yılı Genel Seçim Sonuçları [web], 2002).

Bu arada Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın 29 Ocak 1999 tarih ve SP.60.Hz.1999/37 sayılı iddianamesi ile HADEP'in kapatılması istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı başvuru Anayasa Mahkemesi tarafından 13 Mart 2003 tarihinde sonuçlandırılmış ve aşağıda sonuç kısmı belirtilen karar alınmıştır (13 Mart 2003 tarih ve 2003/1 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı):

"HALKIN DEMOKRASİ PARTİSİ'nin, kimi eylemleri yanında PKK isimli terör örgütüne yardım ve destek de sağlayarak Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiği anlaşıldığından, Anayasa'nın 68. ve 69. maddeleri ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 101. ve 103. maddeleri gereğince TEMELLİ KAPATILMASINA"

Ayrıca beyan ve eylemleriyle Parti'nin kapatılmasına neden olan Murat Bozlak, Hikmet Fidan, Kemal Bülbül, Kemal Okutan, Kudret Gözütok, Eşref Odabaşı, Recep Doğaner, Mehmet Satan, Hamit Geylani, Mehmet Selim Okçuoğlu, Hayri Ateş, Hasan Doğan, Mehmet Yücede, Arif Atalay, Hüseyin Duran, İsmail Minkara, Hamza Abay, Yılmaz Açıkyüz, Muharrem Bülbül, Serhat İnan, Güven Özata, Kadir Bedir, Hacı Pamuk, İsmail Turap, Abuzer Aslan, Rıza Kılınç, Şükrü Karadağ, Ramazan Sertkaya, Mehmet Mansur Reşit oğlu, Hediyeullah Ülgen, Mehmet Emin Bayar, Suzan Erdoğan, Halime Köklütaş, Mehmet Yardımcıel, Semistan Aybaba, Zeki Kılıçgedik, Sakine Berktaş, Hasan Yıldırım, Beser Kaplan, Hıdır Berktaş, Sabri Sel, Ferhat Avcı, Yasar Uçar, Ali Gelgeç, Veysel Turhan ve Abuzer Yavaş'ın beş yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve denetçisi olamayacaklarına karar verilmiştir (13 Mart 2003 tarih ve 2003/1 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı).

HADEP'in kongresinde Türk Bayrağı'nın indirilmesi ve ayaklar altına alınması, Abdullah Öcalan posterleri asılması ve özellikle Parti binalarında ve yöneticilerin evlerinde bulunduğu savunulan maddi kanıtlara, yazı, resim, kitap, dergi, broşür, gazete ve benzeri dokümantasyonlara, ses ve görüntü kasetlerine ve tanık beyanlarına ek olarak yakalanan Abdullah Öcalan'ın HADEP-PKK ilişkisini doğrular nitelikteki ifadeleri HADEP'in kapatılmasına

zemin hazırlamış ve gerekçenin somut kaynakları, kapatma kararında şu şekilde ifade edilmiştir (13 Mart 2003 tarih ve 2003/1 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı):

- "Yirminci yüzyılın en kanlı terör örgütü olup, gelirlerinin çoğunu uyuşturucu ticaretinden sağlayan PKK örgütü ile Halkın Demokrasi Partisi (HADEP) arasında organik bağlantı bulunduğu.
- HADEP'in daha önce kapatılan HEP ve DEP gibi tamamen PKK'nın denetiminde olduğu; bu örgütün merkez Komitesinden aldığı emir ve talimatlar doğrultusunda eylemler düzenlediği,
- HADEP kongrelerinin, PKK örgütü ile bu yasadışı örgütün başı Abdullah Öcalan lehine gösteri yapılan alanlar haline getirildiği,
- HADEP il ve ilçe örgütlerince düzenlenen seminerler ile HADEP'in oluşturduğu Gençlik, Kadın, Sağlık ve İşçi Komisyonlarınca düzenlenen toplantılara katılan vatandaşlarımıza, Anayasal düzenimize ve üniter devlet yapımıza karşı, düşmanlık derecesine varan görüşmeler empoze edilmeye çalışıldığı,
- HADEP'in il ve ilçe örgütlerinde: Kürt orijinli vatandaşlarımızı, PKK etrafında örgütleme, PKK'ya taban oluşturma, PKK'nın yurtiçi ve yurtdışı kamplarıyla, örgütün dağ kadrosuna militan gönderme faaliyetlerinin yürütüldüğü ve böylece HADEP il ve ilçe örgütlerinin, PKK'nın "Askere Alma Daireleri" haline getirildiği, kuşkuya yer bırakmayacak biçimde anlaşılmıştır."

Bu kapatma kararıyla birlikte bir siyasi örgütlenmesini daha yitiren PKK terör örgütü siyasal zemin kaybettiğinin farkına varmadığı sonraki seçimde açıkça görülecektir. Kendi çizgisinde değişiklik yapmayı düşünmeyen PKK, denetiminde tuttuğu partilerinde köklü değişiklikler yapmasına izin vermemiştir. Bu anlamda seçmen tabanında bir kayıp yaşanmaması ve HADEP'in kapatılacağıının anlaşılması üzerine daha evvel 24 Eylül 1997 tarihinde kurulan Demokratik Halk Partisi (DEHAP) bünyesinde siyasal çalışmalarını devam ettirmiştir.

f. Demokratik Halk Partisi (DEHAP)

HADEP'in 23 Haziran 1996 tarihinde yapılan kurultayında olaylar çıkmış, Türk Bayrağı'na yönelik aşağılayıcı hareketler sergilenmiş ve Abdullah Öcalan posterleri asılmıştır (13.3.2003 tarih ve 2003/1 sayılı

Anayasa Mahkemesi kararı). Daha sonra parti yetkililerinin Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesince çeşitli hapis cezalarına çarptırılmaları, HADEP'in kapatılması ihtimalini doğurmuş ve bu doğrultuda 24 Eylül 1997 tarihinde Demokratik Halk Partisi (DEHAP) kurulmuştur (İnanç ve Polat, 1999'dan aktaran Yılmaz, Ö., 2006: 109). Daha önce de "tabela partisi" olarak kurulan ve kendi misyonlarını tamamladıktan sonra kapanan partilere nazaran yedek parti olarak kurulan DEHAP, seleflerinin çizgisinde bir politika üretmek veya siyaset yapmak adına görevini yerine getirmiştir diyebiliriz. Son seçimlerde çatı partisi dahilinde HADEP, Emeğin Partisi (EMEP), Sosyalist Demokrasi Partisi (SDP) ve Demokratik Halk Partisi (DEHAP) bir ittifak kurarak seçimlere girme kararı almış (Yılmaz, Ö., 2006: 220-222) ve 3 Kasım 2002 tarihinde gerçekleştirilen seçimlere DEHAP çatısı altında giren söz konusu bu partiler Türkiye geneli oyların %6,14'ünü alarak toplamda 1.933.680 oy kazanmış ancak daha evvelki selefleri gibi %10'luk seçim barajı altında kalmıştır.

Seçimlerden sonra çalkantılı bir sürece giren parti ve örgüt kendi içerisinde çözüm yolları üretmeye çalışmıştır. Bu çözüm yolları kapsamında PKK terör örgütü tarafından daha evvel KADEK ismini alan örgüt feshedilmiş ve yerine Kürdistan Halk Kongresi (KONGRA-GEL) isimli bir örgüt kurulmuştur (Demirel, 2005: 424). Bu tür bir karar alınmasındaki en büyük etkenlerden biri KADEK'in siyasal zeminde yasal faaliyetler gösteren bir oluşum olduğunu uluslararası platformda kanıtlayamaması veya yasal çerçeve dışında eylemlerde bulunması nedeniyle ABD tarafından terör örgütleri listesine alınma korkusu olduğu söylenebilir.

2002 seçimlerine dahil olduğu blok ile birlikte başarısız bir grafik sergileyerek seçmen kitlesini hızla kaybetmeye devam eden Kürt siyasal hareketi ise 2004 yılında gerçekleştirilecek olan yerel seçimlerde aday belirleme çalışmalarını başlatmıştır. Bu kapsamda ortaya çıkan görüş ayrılıkları ve daha önceki bölümlerde değinilen reformcu ve muhafazakar grupların örgüt içinde gösterdiği hizipleşmeler Diyarbakır Belediye Başkanlığı için aday gösterme çalışmalarında su yüzüne çıkmıştır. Abdullah Öcalan halihazırda belediye başkanı olan Feridun Çelik'in aday gösterilmesini isterken, örgütün muhafazakar kanadında yer alan Cemil Bayık ve Murat

Karayılan ise söz konusu belediye başkanlığı için Osman Baydemir'in aday gösterilmesini istemişlerdir (Yılmaz, Ö., 2006: 228). Nihayetinde ise Diyarbakır Belediye Başkanlığı için Osman Baydemir aday gösterilmiş ve DEHAP adına bölgedeki belediye başkanı adaylarının PKK terör örgütü lider kadrosu tarafından seçilmesi DEHAP-PKK ilişkisinin en somut kanıtlarından kabul edilebilir. Daha önceki seçimde aldığı hezimetini ortadan kaldırmayı düşünen DEHAP yine bir çatı partisi dahilinde seçime girme planları yapmış ve 29 Ocak 2004 tarihinde DEHAP, SHP, ÖDP, EMEP, SDP ve Özgür Toplum Partisi (ÖTP), 28 Mart yerel seçimlerinde ortak hareket etmek üzere "Demokratik Güç Birliği" kurduklarını açıklamışlardır (bianet [web], 2009).

28 Mart 2004 tarihinde gerçekleştirilen seçimlerde SHP, DEHAP, Özgür Parti, SDP, ÖDP, EMEP blokunun aldığı oy oranı DEHAP'ın iki yıl önce ulaştığı oranın bir puan altına düşmüş ve %5,1'de kalmıştır. Oy sayısı bakımında ise yine 2002'de DEHAP tek başına 2 milyona yakın oy almışken bu seçimde söz konusu blok toplamda 1,6 milyon oyu elde edememiştir (2004 Yılı Yerel Seçim Sonuçları [web], 2004).

Bu anlamda DEHAP için en büyük başarısızlık olarak adlandırabileceğimiz durum ise kendi kalelerinden bazıları sayılabilecek Siirt, Bingöl, Ağrı ve Van belediye başkanlıklarını ellerinden kaçırmış olmalarıdır. Sonuçta ise DEHAP 5 il, 33 ilçe ve 31 belde belediye başkanlığı kazanmıştır (Çakır, R., 2011: 8).

DEHAP'ın 2004 yerel seçimlerinden başarısız çıkması üzerine Öcalan avukatları aracılığıyla yeni bir parti kurulması ve o tarihte faaliyette olan DEHAP ile Özgür Toplum Partisi'nin de buna katılması yolunda talimat vermiştir (11.12.2009 tarih ve 2009/4 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı). Bu oluşuma hapisshaneden yeni çıkan eski milletvekillerinin de katılmasını isteyen Öcalan, bu oluşum aracılığıyla kaybedilen seçmen kitlesinin yeniden elde edilebileceği planları yapmaktadır. Abdullah Öcalan'la yapılan 5 Mayıs 2004 tarihli görüşmeden aktarılan görüşme notunda Öcalan bu konuda şu sözleri kaydediyor (11.12.2009 tarih ve 2009/4 sayılı Anayasa Mahkemesi

kararı¹⁹): "Yeni bir parti gerekiyor. İsmi 'Demokratik Toplum Partisi' olabilir. Ama tabandan gelecek. Özgür Parti kendini fesheder. Diğeri zaten kapatılma durumu var." Bilindiği üzere DEHAP hakkında daha evvel 13 Mart 2003 tarihinde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Sabih Kanadoğlu tarafından Anayasa Mahkemesi'ne, "örgütlenmesini tamamlamadan seçimlere girdiği" iddiasıyla kapatma davası açılmış (bianet [web], 2009) ve bu doğrultuda örgüt ve parti yetkilileri tarafından Öcalan'ın direktifleri doğrultusunda yeni bir partinin oluşturulması için çalışmalar başlatılmıştır. "Özgür Yurttaş Hareketi" adı altında başlayan, zaman içerisinde "Demokratik Toplum Hareketi" adını alan ve Leyla Zana ve arkadaşları tarafından yine Öcalan'ın talimatları doğrultusunda yürütülen bu çalışmalar, 24 Aralık 2004 tarihi itibarıyla yeni bir partileşme çalışmasına dönüşmüştür (Yılmaz, Ö., 2006: 231). Bu çalışmaların bizzat Öcalan'ın talimatları doğrultusunda gerçekleştirildiği 21 Temmuz 2004 tarihli görüşme notlarındaki şu ifadelerden açıkça anlaşılmaktadır (21.07.2004 tarihli görüşme notları):

"Taraf, grup şeylerini aşmak lazım. Herkes görev almalı. **Çizgi belli. Bize bağlı olan binlerce genç var, cezaevinden çıkanlar var**, kadınlar var. Herkes hızla görev almalı. Bu çerçevede Murat Bozlak'larla görüşürsünüz. Çizgi çerçevesinde katılanlar katılır, gelenler gelir, uzatılmasın. Sizler de benim adıma hareket edersiniz. Savunmalarından demokratik bir program çıkartırsınız. Tüzük vb. hazırlıkları yaparak bir an önce bu hareketi başlatmalısınız. Tabandan kitle bağı olanlarla çalışın, onları getirin. **Demokratik Toplum Partisi İnşa Koordinasyonu** kurulur, bağlı olanlar, kitle temeli olan ilişkilerle bu geliştirilir. 50-60 kişilik kurucular kurulu bölgeler temelinde kurulur, oluşturulur.

Biçime takılmayın, pratikleşmeyi tartışın, esnek bırakıyorum. **Önemli olan halka dayalı olarak gelişmesidir.** Özü budur, biçimi tartışın ve siz karar verin. Sizler bu çalışmaları yapar gelirsiniz, tartışırız."

Söz konusu talimatlar doğrultusunda ve partinin kapatılacağına anlaşılmaması üzerine DEHAP 19 Kasım 2005 tarihinde gerçekleştirdiği 3. Olağanüstü Büyük Kongresi'nde kendisini feshetmiş ve partinin üyeleri de yine Öcalan'ın talimatlarıyla Ahmet Türk ve Aysel Tuğluk eş başkanlığında

¹⁹ Söz konusu bu karara ek olarak 2004 yılı içerisinde gerçekleştirilen tüm görüşme notları için bkz: <http://rojbas1.files.wordpress.com/2011/10/gc3b6rc3bcc59fme-notlarc4b1-2004.pdf>

kurulan Demokratik Toplum Partisi (DTP) isimli yeni partiye geçmiştir (Yılmaz, Ö., 2006: 231).

Abdullah Öcalan tarafından verilen ve verilmeye devam eden talimatlar ve PKK terör örgütünün söz konusu partilere verdiği aleni veya gizli destek neticesinde gelişim gösteren “partileşme” veya siyasallaşma süreci, kurulan bütün partilerin PKK ile ilişkili olduğunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Her ne kadar şu ana kurulan hiçbir parti PKK ile ilişkisini açıkça kabul etmese de Abdullah Öcalan ile yapılan görüşmelerin detaylı analizleri, Öcalan tarafından verilen talimatların yerine getirilmesi ve parti yöneticilerinin de Öcalan’la yapılan görüşmelerde siyasi söylem üretmelerini bu ilişkinin temeline yerleştirmemizi mümkün kılmaktadır.

g. Demokratik Toplum Partisi (DTP):

Demokratik Toplum Hareketi (DTH); örgüt ve parti yetkilileri tarafından Öcalan’ın direktifleri doğrultusunda yeni bir partinin oluşturulmasının zemin yoklaması olarak değerlendirilmelidir. Nitekim, Özgür Yurttaş Hareketi adı altında başlayan ve zaman içerisinde Demokratik Toplum Hareketi adını alan bu zemin arayışı Öcalan’ın talimatları doğrultusunda 24 Aralık 2004 tarihi itibarıyla yeni bir partileşme çalışmasına dönüşmüştür (Yılmaz, Ö., 2006: 231). Halka dayalı yeni bir siyaset kültürü ile yola çıktığını ifade eden Demokratik Toplum Hareketi partileşme öncesinde yeni kurulacak partinin örgütlenme modelinin, örgütsel işleyişinin, temel siyasal hedeflerinin ve siyasal programının halk iradesiyle gerçekleşeceğini öne sürmüştür. Bu anlamda kendilerinden önce kurulan DEP, HEP, HADEP, DEHAP gibi partilerinin siyasi çizgisinin korunarak mücadeleci yapılarının devam ettirileceği de ifade edilerek aynı çizgi üzerindeki partilerin halefi olarak dünyaya gelecek olan bir partinin geçmişten ders alarak demokratik olgunluğa eriştirilmesinde DTH’nin önemi vurgulanmıştır (bianet [web], 2005).

Bu kapsam dahilinde 24 Aralık 2004 tarihinde Diyarbakır’da gerçekleştirilen geniş katılımlı ilk toplantıya DEHAP eski Genel Başkanı Mehmet Abbasoğlu, HADEP eski Genel Başkanı Murat Bozlak, ÖTP eski Genel Başkanı Ahmet Turan Demir, DEHAP Genel Başkanı Tuncer

Bakırhan, kapatılan HEP'in Genel Başkanı Feridun Yazar, kapatılan DEP eski milletvekilleri Leyla Zana, Orhan Doğan, Selim Sadak, Hatip Dicle, Ahmet Türk, avukatlar Aysel Tuğluk ve Doğan Erbaş, Senanik Öner ve Diyarbakır Bağlar Beldesi Belediye eski Başkanı Cebbar Laygara ve birçok izleyici katılmış ve yeni bir partileşmenin ilk adımı atılmıştır (Yılmaz, Ö., 2006: 231). Birçok ilde gerçekleştirilen benzeri toplantılardan sonra seçilen delegeler ve yeni oluşturulan teşkilat şekliyle 9 Kasım 2005 tarihinde Demokratik Toplum Partisi (DTP) adıyla yeni parti resmen kurulmuştur (Yılmaz, Ö., 2006: 232). Öcalan'ın talimatı doğrultusunda eş başkanlık sistemiyle (29.09.2004 tarihli görüşme notları) kurulan partide Ahmet Türk ve Aysel Tuğluk eş başkanlık görevini üstlenmiştir. Partinin resmen kurulmasının ardından yapılan açıklamalarda "tüm Türkiye'yi kucaklayan parti" olma söylemi yinelenmiş, söz konusu partinin ilk defa tabandan örgütlenerek, halkın seçtiği delegeler ve delegelerin belirlediği kurucular ile kurulduğu ifade edilmiştir (bianet [web], 2004).

Daha önce kurulan partilerden farklı bir yöntemle oluşturulduğu iddia edilen delege sisteminin ve parti örgütlenmesinin bizzat Abdullah Öcalan ile yapılan görüşmeler neticesinde gerçekleştirildiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Diğer bir taraftan, partinin PKK ile ilişkisi konusunda önceki partiler gibi çekingen veya üstü kapalı demeçler ve söylemler yerine net açıklamalara giden parti yöneticileri bu tür bir ilişkinin varlığını şu sözlerle ifade etmektedir: "PKK'nın lideri Sayın Abdullah Öcalan'ı muhatap almazsanız bu sorun çözülmez", "Kürt sorununun muhatabı Kürtler, DTP, PKK ve Sayın Öcalan'dır", "PKK'ya terörist dersem benim halkı ikna etme şansım kalır mı? PKK'yı kınamamın, silahı bırakması üzerinde etkisi olur mu?" (türkmeclisi [web], 2012). Parti yöneticilerinin PKK ile ilişkilerini gösteren bu söylemlerinin yanı sıra PKK terör örgütü yönetici kadrosunda bulunan Murat Karayılan tarafından da önemli bir somut ifade ortaya atılmıştır ve söz konusu bu ilişkiyi "DTP ile aramızda bir tür bağlantı var. PKK silahlı, DTP ise siyasi bir parti" sözleriyle nitelendirmiştir (türkmeclisi [web], 2012). Diğer bir yandan parti tarafından özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerinde gerçekleştirilen miting, gösteri, toplantı, panel ve benzeri etkinliklerde PKK'lı teröristler için saygı duruşunda bulunma, bağımsız ve

özerk ayrı bir devlet söylemi, PKK bayrakları eşliğinde cenaze törenleri, yasa dışı örgüt lehine sloganlar atılması, Abdullah Öcalan posterlerinin asılı olduğu salonlarda toplantılar gerçekleştirilmesi de PKK-DTP ilişkisi konusunda net deliller sunmaktadır (11.12.2009 tarih ve 2009/4 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı).

Bu açıdan bakıldığında bir terör örgütü olarak PKK ile siyasi parti olarak DTP arasındaki ilişki artık kimsenin gizleme ihtiyacı hissetmediği kadar alenileşmiştir. DTP siyasal varlığını PKK'nın hatta münhasıran Öcalan'ın şahsının temsiline indirgemiş, Kürt sorunu ile ilgili veya PKK'nın silah bırakmasıyla ilgili arabuluculuk rolünü bile kendisine fazla görerek bu konuda asıl yetkilinin veya muhatabın Öcalan olduğunda ısrar edecek hale gelmiştir. Bu şekilde kendisine hiçbir siyasal rol bırakmamış olan DTP, aslında fiilen kendi kendini kapatmıştır (Aktay, 2012: 1).

Seçim sürecine gelindiğinde ise 22 Temmuz 2007 genel seçimlerine seleflerinin aksine bağımsız adaylarla giren DTP, 43 ilde 58 bağımsız adayla seçimlere katılarak 30-35 civarında milletvekili çıkarmayı hedeflemiş ancak 22 bağımsız milletvekili elde ederek Meclis'e bağımsız milletvekilleri aracılığıyla girebilmiştir. Ancak alınan oy oranına bakıldığında göze çarpan düşüş Kürt siyasetinin merkezi olarak ortaya çıkan ve tüm Türkiye'nin partisi söylemini geliştiren DTP'nin Doğu ve Güneydoğu'daki oy oranı 3 Kasım 2002 seçimlerinde %22,1 civarındayken 22 Temmuz 2007 seçimlerinde %19,6'ya gerilemiştir (2007 Yılı Genel Seçim Sonuçları [web], 2007) (Çakır, R., 2011: 9). Bu sonuçlara göre "Türkiye partisi" olma umuduyla yola çıkan DTP'nin veya kendi söylemlerine göre PKK'nın siyasi kanadının sadece bir "bölge partisi" olduğu anlaşılmıştır (Yayman, 2008).

Nitekim DTP tarafından bağımsız aday gösterilen bölgelerin de "bölge partisi" olma statüsünü doğruladığı anlaşılabilmektedir. Seçimlerde bağımsız adaylar ve kazanılan bölgeler ise şu şekildedir²⁰: Ahmet Türk (Mardin), Emine Ayna (Mardin), Akın Birdal (Diyarbakır), Aysel Tuğluk (Diyarbakır), Gültan Kışanak (Diyarbakır), Selahattin Demirtaş (Diyarbakır), Şerafettin Halis (Tunceli), Osman Özçelik (Siirt), Pervin Buldan (Iğdır), Sırrı Sakık (Muş), Nuri

²⁰ Tam liste için bkz: http://www.belgenet.net/vekiller.php?parti_id=140&yil_id=15

Yaman (Muş), Fatma Kurtulan (Van), Özdal Üçer (Van), Hasip Kaplan (Şırnak), Sevahir Bayındır (Şırnak), Nezir Karabaş (Bitlis), İbrahim Binici (Urfa), Ayla Akat Ata (Batman), Bengi Yıldız (Batman), Sebahat Tuncel (İstanbul) ve Hamit Geylani (Hakkari).

"Türkiye partisi" olmak iddiasıyla yola çıkılan yolda yine bir "etnik parti" belirtileri sunduğu ileri sürülen DTP ile PKK arasındaki ilişkiler net şekilde ortadayken DTP'nin Kürt kökenli vatandaşların siyaset arenası olduğu ve onları temsil ettiği savı temelden çürük olacaktır. Nitekim, derdi Kürtler olmayan ve PKK'nın amaçlarına hitap ve hizmet eden ve PKK'nın kontrolündeki söz konusu parti, mevcut sıkıntılara çözüm getiremediği gibi çözümün önünde de önemli bir engel olarak siyaset sahnesinde yer almıştır.

DTP-PKK ilişkisinin sorgulanmasının devam ettiği dönemde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, 16 Kasım 2007'de DTP hakkında temelli kapatılması ve iddianamede belirtilen 221 parti üyesinin beş yıl süreyle bir başka siyasi partinin kurucusu, yöneticisi, deneticisi ve üyesi olamayacaklarına karar verilmesi istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne bir dava açmıştır ve söz konusu dava iddianamesinde ana gerekçenin "devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü aleyhine eylemlerin odağı haline gelmesi" olması dikkat çekici olmuştur (ntvmsnbc [web], 2009). Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın siyasi parti kapatma yönünde hazırladığı iddianamede DTP'nin kapatılması için 141 neden ortaya koyduğu ve maddeler içerisindeki nedenlerin, eylemlerin, gösteri veya her türlü faaliyetlerin aktörleri ve katılımcıları dahil bütün kanıtları detaylı bir şekilde belirtilmiş ve parti örgütünün PKK ile ilişkisi incelikle incelenmiştir. Diğer bir yandan parti yöneticilerinin geçmişteki PKK ilişkilerinin de belirtildiği iddianamede geçmişten bugüne yaşanan süreç de gözler önüne serilmiştir.

İlk siyasallaşma süreci çalışmalarından bu yana devam eden partileşmeler kapsamında HEP, ÖZEP, ÖZDEP, DEP, HADEP, DEHAP ve DTP çizgisi hiçbir zaman PKK çizgisinden ayrılmamış ve PKK ile bağlantılı faaliyet gösterdikleri toplum tarafından net bir şekilde görülmüştür. Gerçekleştirilen tüm eylemlerini terör örgütü güdümünde gerçekleştirmiş, örgütün ve elebaşı Abdullah Öcalan'ın savunulmasından başka demokratik

anlamda bir siyasi partiden beklenilebilecek hiçbir girişim veya söylem geliştirmemiş olan parti selefleriyle aynı akıbete uğrama aşamasına gelmiştir (Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 16.11.2007 tarih ve SP.135 Hz.2007/2 sayılı iddianamesi).

İddianame içerisinde belirtilen maddelerde detaylı şekilde ortaya koyulan DTP-PKK ilişkisi ve partinin terör eylemlerinin odağı haline gelmesi durumu hakkında dava süreci devam ederken 2009 yılı yerel seçimleri için tarih belirlenmiş ve DTP yerel seçimlerde 33 kadın ve 304 erkek olmak üzere 337 adayla girmiştir (bianet [web], 2012). 29 Mart 2009 tarihinde gerçekleştirilen seçimlerde DTP oyları %5,7'sini alarak toplamda 98 belediye başkanlığı elde etmiştir (nethabercilik [web], 2009).

Önceki seçimlere oranla daha yüksek bir oy oranı elde eden DTP'nin kapatılması istemiyle 2007 yılında açılan davayı 2 yıl sonra görüşmeye başlayan Anayasa Mahkemesi, iddianamede sunulan 141 gerekçenin yanı sıra söz konusu iki yıl boyunca parti tarafından gerçekleştirilen kongre ve mitinglerde açılan Öcalan bayrakları ve PKK posterleri de dava dosyasına eklenmiş ve dönemin iktidar partisi AK Parti tarafından sunulan Demokratik Açılım²¹ kapsamında PKK'lıların Habur sınır kapısından dönüşü sırasında Habur'da yaşanan propaganda faaliyetlerinin de dava sürecini etkilemiş olabileceği düşünülmüştür.

Dava süreci sonucunda Anayasa Mahkemesi, 11 Aralık 2009 tarihinde kararın sonuç kısmında aşağıdaki ifadelerle yer vererek DTP'nin kapatılmasına ilişkin nihai kararı açıklamıştır (11.12.2009 tarih ve 2009/4 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı):

"Demokratik Toplum Partisi'nin, eylemleri yanında terör örgütüyle olan bağlantıları da değerlendirildiğinde Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiği anlaşıldığından, Anayasa'nın 68. ve 69. maddeleri ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 101. ve 103. maddeleri gereğince KAPATILMASINA,

Beyan ve eylemleriyle Parti'nin kapatılmasına neden olan kurucuları dahil üyelerinden toplam 37 kişinin Anayasa'nın 69. maddesinin dokuzuncu

²¹ AK Parti'nin Demokratik Açılım kitapçığı için bkz: <http://www.akparti.org.tr/acilim220110.pdf>

fıkrası gereğince gerekçeli kararın Resmi Gazete’de yayımlanmasından başlayarak beş yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve denetçisi olamayacaklarına,

Beyan ve eylemleriyle Parti’nin kapatılmasına neden olan Mardin Milletvekili Ahmet TÜRK ve Diyarbakır Milletvekili Aysel TUĞLUK’un milletvekilliklerinin, Anayasa’nın 84. maddesinin son fıkrası uyarınca gerekçeli kararın Resmi Gazete’de yayımlandığı tarihte sona ermesine,

Parti tüzel kişiliğinin kapatma kararının verildiği tarihte sona ermesine,

Davalı Parti’nin bütün mallarının 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu’nun 107. maddesi gereğince Hazine’ye geçmesine,

Gereğinin yerine getirilmesi için karar örneğinin, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu’nun 107. maddesi uyarınca Başbakanlığa ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı’na gönderilmesine, 11.12.2009 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.”

Açıklanan kararda DTP’nin “terör faaliyetlerin odağı haline geldiği” gerekçe gösterilerek kapatılmasına karşı oluşan itirazların temelinde yer alan ve iddianamedeki 141 nedenden büyük bir kısmının ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini savunan parti yöneticileri ve üyelerine, Anayasa Mahkemesi’nin “teröre bulaşmış bir partiye ifade özgürlüğü hakkı tanınamayacağı” hükmüyle (habervesaire [web], 2009) verdiği cevap da DTP’nin PKK terör örgütü ile ilişkisini yine ve yeniden gün yüzüne çıkaran nitelikte bir cevap olmuştur.

h. Barış ve Demokrasi Partisi (BDP)

Demokratik Toplum Partisi’nin (DTP), PKK terör örgütüyle olan bağlantılarının da değerlendirilmeye alınarak “devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne” aykırı nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiği anlaşıldığından” 11 Aralık 2009 tarihinde kapatılması Kürt siyasetini partisiz bırakmıştır. Siyaset yapması yasaklanan üyeler ve bazı milletvekilleri haricindeki parti ileri gelenleri halihazırda tabela partisi olarak görev yapan Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) bünyesinde bir araya gelme kararı almıştır (Hürriyet [web], 2008). DTP hakkında Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından kapatılma istemiyle iddianame hazırlanarak Anayasa Mahkemesi’ne

başvurulmadan önce kurulan BDP için “DTP’nin yedek partisi” yorumları yapılmış ve DTP’li yetkililerin herhangi bir kapatılma senaryosuna hazırlıklı oldukları iddia edilmiştir (ntvmsnbc [web], 2008).

2 Mayıs 2008 yılında partinin kuruluşu için İçişleri Bakanlığı’na dilekçe veren BDP’nin kurucu genel başkanlığını Mustafa Ayzit’in yaptığı partide, Diyarbakır’ın Bağlar ilçesinin eski DEHAP’lı Belediye Başkanı Cabbar Leygara, Sur ilçesinin eski DEHAP’lı Belediye Başkanı Cezayir Serin, DTP’nin şimdiki avukatlarından Mahmut Tanzi yer almıştır (ntvmsnbc [web], 2008). DTP’nin yedek partisi olma iddialarının ortaya atılışının temelinde de yer alan sav ise kuruluş sürecinde aktif rol alan bir grup DTP üyeleri olmuştur. Anayasa Mahkemesi’nde hakkında kapatılma davası bulunan Demokratik Toplum Partisi’nin mahkemece kapatılması halinde faaliyetlerini sürdüreceği bu yeni partinin tüzüğünde partinin tanımı şu şekilde yapılmaktadır (BDP Parti Tüzüğü [web], 2012):

“BDP; demokratik uygarlık çağı değerlerini esas alan; özgürlükçü, eşitlikçi, adaletçi, barışçı, çoğulcu, katılımcı; farklılıkları toplumun zenginliği olarak gören, her türlü ayrımcılığı reddeden, insan ve toplum odaklı, diyalog ve uzlaşya dayalı demokratik yerel-yatay işleyişi benimseyen; demokratik iç işleyişi kararlılıkla savunan, barışçıl demokratik siyaseti esas alan, evrensel değerlere sahip çıkan, yeniliği savunan; insanlığın özgürleşmesini, cinsler arası eşitlikte gören; bu temelde özgür, demokratik-ekolojik toplumu hedefleyen demokratik, özgürlükçü eşitlikçi sol bir kitle partisidir.”

DTP’nin kapatılma senaryoları dahilinde oluşturduğu parti daha sonra Kürt siyasi hareketinin temel partisi halini alacak olup 2011 yılında düzenlenecek olan seçimlere de örgütlenmesini tamamlayarak girme hakkı elde edecektir. Kapatılma ihtimalinin 11 Aralık 2009 tarihinde gerçekleşerek Demokratik Toplum Partisi’nin, PKK terör örgütüyle olan bağlantılarının da değerlendirilmeye alınarak “devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne” aykırı nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiği anlaşıldığından” Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılması üzerine bahsedilen karardaki yasaklı üyeler ve milletvekilleri hariç tüm parti üyeleri Barış ve Demokrasi Partisi’ne katılmıştır (Hürriyet [web], 2009).

DTP'nin kapatılmasının Kürt siyasal hareketine herhangi bir zarar vermeyeceğini belirten Abdullah Öcalan 25.12.2009 tarihli görüşme notunda şunları ifade etmiştir (25.12.2009 Görüşme Notu²²):

"DTP'nin kapatılma davasının kararı muhtemelen Cuma günü çıkacakmış. Dünyanın sonu değil, kapatılırsa da mücadelelerini sürdürürler, yollarına devam ederler. Yine Türkiye'de her kesimden demokratları içine alan demokratik bir yapılanmaya gidilebilir."

Kurulan bu yeni partinin siyasi hayatına nasıl devam edeceği toplumda merak konusuyken eski partilerinin kapatılmasını protesto etmek için 19 DTP milletvekili "sine-i millete" dönme planını değerlendirmiş fakat bu plandan vazgeçme nedenlerini "Sayın Abdullah Öcalan Meclis'i adres gösterdi. Tabanımız da bunu istiyor" sözleriyle açıklamışlardır (Hürriyet [web], 2009). Bu arada 1 Şubat 2010 tarihinde gerçekleştirilen BDP 1. Olağanüstü Kongre'de Diyarbakır Milletvekili Selahattin Demirtaş Genel Başkan ve Diyarbakır Milletvekili Gültan Kışanak da eşbaşkan olarak seçilmiş ve Demirtaş yaptığı konuşmada mevcut çatışmaların sona ermesi yine sivil itaatsizlik eylemleri gerçekleştirilmesi önerisinde bulunmuştur (haberpro [web], 2010). Kararların halen Abdullah Öcalan tarafından verilen talimatlara göre alındığı ve selefi olarak görülen HEP-DEP-HADEP-DEHAP-DTP ana çizgisi doğrultusunda söylemler geliştiren BDP'nin de PKK terör örgütü ile ilişkisi kuruluş yıllarından itibaren görünür hale gelmiştir.

Nitekim Abdullah Öcalan ile farklı tarihlerde yapılan görüşmelerde Öcalan, BDP'nin izlemesi gereken yol ile ilgili talimatlarda bulunarak kurulan bu yeni partinin de örgüt çizgisinde olduğunu kanıtlar nitelikte ifadeler kullanmaktadır. Söz konusu görüşme notlarında Öcalan, BDP'nin "Türkiyelileşmesi" gerektiğini, Türkiye'nin tüm sorunlarını ele alan bir perspektifle çalışmalarını yürütmesi gerektiğini, daha evvel bahsedilen üç ilke demokratik cumhuriyet, demokratik vatan –Kürdistan- ve demokratik ulus kapsamında hareket edilmesi gerektiğini, "PKK'nin sözcüsü olmak" gibi eylem ve söylemlerden uzak durulması gerektiğini, PKK'nın yasa dışı silahlı bir örgüt olduğunu ve devletle sorunlarını silahla çözmediğini fakat BDP'nin

²² <http://www.rojaciwan.com/tr/onderlik/goerueme-notlar/22-gorusme-notlari/500-25122009-goerueme-notu.html>

sorunları Meclis aracılığıyla yasal zeminlerde tartışması ve çözmesi gerektiğini, nitekim PKK'nın sözcülüğüne gerek olmadığını zira PKK'nın kendi sözünü söyleyebileceğini belirtmiştir (Öcalan ile görüşme notları²³).

Diğer bir yandan ise yine aynı görüşme notlarında Öcalan; KCK, DTK ile BDP'nin birbirlerinden farklı olduğunu şu ifadelerle savunmaktadır (19.02.2010 tarihli Görüşme Notu):

"KCK silahlı, illegal, yasa dışı bir örgütlenmedir. Kırdı, şehirde, dört parçada, Türkiye'de, metropollerde, Avrupa'da her yerde kendi örgütlenmesini yapmıştır. DTK ise Kürtlerin sosyal, kültürel, ekonomik, spor, sanatsal alanda örgütlenmesidir. DTK sadece Kürtleri ilgilendiren bir örgütlenmedir. Bir sivil toplum kurumudur. Kendini bu şekilde örgütler, yasal, legaliteye dayanır. İşte Adıyaman'da 16 yaşındaki kız çocuğunun dramı. DTK'nin işi bu tür sorunlarla ilgilenmedir. Yine bu kaçırılan kız çocukları var. Kimileri sahte doktorlar falan bunu yapıyor diyor ama işin iç yüzü böyle değildir. Hepsi öldürülüyor. DTK bu türden toplumsal sorunlarla ilgilenmelidir, çözümler geliştirmelidir. BDP ise, tüm Türkiye alanına hitap eden legal siyasal partidir, legal siyasal alanda kendisini örgütler. Siyasal alandaki boşluğu doldurur. Siyasal temsiliyeti sağlar, taleplerini bu şekilde ifade eder. KCK ile organik bir bağı olamaz, olmamalıdır."

Bu tür bir açıklamaya giderek BDP ile PKK arasında organik bir bağın olmadığını öne süren Öcalan, böylece BDP'nin de selefleriyle aynı akıbete uğramasını engellemiş olacaktır.

Barış ve Demokrasi Partisi'nin seçim karnesini de ele alacak olursak DTP'nin kapatılmasından önce 29 Mart 2009 tarihinde gerçekleştirilen yerel seçimlerde BDP, 4,972 oy alarak %0,01 şeklinde bir oy oranı elde etmiştir. Ancak 2009 yılı sonunda gerçekleştirilen birleşmeden sonra 2011 yılında yapılacak olan seçimlere bağımsız adaylarla girme kararı almıştır (Dünya [web], 2011). BDP, 39 ilde destekleyeceği bağımsız 61 milletvekili adayı ile 12 Haziran 2011 tarihinde gerçekleştirilen seçimlerde 2.819.917 oy alarak %6,59 oy oranı elde etmiştir (2011 Yılı Genel Seçim Sonuçları [web], 2011). Toplamda 36 milletvekilli elde eden BDP'de Hatip Dicle'nin milletvekilliğinin Yüksek Seçim Kurulu tarafından düşürülmesi nedeniyle mecliste 35

²³ <http://www.rojaciwan.com/tr/onderlik/goerueme-notlar.html>

sandalyeye sahip olmuştur²⁴. YSK'nın ilk başta veto ettiği 12 milletvekili adayından 7'sinin BDP tarafından desteklenen adaylar olması tansiyonu yükseltmiş ve söz konusu adayların aynı zamanda PKK tarafından da desteklendiği veto kararının hemen ardından özellikle Güneydoğu Anadolu bölgesinde PKK sempatzanlarınca gerçekleştirilen eylemlere temel teşkil etmesiyle de ortaya çıkmıştır (Çakır, 2011: 20).

Seçim sonuçlarından da anlaşılacağı üzere yine bölge partisi ve kimlik partisi görünümünü aşamayan BDP, "Türkiyelileşme" hayalini gerçekleştirememiş ve Ruşen Çakır'ın ifadesiyle kendisini "PKK ipoteğinden" kurtaramamıştır (2011: 16).

Nitekim özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki illerin bazılarında alan kaybı yaşayan BDP, söz konusu illerde iktidar partisi olan AK Parti'nin yerel teşkilatlarını baskı altına almaya çalışmaktadır. Özellikle KCK operasyonları sonucunda gittikçe köşeye sıkışan ve bölgede oy kaybetme riskiyle karşı karşıya gelen BDP'nin PKK aracılığıyla bölgede şiddet ve korku ortamı yaratmaya çalıştığı belirtilmektedir (cnntürk [web], 2012). Bu kapsamda son olarak AK Parti Van Gürpınar İlçe Başkanı'nın PKK'lılar tarafından kaçırılması da örgütün ve en nihayetinde BDP'nin bölgede zemin kaybettiğini ve sözde siyaset zeminin yeniden silahlı baskı ortamı ve şantaj yoluyla tesis edilebileceği fikrinin hakim olduğunu göstermektedir. Özellikle bu tip olaylarda PKK'nın ve silahlı şantaj eylemlerinin devreye girmesi BDP'nin "PKK ipoteğinden" kurtulamadığının en somut örneklerinden bir kabul edilebilir.

Kürt siyasal hareketinin merkezi olarak kabul edilen ve Kürtlerin haklarının savunucusu ve tüm Türkiye'nin partisi olduğunu öne süren BDP, her ne kadar PKK ile organik bağının bulunmadığını ifade etse de BDP milletvekillerinden Aysel Tuğluk'un,

"Öcalan, KCK, PKK, DTK birlikteliğinden bahsetmek herkesin bildiği bir sırrı ifşa etmekten başka bir anlama gelmeyecektir. Öcalan ne kadar BDP'nin içindeyse, BDP'de bir o kadar DTK'nın hatta KCK'nin içindedir."

²⁴ Hatip Dicle'nin milletvekilliğinin düşürülmesiyle ilgili karar metni için bkz: <http://www.ysk.gov.tr/ysk/docs/Kararlar/2011Pdf/2011-1022.pdf>

sözleri PKK-BDP ilişkisine açıklık getirmektedir. Bu anlamda PKK-BDP ilişkisine en net tanımlamayı getiren Mehmet Özcan'a göre PKK-BDP ilişkisi, iç içe geçmiştir ve şu şekilde ifade edilebilir; KCK, BDP, DTK, PKK, HPG ve hatta TAK hepsi bir matruşkadır ve bu matruşkanın en dışında KCK yer almaktadır (2012: 242).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

İnsanlık tarihinin başlangıcından beri var olagelen şiddet temelinden beslenen ve şiddet uygulamayı zamanla amaç konumuna taşıyarak dehşet ve korku ortamı yaratan terörizmin en önemli unsuru olarak nitelendirebileceğimiz unsuru; siyasi bir motife bağlı olması veya siyasi bir amaca hizmet etmesidir. Bu anlamda şiddet sarmalı olarak somutlaştırılan ve örgütlü, sistemli ve sürekli olarak terör kullanmayı yöntem olarak benimseyen bir strateji anlayışı olan terörizm, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluşundan günümüze zaman içerisinde azalan ve artan boyut ve faaliyetleriyle sürekli olarak tecrübe edilmiştir. Genel anlamda amaçları, ideolojileri ve stratejilerine bakılmaksızın tüm terör örgütlerinin ortak hedeflerini; yürürlükte bulunan anayasal düzeni, rejimi veya hakim ideolojiyi şiddet temelli faaliyetlerle yıkmak, otoriteyi zayıflatmak ve bireylerde korku yaratarak devlete veya otoriteye bağlılıklarını azaltmak olarak değerlendirebiliriz.

Bu doğrultuda Türkiye içerisinde de faaliyet göstermiş ve göstermeye devam eden terör örgütlerinin ortak ve nihai amaçları da Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin anayasal düzenini yıkmak, ülke bütünlüğünü ortadan kaldırmak, milli birlik ve beraberliği anarşi ve terör ortamı doğurarak yıkmak, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda gelişen, çağdaşlaşan ve büyüyen Türkiye'nin ülke bütünlüğünün parçalanması ve kendi ideolojik ve siyasal fikir altyapılarına göre yönlendirmek veya yönetmek olarak genel çerçeve içerisine alınabilir. Bu anlamda terör eylemleriyle ve silahlı faaliyetlerle yıllarca yüz yüze bulunan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin maruz kaldığı bu faaliyetler içerisinde en uzun ve kanlı geçmişe sahip; en fazla ekonomik, sosyal, kültürel ve en nihayetinde siyasal zarar ve zaafıya neden olan; toplumsal değerlerde ve bireylerde en yüksek düzeyde hassasiyete yol açan ve faaliyetlerine halen devam eden terör örgütü ayrılıkçı bölücü PKK terör örgütüdür.

Kesin tarihi konusunda çeşitli varsayımlar mevcut olsa da resmen kuruluş yılı olan 1978 tarihinden ilk silahlı eylemini gerçekleştirdiği 1984 yılına kadar militan ve sempatizan kazanma yoluna giden örgüt kan dökerek ve cana kıyarak başladığı bu tarihten itibaren terörist faaliyetlerini ve hatta propagandasını dahi silahlı eylemler temelinde gerçekleştirmiştir. Örgütün kuruluşunun, ideolojisinin, amaçlarının, hedeflerinin, stratejilerinin, örgütsel yapılanmasının, finans kaynaklarının, propaganda faaliyetlerinin, bağlantılarının, kurucu belgelerinin ve gelişim aşamalarının ele alındığı çalışmamızın temel odak noktası olan siyasallaşma çalışmaları; örgütün ilk silahlı eylemden günümüze kadar gerçekleştirmeye devam ettiği silahlı faaliyetlerinin yanı sıra sürdürdüğü bir stratejinin ürünüdür. Özellikle Abdullah Öcalan'ın yakalanmasından sonra gerçekleştirilen kongre ve konferanslarda vurgulanan siyasal zeminde arayışa geçme konusunda çok gecikilmemiştir. Öcalan'ın yakalanışının ardından başlayan yeni süreçte ise örgüt her alanda demokrasi, etnik temsiliyet ve paralelindeki kavramları kullanmaya başlamış ve bu anlamda kendisine meşruiyet kazandırmak veya siyasal alanda bizzat faaliyet göstermek yerine bir yandan silahlı mücadeleye devam ederek bir yandan da kendi güdümünde ve önderliğinde kurulan veya kurdurtulan taşeron partiler aracılığıyla siyasal zeminde faaliyet göstermiştir. PKK terör örgütüyle ilişkilerinin ortaya çıkarılması nedeniyle ve "devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü aleyhine eylemlerin odağı haline gelmesi" gerekçesiyle kapatılan veya kapatılma korkusuyla kendisini feshederek başka partiler altında yeniden bütünleşen HEP-DEP-HADEP-DEHAP-DTP ana çizgisi söz konusu Kürt siyasal hareketinin merkez noktası halini almıştır.

Bu hareket temelinde siyasal çalışmalarını geliştiren örgüt; halk iradesi, demokratiklik, özgürlükçülük, eşitlik ve ekolojik bilinç gibi zaman içerisinde değişikliğe uğrayan kavramlar çerçevesinde kazanmaya çalıştığı halk desteği aracılığıyla "Kürt halkının temsilcisi" olma yolunda çalışmalar yapmış ve legalleşme çalışmalarını yine bizzat oluşturduğu ve desteklediği çeşitli yapılanmalar, dernekler ve siyasi partiler vasıtasıyla PKK çizgisinde siyaseti örgütlemiş ve Kürt siyasi hareketini kendi tekelinde tutmayı başarmıştır. Nitekim kimlik siyaseti temelli Kürt siyasi hareketini canlı tutmak adına sırasıyla ortaya atılan "Demokratik Cumhuriyet Tezi", "Demokratik-

Ekolojik Toplum Paradigması", "Demokratik-Ekolojik Cinsiyet Özgürlükçü Toplum Paradigması" ve "Kürdistan Demokratik Konfederalizm" çerçevelerinde gelişim gösteren ve en nihayetinde Kürdistan Topluluklar Birliği (KCK) halini alan bu sistem örgütün siyasallaşma ve legalleşme faaliyetlerinin son hali olarak değerlendirilebilir.

Tüm bu siyasallaşma ve legalleşme faaliyetleri doğrultusunda gözden kaçırılmaması gereken tek ve en önemli nokta ise bünyesinde hem yasal olan siyasal alanda faaliyet gösteren kişileri hem de silahlı mücadelede isimleri geçen kişileri barındıran örgütün ortaya attığı KCK Sözleşmesi en nihayetinde PKK terör örgütünün yeni stratejisinin bir ürünüdür. PKK terör örgütü, söz konusu KCK sistemi ve taşeron partiler aracılığıyla kendisini legalleştirmeden siyasal süreçlere müdahale etmeyi ve üstlendiği sözde Kürt halkının etnik temsilci olma rolünü yerine getirecektir. Burada vurgusu yapılmak istenen öz ise Kürt siyasal hareketinin topyekün terörist olarak adlandırılmasından ziyade söz konusu bu hareketin ana iskeletini oluşturan KCK sisteminin şiddeti ve PKK'yı veya şiddete başvuran diğer unsurları dışlamamasını göz önünde bulundurarak KCK'nın da bir terör yapılanması olarak sahneye çıktığıdır.

Son olarak silahlı mücadeleyi hiçbir zaman dışlamayan; çeşitli şekil ve yöntemlerle örgütlenmesini sürdüren; öncelikle yerelde ve daha sonra genelde temsil rolü elde etmeye çalışan; sempatizan ve militan kadrosunu sürekli arttırmayı amaçlayan; söylemleriyle toplumda radikalleşme ve toplumsal bölünmeyi hızlandırmayı amaçlayan; Kürt kimliği temelinde siyaset yapmaya çalışan ve bu doğrultuda kurulan taşeron partileri bu alandan çıkmamaya zorlayan ve Kürt halkının tek ve yegane temsilcisi olduğunun iddia eden PKK, bir terör örgütü olmaktan ileri gidemeyecektir. İddia ettiği ve bahsi geçen tüm hususlarda kendi çizgisinde yer alan siyasi partiler HEP-DEP-HADEP-DEHAP-DTP ve halefleri BDP aracılığıyla siyasette söz sahibi olması PKK'nın bir terör örgütü olduğu gerçeğini ortadan kaldırmayacaktır. Bu süreç dahilinde PKK'nın HEP-DEP-HADEP-DEHAP-DTP-BDP aracılığıyla siyasallaşmasından ziyade bahse konu partiler ile mevcut Kürt siyasal hareketinin PKK'laşması gündeme gelmektedir.

KAYNAKÇA

AKÇADAĞ, Emine. "Yeni Güvenlik Tehditleri, Avrupa Birliğinin Geleceğine İlişkin Sonuçları ve Türkiye Faktörü", **Bilge Strateji Jeopolitik, Ekonomi-Politik ve Sosyo-Kültürel Araştırmalar Dergisi**, Cilt 1, Sayı 2, 69-88, Bahar 2010

AKKURT, Mutlu. **PKK Terör Örgütünün Gençlik Yapılanması**, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2010

AKTAY, Yasin. **PKK Kürt Siyasetini, Anayasa Mahkemesi DTP'yi Kapattı**, Stratejik Düşünce Enstitüsü Analizi, 10 Mayıs 2012

ALKAN, Necati. **Gençlik ve Terörizm**, EGMK TEMÜH Dairesi Başkanlığı Yayınları, 2002

ALKAN, Necati. **Söz Bitmeden Terörle Mücadelede Önleme Stratejileri**, USAK Yayınları, 2009

ALTUĞ, Yılmaz. **Terörün Anatomisi**, Altın Kitaplar Yayınevi, 1995

ARAT, Elif. **Terör Örgütünün Medya Siyaseti: PKK Terör Örgütü Örneği**, BİLGESAM, 2010

ARİBOĞAN, Ülke. **Tarihin Sonundan Barışın Sonuna Terörizmi Anlamak ve Anlamlandırmak**, Timaş Yayınları, 2003

ATAR, Olcay. **Türkiye'de Yıkıcı ve Bölücü Terörün İdeolojik Kökenleri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2005

AYDIN, Ahmet. **Kürtler, PKK ve Abdullah Öcalan**, Kiyap Yayın Dağıtım, 1992

BAL, İhsan. **Prevention of Terrorism in Liberal Democracies: A Case Study of Turkey**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, University of Leicester, 1999

BAL, İhsan. **Alacakaranlıkta Terörle Mücadele ve Komplo Teorileri**, USAK Yayınları, 2006a

BAL, İhsan, "Terör Nedir? Neden Terörist Olunur?", (Ed: İhsan BAL) **Terörizm: Terör, Terörizm ve Küresel Terörle Mücadelede Ulusal ve Bölgesel Deneyimler**, USAK Yayınları, 2006

BAL, İhsan. **PKK Terör Örgütü Tarihsel Süreç ve 28 Mart Diyarbakır Olayları Analizi**, USAK Yayınları, Cilt 2, No: 8, 2007

BAL, Mehmet A. **Savaş Stratejilerinde Terör**, IQ Yayıncılık, İstanbul, 2003

BAŞEREN, Sertaç H. "Terrorism with Its Differentiating Aspects", **Defence Against Terrorism Review**, Vol. 1, No.1, 2008
<<http://www.tmmm.tsk.tr/publications/datr/01.Sertac%20BASEREN.pdf>> 3
Şubat 2012

BAŞEREN, Sertaç H. "Terörizm: Kavramsal Bir Değerlendirme", **Terörizm İncelemeleri; Teori, Örgütler, Olaylar**, Ümit Özdağ ve O. Metin Öztürk (der.) Ankara, ASAM, 2000

BAYIK, Cemil. **Parti Tarihi**, PKK Yayını, 1994

BAYIK, Cemil. "Kadrolaşmak, İş yapmak ve Sorun Çözmektir", **Özgür Halk Dergisi**, Çetin Yayınları, Yıl: 15, Sayı: 154, 15 Ocak 2005

BAYIK, Cemil. "7. Olağanüstü Kongremiz Yeni Çizgiyi Oluşturma Kongresidir", **Serxwebûn Dergisi**, Yıl: 19, Sayı: 218, Şubat 2000,
<<http://www.serxwebun.org/arsiv/218/files/assets/downloads/page0003.pdf>>
19 Nisan 2012

BİLA, Fikret. **Satranç Tahtasındaki Yeni Hamleler Hangi PKK?**, 2004.

BİLDİRİCİ, Faruk. **Yemin Gecesi: Leyla Zana'nın Yaşam Öyküsü**, Doğan Kitap, 2008

BİRAND, Mehmet Ali. **APO ve PKK**, Milliyet Yayınları, 1992

BJORGO, Tore (Ed.). Root Causes of Terrorism. Myths, **Reality and Ways Forward**. Google Books,
<<http://books.google.com.tr/books?id=FG6MOYFlo70C&printsec=frontcover>>

&hl=tr&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false> 17

Nisan 2012

ÇAĞLAR, Ali. Türkiye'de Terör: Genel Bir Değerlendirme, **Terör ve Türkiye** (Ed: Ali Çağlar), Gazi Kitabevi, 2009

ÇAĞLAR, Ali. **Türkiye'de Terör Örgütlerinin Yapısal Özellikleri**, Strateji Dergisi, Cilt: 9, 1995

ÇAKIR, Ruşen. **12 Eylül'den 12 Haziran'a Siyasi Partiler: Barış Ve Demokrasi Partisi (BDP)**; Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı, SETA Analiz, Mayıs 2011

ÇAKMAK, H. **Terörizm**, (Ed: Haydar Çakmak), Platin Yayınları, 2008

ÇAY, Abdulhaluk M. **Her Yönüyle Kürt Dosyası**, Turan Kültür Vakfı, 1996.

ÇEŞME, Ahmet. **Kansız Mücadelenin Kanlı Yüzü, Psikolojik Harekat ve PKK**, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2005.

ÇETİN, Hüseyin. **Terör ve Terörle Mücadele Politikaları Bağlamında Türkiye PKK Örneği: 2003 - 2008 Dönemi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2009

ÇEVİK, Abdülkadir. **Politik Psikoloji**, Dost Yayınevi, 2010

ÇİTLİOĞLU, Ercan. **Gri Tehdit Terörizm**, Destek Yayınevi, 2008

ÇİTLİOĞLU, Ercan. **İnsanı, Dünyayı ve Terörizmi Anlamak**, Destek Yayınevi, 2011

DEDEOĞLU, Beril. "Terörizm Üzerine Karşılaştırmalar", **Dünden Bugüne AB**, Der. Beril Dedeoğlu, Boyut Kitapları, 2003

DEMİR, Eyüp. **Yasal Kürtler**, Tevn Yayınları, 2005

DEMİREL, Emin. **Ölüm Arabaları**, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2005a

DEMİREL, Emin. **Geçmişten Günümüze PKK ve Ayaklanmalar**, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2005

DEMİREL, Emin. **Siyasi Yapılanmalar ve Terör Grupları**, Renk Yayıncılık, 2011

DİLMAÇ, Sabri. **Terörizm Sorunu ve Türkiye**, Emniyet Genel Müdürlüğü Yayınları, 1997.

DOĞAN, Gürkan. **İki Kutuplu Sistem Sonrasında Oluşan Uluslararası Sistem ve Terörizm – PKK Örneği**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2007

DÜZGÖREN, K. "Türkiye Kürtleri ve Kuzey Irak", *Avrasya Dosyası*, Cilt 3, Sayı 1, İlkbahar 1996

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). **PKK (I. – IV. Ciltler)**, EGM İDM Yayınları, 1992

ERGİL, Doğu. "Terörizmin Mantığı ve Hedefi", **Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, Cilt: XLV1, 1991

ERGÜL, Erhan. **Kürdistan İşçi Partisi (PKK) Terör Örgütü: Etnik Terörün Fikri Yapısı, Anatomisi ve Şiddet Stratejileri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2007

ERSEVER, Ahmet Cem. **Kürtler PKK ve Öcalan**, 1993.

GIAP. **Halk Savaşı, Halk Ordusu**, (Çev: M. Özsavaş), 1968

GÜNEŞ, Özkan. **Türkiye ile Bağlantılı Yasadışı Göç ve İnsan Kaçakçılığının Analizi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2004

GÜRSES, Emin. **Ayrılıkçı Terörün Anatomisi IRA-ETA-PKK**, Bağlam Yayınları, 2003.

HALAÇOĞLU, Yusuf. **Ermeni Tehciri**, Babıali Kültür Yayıncılık, 2007

HAZIR, Hayati. **Siyasal Şiddet ve Terörizm**. Nobel Yayın Dağıtım, 2001

IKLODY, Gabor. "The New Strategic Concept and the Fight Against Terrorism: Challenges and Opportunities", **Defence Against Terrorism Review**, Vol. 3, No. 2, Fall 2010

IŞIK, Mehmet. **Terör Örgütlerinin Bir Propaganda Aracı Olarak İnterneti Kullanması: Örnek Olay PKK Terör Örgütü**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2009

İMSET, İsmet G. **PKK: Ayrılıkçı Şiddetin 20 Yılı (1973-1992)**, Turkish Daily News Yayınları, 1993

İNANÇ, Ü. ve POLAT, C. **İmralı'da Neler Oluyor? APO, PKK ve Saklanan Gerçekler**, Güvenlik ve Yargı Muhabirleri Derneği Yayınları, 1999

IŞERİ, Reyhan. **Türkiye'de Etnik Terör: ASALA ve PKK Örneği**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2008

KALKAN, Duran. **Mahsum KORKMAZ; ARGK'den HPG'ye Gerilla Ordulaşmasının Komutanı**, 2005, 19 Mayıs 2012, <<http://istanbul.indymedia.org/comment/306756>>

KAYA, İbrahim. **Terörle Mücadele ve Uluslararası Hukuk**, USAK Yayınları, 2005

KEDİKLİ, Umut. "Avrupa Birliği'nin Terörizmle Mücadele Politikaları ve Hukuki Boyutu", **Uluslararası Hukuk ve Politika**, Cilt 2, No 7, 2006

KELEŞ, Ruşen ve ÜNSAL, Artun. **Kent ve Siyasal Şiddet**, SBF Yayını, 1982

KIRAS, James. "Irregular Warfare: Terrorism and Insurgency", **Strategy in the Contemporary World: An Introduction to Strategic Studies**, Oxford University Press, 2009, s. 185-207

KIŞLALI, Mehmet Ali. **Güneydoğu Düşük Yoğunluklu Çatışma**, Ümit Yayıncılık, 1996

KORKMAZ, Gürol. **Terör ve Medya İlişkisi**, Emniyet Genel Müdürlüğü TEMÜH Yayınları, Ankara, 1999

LAÇİNER, Sedat. **MED TV'nin Etki ve İşlevleri**, Stratejik Analiz, Cilt 3, Sayı 27, Temmuz 2002

LAÇİNER, Sedat. **Bölücü Televizyon Yayıncılığı ve Uluslararası Bağlantıları: Med-TV Örnek Olayı 1994-1999**, Avrasya Dosyası, Sayfa: 329-371, Cilt: 8, Sayı: 2, 2002b

LAQUEUR, Walter. "The New Global Terrorism", **Post Modern Terrorism**, Charles W. Kegley, Jr. (Ed.), Prentice Hall, 2003, 151-159

MAO, Tse-Tung. **Askeri Yazılar**, (Çev: N. Solukçu), 1976

MARCUS, Aliza. **Kan ve İnanç** (Blood and Belief: The PKK and the Kurdish Fight for Independence), (Çev: Ayten Alkan), İletişim Yayınları, 2009

Milli Güvenlik Akademisi Çalışma Grubu. **Terör ve Terörizm**, Harp Akademileri Basımevi, 2002

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği. **Kendi İfadesiyle PKK Kimdir, Ne Yapmak İstiyor?**, MGK Yayınları, No: 3, 1994

MUMCU, Uğur. **Kürt Dosyası**, Uğur Mumcu Vakfı Yayınları, 1996

OZANKAYA, Özer. **Türkiye’de Terörün Etkenleri ve Çözüm Yolları**, SBF Dergisi, Cilt 34, No 1-4, 1979

ÖCALAN, Abdullah. **Kürdistan Devriminin Yolu: Manifesto**, 1978, <<http://www.serxwebun.org/kitaplar/KurdistanDevrimininYolu/files/assets/downloads/publication.pdf>> 19 Mayıs 2012

ÖCALAN, Abdullah. **Halk Savaşında Militan Kişilik**, Serxwebûn: 64, Köln, Şubat 1994

ÖCALAN, Abdullah. **Ordu ve Savaş Gerçekliğine Doğru Yaklaşmayan Anlayışları Yerle Bir Edelim**, Serxwebûn, Köln, Haziran 1994

ÖCALAN, Abdullah. **Politik Rapor**, Serxwebûn: 73, Köln, Haziran 1995, <<http://www.serxwebun.org/kitaplar/pkk5kongresisunulanpolitikrapor/files/assets/downloads/publication.pdf>> 28 Nisan 2012

ÖCALAN, Abdullah. **Gerçeğin Dili ve Eylemi**, Aram Yayıncılık, Şam, 1995

ÖCALAN, Abdullah. **Özgürlük Kazanacak, Kürt Sorununda Demokrasi ve Barış Manifestosu**, Mem Yayınları, İstanbul, 1999

ÖCALAN, Abdullah. **Yeni Dönemin Görevi Üzerine Yetkince Düşünelim**, Şam, 1999

ÖCALAN, Abdullah. **Kürt Sorununda Demokratik Çözüm Bildirgesi (Savunma)**, Çetin Yayınları, İstanbul, 1999

ÖCALAN, Abdullah. **Sümer Rahip Devletlerinden Demokratik Uygarlığa**, AİHM Savunmaları, 1. Cilt, Mezopotamya Yayınları, Köln, Kasım 2001

ÖCALAN, Abdullah. **Sümer Rahip Devletlerinden Demokratik Uygarlığa**, AİHM Savunmaları, 2. Cilt, Mezopotamya Yayınları, Köln, Aralık 2001

ÖCALAN, Abdullah. **Barışa Doğru 1, Roma Konuşmaları**, Aram Yayınları, 2000

ÖCALAN, Abdullah. **Özgür İnsan Savunması**, İstanbul, 2003

ÖCALAN, Abdullah. **Bir Halkı Savunmak**, Çetin Yayınları, İstanbul, 2004

ÖCALAN, Abdullah. **"Meşru Savunma Güçlerine"**, 2003, <<http://www.abdullahocalan.com/baskandanmektuplar/mesrusavunmagucleri.html>> 15 Mayıs 2012

ÖCALAN, Abdullah. "PKK Demokratik Çözümün Anahtarıdır", **Serxwebûn**, Yıl:18, Sayı:213, Köln, Eylül 1999, <<http://www.serxwebun.org/arsiv/213/files/assets/pages/page0016.swf>> 15 Mayıs 2012

ÖCALAN, Abdullah. "The Declaration of Democratic Confederalism", 2005, <<http://www.kurdmedia.com/article.aspx?id=10174>> 2 Mayıs 2012

ÖKTEM, Emre. **"Uluslararası Hukukta Terörizm"**, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2004; Cilt: 3, Sayı: 5, s. 133-147

ÖZCAN, Mehmet. **Terörün Matruşkası KCK**, Hayat Yayınları, 2012

ÖZCAN, Nihat Ali. **PKK Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi**, ASAM Yayınları, 1999

ÖZCAN, Nihat Ali. GÜRKAYNAK, Erdem. **Kim Bu Dağdakiler?**, TEPAV Araştırması, <<http://www.tepav.org.tr/upload/files/haber/13292360451.ARASTIRMA.pdf>> 20 Mayıs 2012

ÖZDAĞ, Ümit. **Türkiye, Kuzey Irak ve PKK; Bir Gayrinizami Savaşın Anatomisi**, Asam Yayınları, Ankara, 1999.

ÖZDAĞ, Ümit. **Türkiye’de Düşük Yoğunluklu Çatışma ve PKK**, Üç Ok Yayınları, 2005

ÖZTÜRK S. ÇELİK K. “**Terörizmin Türkiye Ekonomisi Üzerine Etkileri**”, Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, s. 852009

PIRİM, Oktay. ÖRTÜLÜ Süha. **Ömerli Köyünden İmralı’ya PKK’nın 20 Yıllık Öyküsü**, Boyut Kitapları, 2000

PKK. **Savaş ve Ordu Kılavuzu**, Weşanên Serxwebûn, Köln, Mart 1996.

PKK. **Koma Komalen Kürdistan Sözleşmeleri**,

<<http://tecakonline.com/kitaplar/Komakomalenkurdistan/Komakomalenkurdistan>> 17 Mayıs 2012

PKK. **PKK Program ve Tüzüğü**, Serxwebûn, Sayı:71, Köln, Nisan 1995.

PKK. **Demokratik Haklar Bildirgesi**, Serxwebûn, Yıl: 22, Sayı:263, Kasım 2003

PKK. **KADEK'in Feshine İlişkin Karar Tasarısı**, Serxwebûn, Yıl:22, Sayı: 263, Kasım 2003

PKK. **Özgür Kürt Kimliği Yeni Ortadoğu Kimliğidir; KONGRA-GEL Kuruluş Kongresi Sonuç Bildirgesi**, Serxwebûn, Yıl:22, Sayı:263, Kasım 2003

PKK. **KADEK Programı**, Serxwebûn, Yıl:21, Sayı:245, Mayıs 2002

PKK. **KONGRA-GEL Tüzüğü**, Serxwebûn, Yıl:23, Sayı:270, Haziran 2004

SCHMIDT, Alex; JONGMAN, Albert. **Political Terrorism: A New Guide to Actors, Authors, Concepts, Data Bases, Theories, and Literature**, Transaction Publishers, 2005

SHELLEY, Louise. **Organize Suç Örgütleri ile Terör Örgütleri Arasındaki Bağlantının Kesilmesinde İşbirliği**, TMMM Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu Bildirileri, 2008

Stratejik Düşünce Enstitüsü (SDE) Analiz. **KCK Örgütlenme Modeli ve Amacı**, 2011, <<http://www.sde.org.tr/userfiles/file/KCK%20Analiz.pdf>> 19 Mayıs 2012

ŞEHİRLİ, Atilla. **Türkiye’de Bölücü Terör Hareketleri ve Devletin Aldığı Tedbirler**, Burak Yayınları, 2000

ŞEHİRLİ, Atilla. **PKK’nın Kongre ve Konferansları ile Uyguladığı Strateji ve Taktikler (1978-1999)**, I. Milletlerarası Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da Güvenlik ve Huzur Sempozyumu, Fırat Üniversitesi, 27-28-29 Mart 2000b

TAVAS, Taner. “Terörizm: Psikolojisi ve Hedefler”, **Terörizm İncelemeleri; Teori, Örgütler, Olaylar**, Ümit Özdağ ve O. Metin Öztürk (der.) Ankara, ASAM, 2000

TEKİN, Arslan. **İmralı’daki Tanık**, Tübitak Yayınları, 1-2 Cilt, 1999

TEKİN, Arslan. **Son İsyan İmralı’da Bir Düşün Tükenişi**, İksan Matbaası, 2004

TÖRELİ, Türkmen. **PKK Terör Örgütü (Tarihsel ve Siyasal Gelişim Süreci Bakımından İncelenmesi 1978-1998)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2002

Türk Tarih Kurumu. **Türkiye’de Terörizm: Dünü, Bugünü, Gelişimi ve Alınması Gereken Tedbirler**, Bildiriler 10-11 Mayıs 2000, Ankara, 2003

Türkiye Barolar Birliği (TBB). **Türkiye ve Terörizm – Rapor**, 2006

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı resmi internet sitesi, **Terörizmle Mücadele Konusundaki Uluslararası Anlaşmalar**,

<http://www.mfa.gov.tr/terorizmle-mucadele-konusundaki-uluslararası-anlasmalar_.tr.mfa> 10 Mart 2012

Türkiye Yüksek Öğrenim Kurumu (YÖK). **Türkiye’de Anarşi ve Terörün Sebepleri ve Hedefleri**, 1985

URLU, Mustafa. **21. Yüzyılda PKK Terör Örgütünün Türkiye’de Kullandığı Propaganda Strateji ve Teknikleri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2008

USTA, Orhan. **Güneydoğuda Terör Görünümü ve Devlet Siyaseti**, Siirt, 2003

YAMAN, Didem. “NATO’nun Yeni Görevi: ‘Terörizmle Mücadele’ ve Bu Eksende Atılan Adımlar”, **Uluslararası Hukuk ve Politika**, Cilt 2, No 7, 2006

YAVUZ, Celalettin. ŞAHİN, Muhittin. **Terör ve Terörizmle Mücadele: PKK Özeli ve Çözüm Arayışları**, Berikan Yayınevi, 2011

YAYMAN, Hüseyin. “DTP Kongresi ve Kürt siyasetinin kritiği”, Radikal Gazetesi, <<http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalEklerDetayV3&ArticleID=888144&CategoryID=42>> 10 Mayıs 2012

YEL, Ali Murat. “Terörizmin Temel Sebepleri”, **Anarşi ve Terör**, Köprü Dergisi, Sayı: 94, Bahar 2006

YILMAZ, Ömer. **PKK Terör Örgütünün Siyasal Alan ve Legalleşme Faaliyetleri (1975–2006)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2005

YILMAZ, Sait. **Terör ve Türkiye – Düşünce, Strateji, Eylem**. Kum Saati Yayınları, 2011

Abdullah Öcalan ile Görüşme Notları: 1999-2012 Arası Tüm Görüşmeler, <<http://www.rojaciwan.com/tr/onderlik/goerueme-notlar.html>> 19 Mayıs 2012

Anayasa Mahkemesi. **Siyasi Parti Kapatma Davası Kararı, Halkın Emek Partisi (HEP)**, 1993

<http://www.anayasa.gov.tr/index.php?l=manage_karar&ref=show&action=karar&id=2154> 10 Mayıs 2012

Anayasa Mahkemesi. **Siyasi Parti Kapatma Davası Kararı, Özgürlük ve Demokrasi Partisi (ÖZDEP)**, 1993

<http://www.anayasa.gov.tr/index.php?l=manage_karar&ref=show&action=karar&id=2155> 10 Mayıs 2012

Anayasa Mahkemesi. **Siyasi Parti Kapatma Davası Kararı, Demokrasi Partisi (DEP)**, 1994

<http://www.anayasa.gov.tr/index.php?l=manage_karar&ref=show&action=karar&id=2158> 10 Mayıs 2012

Anayasa Mahkemesi. **Siyasi Parti Kapatma Davası Kararı, Halkın Demokrasi Partisi (HADEP)**, 2003

<http://www.anayasa.gov.tr/index.php?l=manage_karar&ref=show&action=karar&id=2168> 10 Mayıs 2012

Anayasa Mahkemesi. **Siyasi Parti Kapatma Davası Kararı, Demokratik Toplum Partisi (DTP)**, 2009

<http://www.anayasa.gov.tr/index.php?l=manage_karar&ref=show&action=karar&id=2756> 10 Mayıs 2012

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı. **3.7.1992 tarih ve SP.31.Hz. 1992/59 sayılı iddianame**, 1992

<http://www.anayasa.gov.tr/index.php?l=manage_karar&ref=show&action=karar&id=2154&content=enerji> 12 Mayıs 2012

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı. **29.1.1993 tarih ve SP.42 Hz.1993/10 sayılı iddianame**, 1993

<http://www.anayasa.gov.tr/index.php?l=manage_karar&ref=show&action=karar&id=2155&content=> 12 Mayıs 2012

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı. **2.12.1993 tarih ve SP.52.Hz.1993/55 sayılı iddianame**, 1993

<http://www.anayasa.gov.tr/index.php?l=manage_karar&ref=show&action=karar&id=2158> 14 Mayıs 2012

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı. **29.1.1999 tarih ve SP.60.Hz. 1999/37 sayılı iddianame**, 1999

<http://www.anayasa.gov.tr/index.php?l=manage_karar&ref=show&action=karar&id=2168> 18 Mayıs 2012

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı. **16.11.2007 tarih ve SP.135 Hz.2007/2 sayılı iddianame**, 2009

<http://www.anayasa.gov.tr/index.php?l=manage_karar&ref=show&action=karar&id=2756> 10 Mayıs 2012

Barış ve Demokrasi Partisi. **(BDP) Parti Tüzüğü**, 25 Mart 2012, <http://siverekbdp.org/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=37&Itemid=20> 28 Mayıs 2012

Belgenet. **Ankara 2 nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin Abdullah Öcalan Davası**, <<http://www.belgenet.com/dava/gerekce.html>> 1 Nisan 2012

Bianet. **DTH Genel Yaklaşım ve İlkeleri**. <<http://www.bianet.org/bianet/siyaset/51671-dth-genel-yaklasim-ve-ilkeleri>> 3 Nisan 2012

Bianet, 2005. **DTH İstanbul Toplantıları Yarın Başlıyor**. <<http://www.bianet.org/bianet/siyaset/52217-dth-istanbul-toplantilari-yarin-basliyor>> 19 Mayıs 2012

Bianet, 2007. **Kızıldere Katliamı**. <<http://bianet.org/biamag/bianet/93985-kizildere-katliami>> 1 Nisan 2012

Bianet, 2009. **1990'dan Bugüne, HEP'ten DTP'ye Kürtlerin Zorlu Siyaset Mücadelesi**. <<http://bianet.org/bianet/bianet/117387-1990dan-bugune-hepten-dtpye-kurtlerin-zorlu-siyaset-mucadelesi>> 19 Mayıs 2012

BDP Parti Tüzüğü,

<http://siverekbdp.org/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=37&Itemid=20> 11 Mayıs 2012

CNN Türk, 2011. **Usame Bin Ladin Öldürüldü!**,
<<http://www.cnnturk.com/2011/dunya/05/02/usame.bin.ladin.oiduruldu/615170.0/index.html>> 20 Mart 2012

CNN Türk, 2012. **AK Parti Gürpınar ilçe başkanı kaçırıldı.**
<<http://www.cnnturk.com/2012/turkiye/07/05/ak parti.gurpinar.ilce.baskani.kacirildi/667750.0/index.html>> 14 Temmuz 2012

Dünya Gazetesi, 2011. **BDP, bağımsız adayları destekleyecek.**
<http://www.dunya.com/news_detail.php?id=115131> 19 Mayıs 2012

EGM, Terörle Mücadele ve Harekat Daire Başkanlığı,
<<http://www.egm.gov.tr/temuh/terorizm7.htm>> 9 Mart 2012

EGM, Terörle Mücadele ve Harekat Daire Başkanlığı,
<<http://www.egm.gov.tr/temuh/terorizm2.htm>> 10 Mayıs 2012

Haberpro, 2010. **BDP 1. Olağanüstü Kongresi Yapıldı.**
<<http://siyaset.haber.pro/haber-BDP-1-Olaganustu-Kongresi-Yapildi-22279.html>> 19 Mayıs 2012

Habervesaire, 2009. **Kapatılan yedinci Kürt partisi DTP oldu.**
<<http://www.habervesaire.com/news/kapatilan-yedinci-kurt-partisi-dtp-oldu-1512.html>> 5 Haziran 2012

Hürriyet Gazetesi, 2008. **DTP'nin yedeği BDP ilk kongresini yaptı.**
<<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=9841731>> 19 Mayıs 2012

Hürriyet Gazetesi, 2009. **Kapatılan DTP'li belediye başkanları BDP'de.**
<<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=13287428>> 19 Mayıs 2012

KCK İddianamesi. 2009 <<http://tr.scribd.com/doc/16223666/KCK-ddianamesinin-tam-metni>> 19 Mayıs 2012

Milliyet Gazetesi. **Basın Komitesi illegal eylemleri teşvik ediyor.** <<http://siyaset.milliyet.com.tr/basin-komitesi-illegal-eylemleri-tesvik-ediyor/siyaset/siyasetdetay/14.05.2012/1539925/default.htm>> 19 Mayıs 2012

NTVMSNBC. **Siyasete yeni parti: BDP.** 04 Mayıs 2008 <<http://arsiv.ntvmsnbc.com/news/445065.asp#storyContinues>> 19 Mayıs 2012

NTVMSNBC, 2009. **HEP, DEP ve HADEP de kapatılmıştı.** <<http://www.ntvmsnbc.com/id/25029246/>> 19 Mayıs 2012

PKK Parti Tüzüğü <www.pkkonline.net/tr/index.php?sys=article&artID=1747> 3 Nisan 2012

Statewatch, Terörle Mücadeleye İlişkin Konsey Çerçeve Kararı, <www.statewatch.org/news/2002/jul/frameterr622en00030007.pdf> 10 Mart 2012

Terrorism Research, **Differences between Terrorism and Insurgency,** <<http://www.terrorism-research.com/insurgency/>> 15 Temmuz 2012

Türk Dil Kurumu TDK Sözlüğü,

<<http://www.tdksozluk.com/sozara.php?qu=ter%F6r&ne=a>> 3 Mart 2012

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı resmi internet sitesi, **Terörizmle Mücadele Konusundaki Uluslararası Anlaşmalar,** 10 Mart 2012, <http://www.mfa.gov.tr/terorizmle-mucadele-konusundaki-uluslararasi-anlasmalar_.tr.mfa>

Türkmeclisi, 2010. **DTP Eşittir PKK Belgeleri.** 19 Mayıs 2012,

<<http://www.turkmeclisi.org/?Sayfa=Haberler-Yorumlar&Git=HaberGoster&Baslik=dtpe-sittir-pkk-belgeleri&xHbr=776>>

Usiraq.procon. **What is the difference between insurgency and terrorism?** <<http://usiraq.procon.org/view.answers.php?questionID=000931>>
15 Temmuz 2012

Wordpress, 2007. **Alamut Kalesi - Hasan Sabbah**, 6 Mart 2012

<<http://eliflamraa.wordpress.com/2007/04/16/alamut-kalesi-hasan-el-sabbah/>>

1987 Yılı Genel Seçim Sonuçları, 19 Mayıs 2012,
<http://www.belgenet.net/ayrinti.php?yil_id=10>

1991 Milletvekili Genel Seçim Sonuçları, 19 Mayıs 2012,
<http://www.belgenet.net/ayrinti.php?yil_id=11>

1995 Yılı Genel Seçim Sonuçları, 19 Mayıs 2012,
<http://www.belgenet.net/ayrinti.php?yil_id=12>

1999 Yılı Seçim Sonuçları, 21 Mayıs 2012,
<http://www.belgenet.net/ayrinti.php?yil_id=13>

2002 Yılı Genel Seçim Sonuçları, 21 Mayıs 2012,
<http://www.belgenet.net/ayrinti.php?yil_id=14>

2004 Yılı Yerel Seçim Sonuçları, 21 Mayıs 2012,
<<http://secimsonucu.com/YerelSecimSonuclari.asp?SY=2004>>

2007 Yılı Genel Seçim Sonuçları, 23 Mayıs 2012,
<http://www.belgenet.net/ayrinti.php?yil_id=15>

2011 Yılı Genel Seçim Sonuçları, 24 Mayıs 2012,
<<http://www.ysk.gov.tr/ysk/docs/2011MilletvekiliSecimi/gumrukharic/gumrukharic.pdf>>

EKLER

EK-A: KCK Şeması

EK-A

